

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ชื่อวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๒๐ ชั่วโมง

ศึกษาตัวอย่างหลักฐานในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยสุโขทัย เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ สมัยก่อนสุโขทัย รัฐบาลในดินแดนไทยโดยสังเขป ได้แก่ ศรีวิชัย ตามพรลิงค ทวารวดี ล้านนา ละโว้ หรือสุโขทัย โยนกเชียงแสน โคตรบูรณ พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยที่ส่งผลถึงสังคมไทย ในปัจจุบัน

โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ วิธีการพิจารณาหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ กระบวนการเรียนรู้เหตุและผลและกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวของประวัติศาสตร์ไทยที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง ประเด็นทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย รัฐบาลในดินแดนไทย และสมัยสุโขทัย

เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ เห็นความสำคัญของการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์เพื่อสืบสอบเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ เข้าถึงความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ตามประเด็นทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษา สามารถนำทเรียนที่ได้รับจากการศึกษาประวัติศาสตร์ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน ภาคภูมิใจและธำรงความเป็นไทย เห็นคุณค่าและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓

มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/๑ ม.๑/๒ ม.๑/๓

รวมทั้งหมด ๖ ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๒๐ ชั่วโมง

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถ
 ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

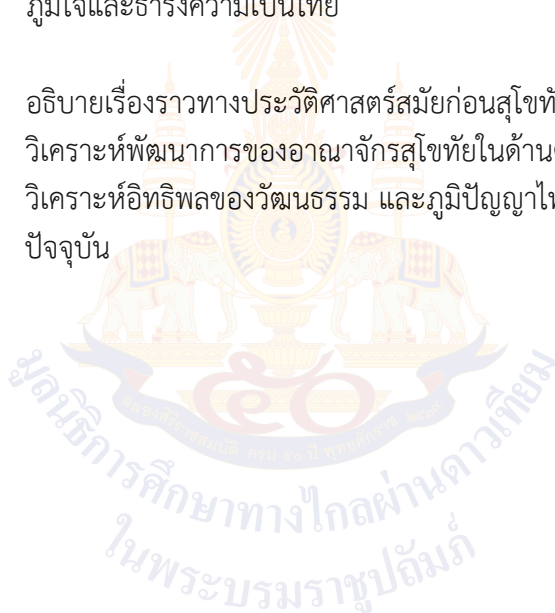
ตัวชี้วัด

ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความ
 ภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด

ส ๔.๓ ม.๑/๑ อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป
 ส ๔.๓ ม.๑/๒ วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ
 ส ๔.๓ ม.๑/๓ วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยและสังคมไทยใน
 ปัจจุบัน

โครงสร้างรายวิชา

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ภาคเรียนที่ ๑ รวมเวลา ๒๐ ชั่วโมง

จำนวน ๐.๕ หน่วยกิต

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	ดินแดนไทยสมัยก่อน สุโขทัย						
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์สมัยก่อน สุโขทัย	มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓ มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/๑	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗) ๕.ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)	โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยเป็น สถานที่ที่เป็นหลักฐานแสดง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่ ยาวนานและเป็นมรดกของชาติ	โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เป็นสถานที่ที่เป็นหลักฐาน แสดงพัฒนาการทาง ประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและ เป็นมรดกของชาติ เช่น เจดีย์ วัดป่าสัก เจดีย์หลวง พระธาตุ หริภุญชัย เมืองศรีเทพ พระ ปฐมเจดีย์ พระปรางค์สาม ยอด พระธาตุพนม แหล่ง โบราณคดีบ้านเชียง ผาแต้ม พระบรมธาตุเจดีย์ เมือง โบราณยะรัง	๑	๕
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็น ปัญหาในการศึกษา	มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓ มาตรฐาน ส ๔.๓	๒.ความสามารถใน การคิด(๒.๒.๑)	การกำหนดประเด็นปัญหาใน การศึกษา ชั้นตอนนี้เป็นขั้นตอน ที่สำคัญเนื่องจากเป็นการกำหนด	การกำหนดปัญหาหรือการตั้ง ประเด็นปัญหาทาง ประวัติศาสตร์ มักจะเริ่มต้น	๑	๕

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		ม.๑/๑	๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา(๓.๑.๑) ๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗) ๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)	ทิศทางในการศึกษาหัวข้อในประวัติศาสตร์ เช่น นักเรียนอาจต้องคำถาม ในประเด็นที่สนใจว่าต้องการศึกษาอะไร ช่วงเวลาไหน สถานที่ใด หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับใคร เป็นต้น	การตั้งคำถามหลัก ๕ คำถามคือ ๑) เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในอดีต ๒) เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไหร่ ๓) เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน ๔) ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น ๕) เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้ารวบรวมหลักฐานซึ่งมีอยู่มากมายและการจัดกระจายอยู่ในที่ต่างๆเข้าไว้ด้วยกัน		
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)	มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓ มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/๑	๑. ความสามารถในการสื่อสาร(๑.๑.๓,๑.๑.๔) ๒. ความสามารถในการคิด(๒.๒.๑) ๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗)	เมื่อมีประเด็นปัญหาหรือหัวข้อที่ต้องการศึกษาแล้ว ก็ต้องหาข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานต่าง ๆ ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ จะศึกษาหลักฐานที่เป็นตัวหนังสือหรือจากหลักฐานอื่น ๆ ที่ผู้ศึกษาเข้าใจความหมายได้ เช่น ได้งานการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดี	ขั้นตอนที่ ๒ คือ การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล การค้นคว้ารวบรวมหลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์อาจเริ่มต้นรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถามผู้รู้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาหรืออ่านจากเอกสาร ทั้งอาจศึกษาจาก	๑	

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			<p>๕.ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)</p>	<p>และบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งหลายหรือการสอบถามจากผู้รู้ เห็นเหตุการณ์เป็นต้น</p>	<p>หลักฐานต่างๆ ที่ผู้คนในอดีต ได้รวบรวมไว้</p> <p>ขั้นตอนที่ ๓ การจัดระบบ ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็ต้อง นำข้อมูลมาจัดให้เป็นระบบ ก่อนนำมาวิเคราะห์ตีความ การจับกระทบข้อมูลอาจจะ ทำได้หลายวิธี เช่น จัดเรียง ตามลำดับเหตุการณ์ให้เป็น ระบบตามประเภทของข้อมูล ที่ได้มา หรืออาจจัดระบบ ข้อมูลออกไปตาม ลักษณะ สาระข้อมูลก็ได้ เช่น ข้อมูลที่ เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น</p> <p>ขั้นตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมากพอ ตามต้องการ และจะได้เป็น ระบบแล้วจึงนำหลักฐานหรือ ข้อมูลนั้นมาศึกษาอย่าง ละเอียดถี่ถ้วน และพิจารณา</p>		

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	หน้า หน้า คะแนน
					<p>ความเชื่อถือของข้อมูล เหล่านั้น ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้ ศึกษาจะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลที่ได้มานั้นมีความ น่าเชื่อถือแค่ไหนโดยปกติ ข้อมูลขั้นต้นจะมีความ น่าเชื่อถือมากกว่าข้อมูลชั้น รอง แต่ก็ไม่เสมอไปขึ้นอยู่กับ เงื่อนไขอื่นๆ ด้วย จากนั้นนำ ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความ เลือกสรรข้อเท็จจริงให้ สามารถปรับประเด็นปัญหา หรือครอบคลุมหัวข้อใน การศึกษาได้โดยปราศจาก อคติและมีความซื่อสัตย์ในการ ตีความหลักฐาน</p>		
	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)</p>	<p>มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓ มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/๑</p>	<p>๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๒.ความสามารถใน การคิด(๒.๒.๑)</p>	<p>เมื่อมีประเด็นปัญหาหรือหัวข้อที่ ต้องการศึกษาแล้ว ก็ต้องหา ข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลจาก หลักฐานต่าง ๆ ผู้ศึกษา ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ จะศึกษา</p>	<p>ขั้นตอนที่ ๒ คือ การค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล การ ค้นคว้ารวบรวมหลักฐานต่าง ๆที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษา ประวัติศาสตร์อาจเริ่มต้น</p>	<p>๑</p>	<p>๕</p>

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			<p>๔.ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗)</p> <p>๕.ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)</p>	<p>หลักฐานที่เป็นตัวหนังสือหรือจากหลักฐานอื่น ๆ ที่ผู้ศึกษาเข้าใจความหมายได้ เช่น ใต้งานการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดีและบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งหลายหรือการสอบถามจากผู้รู้เห็นเหตุการณ์เป็นต้น</p>	<p>รวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถามผู้รู้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาหรืออ่านจากเอกสาร ทั้งอาจศึกษาจากหลักฐานต่างๆ ที่ผู้คนในอดีตได้รวบรวมไว้</p> <p>ขั้นตอนที่ ๓ การจัดระบบข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็ต้องนำข้อมูลมาจัดให้เป็นระบบก่อนนำมาวิเคราะห์ตีความการจับกระทบข้อมูลอาจจะทำได้หลายวิธี เช่น จัดเรียงตามลำดับเหตุการณ์ให้เป็นระบบตามประเภทของข้อมูลที่ได้มา หรืออาจจัดระบบข้อมูลออกไปตาม ลักษณะสาระข้อมูลก็ได้ เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น</p> <p>ขั้นตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมากพอ</p>		

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	หน้า หน้า คะแนน
					<p>ตามต้องการ และจะได้เป็นระบบแล้วจึงนำหลักฐานหรือข้อมูลนั้นมาศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วน และพิจารณาความเชื่อถือของข้อมูลเหล่านั้น ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้ศึกษาจะต้องพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือแค่ไหนโดยปกติข้อมูลขั้นต้นจะมีความน่าเชื่อถือมากกว่าข้อมูลชั้นรอง แต่ก็ไม่เสมอไปขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่นๆ ด้วย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ตีความเลือกสรรข้อเท็จจริงให้สามารถปรับประเด็นปัญหาหรือครอบคลุมหัวข้อในการศึกษาได้โดยปราศจากอคติและมีความซื่อสัตย์ในการตีความหลักฐาน</p>		

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๓)	มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓ มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/๑	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๒.ความสามารถใน การคิด(๒.๒.๑) ๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗) ๕.ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)	เมื่อมีประเด็นปัญหาหรือหัวข้อที่ ต้องการศึกษาแล้ว ก็ต้องหา ข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลจาก หลักฐานต่าง ๆ ผู้ศึกษา ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ จะศึกษา หลักฐานที่เป็นตัวหนังสือหรือจาก หลักฐานอื่น ๆ ที่ผู้ศึกษาเข้าใจ ความหมายได้ เช่น ใต้งาน การศึกษาหลักฐานทางโบราณคดี และบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งหลายหรือการสอบถามจากผู้รู้ เห็นเหตุการณ์เป็นต้น	ขั้นตอนที่ ๒ คือ การคั่นคว่ำ และรวบรวมข้อมูล การ คั่นคว่ำรวบรวมหลักฐานต่าง ๆที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษา ประวัติศาสตร์อาจเริ่มต้น รวบรวมข้อมูลด้วยการ สอบถามผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่จะศึกษาหรืออ่านจาก เอกสาร ทั้งอาจศึกษาจาก หลักฐานต่างๆ ที่ผู้คนในอดีต ได้รวบรวมไว้ ขั้นตอนที่ ๓ การจัดระบบ ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็ต้อง นำข้อมูลมาจัดให้เป็นระบบ ก่อนนำมาวิเคราะห์ตีความ การจับกระทบข้อมูลอาจจะ ทำได้หลายวิธี เช่น จัดเรียง ตามลำดับเหตุการณ์ให้เป็น ระบบตามประเภทของข้อมูล ที่ได้มา หรืออาจจัดระบบ ข้อมูลออกไปตาม ลักษณะ	๑	๕

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
					<p>สาระข้อมูลก็ได้ เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น</p> <p>ขั้นตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมากพอตามต้องการ และจะได้เป็นระบบแล้วจึงนำหลักฐานหรือข้อมูลนั้นมาศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วน และพิจารณาความเชื่อถือของข้อมูลเหล่านั้น ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้ศึกษาจะต้องพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือแค่ไหนโดยปกติข้อมูลขั้นต้นจะมีความน่าเชื่อถือมากกว่าข้อมูลชั้นรอง แต่ก็ไม่เสมอไปขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่นๆ ด้วย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความเลือกสรรข้อเท็จจริงให้</p>		

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	หน้า หน้า คะแนน
					สามารถปรับประเด็นปัญหาหรือครอบคลุมหัวข้อในการศึกษาได้โดยปราศจากอคติและมีความซื่อสัตย์ในการตีความหลักฐาน		
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การเรียบเรียงและ นำเสนอ (๑)	มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓ มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/๑	๑.ความสามารถในการสื่อสาร(๑.๑.๓,๑.๑.๔) ๒.ความสามารถในการคิด(๒.๒.๑) ๔.ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗) ๕.ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)	การเรียบเรียงและนำเสนอ ขั้นตอนนี้เป็นการสรุปและอธิบาย สิ่งที่ผู้ศึกษาได้ตั้งประเด็นไว้ จากนั้นจึงเผยแพร่ทำให้ผู้อื่น ทราบและเข้าใจเรื่องที่เราศึกษา และยินยอมให้ผู้อื่นเปิดสอบว่าสิ่ง ที่เราได้ศึกษาตีความนั้นเชื่อถือได้ เพียงใด ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ สำคัญมาก เพราะเรื่องราวที่ ศึกษาหากถูกต้องต้องมีเหตุผล เป็นที่ยอมรับข้อความก็จะได้รับ การยอมรับว่าเป็นประวัติศาสตร์	การเรียบเรียงและนำเสนอ ขั้นตอนนี้เป็นการสรุปและ อธิบาย สิ่งที่ผู้ศึกษาได้ตั้ง ประเด็นไว้ จากนั้นจึงเผยแพร่ ทำให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจ เรื่องที่เราศึกษา และยินยอม ให้ผู้อื่นเปิดสอบว่าสิ่งที่เราได้ ศึกษาตีความนั้นเชื่อถือได้ เพียงใด ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอน ที่สำคัญมาก เพราะเรื่องราวที่ ศึกษาหากถูกต้องต้องมี เหตุผลเป็นที่ยอมรับข้อความ ก็จะได้รับการยอมรับว่าเป็น ประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นการ จำลองภาพบุคคลหรือ เหตุการณ์ในอดีตขึ้นมาใหม่	๑	๕

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเรียบเรียงและ นำเสนอ (๒)	มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓ มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/๑	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๒.ความสามารถใน การคิด(๒.๒.๑) ๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗) ๕.ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)	การเรียบเรียงและนำเสนอ ขั้นตอนนี้เป็น การสรุปและอธิบาย สิ่งที่ผู้ศึกษาได้ตั้งประเด็นไว้ จากนั้นจึงเผยแพร่ทำให้ผู้อื่น ทราบและเข้าใจเรื่องที่เรากำลังศึกษา และยินยอมให้ผู้อื่นเปิดสอบว่าสิ่ง ที่เราได้ศึกษาตีความนั้นเชื่อถือได้ เพียงใด ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ สำคัญมาก เพราะเรื่องราวที่ ศึกษาหากถูกต้องต้องมีเหตุผล เป็นที่ยอมรับข้อความก็จะได้รับ การยอมรับว่าเป็นประวัติศาสตร์	การเรียบเรียงและนำเสนอ ขั้นตอนนี้เป็น การสรุปและ อธิบาย สิ่งที่ผู้ศึกษาได้ตั้ง ประเด็นไว้ จากนั้นจึงเผยแพร่ ทำให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจ เรื่องที่เรากำลังศึกษา และยินยอม ให้ผู้อื่นเปิดสอบว่าสิ่งที่เราได้ ศึกษาตีความนั้นเชื่อถือได้ เพียงใด ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอน ที่สำคัญมาก เพราะเรื่องราวที่ ศึกษาหากถูกต้องต้องมี เหตุผลเป็นที่ยอมรับข้อความ ก็จะได้รับการยอมรับว่าเป็น ประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นการ จำลองภาพบุคคลหรือ เหตุการณ์ในอดีตขึ้นใหม่	๑	๕
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การนำเสนอเรื่องราว ทางประวัติศาสตร์ของ โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย	มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓ มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/๑	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔)	การนำเสนอเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน สมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ ท่องเที่ยวและนำเสนอชื่อเสียงมาให้กับ ประเทศ	การนำเสนอ คือ การเผยแพร่ ผลงานที่ได้เรียบเรียงไว้จาก การศึกษา โดยมีหลายวิธี ด้วยกันเช่นการบรรยาย อภิปรายหรือนำเสนอใน	๑	๕

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗) ๕.ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)		รูปแบบรายงานกับความ หนังสือเป็นต้น ในที่นี้ให้ นักเรียนนำเสนอในการนำชม โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำ ชื่อเสียงมาให้กับประเทศ		
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ของ โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย (๑)	มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓ มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/๑	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗) ๕.ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)	การนำเสนอเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน สมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับ ประเทศ	การนำเสนอ คือ การเผยแพร่ ผลงานที่ได้เรียบเรียงไว้จาก การศึกษา โดยมีหลายวิธี ด้วยกันเช่นการบรรยาย อภิปรายหรือนำเสนอใน รูปแบบรายงานกับความ หนังสือเป็นต้น ในที่นี้ให้ นักเรียนนำเสนอในการนำชม โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำ ชื่อเสียงมาให้กับประเทศ	๑	๕
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นำเสนอ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์	มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓ มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/๑	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔)	การนำเสนอเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน สมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่	การนำเสนอ คือ การเผยแพร่ ผลงานที่ได้เรียบเรียงไว้จาก การศึกษา โดยมีหลายวิธี ด้วยกันเช่นการบรรยาย	๑	๕

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	ของโบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย (๒)		๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗) ๕.ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)	ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับ ประเทศ	อภิปรายหรือนำเสนอใน รูปแบบรายงานกับความ หนังสือเป็นต้น ในที่นี้ให้ นักเรียนนำเสนอในการนำชม โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำ ชื่อเสียงมาให้กับประเทศ		
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง นำเสนอ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ของโบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย (๓)	มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓ มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/๑	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗) ๕.ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)	การนำเสนอเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน สมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับ ประเทศ	การนำเสนอ คือ การเผยแพร่ ผลงานที่ได้เรียบเรียงไว้จาก การศึกษา โดยมีหลายวิธี ด้วยกันเช่นการบรรยาย อภิปรายหรือนำเสนอใน รูปแบบรายงานกับความ หนังสือเป็นต้น ในที่นี้ให้ นักเรียนนำเสนอในการนำชม โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำ ชื่อเสียงมาให้กับประเทศ	๑	๕
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง เขียนสะท้อนคิด	มาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๑/๓ มาตรฐาน ส ๔.๓	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔)	โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยเป็น สถานที่ที่เป็นหลักฐานแสดง	โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เป็นสถานที่ที่เป็นหลักฐาน แสดงพัฒนาการทาง	๑	๕

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	เกี่ยวกับโบราณสถาน สมัยก่อนสุโขทัย	ม.๑/๑	๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗) ๕.ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)	พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่ ยาวนานและเป็นมรดกของชาติ	ประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและ เป็นมรดกของชาติ เช่น เจดีย์ วัดป่าสัก เจดีย์หลวง พระธาตุ หริภุญชัย เมืองศรีเทพ พระ ปฐมเจดีย์ พระปรางค์สาม ยอด พระธาตุพนม แหล่ง โบราณคดีบ้านเชียง ผาแต้ม พระบรมธาตุเจดีย์ เมือง โบราณยะรัง		
	สมัยสุโขทัย						
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ ม.๑/ ๓	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗)	อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย การดำเนินงานสำรวจพบ โบราณสถานซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัด โบราณ และแหล่งเตาเผาภาชนะ ดินเผา กำแพงเมือง คูเมือง คัน ดินบั้งค้ำน้ำ รวมถึงทำนบโบราณ รวมทั้งสิ้น ๑๙๓ แห่ง	อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัด สุโขทัย การดำเนินงานสำรวจ พบโบราณสถานซึ่งส่วนใหญ่ เป็นวัดโบราณ และแหล่ง เตาเผาภาชนะดินเผา กำแพง เมือง คูเมือง คันดินบั้งค้ำน้ำ	๑	๕

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			๕.ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี (๕.๒.๒)		รวมถึงทำนบโบราณรวม ทั้งสิ้น ๑๙๓ แห่ง		
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของ อาณาจักรสุโขทัย	มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ ม.๑/ ๓	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๒.ความสามารถใน การคิด(๒.๒.๑) ๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗)	การเมืองการปกครองของ อาณาจักรสุโขทัย ในสมัยแรกใช้ รูปแบบการปกครองแบบพ่อ ปกครองลูก ดังจะเห็นได้จากคำ นำหน้า พระมหากษัตริย์ที่ใช้ เรียกว่า “พ่อขุน” และตอนปลาย ปกครองแบบธรรมราชา	การเมืองการปกครองของ อาณาจักรสุโขทัย ในสมัยแรก ใช้รูปแบบการปกครองแบบ พ่อปกครองลูก ดังจะเห็นได้ จากคำนำหน้า พระมหากษัตริย์ที่ใช้เรียกว่า “พ่อขุน” และตอนปลาย ปกครองแบบธรรมราชา	๑	๕
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุน รามคำแหง (๑)	มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ ม.๑/ ๓	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๒.ความสามารถใน การคิด(๒.๒.๑) ๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗)	พ่อขุนรามคำแหง ทรงประดิษฐ์ ลายสือไทย ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมีภาษาไทย ใช้มาถึง ปัจจุบัน	พ่อขุนรามคำแหง ทรง ประดิษฐ์ ลายสือไทย ขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมี ภาษาไทยใช้มาถึง ปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระบรมชน กาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลย เดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับ ภาษาไทยว่าเราคนไทยต้อง	๑	๕

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
					<p>ร่วมกันใช้กระแสภาษาไทยให้ถูกต้องโดยไม่ใช้ภาษาต่างประเทศปะปนกับภาษาไทย อ่านและเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง</p>		
	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๒)</p>	<p>มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ ม.๑/ ๓</p>	<p>๑.ความสามารถในการสื่อสาร(๑.๑.๓,๑.๑.๔) ๒.ความสามารถในการคิด(๒.๒.๑) ๔.ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๓)</p>	<p>พ่อขุนรามคำแหง ทรงประดิษฐ์ลายสือไทย ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมีภาษาไทยใช้มาถึงปัจจุบัน</p>	<p>พ่อขุนรามคำแหง ทรงประดิษฐ์ ลายสือไทย ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมีภาษาไทยใช้มาถึงปัจจุบัน</p> <p>พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับภาษาไทยว่าเราคนไทยต้องร่วมกันใช้กระแสภาษาไทยให้ถูกต้องโดยไม่ใช้ภาษาต่างประเทศปะปนกับภาษาไทย อ่านและเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง</p>	<p>๑</p>	<p>๕</p>

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ศิลาจารีภพอชุน รามคำแหง (๓)	มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ ม.๑/ ๓	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๒.ความสามารถใน การคิด(๒.๒.๑) ๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๓)	พ้อชุนรามคำแหง ทรงประดิษฐ์ ลายสือไทย ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมีภาษาไทย ใช้มาถึง ปัจจุบัน	พ้อชุนรามคำแหง ทรง ประดิษฐ์ ลายสือไทย ขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมี ภาษาไทยใช้มาถึง ปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระบรมชน กาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลย เดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับ ภาษาไทยว่าเราคนไทยต้อง ร่วมกันใช้กระแสภาษาไทยให้ ถูกต้องโดยไมใช้ ภาษาต่างประเทศปะปนกับ ภาษาไทย อ่านและเขียน ภาษาไทยให้ถูกต้อง	๑	๕
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ศิลาจารีภพอชุน รามคำแหง (๔)	มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ ม.๑/ ๓	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๒.ความสามารถใน การคิด(๒.๒.๑)	พ้อชุนรามคำแหง ทรงประดิษฐ์ ลายสือไทย ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมีภาษาไทย ใช้มาถึง ปัจจุบัน	พ้อชุนรามคำแหง ทรง ประดิษฐ์ ลายสือไทย ขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมี ภาษาไทยใช้มาถึง ปัจจุบัน	๑	๕

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	หน้า หน้า คะแนน
			๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗)		พระบาทสมเด็จพระบรมชน กาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลย เดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับ ภาษาไทยว่าเราคนไทยต้อง ร่วมกันใช้กระแสภาษาไทยให้ ถูกต้องโดยไม่ใช่ ภาษาต่างประเทศปะปนกับ ภาษาไทย อ่านและเขียน ภาษาไทยให้ถูกต้อง		
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย	มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ ม.๑/ ๓	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๒.ความสามารถใน การคิด(๒.๒.๑) ๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗)	พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ด้านการเมืองการปกครอง ตอนต้นปกครองแบบพ่อปกครอง ลูก และตอนปลายปกครองแบบ ธรรมราชา ด้านเศรษฐกิจ ไม่มี การเก็บ จกอบหรือจังกอบ ด้าน สังคมวัฒนธรรม สภาพสังคมสมัย สุโขทัย ประชาชนยึดมั่นใน พระพุทธศาสนา สามารถ แบ่งกลุ่มคนในสังคมได้ ๒ กลุ่ม ใหญ่	พัฒนาการของอาณาจักร สุโขทัย ด้านการเมืองการ ปกครอง ตอนต้นปกครอง แบบพ่อปกครองลูก และตอน ปลายปกครองแบบธรรมราชา ด้านเศรษฐกิจ ไม่มีการเก็บ จกอบหรือจังกอบ ด้านสังคม วัฒนธรรม สภาพสังคมสมัย สุโขทัย ประชาชนยึดมั่นใน พระพุทธศาสนา สามารถ	๑	๕

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ /ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
					แบ่งกลุ่มคนในสังคมได้ ๒ กลุ่มใหญ่		
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง นำเสนอสะท้อนคิด สุโขทัย	มาตรฐาน ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ ม.๑/ ๓	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร(๑.๑.๓,๑. ๑.๔) ๒.ความสามารถใน การคิด(๒.๒.๑) ๔.ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต (๔.๓.๑,๔.๓.๗)	พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ด้านการเมืองการปกครอง ตอนต้นปกครองแบบพ่อปกครอง ลูก และตอนปลายปกครองแบบ ธรรมราชา ด้านเศรษฐกิจ ไม่มี การเก็บ จกอบหรือจังกอบ ด้าน สังคมวัฒนธรรม สภาพสังคมสมัย สุโขทัย ประชาชนยึดมั่นใน พระพุทธศาสนา สามารถ แบ่งกลุ่มคนในสังคมได้ ๒ กลุ่ม ใหญ่	พัฒนาการของอาณาจักร สุโขทัย ด้านการเมืองการ ปกครอง ตอนต้นปกครอง แบบพ่อปกครองลูก และตอน ปลายปกครองแบบธรรมราชา ด้านเศรษฐกิจ ไม่มีการเก็บ จกอบหรือจังกอบ ด้านสังคม วัฒนธรรม สภาพสังคมสมัย สุโขทัย ประชาชนยึดมั่นใน พระพุทธศาสนา สามารถ แบ่งกลุ่มคนในสังคมได้ ๒ กลุ่มใหญ่	๑	๕
รวมตลอดภาคเรียน						๒๐	๑๐๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑
เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๓๑๑๐๒

รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๑๓ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/๑ อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยเป็นสถานที่ที่เป็นหลักฐานแสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน และเป็นมรดกของชาติ

การกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษา ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญเนื่องจากการกำหนดทิศทางในการศึกษาหัวข้อในประวัติศาสตร์ เช่น นักเรียนอาจต้องคำถาม ในประเด็นที่สนใจว่า ต้องการศึกษาอะไร ช่วงเวลาไหน สถานที่ใด หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับใคร เป็นต้น

เมื่อมีประเด็นปัญหาหรือหัวข้อที่ต้องการศึกษาแล้ว ก็ต้องหาข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานต่าง ๆ ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ จะศึกษาหลักฐานที่เป็นตัวหนังสือหรือจากหลักฐานอื่น ๆ ที่ผู้ศึกษาเข้าใจความหมายได้ เช่น ได้งานการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดี และบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งหลาย หรือการสอบถามจากผู้รู้เห็นเหตุการณ์ เป็นต้น

การเรียบเรียงและนำเสนอ ขั้นตอนนี้เป็นกรสรุปและอธิบาย สิ่งที่ผู้ศึกษาได้ตั้งประเด็นไว้ จากนั้นจึงเผยแพร่ทำให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจเรื่องที่เราศึกษา และยินยอมให้ผู้อื่นเปิดสอบว่าสิ่งที่เราได้ศึกษาตีความนั้น เชื่อถือได้เพียงใด ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเรื่องราวที่ศึกษาหากถูกต้องต้องมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับข้อความก็จะได้รับการยอมรับว่าเป็นประวัติศาสตร์

การนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) บอกชื่อและที่ตั้งโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

๒) บอกวิธีการกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาได้

๓) บอกวิธีการในการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๔) บอกวิธีการในการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๕) บอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๓.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

๑) ร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๒) ร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๓) ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๔) ร่วมกันการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๕) พุดนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๓.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

๒) เห็นความสำคัญ ของการกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษา

๓) เห็นความสำคัญของการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

๔) เห็นความสำคัญของการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

๕) เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

๔. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ด้วยความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

กำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ด้วยความเข้าใจว่า เป็นขั้นตอนที่ ๑ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๒ ๓ และ ๔ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

ร่วมกันเรียบเรียงและนำเสนอ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๕ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำเสนอชื่อเสียงมาให้กับประเทศ

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๕.๑ ใฝ่เรียนรู้

๕.๒ มุ่งมั่นในการทำงาน

๖. การประเมินผลรวบยอด

๖.๑ ชิ้นงานหรือภาระงาน

๑) ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย

- ๒) ใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็นประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
- ๓) ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ
- ๔) ใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล
- ๕) ใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบเรียงเรื่องราวเมืองศรีเทพ
- ๖) ใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน

สุโขทัย

- ๗) ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
- ๘) ใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน

สมัยก่อนสุโขทัย

๖.๒ เกณฑ์การประเมินผลชิ้นงานหรือภาระงาน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	- นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ได้เหมาะสมและตรงประเด็น	นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	ไม่สามารถนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้
ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	- บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	บันทึกข้อมูลจากการนำเสนอ แต่ละสถานที่ ถูกต้องชัดเจน ๑๐-๑๒ ประเด็น	บันทึกข้อมูลจากการนำเสนอ แต่ละสถานที่ถูกต้อง ชัดเจน ๘-๙ ประเด็น	บันทึกข้อมูลจากการนำเสนอ แต่ละสถานที่ถูกต้อง ชัดเจน ๖-๗ ประเด็น
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

	๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ			
--	---	--	--	--

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒

รายวิชา ประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๑ อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยเป็นสถานที่ที่เป็นหลักฐานแสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน และเป็นมรดกของชาติ

๓. สาระการเรียนรู้

โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยเป็นสถานที่แสดงถึงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่เป็นมรดกของชาติซึ่งปัจจุบันจัดเป็นสถานที่ที่เป็นมรดกของชาติซึ่งแสดงถึงประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน เช่น

เจดีย์วัดป่าสัก อ.เชียงแสน จ. เชียงรายพระเจ้าแสนภูทรงสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๓๘

เจดีย์หลวง อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ สร้างขึ้นในรัชกาลพระเจ้าแสนเมืองมา กษัตริย์องค์ที่ ๗ แห่งราชวงศ์มังราย (พ.ศ. ๑๙๑๓-๑๙๕๔) และอัญเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐานระหว่าง พ.ศ. ๒๐๑๑-๒๐๙๑ นานถึง ๘๐ ปี

พระธาตุหริภุญชัย อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน สร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๑๖๕๑ ในสมัยพระเจ้าอาทิตยราช

เมืองศรีเทพ อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์ ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๖ ยูเนสโก ประกาศให้ เมืองโบราณศรีเทพ เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นแหล่งที่ ๔ ของไทย โบราณสถานส่วนใหญ่มีรูปแบบศิลปะทั้งแบบทวารวดี และเขมรโบราณ

พระปฐมเจดีย์ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม สันนิษฐานว่าสร้างสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งอินเดีย เป็นพระสถูปเจดีย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

พระปรางค์สามยอด อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี พระปรางค์สามยอดเป็นศิลปะเขมรแบบบายน มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ สร้างด้วยศิลาแลง

พระธาตุพนม อ.ธาตุพนม จ.นครพนม จากการขุดค้นทางโบราณคดีพบว่า พระธาตุพนมสร้างขึ้นระหว่าง พ.ศ. ๑๒๐๐-๑๔๐๐ ภายในองค์พระธาตุบรรจุ พระอัฐิธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อ.หนองหาน จ.อุดรธานีเป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่มีอายุราว ๕,๖๐๐-๑,๘๐๐ ปี แหล่งโบราณคดีบ้านเชียงเป็นมรดกโลก ทางประวัติศาสตร์ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.

๒๕๓๕

ผาแต้ม อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี มีภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์ริมหน้าผาที่ยาวที่สุดในประเทศ พระบรมธาตุไชยา อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี องค์พระเจดีย์เป็นโบราณสถานสร้างขึ้นตามแบบลัทธิมหายานตั้งแต่ครั้งอาณาจักรศรีวิชัยรุ่งเรือง

พระบรมธาตุเจดีย์ อ.เมืองนครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช พระเจ้าศรีธรรมมาไตรราชทรงสร้างเมืองนครศรีธรรมราชขึ้น พร้อมก่อสร้างเจดีย์องค์ใหม่ เป็นเจดีย์ทรงลังกา สูง ๕๕.๗๘ เมตร

เมืองโบราณยะรัง อ.ยะรัง จ.ปัตตานีเป็นชุมชนสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย เชื่อว่าเป็นที่ตั้งอาณาจักรโบราณ "ลังกาสุกะ" หรือ "ลังยาเสียว"

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกชื่อและที่ตั้งโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- ร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ด้วยความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย (๑.๑.๓, ๑.๑.๔, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๒)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>ร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ด้วยความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน โดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย (๑.๑.๓, ๑.๑.๔, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๒)</p> <p>ด้านความรู้ ความเข้าใจ</p> <p>- บอกชื่อและที่ตั้งโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>ด้านทักษะกระบวนการ</p> <p>- ร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที)</p> <p>๑. นักเรียนร่วมกันชม วิดิทัศน์ข่าว เรื่อง ยูเนสโก ประกาศ “เมืองโบราณศรีเทพ” เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมแห่งใหม่ ช่อง ไทยพีบีเอส (https://www.youtube.com/watch?v=byc4hNyDnXiE)</p> <p>จากนั้นครูให้นักเรียนตัวแทนสรุปข่าวที่ได้รับชม</p> <p>๒. จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเมืองโบราณศรีเทพ “อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ นับเป็นแหล่งอารยธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทยปัจจุบัน เนื่องจากยังเป็นพื้นที่ที่ปรากฏร่องรอยหลักฐานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยของมนุษย์ที่มีมาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมทวารวดีและเขมรตามลำดับ ซึ่งรวมระยะเวลาที่มีความเจริญรุ่งเรืองถึงกว่า ๘๐๐ ปี ก่อนที่จะถูกทิ้งร้างไปด้วยสาเหตุโรคระบาดร้ายแรงหรือปัญหาภัยแล้งประการใดประการหนึ่งหรือทั้งสองประการ ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๘ - ต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๙ อันเป็นช่วงก่อนที่</p>	<p>๑. นักเรียนช่วยกันฟังและจดประเด็นที่เกี่ยวกับข่าว</p> <p>นักเรียนตอบคำถาม</p> <p>๒. จากข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพนั้น มีความเกี่ยวข้องกับรัฐใดบ้าง แนวคำตอบ ..ทวารวดี และเขมร</p>	<p>๑) ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๒) ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย</p>	<p>ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย</p>	<p>แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนสมัยก่อนสุโขทัย</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม</p> <p>- เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน โดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>๔. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน</p> <p>๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้</p> <p>๖. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ</p>	<p>วัฒนธรรมสุโขทัยและอยุธยาจะเจริญรุ่งเรืองขึ้นมาแทนที่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำป่าสัก และมีการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยอย่างต่อเนื่องมาจนเท่าถึงปัจจุบัน”(อ้างอิงกรมศิลปากร) และเชื่อมโยงถึงการตั้งถิ่นฐานในยุคสมัยก่อนสุโขทัย โดยการตอบคำถาม</p> <p>๓. จากข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพนั้น มีความเกี่ยวข้องกับรัฐใดบ้าง</p> <p>๔. ในอดีตนักเรียนคิดว่าในดินแดนประเทศไทยก่อนที่จะมีสุโขทัย น่าจะเป็นอย่างไร</p>	<p>๓. ในอดีตนักเรียนคิดว่าในดินแดนประเทศไทยก่อนที่จะมีสุโขทัย น่าจะเป็นอย่างไร แนวคำตอบ.. มีผู้คนอาศัยอยู่ในแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย</p>			
	<p>ขั้นสอน (๑๕ นาที)</p> <p>๑. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คนเพื่อเล่นเกมแฟนพันธุ์แท้สมัยก่อนสุโขทัย ครูทบทวนบทบาทนักเรียนในการร่วมกันเล่นเกม</p> <p>- มีการวางแผนในการทำงาน</p> <p>- ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น</p> <p>- มีภาวะความเป็นผู้นำ</p> <p>๒. ครูอธิบายเกมดังนี้</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)					
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน								
<p>๒.๑ เกมที่ ๑ เปิดภาพทายชื่อโบราณสถาน จำนวน ๖ แห่ง</p> <p>ก. ครูแสดงภาพสถานที่แต่ละแห่งที่แบ่งเป็นส่วนๆ และถูกปิดไว้</p> <table border="1" data-bbox="443 762 1019 962"> <tbody> <tr> <td>๑</td> <td>๒</td> <td>๓</td> </tr> <tr> <td>๔</td> <td>๕</td> <td>๖</td> </tr> </tbody> </table> <p>ข. ให้นักเรียนกลุ่มที่หนึ่งเลือกเปิด ๑ ส่วนแล้วทายว่าเป็นสถานที่ใด</p> <p>ค. หากทายได้ ๑๐ คะแนน ถ้าทายไม่ถูกให้กลุ่มที่ ๒ เลือกเปิดหนึ่งส่วนแล้วทายเป็นสถานที่ใด เลือกเปิดจนกว่านักเรียนจะทายถูกต้อง</p> <p>๒.๒ เกมที่ ๒ เปิดข้อมูลทายชื่อโบราณสถาน จำนวน ๓ แห่ง</p> <p>ก. ครูแสดงข้อมูลสถานที่แต่ละแห่งที่แบ่งเป็นส่วนๆ และถูกปิดไว้</p>	๑	๒	๓	๔	๕	๖	<p>นักเรียนกลุ่มที่หนึ่งเลือกเปิด ๑ ส่วนแล้วทายว่าเป็นสถานที่ ๑. เจดีย์หลวง ๒. พระปฐมเจดีย์ ๓. พระธาตุนพเม</p>			
๑	๒	๓								
๔	๕	๖								

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>๑</p> <p>๒</p> <p>๓</p> <p>ข.ให้นักเรียนกลุ่มที่หนึ่งเลือกเปิด ๑ ส่วนแล้วทายว่าเป็นสถานที่ใด</p> <p>ค.หากทายได้ ๑๐ คะแนน ถ้าทายไม่ถูกให้กลุ่มที่ ๒ เลือกเปิดหนึ่งส่วนแล้วทายเป็นสถานที่ใด เลือกเปิดจนกว่านักเรียนจะทายถูกต้อง</p> <p>หมายเหตุ โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่ใช้เล่นเกมมี ๑๒ แห่ง ได้แก่ เจดีย์วัดป่าสัก เจดีย์หลวง พระธาตุศรีบุญชัย พระปฐมเจดีย์ พระปราสาทสามยอด พระธาตุพนม แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ผาแต้ม พระบรมธาตุเจดีย์ พระบรมธาตุเจดีย์ เมืองโบราณ ยะรัง</p>				
	<p>ขั้นปฏิบัติ (๑๕ นาที)</p> <p>๑. ครูให้นักเรียนนำข้อมูล มาทำใบงาน Time line โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ให้นักเรียนเขียน Time line แสดงชื่อโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ปีที่สร้างและที่ตั้ง และเลือกโบราณสถานที่น่าสนใจ</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>ประทับใจมา ๑ สถานที่และติดภาพประกอบและ ระบุข้อมูลของสถานที่นั้น</p> <p>๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน</p> <p>๓. ขณะนักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตและประเมิน การทำงานร่วมกันของนักเรียน</p>				
	<p>ขั้นสรุป (๑๐ นาที)</p> <p>.นักเรียนร่วมกันเฉลย Time line โบราณสถาน สมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๒.ครูใช้คำถามให้นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยมีความสำคัญอย่างไร</p>	<p>แนวคำตอบ....โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยเป็น สถานที่ที่เป็นหลักฐานแสดงพัฒนาการทาง ประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและเป็นมรดกของชาติ</p>			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
- ๒) ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
- ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
- ๔) บัตรภาพ/บัตรคำ/เกม ฯลฯ

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกรายละเอียดที่ตั้งโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ตรวจใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - ร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลและรูปภาพของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ระบุอำเภอและจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	- ตรวจใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย - สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลและรูปภาพของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	- ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย - แบบสังเกตการร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เกิดความตระหนักถึงว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ตรวจใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) ร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ด้วยความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย (๑.๑.๓, ๑.๑.๔, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๒)	ตรวจใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลและรูปภาพของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
--	------------------------	---------------------------	---

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย	- เขียน Time line แสดงชื่อโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ปีที่สร้างและที่ตั้ง	ถูก ๑๐ - ๑๒ ข้อมูล	ถูก ๗ - ๙ ข้อมูล	ถูก ๐ - ๖ ข้อมูล
	- เลือกโบราณสถานที่น่าสนใจประทับใจมา ๑ สถานที่และติดภาพประกอบและระบุข้อมูลของสถานที่นั้น	ติดภาพ เขียนชื่อเขียนที่ตั้งถูกต้อง อธิบายเหตุผลชัดเจน	ติดภาพ เขียนชื่อเขียนที่ตั้งถูกต้อง อธิบายพอเข้าใจ	ติดภาพ เขียนชื่อเขียนที่ตั้งถูกต้อง อธิบายไม่เข้าใจ หรือ ติดภาพ เขียนชื่อเขียนที่ตั้งไม่ถูกต้อง อธิบายพอเข้าใจ
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
----------------------------------	---	-------------	-------------	-------------

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้นักเรียนเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง

เกณฑ์การประเมินมี ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
๑. มีการวางแผนในการทำงาน			
๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ			

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑.เจดีย์วัดป่าสัก

ประวัติการสร้าง

พงศาวดารภาคที่ 61 ให้ข้อมูลว่าพระเจ้าแสนภูโปรดให้สร้างวัดนี้ขึ้นภายหลังจากสร้างเมืองเชียงใหม่ 4 ปี โดยตั้งอยู่นอกประตูเมือง ปลูกต้นสัก 300 ต้น จึงเรียกชื่ออารามนี้ว่า “อารามป่าสัก” ทั้งนี้ในชินกาลมาลีปกรณ์ระบุศักราชสร้างเมืองเชียงใหม่ว่าตรงกับ พ.ศ. 1871 ดังนั้นวัดป่าสักน่าจะสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1875

ลักษณะทางศิลปกรรม

องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของเจดีย์วัดป่าสัก ได้แก่ ส่วนฐานซึ่งประกอบด้วยฐานเชิงและฐานบัว ที่ท้องไม้ของฐานบัวชั้นล่างทำเป็นช่องสี่เหลี่ยม ชั้นบนประดับด้วยช่องแปดเหลี่ยมโดยรอบ คล้ายกับส่วนฐานของสถาปัตยกรรมสมัยทวารวดี ส่วนเรือนธาตุชั้นล่างเป็นช่อจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปด้านละ 3 ชุ่ม มีชুমสลัปชুমจระนำรูปเทวดา ส่วนฐานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนี้จึงมีรูปแบบใกล้เคียงกับเจดีย์กู่กุดในศิลปะหริภุญชัย ถัดขึ้นมาเป็นชูดเชิงรองรับเรือนธาตุชั้นที่สอง ซึ่งมีชুমจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปด้านละ 1 องค์ ประดับลวดลายปูนปั้นที่ชุมจระนำซึ่งสัมพันธ์กับศิลปะพุกามอย่างที่เรียกว่าชุมเคล็ก ส่วนยอดเป็นส่วนของเจดีย์ทรงระฆังที่ไม่มีบัลลังก์ และมีเจดีย์ขนาดเล็กหรือสถูปิกะประดับที่มุมทั้ง 4 องค์เจดีย์ประดับด้วยลวดลายปูนปั้นซึ่งได้รับอิทธิพลศิลปะจีน

๒.เจดีย์หลวง

ประวัติการสร้าง

ตำนานทางภาคเหนือ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ ระบุว่าพระเจ้าผายุกษัตริย์เชียงใหม่เป็นผู้สร้างเจดีย์หลวงขึ้นกลางเมือง มีความสูง 76 ศอก ฐานแต่ละด้านกว้าง 48 ศอก ด้วยขนาดใหญ่โตจึงทำให้ต้องใช้ระยะเวลาสร้างยาวนานหลายรัชกาล พบหลักฐานในชินกาลมาลีปกรณ์ว่าพระเจ้ากือนาสร้างซุ้มระนำด้านทิศใต้ขึ้นมาใหม่เพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปหิ้งค์ ต่อมาพระเจ้าแสนเมืองมาได้สร้างเจดีย์หลวงต่อ แต่การยังไม่แล้วเสร็จพระองค์ได้สวรรคตลง พระมเหสีจึงดำเนินการต่อจนยอดเจดีย์หลวงสร้างสำเร็จ

ชินกาลมาลีปกรณ์ระบุต่อไปว่า ในสมัยพระเจ้าติโลกราชได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวงอีกครั้งหนึ่ง เมื่อแล้วเสร็จทำให้ยอดของเจดีย์หลวงมียอดเป็นอันเดียว ฐานกว้างด้านละ 52 ศอก สูง 92 ศอก ทำแท่นวางดอกไม้แต่ละด้านยาวประมาณ 57 ศอก สูง 2 ศอกกว่า ล้อมด้วยกำแพงศิลายาว 228 ศอก กว้าง 150 ศอก ฉาบปูนพระเจดีย์ หุ้มเจดีย์หลวงด้วยแผ่นทองแดงอันอาบด้วยน้ำตะโกทอง (น้ำยามสมน้ำมันยางและหรดาล) และปิดทองคำเปลวทับ

พงศาวดารโยนกกล่าวถึงการบูรณปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวงโดยพระเจ้าติโลกราชต่างออกไปจากชินกาลมาลีปกรณ์เป็นบางส่วน กล่าวคือ พระองค์โปรดให้หมื่นดำพร้าคต (สีหะเสนาบดี) ออกไปถ่ายแบบโลหะปราสาทและรัตนมาลีเจดีย์ที่ลังกาทวีปแล้วให้ท่านเป็นผู้อำนวยการปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวง โดยเริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. 2022 เมื่อแล้วเสร็จได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ได้มาจากลังกาไว้ด้วย พร้อมกันนั้นยังสร้างหอประดิษฐานพระแก้วมรกตและพระแก้วขาวตามอย่างโลหะ

๒.เจดีย์หลวง

ลักษณะทางศิลปกรรม

เจดีย์หลวงเป็นเจดีย์ทรงปราสาทแบบล้านนา ก่ออิฐถือปูน ประดับด้วยปูนปั้น และหุ้มด้วยจังโก รูปแบบประกอบด้วยฐานทักษิณสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ส่วนบนของฐานทักษิณประดับด้วยช้างล้อม มีบันไดทางขึ้นทั้งสี่ด้าน แต่บันไดเหล่านี้ได้รับการปรับเปลี่ยนขั้นบันไดให้เป็นทางลาดเมื่อภายหลัง ถัดขึ้นไปเป็นองค์เจดีย์ในผังเพิ่มมุมไม่มีสี่ลบ ด้านทั้งสี่มีซุ้มจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปประดับอยู่ ถัดขึ้นไปเป็นส่วนยอดซึ่งประกอบด้วยแนวชั้นหลังคาลาด แต่องค์ระฆังและส่วนเหนือขึ้นไปพังทลายลงมานานแล้ว

๓. พระธาตุหริภุญชัย

ประวัติการสร้าง

พระธาตุหริภุญชัยปรากฏหลักฐานการสร้างในตำนานต่างๆ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ พงศาวดารโยนก รายละเอียดอาจแตกต่างกันไป แต่เนื้อหาหลักเป็นเช่นเดียวกันว่าพระเจ้าอาทิตย์ราชผู้ครองอาณาจักรหริภุญชัยโปรดให้สร้างขึ้น

จามเทวีวงศ์ ตำนานมูลศาสนา และชินกาลมาลีปกรณ์ให้รายละเอียดกล่าวไว้คล้ายกันในลักษณะตำนานว่า พระพุทธองค์ได้เสด็จมายังตำแหน่งที่จะสร้างพระธาตุหริภุญชัย มีพุทธทำนายว่าเมื่อพระเจ้าอาทิตย์ขึ้นครองราชสมบัติจะปรากฏพระบรมสารีริกธาตุขึ้นในที่แห่งนี้ เมื่อพระเจ้าอาทิตย์ราชขึ้นครองราชสมบัติก็ได้ทราบถึงพุทธทำนายดังกล่าว จึงอาราธนาให้พระบรมสารีริกธาตุแสดงปาฏิหาริย์ขึ้น พระบรมสารีริกธาตุซึ่งบรรจุอยู่ในผอบโดยพระเจ้าอโศกมหาราชก็ได้ปรากฏขึ้นต่อหน้าพระพักตร์ ชินกาลมาลีปกรณ์เล่าต่อว่า พระองค์จึงโปรดให้สร้างเจดีย์ทรงปราสาทสูง 12 คอก มีเสา 4 ต้น ประตู 4 ด้าน และประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุลงในที่นั้น เมื่อ พ.ศ.1607 ครั้นต่อมาพระเจ้าสุพรรณมณีได้ก่อสร้างให้สูงขึ้นเป็น 24 คอก ตำนานอื่นๆ มีรายละเอียดแตกต่างกันออกไปบ้าง เช่น พงศาวดารโยนก กล่าวถึงพระธาตุที่สร้างขึ้นนี้ว่าสูง 1 เส้น 3 วา และยังสร้างโบสถ์ วิหาร การเปรียญ และอื่นๆ ทั้งนี้ น่าเสียดายที่เจดีย์ที่พระเจ้าอาทิตย์ราชโปรดให้สร้างขึ้นได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่หมดในสมัยล้านนา ไม่สามารถศึกษาได้แล้วในปัจจุบันทั้งนี้ร่องรอยหลักฐานการบูรณปฏิสังขรณ์ครั้งแรกอาจเกิดขึ้นในสมัยพระยามังราย ดังที่ตำนานมูลศาสนาได้ระบุว่า ให้คนทั้งหลายไปเอาหินมาแล้วก่อครอบให้กลม มิให้เป็นคูด้าเหมือนดังก่อน สูงได้ 70 คอก ตกแต่งให้สวยงาม

๓. พระธาตุหริภุญชัย

ประวัติการสร้าง

จากนั้นได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุหริภุญชัยมาเป็นระยะ ครั้งใหญ่และได้รับการบันทึกไว้ในตำนานฝ่ายเหนือ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ ระบุว่าพระเจ้าแสนเมืองมาได้หุ้มพระธาตุด้วยแผ่นทองคำหนักสองแสนหนึ่งหมื่น ในขณะที่ตำนานมูลศาสนาระบุว่าหุ้มทองหนักเก้าแสนสามหมื่นห้าพัน จากนั้นยังคงมีการบูรณปฏิสังขรณ์มาเป็นระยะ ทั้งนี้ได้ค้นพบว่าแผ่นทองบริเวณองค์ระฆังมีพระพุทธรูปคูนูนประดับอยู่ 8 องค์ โดยองค์หนึ่งมีจารึกกำกับว่า เจ้าหมาเทวีผู้เป็นแม่แก่เจ้าพระยาทั้งสองพี่น้องเป็นผู้สร้าง จากรูปอักษรที่ใช้และเหตุการณ์ประวัติทำให้เชื่อว่าผู้สร้างน่าจะได้แก่พระนางจิตราเทวี ผู้เป็นพระราชชนนีของพระเจ้ากือนากับท้าวมหาพรหม ซึ่งเป็นกษัตริย์ครองเชียงใหม่และเชียงแสนในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 20 ข้อมูลดังกล่าวนี้อาจทำให้ช่วยกำหนดอายุการสร้างหรือซ่อมแซมพระธาตุหริภุญชัยได้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระธาตุหริภุญชัยจัดเป็นรูปแบบของเจดีย์ทรงระฆังแบบล้านนา ก่ออิฐ หุ้มทองจังโก องค์ประกอบสำคัญตั้งแต่ส่วนฐานจนถึงส่วนยอด ได้แก่ ฐานบัวสองฐานซ้อนกันในผังสี่เหลี่ยมเพิ่มมุม(หรือยกเก็จ) ถัดขึ้นไปเป็นชุดฐานบัวลูกแก้วอกไก่ในผังกลมซ้อนลดหลั่นกัน 3 ชั้น ถัดขึ้นไปเป็นองค์ระฆังกลมซึ่งมีลายประจำยามและภาพคูนูนพระพุทธรูปประดับอยู่ จากนั้นเป็นบัลลังก์เพิ่มมุมไม้สิบสอง แกนปล้องไฉน ปล้องไฉน ปลี และฉัตร

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/60>

๔. เขาคลิงนอก (ศรีเทพ)

ประวัติการสร้าง

ไม่พบประวัติการสร้างที่แน่ชัด แต่จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น และมหาสถูปบุโรพุทโธ ทำให้กำหนดอายุเขาคลิงนอกไว้ราวพุทธศตวรรษที่ 14-15

ลักษณะทางศิลปกรรม

เขาคลิงนอกเป็นเจดีย์ที่ใช้ศิลาแลงเป็นวัสดุหลัก ไม่มีปูนฉาบหรือปูนปั้นประดับ เฉพาะองค์เจดีย์ประธานที่ตั้งอยู่บนลานยอดเท่านั้นที่ใช้อิฐเป็นวัสดุหลัก เขาคลิงนอกมีลักษณะเป็นฐานขนาดใหญ่ซ้อนชั้นกัน บนลานยอดสุดมีเจดีย์ 1 องค์ แผนผังของฐานขนาดใหญ่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสยกเก็จ 5 เก็จ โดยแต่ละด้านจะประกอบด้วยเก็จกึ่งกลางที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เก็จที่ขอบเก็จกึ่งกลางมี 2 เก็จขนาดเล็กที่สุด และเก็จที่มุม 2 เก็จ ทุกด้านมีแนวบันไดทางขึ้นสู่ลานยอดพาดผ่านจากเก็จใหญ่ที่กึ่งกลาง แผนผังของฐานมีลวดบัวหลายเส้นซ้อนลดหลั่นกัน โดยลวดบัวสำคัญที่แสดงถึงความเป็นศิลปะทวารวดี ได้แก่ บัววลัย หรือกลศ นอกจากนี้ยังประดับตกแต่งผนังของฐานด้วยวิมานหรือปราสาทจำลอง แต่ละด้านมีวิมาน 8 หลังประดับอยู่ที่เก็จขอบเก็จกึ่งกลาง เก็จมุม และผนังระหว่างเก็จ รูปแบบของลวดบัวทำหน้าที่ถึงลวดบัวในศิลปะปาละตอนต้น ในขณะที่วิมานทำให้นึกถึงศิลปะโจฬะตอนต้น ลานยอดมีเจดีย์ก่ออิฐ 1 องค์ สร้างด้วยอิฐแบบทวารวดีที่ผสมกลมกลืนในเนื้ออิฐค่อนข้างมาก สภาพปรักหักพังจนศึกษารายละเอียดได้ลำบาก มีแนวหลุมเสากลมล้อมรอบเจดีย์ แสดงว่าครั้งหนึ่งเคยมีหลังคาคลุมลานยอดนี้

ที่มา · <https://seaarts.sac.or.th/artwork/83>

๕. พระปฐมเจดีย์

ประวัติการสร้าง

ประวัติความเป็นมาของพระปฐมเจดีย์นั้นระบุว่าเมื่อ พ.ศ. 2374 เจ้าฟ้ามงกุฎขณะทรงผนวชได้เสด็จออกธุดงค์นอกราชธานีไปยังที่ต่างๆ และได้เสด็จไปนมัสการพระเจดีย์องค์หนึ่งที่เมืองนครชัยศรี ลักษณะเป็นเจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ตอนบนเป็นปราสาท โดยทรงพระราชดำริว่าน่าจะเป็นเจดีย์องค์แรกในสยามประเทศเนื่องจากมีขนาดใหญ่มาก และอาจจะสร้างขึ้นตั้งแต่ครั้งที่พระเจ้าอโศกมหาราชได้เผยแผ่พุทธศาสนาไปยังดินแดนต่างๆ จึงทรงเรียกเจดีย์นี้ว่า พระปฐมเจดีย์ เจ้าฟ้ามงกุฎได้ถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อขอพระราชทานให้ทรงบูรณปฏิสังขรณ์ แต่รัชกาลที่ 3 ไม่โปรดเนื่องจากอยู่ในป่ารก การจะปฏิสังขรณ์ขึ้นนั้นเห็นว่าจะไม่เกิดประโยชน์อันใด ภายหลังเมื่อได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติจึงได้โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์เป็นผู้ควบคุมการปฏิสังขรณ์เมื่อ พ.ศ. 2396 ต่อมาสมเด็จพระยาได้ถึงแก่พิราลัย จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาทิพากรวงศมหาโกษาธิบดีเป็นแม่กองแทน การก่อสร้างพระปฐมเจดีย์เสร็จสิ้นและมีการฉลองพระเจดีย์ในสมัยรัชกาลที่ 4 ต่อมาได้มีการประดับกระเบื้องสีทองในสมัยรัชกาลที่ 5

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระปฐมเจดีย์เป็นเจดีย์ทรงระฆังในผังกลมที่มีขนาดสูงใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ตั้งอยู่บนฐานประทักษิณที่มีระเบียงคดในผังกลมล้อมรอบองค์เจดีย์ โดยมีวิหารทิศทั้ง 4 คั่นจังหวะ ได้แก่ วิหารทิศเหนือประดิษฐานพระพุทธรูปตอนประสูติ วิหารทิศตะวันออกประดิษฐานพระพุทธรูปตอนตรัสรู้ วิหารทิศใต้ประดิษฐานพระพุทธรูปตอนปฐมเทศนา และวิหารทิศตะวันตกประดิษฐานพระพุทธรูปตอนปรินิพพาน องค์พระปฐมเจดีย์ประกอบด้วยส่วนฐานซึ่งเป็นฐานบัวคว่ำบัวหงาย มีส่วนรองรับองค์ระฆังเป็นชุกมาลัยเถารองรับองค์ระฆังขนาดใหญ่ ถัดขึ้นไปเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยม แกนปล้องโฉนที่มีเสาศาหระ ปล้องโฉน และปลียอดที่มีลักษณะอ้วนป้อม

๖. พระธาตุพนม

ประวัติการสร้าง

ตำนานอุรังคธาตุจะย้อนประวัติการสร้างพระธาตุพนมให้เก่าแก่ไปจนถึงสมัยพุทธกาล แต่ตามข้อเท็จจริงทางศิลปกรรมและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สรุปได้ว่า พระธาตุพนมเป็นศาสนสถาน que สร้างขึ้นเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 หรืออาจมีมาก่อนหน้านั้นแล้ว ต่อมาในสมัยล้านช้างราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 ได้ปฏิสังขรณ์ศาสนสถานนี้จนกลายเป็นพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ หลักฐานที่เก่าแก่ถึงพุทธศตวรรษที่ 14-15 หรือก่อนหน้านั้น คือ เรือนธาตุ แผ่นผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส ก่อด้วยอิฐไม่ฉาบปูน ประดับตกแต่งด้วยลวดลายต่างๆ เช่น กนกพรรณพุกษา เสากลม จากการเปรียบเทียบรูปแบบทางศิลปกรรมพบว่าลักษณะเสากลมละม้ายกับเสาประดับกรอบประตูในศิลปะเขมรแบบไพรกเมง-กำพงพระ ทำให้นักวิชาการหลายท่านใช้เป็นหลักฐานกำหนดอายุเรือนธาตุว่าสร้างขึ้นตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 13 อย่างไรก็ตามบางท่านเห็นว่าการประดับผนังเรือนธาตุด้วยเสาจำนวนมาก และเสบบางต้นประดับลวดลายไว้ภายในอาจเกี่ยวข้องกับปราสาทในศิลปะขอม อายุราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 ก็ได้ อย่างไรก็ตาม รูปแบบในภาพรวมของเรือนธาตุแสดงให้เห็นถึงลักษณะท้องถิ่นที่แตกต่างไปจากศิลปกรรมในสถานที่อื่นๆ อย่างแท้จริง

สำหรับหลักฐานสมัยล้านช้างได้แก่ยอดทรงบัวเหลี่ยมก่อนที่จะมีการขยายใหญ่สูงใหญ่ขึ้นในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยอดดังกล่าวนี้มีรูปทรงอ้วนเตี้ยกว่าปัจจุบัน สามารถศึกษาได้จากภาพถ่ายเก่า สันนิษฐานว่าเป็นงานปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ในสมัยล้านช้าง ราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 โดยกษัตริย์หลายพระองค์ เช่น พระเจ้าไชยเชษฐา พระยาสุริยวงศาธรรมิกราช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครั้งที่พระครูโพนสะเม็กเป็นผู้นำการปฏิสังขรณ์ เมื่อ พ.ศ. 2233-2234 เข้าใจว่าในครั้งนี้คงปิดเรือนธาตุของพระธาตุพนมจนไม่สามารถเข้าไปภายในได้ สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม พ.ศ.

๖. พระธาตุพนม

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระธาตุพนมเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูน องค์ประกอบสำคัญแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เรือนธาตุ และยอดทรงบัวเหลี่ยม เรือนธาตุก่ออิฐไม่ฉาบปูน มีแผนผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส น่าจะตรงกับที่ตำนานอุรังคธาตุเรียกว่า อุโมงค์ (อุบมุง) ประดับ ตกแต่งกึ่งกลางแต่ละด้านด้วยซุ้มประตูลोक ถัดออกมาสองข้างของซุ้มประตูตกแต่งด้วยเสาหลอกทรงกลม มุมทั้งสี่สลัก ภาพนภพวรรณพฤษาและรูปบุคคลชี้พาหนะ ซึ่งได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับตำนานอุรังคธาตุว่าเป็นรูปพระยาทั้งห้าที่ได้ ร่วมกันสร้างพระธาตุพนมขึ้น ถัดขึ้นไปเป็นชั้นซ้อนจำลองเรือนธาตุจำนวน 1 ชั้น ถัดไปจากนั้นเป็นยอดบัวเหลี่ยม ส่วนนี้ นับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะล้านช้าง

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/71>

๗. ภาชนะดินเผาบ้านเชียง

ลักษณะทางศิลปกรรม

เป็นภาชนะดินเผาในหลุมฝังศพที่พบได้จากการขุดค้นในแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. สมัยต้น มีอายุระหว่าง 4,300-3,000 ปีมาแล้วเป็นอย่างน้อย

ระยะที่ 1 มีภาชนะดินเผาประเภทเด่นคือ ภาชนะดินเผาสีดำ-เทาเข้ม มีเชิงหรือฐานเตี้ยๆ ลำตัวภาชนะครึ่งบนมักตกแต่งด้วยลายขีดเป็นเส้นคดโค้ง แล้วตกแต่งเพิ่มเติมด้วยการกดจุดหรือเป็นเส้นสั้นๆ เติมในพื้นที่ระหว่างลายเส้นคดโค้ง ส่วนครึ่งล่างของตัวภาชนะมักตกแต่งด้วยลายเชือกทาบ ซึ่งหมายถึงลวดลายที่เกิดจากการกดประทับผิวภาชนะดินเผาด้วยเชือกนั่นเอง

ระยะที่ 2 เริ่มปรากฏภาชนะดินเผาแบบใหม่เพิ่มขึ้นมา คือ ภาชนะดินเผาขนาดใหญ่ที่ใช้บรรจุศพเด็กก่อนที่จะนำไปฝัง นอกจากนี้ยังมีภาชนะดินเผาขนาดสามัญซึ่งมีการตกแต่งพื้นที่ส่วนใหญ่บนผิวภาชนะด้านนอกด้วยลายขีดเป็นลายคดโค้ง จึงดูเสมือนเป็นภาชนะที่มีปริมาณลวดลายขีดตกแต่งหนาแน่นกว่าบนภาชนะของสมัยต้นช่วงแรก

ระยะที่ 3 เริ่มปรากฏภาชนะแบบที่มีผนังด้านข้างตรงถึงเกือบตรง ทำให้มีรูปร่างภาชนะเป็นทรงกระบอก (beaker) และยังมีภาชนะประเภทหม้อก้นกลม คอภาชนะสั้นๆ ปากตั้งตรง ตกแต่งด้วยลายเชือกทาบตลอดทั้งใบ

ระยะที่ 4 ปรากฏภาชนะดินเผาประเภทหม้อก้นกลม มีกลุ่มหนึ่งตกแต่งบริเวณไหล่ภาชนะด้วยลายขีดเป็นเส้นคดโค้งผสมกับการระบายด้วยสีแดง ในขณะที่ส่วนบริเวณลำตัวภาชนะช่วงใต้ไหล่ลงมาตกแต่งด้วยลายเชือกทาบ ภาชนะดินเผาแบบนี้มีการตั้งชื่อว่า “ภาชนะแบบบ้านอ้อมแก้ว” เพราะพบว่าเป็นภาชนะดินเผาประเภทหลักที่พบในชั้นอยู่อาศัยของคนยุคก่อนประวัติศาสตร์ช่วงแรกที่บ้านอ้อมแก้ว ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านเชียง

๗. ภาชนะดินเผาบ้านเชียง

ลักษณะทางศิลปกรรม

2. สมัยกลาง อายุระหว่าง 3,000-2,000 ปีมาแล้วเป็นอย่างน้อย ภาชนะดินเผาขนาดใหญ่ ผิวนอกสีขาว ทำส่วนใหญ่ ภาชนะหักมุมหรือโค้งมากจนเกือบเป็นมุมค่อนข้างชัด มีทั้งแบบก้นกลมและก้นแหลม บางใบมีการตกแต่งด้วยลายขีด ผสมกับลายเขียนสีที่บริเวณใกล้ปากภาชนะ ในช่วงปลายสุดของสมัยกลาง เริ่มมีการตกแต่งปากภาชนะดินเผาแบบ เช่นนี้ด้วยการทาสีแดง

3. สมัยปลาย อายุระหว่าง 2,300-1,800 ปีมาแล้ว

ช่วงต้นของสมัยปลาย พบภาชนะดินเผาเขียนสีแดงบนพื้นสีนวล

ช่วงกลางของสมัยปลาย เริ่มมีการใช้ภาชนะดินเผาหลายเขียนสีแดงบนพื้นสีแดง

ช่วงท้ายของสมัยปลาย เริ่มมีการใช้ภาชนะดินเผาทำด้วยน้ำดินสีแดงแล้วขัดมัน

ลวดลายที่ปรากฏบนภาชนะดินเผา สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. กลุ่มลวดลายรูปร่างเรขาคณิต
2. กลุ่มลวดลายอิสระแบบดุลยภาพสมมาตร
3. กลุ่มลวดลายอิสระแบบดุลยภาพอสมมาตร

ส่วนรูปแบบลวดลายที่นิยมในสมัยปลาย คือ การเขียนสีบนเคลือบน้ำดินสีนวล ลวดลายวงกลมหรือวงรี ลวดลายเส้นโค้ง แบบก้นหอยวนเข้าหาจุดศูนย์กลาง ลายเส้นโค้งแบบก้นหอยวนเข้าหาจุดศูนย์กลางแล้ววนออกและลวดลายตัว S และ Z ลวดลายภาชนะแสดงถึงความพิถีพิถัน ผู้ผลิตสร้างขึ้นให้กับผู้ตายตามประเพณีความเชื่อเกี่ยวกับความตาย พื้นฐานทางความคิดของผู้สร้างสรรค์ลวดลายของชุมชนมีความร่วมกันทางวัฒนธรรม แต่ในขณะเดียวกันก็ปรากฏถึงความหลากหลายในการออกแบบ ซึ่งมีพัฒนาการในระยะแรกเริ่มจากรูปแบบเรียบง่าย ต่อมาในระยะหลังเมื่อผลิตจำนวนมากขึ้น มีความรู้ความชำนาญมากขึ้นก็พัฒนาไปสู่การสร้างลวดลายที่ซับซ้อนมากขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป

๘. ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ผาแต้ม

ลักษณะทางศิลปกรรม

สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ตามชื่อหน้าผาเรียงต่อกันไปคือผาขาม ผาแต้ม ผาหมอนน้อย และผาหมอน ทั้งหมดนี้หันหน้าไปทางทิศตะวันออก

1. ผาขาม แสดงภาพปลาขนาดใหญ่ 4 ตัว ยาวประมาณ 0.35 - 1.00 เมตร เขียนด้วยสีแดงแบบเห็นโครงสร้างภายใน (x-ray) นอกจากนั้นมีภาพช้าง 1 ตัว ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าปลามาก (ประมาณ 13 ซม.) และภาพสัตว์สี่เท้า 1 ตัว
2. ผาแต้ม ภาพเขียนปรากฏมีตลอดแนวหน้าผายาว 180 เมตร สูงจากพื้นประมาณ 4 - 5 เมตร ภาพที่เขียนลงสีไว้มีมากกว่า 300 รูป ที่ผาแต้มนี้มีภาพที่เกิดจากการฝนชะร่องลงไปบนเนื้อหินเป็นลายเส้นเรียงแถวตามแนวตรงบ้าง เเฉียงบ้าง แนวนอนบ้าง สูงตั้งแต่ 5 - 15 ซม. ส่วนนี้ยังคงมีหลงเหลืออยู่ในช่วงยาวประมาณ 80 ซม.เท่านั้น อาจเป็นภาพสัญลักษณ์บางอย่าง สำหรับภาพเขียนสีซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากที่บริเวณนี้ ส่วนใหญ่เขียนด้วยสีแดง มีสีดำและสีขาวบ้าง แบ่งเป็นภาพคนซึ่งมีขนาดเล็ก พบเพียง 10 ภาพ ภาพสัตว์ เช่น ช้าง ปลา เต่าหรือตะพาบน้ำ สุนัข วัว ไก่หรือนก เป็นต้น มักแสดงภาพขนาดใหญ่ราวกับเท่าของจริง โดยเฉพาะช้างและปลาที่มีขนาดยาวถึง 4 เมตร สูงประมาณ 3 เมตร ภาพสัตว์นี้พบประมาณ 30 ภาพ ทั้งภาพคนและสัตว์ มักอยู่ในอาการเคลื่อนไหว ภาพวัตถุสิ่งของ อาจเป็นเครื่องมือจับปลาที่เรียกว่า "ตุ้ม" และหน้าไม้ หรือคันธนูซึ่งคนกำลังถือใช้งานอยู่ ภาพสัญลักษณ์ เป็นลายเส้นวงเวียนไปมา หรือเป็นเส้นหยัก ลูกคลื่นหรือฟันปลา ซึ่งอาจหมายถึง "น้ำ" หรือกับดักปลา ลายก้างปลา ลายรูปทรงเรขาคณิต ลายเส้นขนาน คล้ายทุ่งนา เป็นต้น ภาพมือ ซึ่งพบอยู่เป็นจำนวนมากกว่า 200 มือ มีทั้งมือผู้ใหญ่ และมือเด็ก และมีทั้งสีแดง สีดำ และสีขาว ภาพทุกประเภทเขียนอยู่ร่วมกันเสมอ โดยเฉพาะภาพมือ ปรากฏมีสอดแทรกกับภาพอื่นๆ ทุกภาพ ภาพเขียนส่วนมากเขียนแบบระบายสีเงาที่บ (silhouette) นอกนั้นเป็นแบบโครงร่างรอบนอก (outline) และแบบกิ้งไม้ (stick man) ส่วนภาพมือมีรูปแบบการทำหลายแบบ มีทั้งแบบฟัน (stencil) แบบทาบบ (imprint) และแบบเขียนเส้นโครงรอบ

๘. ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ผาแต้ม

ลักษณะทางศิลปกรรม

3. ผาหมอนน้อย แสดงภาพคนสูงประมาณ 1.6 เมตร กำลังเหนี่ยวคันธนูเล็งไปยังสัตว์สี่ขาซึ่งอาจเป็นวัวตั้งครรภ์ ลำตัวยาวประมาณ 6.4 เมตร ต่อมาเป็นภาพคนสูงประมาณ 1.2 เมตร กำลังไล่สัตว์สี่ขามีเขาอาจเป็นกวางที่บุกรุกเข้าไปในนาข้าว ซึ่งรอบๆภาพกลุ่มนี้มีภาพมือทั้งซ้ายและขวาประมาณ 20 มือ ทำขึ้นโดยการทาสีบนฝ่ามือแล้วขีดสีบางส่วนที่นิ้วและฝ่ามือออกแล้วจึงทาบบมือลงบนผนัง ถัดมาเป็นภาพสัตว์สี่ขา 3 ตัว ท้องป่องคล้ายตั้งครรภ์เช่นกัน กับภาพลายเส้นคล้ายตาข่ายดักสัตว์ นอกจากนี้ก็มีภาพลายเส้นคู่ขนานต่อกัน และภาพมือที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มแรกอีกประมาณ 15 มือ เรียงกันเป็นแถวยาวกับลายเส้นหยักขึ้นลงวกไปมาด้วย ภาพคนและสัตว์ระบายสีแดงแบบเงาทึบ (silhouette) เป็นที่น่าสังเกตว่าภาพเขียนสีที่ผาแต้มและผาหมอนน้อยนี้ ภาพทุกประเภทมีความสัมพันธ์เป็นเรื่องราวเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นภาพคนกับวัวกับภาพมือ ภาพปลา กับมือ ภาพ"ตุ้ม"กับมือ และสัญลักษณ์ ภาพทุ่งนา กับคนกับกวาง กับมือ ภาพคนกำลังล่าวัวหรือกวาง

4. ผาหมอน ภาพทั้งหมดในส่วนนี้เขียนด้วยสีแดงแบบระบายเงาทึบ (silhouette) ประกอบด้วยภาพคนและสัตว์ กลุ่มแรกมีภาพคนเพียงคนเดียวกับภาพสัตว์สี่ขา 11 ตัว อาจเป็นช้าง วัว สุนัข และหมูหรือแกะหรือแพะเดินตามกันไปทิศทางเดียวกัน (ยกเว้นสัตว์ตัวหนึ่งซึ่งอาจเป็นสุนัขที่หันหน้าเข้าหาฝูงสัตว์) กลุ่มที่สองเป็นภาพคนประมาณ 10 คน เขียนแบบระบายเงาทึบกับแบบกึ่งไม้ มีลักษณะค่อนข้างเหมือนจริง แสดงกล้ามเนื้อโปร่งด้วย ภาพที่น่าสนใจของที่ผาหมอนนี้คือภาพคนนั่งกระโปรงยาวครึ่งน่อง ยืนท้าวสะเอว มีขนาดใหญ่กว่าภาพคนอื่นๆ ไม่รู้แน่ว่าเป็นหญิงหรือชาย นอกจากนี้มีภาพมือข้างขวาของผู้ใหญ่แบบฟัน (stencil) 2 มือ และแบบทาบบ (imprint) อีก 2 มือ และมือเด็กแบบทาบบอีก 2 มือด้วย ภาพเขียนสีทั้ง 4 กลุ่มนี้จะเห็นได้ว่ามีภาพมือเข้าไปเกี่ยวข้องกับเสมอ อาจหมายถึงการร่วมมือร่วมแรงกันทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น ร่วมมือกันจับปลา ทำการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือล่าสัตว์ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้วาดภาพเหล่านั้นว่าอยู่ในสังคมเกษตรกรรม และยังอาจหมายถึงการมีความเชื่อร่วมกันในเรื่องความอุดมสมบูรณ์อีกด้วย

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/301>

๙. พระบรมธาตุไชยา

ประวัติการสร้าง

ไม่ทราบประวัติการสร้างที่แน่ชัด แต่จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่เป็นเจดีย์ทรงปราสาทที่มียอดเป็นองค์ระฆังทำให้นักวิชาการหลายท่านนำไปเปรียบเทียบกับเจดีย์ในศิลปะขอมที่นิยมสร้างขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 13-15 จึงทำเชื่อว่าพระบรมธาตุไชยาน่าจะสร้างขึ้นในระยะเวลาเดียวกันนี้ด้วย ซึ่งในขณะนั้นภาคใต้ของไทยอยู่ภายใต้การเมืองการปกครองของอาณาจักรศรีวิชัย ต่อมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาโดยตลอด ครั้งใหญ่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยการร่วมแรงร่วมใจของคนในท้องถิ่น นำโดยพระยาพิชัย (หนู ตีสโล) เห็นได้ชัดเจนจากงานปูนปั้นประดับและรูปแบบของส่วนยอดที่เทียบได้กับศิลปกรรมสมัยรัตนโกสินทร์

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระบรมธาตุไชยาเป็นเจดีย์ทรงปราสาทที่มียอดเป็นองค์ระฆัง ก่ออิฐถือปูน ด้านล่างสุดเป็นฐานไพที มีแผนผังสี่เหลี่ยมประดับด้วยเสาหลอกหรือเสาอิงเป็นระยะ มียกเก็จทางด้านตะวันออก มีบันไดทางขึ้นสู่เรือนธาตุอยู่ทางด้านตะวันออกนี้ ด้านบนของฐานไพทีนอกจากจะมีเจดีย์ทรงปราสาทยอดเป็นองค์ระฆังแล้ว ยังแวดล้อมด้วยเจดีย์ทรงกลมตั้งบนฐานบัวสี่เหลี่ยม 6 องค์ เจดีย์ทรงปราสาทยอดองค์ระฆังอันเป็นส่วนสำคัญที่สุดประกอบด้วยส่วนฐาน เรือนธาตุ และส่วนยอด ส่วนฐานเป็นฐานบัวที่มีแผนผังยกเก็จล้อมตามแผนผังของเรือนธาตุ โดยตัวเรือนธาตุมีแผนผังสี่เหลี่ยมยกเก็จที่กลางด้านและมุมทั้งสี่ เก็จที่กลางด้านทั้งสี่ของเรือนธาตุเป็นมุขยื่นยาว มุขด้านตะวันออกเป็นทางเข้าสู่ห้องครรภคฤหะ ในขณะที่มุขอีก 3 ด้านที่บตัน เก็จที่มุมทั้งสี่ของเรือนธาตุเป็นเสาอิงหรือเสาหลอก ส่วนยอดถัดขึ้นไปจากส่วนเรือนธาตุ ประกอบด้วยชั้นซ้อน 2 ชั้น แต่ละชั้นมีเจดีย์ทรงกลมล้อมรอบอยู่ ถัดขึ้นไปเป็นฐานแปดเหลี่ยมซึ่งมีเจดีย์ทรงกลมล้อมรอบ จากนั้นเป็นบัวกลุ่ม องค์ระฆังแปดเหลี่ยม บัลลังก์ ปล้องไฉน และปลี อันเป็นระเบียบของเจดีย์ทรงกลม

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/72>

๑๐. พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

ประวัติการสร้าง

หลักฐานลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวกับประวัติการสร้างมีอยู่ในลักษณะตำนาน ได้เล่าอดีตย้อนกลับไปจนถึงราวยุคต้นประวัติศาสตร์ หรือราวพุทธศตวรรษที่ 10 ครั้งนั้นเจ้าชายทันตกุมารและเจ้าหญิงเหมมมาลาอัญเชิญพระเชี้ยวแก้วจากอินเดียไปสู่ศรีลังกา ทว่าเรือแตกจนทำให้ทั้ง 2 พระองค์มาขึ้นฝั่งยังหาดทรายแก้ว นำพระบรมสารีริกธาตุฝังไว้ที่หาดทรายแก้วเพื่อป้องกันภัยอันตราย เมื่อทั้ง 2 พระองค์หาหนทางอัญเชิญพระเชี้ยวแก้วไปยังศรีลังกาเป็นผลสำเร็จแล้วจึงได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุส่วนหนึ่งกลับมาประดิษฐานยังตำแหน่งเดิม ต่อมาพระเจ้าศรีธรรมโศกราชได้สร้างพระสถูปครอบสถานที่ที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุไว้ ซึ่งก็คือพระบรมธาตุนครศรีธรรมราชนั่นเอง

แม้ว่าเหตุการณ์เรือแตกของเจ้าชายทันตกุมารและเจ้าหญิงเหมมมาลาจะเป็นเรื่องเล่าที่ได้แรงบันดาลใจโดยตรงจากตำนานพระเชี้ยวแก้วของลังกา จนกล่าวได้ว่าไม่น่าใช่เหตุการณ์จริง แต่การสร้างพระบรมธาตุเจดีย์โดยพระเจ้าศรีธรรมโศกราชน่าจะเป็นเรื่องจริง โดยจากรูปแบบทางศิลปกรรมเชื่อว่าเกิดขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 18 ต่อมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาโดยลำดับ โดยเฉพาะในสมัยอยุธยาที่มีการซ่อมแซมส่วนปลียอดและหุ้มทองคำ ปรากฏปัจจุบันยังคงได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์โดยตลอด

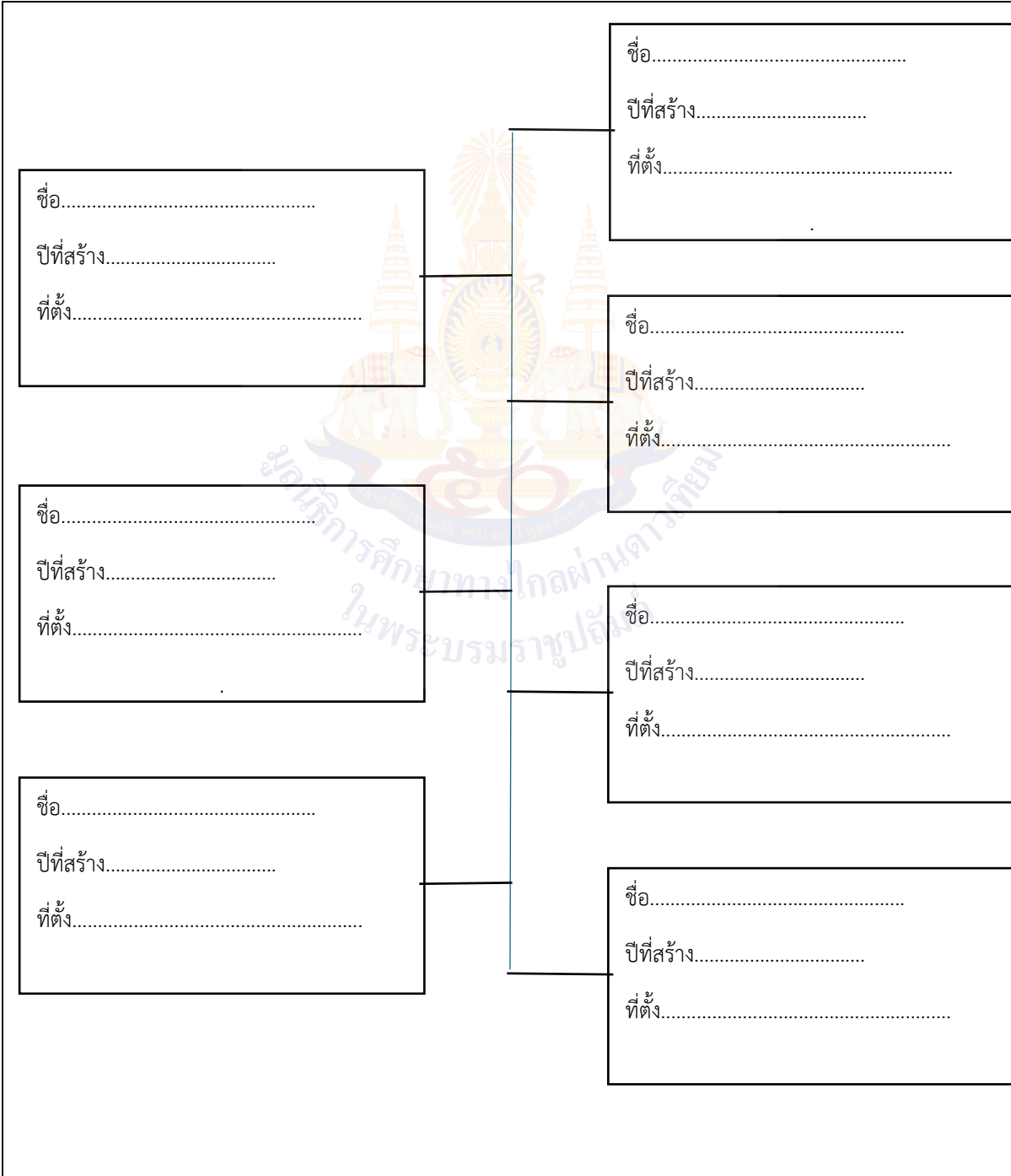
๑๐. พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

ลักษณะทางศิลปกรรม

รูปแบบปัจจุบันจากส่วนฐานจนกระทั่งส่วนยอดของพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราชมีลักษณะดังต่อไปนี้ ส่วนล่างเป็นฐานประทักษิณสูง ล้อมรอบด้วยระเบียงหรือที่เรียกว่าวิหารทับเกษตร บันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณอยู่ทางทิศเหนือซึ่งเป็นด้านที่เชื่อมต่อกับวิหารพระทรงม้า ทำให้บันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณตั้งอยู่ภายในวิหารพระทรงม้าไปโดยปริยาย ผนังของฐานประทักษิณประดับด้วยแนวเสาอิง บนตัวเสาอิงมีพระพุทธรูปยืนขนาดบ้างด้วยพระสาวกอยู่ภายในซุ้ม ระหว่างเสามีซุ้มเห็นครึ่งตัวอยู่ในซุ้มวงโค้งหรือซุ้มหน้านางด้านละ 6 ตัว ยกเว้นทางด้านเหนือมีอยู่ 4 ตัว เพราะต้องเว้นพื้นที่ไว้สำหรับบันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณ บนลานประทักษิณมีเจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ตรงกลางที่มุมทั้งสี่มีเจดีย์ทรงกลมประจำมุม เจดีย์องค์ใหญ่เป็นหัวใจสำคัญที่สุดมีองค์ระฆังกลมขนาดใหญ่ เหนือองค์ระฆังเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ประดับด้วยปูนปั้นรูปเสาอิงและเครื่องถ้วย ถัดขึ้นไปเป็นก้านฉัตรหรือแกนปล้องไฉนซึ่งประดับด้วยเสาหอนที่มีรูปพระอัครสาวกตกแต่งอยู่ เรียกกันทั่วไปว่า พระเวียน ถัดขึ้นไปเป็นปล้องไฉน ปัทมบาทและปลีซึ่งหุ้มด้วยทองคำและประดับด้วยอัญมณีมีค่า

ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียน Time line แสดงชื่อโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ปีที่สร้างและที่ตั้ง

ชื่อ..... ปีที่สร้าง..... ที่ตั้ง.....	ชื่อ..... ปีที่สร้าง..... ที่ตั้ง.....
ชื่อ..... ปีที่สร้าง..... ที่ตั้ง.....	ชื่อ..... ปีที่สร้าง..... ที่ตั้ง.....
ชื่อ..... ปีที่สร้าง..... ที่ตั้ง.....	ชื่อ..... ปีที่สร้าง..... ที่ตั้ง.....
ชื่อ..... ปีที่สร้าง..... ที่ตั้ง.....	ชื่อ..... ปีที่สร้าง..... ที่ตั้ง.....

ชื่อ.....
ปีที่สร้าง.....
ที่ตั้ง.....

ชื่อ.....
ปีที่สร้าง.....
ที่ตั้ง.....

ชื่อ.....
ปีที่สร้าง.....
ที่ตั้ง.....

เลือกโบราณสถานที่น่าสนใจมา 1 สถานที่และติดภาพประกอบและระบุข้อมูลของสถานที่นั้น

ติดภาพประกอบ

ชื่อโบราณสถาน.....

ที่ตั้ง.....

เหตุผลที่เลือก.....

.....

.....

.....

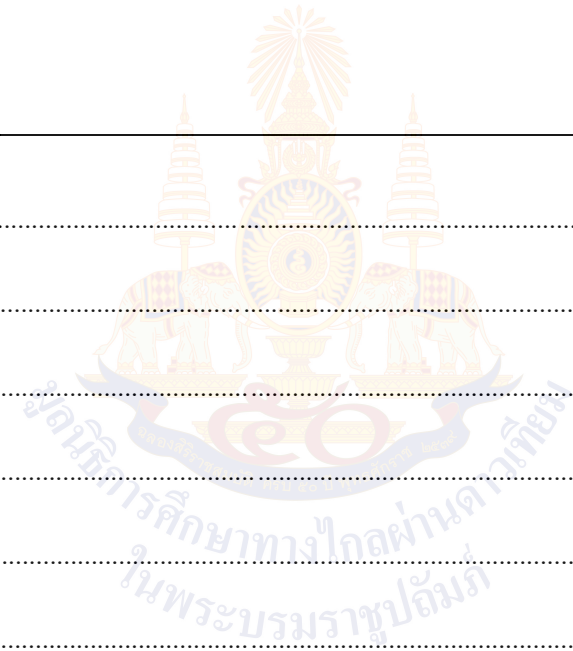
.....

.....

.....

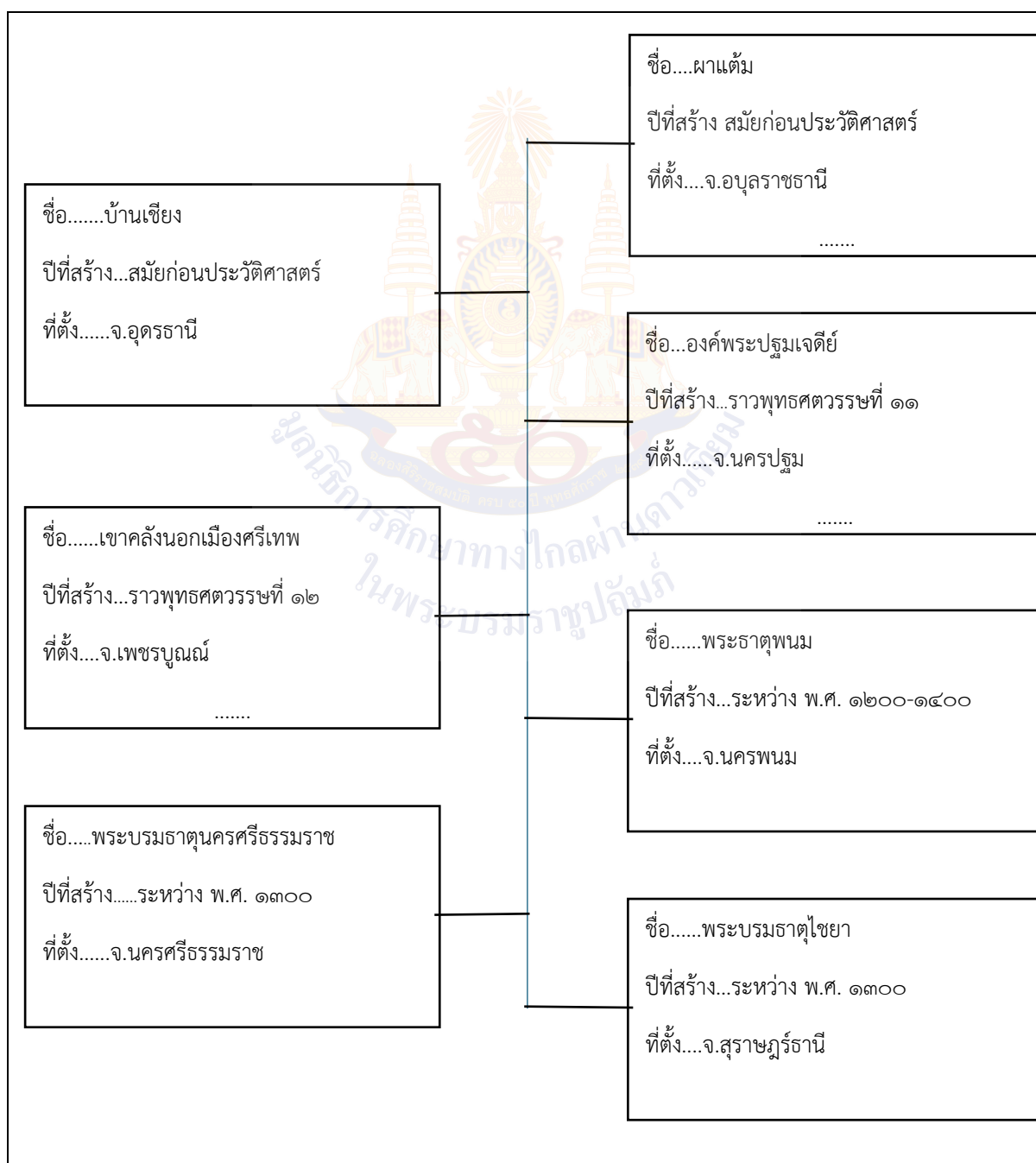
.....

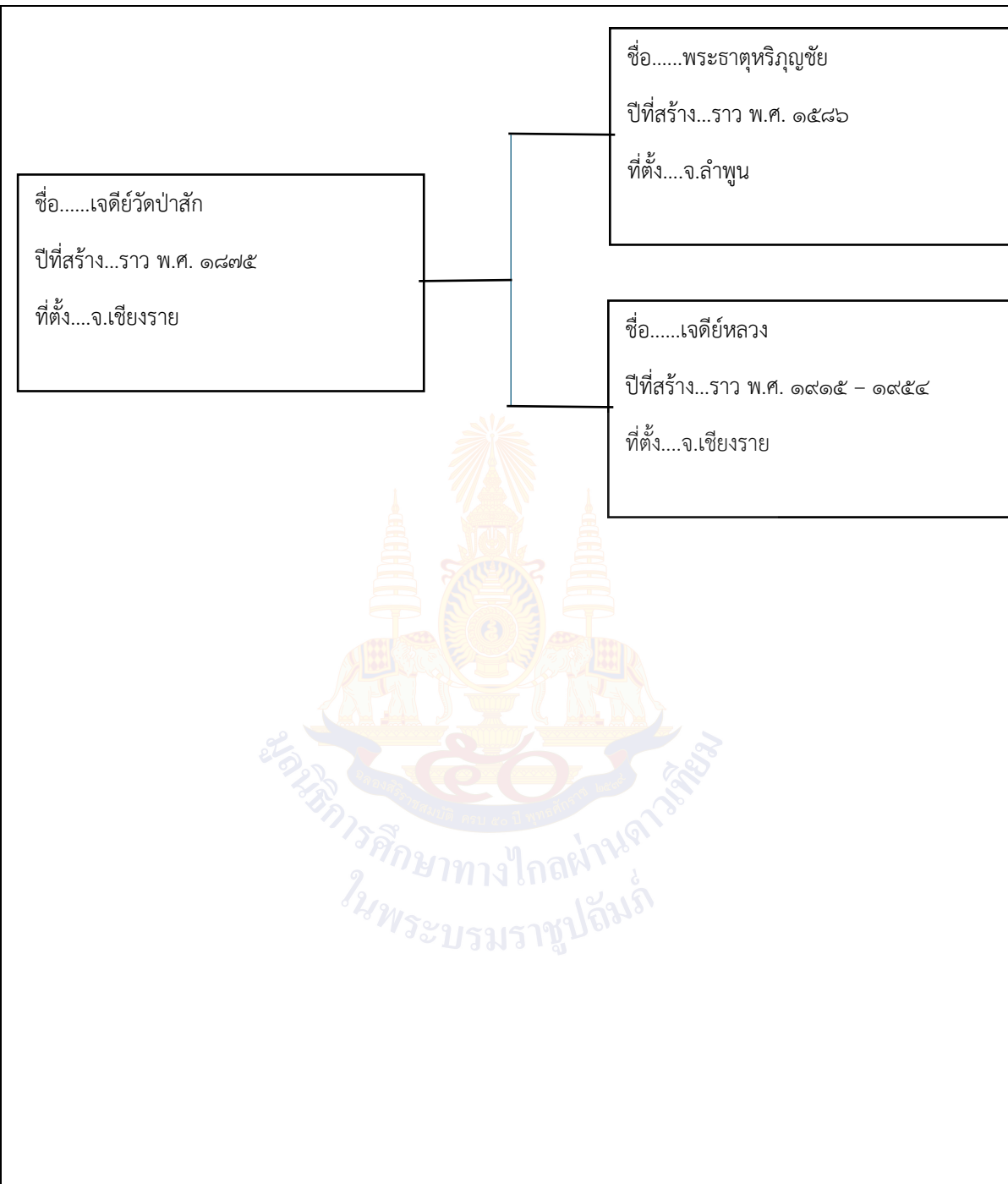
.....

เฉลย....ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียน Time line แสดงชื่อโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ปีที่สร้างและที่ตั้ง

เลือกโบราณสถานที่น่าสนใจมา 1 สถานที่และติดภาพประกอบและระบุข้อมูลของสถานที่นั้น

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในพระบรมราชูปถัมภ์

ชื่อโบราณสถาน.....พระปฐมเจดีย์

ที่ตั้ง.....จังหวัดนครปฐม

เหตุผลที่เลือก.....เป็นพระสถูปเจดีย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานตั้งแต่สมัยทวารวดี

ภาพเกมที่ ๑ เปิดภาพทายชื่อโบราณสถาน

๑.เจดีย์หลวง

๒.พระปฐมเจดีย์

๓.พระธาตุนนมี

๔. เจดีย์วัดป่าสัก

๕. พระบรมธาตุไชยา

เกมที่ ๒ เปิดข้อมูลทายชื่อโบราณสถาน

๑. พระธาตุหริภุญชัย

รูปแบบของเจดีย์ทรงระฆังแบบล้านนา
อยู่ที่จังหวัดลำพูน
พระเจ้าอาทิตย์ราชโปรดให้สร้างขึ้น

๒. เขาคลังนอกเมืองศรีเทพ

คล้ายมหาสถูปบุโรพุทโธ
อยู่ที่จังหวัดเพชรบูรณ์
ศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจพะตอนต้น

๓. แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

เครื่องปั้นดินเผาที่มีลวดลายที่เกิดจากการกดประทับผิวภาชนะดินเผาด้วยเชือก
อยู่ที่จังหวัดอุดรธานี
ลวดลายเครื่องปั้นดินเผาที่นิยมในสมัยปลาย คือ การเขียนสีบนเคลือบน้ำดินสีนวล ลวดลายวงกลมหรือวงรี ลวดลายเส้นโค้งแบบก้นหอยวนเข้าหาจุดศูนย์กลาง

๔. ผาแต้ม

ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์
อยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี
เขียนด้วยส่วนใหญ่เขียนด้วยสีแดง มีสีดำและสีขาวบ้าง

๕. พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

เจดีย์องค์ใหญ่เป็นหัวใจสำคัญที่สุดมีองค์ระฆังกลมขนาดใหญ่
อยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช
พระเจ้าศรีธรรมโศกราชได้สร้างเพื่อเป็นพระสถูปครอบสถานที่ที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษา

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย
ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๑ อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษา ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญเนื่องจากการกำหนดทิศทางในการศึกษาหัวข้อในประวัติศาสตร์ เช่น นักเรียนอาจต้องคำถาม ในประเด็นที่สนใจว่า ต้องการศึกษาอะไร ช่วงเวลาไหน สถานที่ใด หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับใคร เป็นต้น

๓. สาระการเรียนรู้

วิธีการทางประวัติศาสตร์ จึงเป็นวิธีการศึกษาความรู้ที่เป็นระบบระเบียบและเป็นสากล มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ

- ๑) การกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษา
- ๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล
- ๓) การจัดระบบข้อมูล
- ๔) การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ

การกำหนดปัญหาหรือการตั้งประเด็นปัญหาทางประวัติศาสตร์ มักจะเริ่มต้น การตั้งคำถามหลัก ๕ คำถาม คือ ๑) เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในอดีต ๒) เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไหร่ ๓) เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน ๔) ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น ๕) เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้ารวบรวมหลักฐาน ซึ่งมีอยู่มากมายและการจัดกระจายอยู่ในที่ต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกวิธีการกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- ร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน สมัยก่อนสุโขทัยได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญ ของการกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษา

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

กำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ด้วยความเข้าใจว่า เป็นขั้นตอนที่ ๑ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗, ๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา ในการศึกษา

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>กำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๑ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกวิธีการกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาได้</p> <p>ด้านทักษะกระบวนการ</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที)</p> <p>๑. ทบทวนบทเรียน จากเลือกโบราณสถานที่นักเรียนประทับใจจากชั่วโมงที่ผ่านมา</p> <p>๒. ครูถามนักเรียนว่าหากจะต้องต้องการอยากรหาข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานที่นักเรียนประทับใจมากขึ้นนักเรียนสามารถทำอย่างไรได้บ้าง</p> <p>๓. ครูวิธีการทางประวัติศาสตร์ ๕ ขั้นตอน ว่าวิธีการทางประวัติศาสตร์ จึงเป็นวิธีการศึกษาความรู้ที่เป็นระบบระเบียบและเป็นสากล มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ</p> <p>๑) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา</p> <p>๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล</p> <p>๓) การจัดระบบข้อมูล</p> <p>๔) การวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที)</p> <p>๑. ทบทวนบทเรียน จากเลือกโบราณสถานที่นักเรียนประทับใจมา ๑ สถานที่ จากนักเรียนตัวแทน ๓ คน</p> <p>๒. นักเรียนตอบคำถาม แนวนคำตอบ...</p> <p>- ค้นคว้าจากหนังสือ</p> <p>- ค้นคว้าอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์</p> <p>- สอบถามผู้รู้</p>	<p>๑) ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ สมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๒) ใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็นประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๒ เรื่อง กำหนดประเด็นประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๓) สื่อ PowerPoint เรื่องการกำหนด</p>	<p>ใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็นประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย</p>	<p>แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา ในการศึกษา

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>ร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้</p> <p>ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม</p> <p>เห็นความสำคัญ ของการกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษา</p> <p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>๔. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน</p> <p>๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้</p> <p>๖. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>โดยในวันนี้จะดำเนินการขั้นตอนที่ ๑ คือ การกำหนดปัญหาหรือการตั้งประเด็นปัญหาทางประวัติศาสตร์</p> <p>ขั้นสอน (๑๕ นาที)</p> <p>๑. ให้นักเรียนดูวีดิทัศน์ เรื่อง ฉลองศรีเทพ "มรดกโลก" จ.เพชรบูรณ์ (https://www.youtube.com/watch?v=BtD_X๑h๖ISM)</p> <p>ฉลองศรีเทพ "มรดกโลก" จ.เพชรบูรณ์ จันดารมพิศ 13 พ.ค. 67</p> <p>๒.นักเรียน ร่วมกันตั้งคำถามจากวีดิทัศน์ ที่ได้รับชม โดยให้นำเสนอ กลุ่มละ ๑ คำถาม และครูนำคำถาม ขึ้นบนกระดานจากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าคำถาม ที่แต่ละกลุ่มตั้งมามีความเหมาะสมที่จะใช้ใน</p>	<p>๒.นักเรียน ร่วมกันตั้งคำถามจากวีดิทัศน์ ที่ได้รับชม โดยให้นำเสนอ กลุ่มละ ๑ คำถาม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เมืองศรีเทพอยู่ที่ใด - เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง 	<p>ประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา</p> <p>๔) วีดิทัศน์ เรื่อง ฉลองศรีเทพ "มรดกโลก" จ.เพชรบูรณ์</p> <p>๕) วีดิทัศน์ เรื่อง "Golden Boy" สมบัติชาติ ๑๐๐ ล้านถึงไทย พ.ค.นี้</p>		

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา ในการศึกษา

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ	<p>การศึกษาหาข้อมูลหรือไม่ (หากคำถามของนักเรียน ไม่กว้างขวางพอที่จะอภิปรายครูเพิ่มเติมตัวอย่าง)</p> <p>ตัวอย่างคำถาม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เมืองศรีเทพอยู่ที่ใด - เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง - เมืองศรีเทพมีอายุเท่าไร - ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร 	<p>เมืองศรีเทพมีอายุเท่าไร</p> <p>ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร</p> <p>นักเรียนตอบกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เมืองศรีเทพอยู่ที่ใด (เป็นคำถามที่ไม่เหมาะสม เพราะมีคำตอบอยู่แล้วในวิดีโอที่ค้นไม่ต้องค้นคว้า เพิ่มเติม) - เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง (เป็นคำถามที่ เหมาะสม เพราะจากการชมวิดีโอที่ค้นทำให้เกิดข้อ สงสัยศรีเทพที่มีความยิ่งใหญ่ได้น่าจะเกิดจากการ ผสมผสานของวัฒนธรรม) - เมืองศรีเทพมีอายุเท่าไร (เป็นคำถามที่ไม่ เหมาะสม เพราะคำถามเจาะจงมากเกินไป อาจ 			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา ในการศึกษา

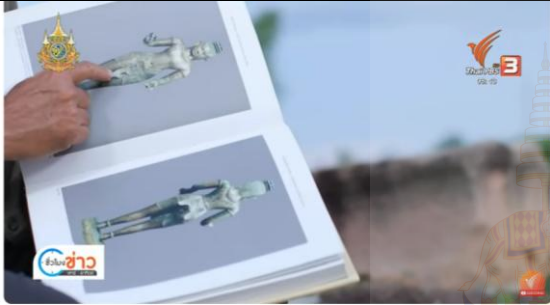
หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>๒. จากกิจกรรมในขั้นต้น นักเรียน ร่วมกันสรุปวิธีการ ในการกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์</p> <p>๓. นักเรียนร่วมทำกิจกรรม คำถามนี้ได้หรือไม่ โดยให้นักเรียน ชมวีดิทัศน์ เรื่อง "Golden Boy" สมบัติชาติ ๑๐๐ ล้านถึงไทย พ.ศ.นี้ จากนั้น ร่วมกัน วิเคราะห์คำถาม ในกิจกรรม คำถามนี้ได้หรือไม่</p>	<p>เปลี่ยนคำถามเป็น เมืองศรีศรีเทพมีความรุ่งเรืองในช่วงเวลาใดของประวัติศาสตร์)</p> <p>- ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร (เป็นคำถามที่เหมาะสม เพราะจากการชมวีดิทัศน์ทำให้เห็นโบราณสถานหลายแห่ง และมีลักษณะแตกต่างกันออกไป จึงทำให้เกิดความสงสัยเกี่ยวกับศิลปกรรมของเมืองศรีเทพ)</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุป แนวคำตอบ คือ การกำหนดประเด็นศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องศึกษา การตั้งคำถามหลัก ๕ คำถาม คือ</p> <p>๑) เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในอดีต</p> <p>๒) เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไหร่</p> <p>๓) เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน</p> <p>๔) ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น</p> <p>๕) เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา ในการศึกษา

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	 <p>"Golden Boy" สมบัติชาติ 100 ล้านถึงไทย พ.ศ.๖๖ ช่างโม่งชา ลေး-อาทิตย์ 28 เม.ย. 67 https://www.youtube.com/watch?v=p-Oj๔Ice๓hA</p> <p>๑) Golden Boy อยู่ที่จังหวัดใด</p> <p>๒) ประติมากรรม Golden Boy เป็นศิลปกรรมยุคสมัยใด</p> <p>๓) ทำไมจึงสร้างประติมากรรม Golden Boy</p>	<p>นักเรียนตอบกิจกรรม</p> <p>๑) Golden Boy อยู่ที่จังหวัดใด (เป็นคำถามที่ไม่เหมาะสม เพราะมีคำตอบอยู่แล้วในวิดีโอที่ค้นไม่ต้องการค้นคว้าเพิ่มเติม)</p> <p>๒) ประติมากรรม Golden Boy เป็นศิลปกรรมยุคสมัยใด (เป็นคำถามที่เหมาะสม เพราะความสวยงามของ Golden Boy ทำให้เกิดความสนใจในที่มาของศิลปกรรมในการสร้าง)</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา ในการศึกษา

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>๔) ประติมากรรม Golden Boy มีวิธีการสร้างอย่างไร</p> <p>๕) ประติมากรรม Golden Boy ได้รับคตินจากประเทศใด</p>	<p>๓) ทำไมจึงสร้างประติมากรรม Golden Boy (เป็นคำถามที่เหมาะสม เพราะความสวยงามของ Golden Boy ทำให้เกิดความสนใจว่าผู้สร้างเองมีวัตถุประสงค์ในการสร้างอย่างไร)</p> <p>๔) ประติมากรรม Golden Boy มีวิธีการสร้างอย่างไร (เป็นคำถามที่เหมาะสม เพราะความสวยงามของ Golden Boy ทำให้เกิดความสนใจว่ามีวิธีการสร้างอย่างไร ใช้เทคนิคใดในการสร้าง)</p> <p>๕) ประติมากรรม Golden Boy ได้รับคตินจากประเทศใด (เป็นคำถามที่ไม่เหมาะสม เพราะมีคำตอบอยู่แล้วในวิดิทัศน์ไม่ต้องค้นคว้าเพิ่มเติม)</p>			
	<p>ขั้นปฏิบัติ (๑๕ นาที)</p> <p>๑. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นศึกษาให้ศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย แล้วตั้งคำถามที่เป็นประเด็นปัญหาที่สนใจศึกษาหาคำตอบจำนวน ๒ ข้อ และอธิบายความเหมาะสมของคำถามที่กำหนด</p> <p>๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน</p>	<p>๑. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นและร่วมกันศึกษาให้ศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย แล้วตั้งคำถามที่เป็นประเด็นปัญหาที่สนใจศึกษาหาคำตอบจำนวน ๒ ข้อ และอธิบายความเหมาะสมของคำถามที่กำหนด</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา ในการศึกษา

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	๓. ขณะนักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตและประเมินการทำงานร่วมกันของนักเรียน				
	<p>ขั้นสรุป (๑๐ นาที) นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้</p> <p>๑.วิธีการทางประวัติศาสตร์มีขั้นตอนอย่างไร</p> <p>๒.แนวทางในการการกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เป็นอย่างไร</p>	<p>นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม แนวคำตอบ... วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๕ ขั้นตอน คือ</p> <p>๑) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา</p> <p>๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล</p> <p>๓) การจัดระบบข้อมูล</p> <p>๔) การวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ</p> <p>นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม แนวคำตอบ...การกำหนดประเด็นศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องศึกษา การตั้งคำถามหลัก ๕ คำถาม คือ</p> <p>๑) เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในอดีต</p> <p>๒) เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไหร่</p> <p>๓) เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน</p> <p>๔) ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา ในการศึกษา

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
		๕) เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
- ๒) ใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็นประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
- ๓) สื่อ PowerPoint เรื่องการกำหนดประเด็นปัญหา หรือหัวข้อในการศึกษา
- ๔) วิดีทัศน์ เรื่อง ฉลองศรีเทพ "มรดกโลก" จ.เพชรบูรณ์
- ๕) วิดีทัศน์ เรื่อง "Golden Boy" สมบัติชาติ ๑๐๐ ล้านถึงไทย พ.ค.นี้

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกวิธีการ กำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาได้	ตรวจใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็นปัญหาประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็นปัญหาประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - ร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	- ตรวจใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็นปัญหาประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย - สังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลและกำหนดประเด็นประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย	- ใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็นปัญหาประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย - แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญ ของการกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษา	ตรวจใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็นปัญหาประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็นปัญหาประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) กำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาเรื่องราวทาง	- ตรวจใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็นปัญหาประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย	- ใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็นปัญหาประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

ประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน สมัยก่อนสุโขทัย ด้วยความเข้าใจ ว่า เป็นขั้นตอนที่ ๑ ของวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒. ๑)	- สังเกตการร่วมกับ เพื่อนสืบค้นข้อมูลและ กำหนดประเด็น ประวัติศาสตร์ สมัยก่อนสุโขทัย	- แบบสังเกตการ ทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินระดับ คุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียร พยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตพฤติกรรมการ เรียน	แบบสังเกต พฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินระดับ คุณภาพ ๒ ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงานที่ ๒ เรื่อง กำหนดประเด็น ประวัติศาสตร์สมัยก่อน สุโขทัย	- กำหนดประเด็น ประวัติศาสตร์สมัยก่อน สุโขทัย	กำหนดประเด็น ปัญหาได้ เหมาะสมทั้ง ๒ ข้อและอธิบาย เหตุผลที่กำหนด คำถามได้ถูกต้อง ชัดเจน ทั้ง ๒ ข้อ	กำหนด ประเด็นปัญหา ได้เหมาะสมทั้ง ๒ ข้อและ อธิบายเหตุผล ที่กำหนด คำถามได้ ถูกต้อง ชัดเจน ทั้ง ๑ ข้อ	กำหนด ประเด็นปัญหา ได้เหมาะสมทั้ง ๒ ข้อและ อธิบายเหตุผล ที่กำหนด คำถามได้ ถูกต้อง ชัดเจน
แบบสังเกตการทำงาน ร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความ แตกต่างและรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

	๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ			
แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายามใน การเรียนรู้			๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ			
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา หรือหัวข้อในการศึกษา
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑.เจดีย์วัดป่าสัก

ประวัติการสร้าง

พงศาวดารภาคที่ 61 ให้ข้อมูลว่าพระเจ้าแสนภูโปรดให้สร้างวัดนี้ขึ้นภายหลังจากสร้างเมืองเชียงใหม่ 4 ปี โดยตั้งอยู่นอกประตูเมือง ปลูกต้นสัก 300 ต้น จึงเรียกชื่ออารามนี้ว่า “อารามป่าสัก” ทั้งนี้ในชินกาลมาลีปกรณ์ระบุศักราชสร้างเมืองเชียงใหม่ว่าตรงกับ พ.ศ. 1871 ดังนั้นวัดป่าสักน่าจะสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1875

ลักษณะทางศิลปกรรม

องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของเจดีย์วัดป่าสัก ได้แก่ ส่วนฐานซึ่งประกอบด้วยฐานเชิงและฐานบัว ที่ท้องไม้ของฐานบัวชั้นล่างทำเป็นช่องสี่เหลี่ยม ชั้นบนประดับด้วยช่องแปดเหลี่ยมโดยรอบ คล้ายกับส่วนฐานของสถาปัตยกรรมสมัยทวารวดี ส่วนเรือนธาตุชั้นล่างเป็นช่อจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปด้านละ 3 ชุ่ม มีชুমสลัปชুমจระนำรูปเทวดา ส่วนฐานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนี้จึงมีรูปแบบใกล้เคียงกับเจดีย์กู่กุดในศิลปะหริภุญชัย ถัดขึ้นมาเป็นชูดเชิงรองรับเรือนธาตุชั้นที่สอง ซึ่งมีชুমจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปด้านละ 1 องค์ ประดับลวดลายปูนปั้นที่ชุมจระนำซึ่งสัมพันธ์กับศิลปะพุกามอย่างที่เรียกว่าชুমเคล็ก ส่วนยอดเป็นส่วนของเจดีย์ทรงระฆังที่ไม่มีบัลลังก์ และมีเจดีย์ขนาดเล็กหรือสถูปิกะประดับที่มุมทั้ง 4 องค์เจดีย์ประดับด้วยลวดลายปูนปั้นซึ่งได้รับอิทธิพลศิลปะจีน

๒.เจดีย์หลวง

ประวัติการสร้าง

ตำนานทางภาคเหนือ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ ระบุว่าพระเจ้าฝ้ายกษัตริย์เชียงใหม่เป็นผู้สร้างเจดีย์หลวงขึ้นกลางเมือง มีความสูง 76 ศอก ฐานแต่ละด้านกว้าง 48 ศอก ด้วยขนาดใหญ่โตจึงทำให้ต้องใช้ระยะเวลาสร้างยาวนานหลายรัชกาล พบหลักฐานในชินกาลมาลีปกรณ์ว่าพระเจ้ากือนาสร้างซุ้มจระนำด้านทิศใต้ขึ้นมาใหม่เพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปหินค์ ต่อมาพระเจ้าแสนเมืองมาได้สร้างเจดีย์หลวงต่อ แต่การยังไม่แล้วเสร็จพระองค์ได้สวรรคตลง พระมเหสีจึงดำเนินการต่อจนยอดเจดีย์หลวงสร้างสำเร็จ

ชินกาลมาลีปกรณ์ระบุต่อไปว่า ในสมัยพระเจ้าติโลกราชได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวงอีกครั้งหนึ่ง เมื่อแล้วเสร็จทำให้อยอดของเจดีย์หลวงมียอดเป็นอันเดียว ฐานกว้างด้านละ 52 ศอก สูง 92 ศอก ทำแท่นวางดอกไม้แต่ละด้านยาวประมาณ 57 ศอก สูง 2 ศอกกว่า ล้อมด้วยกำแพงศิลาขาว 228 ศอก กว้าง 150 ศอก ฉาบปูนพระเจดีย์ หุ้มเจดีย์หลวงด้วยแผ่นทองแดงอันอาบด้วยน้ำตะโกทอง (น้ำยาผสมน้ำมันยางและหรดาล) และปิดทองคำเปลวทับ

พงศาวดารโยนกกล่าวถึงการบูรณปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวงโดยพระเจ้าติโลกราชต่างออกไปจากชินกาลมาลีปกรณ์เป็นบางส่วน กล่าวคือ พระองค์โปรดให้หมื่นดำพริ้วาคต (สีหะเสนาบดี) ออกไปถ่ายแบบโลหะปราสาทและรัตนมาลีเจดีย์ที่ลังกาทวีปแล้วให้ท่านเป็นผู้อำนวยการปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวง โดยเริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. 2022 เมื่อแล้วเสร็จได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ได้มาจากลังกาไว้ด้วย พร้อมกันนั้นยังสร้างหอประดิษฐานพระแก้วมรกตและพระแก้วขาวตามอย่างโลหะ

๒.เจดีย์หลวง

ลักษณะทางศิลปกรรม

เจดีย์หลวงเป็นเจดีย์ทรงปราสาทแบบล้านนา ก่ออิฐถือปูน ประดับด้วยปูนปั้น และหุ้มด้วยจังโก รูปแบบประกอบด้วยฐานทักษิณสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ส่วนบนของฐานทักษิณประดับด้วยช้างล้อม มีบันไดทางขึ้นทั้งสี่ด้าน แต่บันไดเหล่านี้ได้รับการปรับเปลี่ยนขึ้นบันไดให้เป็นทางลาดเมื่อภายหลัง ถัดขึ้นไปเป็นองค์เจดีย์ในผังเพิ่มมุมไม่มีสัป ด้านทั้งสี่มีซุ้มจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปประดับอยู่ ถัดขึ้นไปเป็นส่วนยอดซึ่งประกอบด้วยแนวชั้นหลังคาลาด แต่องค์ระฆังและส่วนเหนือขึ้นไปพังทลายลงมานานแล้ว

๓. พระธาตุหริภุญชัย

ประวัติการสร้าง

พระธาตุหริภุญชัยปรากฏหลักฐานการสร้างในตำนานต่างๆ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ พงศาวดารโยนก รายละเอียดอาจแตกต่างกันไป แต่เนื้อหาหลักเป็นเช่นเดียวกันว่าพระเจ้าอาทิตย์จ หรือพระเจ้าอาทิตย์ราชผู้ครองอาณาจักรหริภุญชัยโปรดให้สร้างขึ้น

จามเทวีวงศ์ ตำนานมูลศาสนา และชินกาลมาลีปกรณ์ให้รายละเอียดกล่าวไว้คล้ายกันในลักษณะตำนานว่า พระพุทธองค์ได้เสด็จมายังตำแหน่งที่จะสร้างพระธาตุหริภุญชัย มีพุทธทำนายว่าเมื่อพระเจ้าอาทิตย์ขึ้นครองราชสมบัติจะปรากฏพระบรมสารีริกธาตุขึ้นในที่แห่งนี้ เมื่อพระเจ้าอาทิตย์ราชขึ้นครองราชสมบัติก็ได้ทราบถึงพุทธทำนายดังกล่าว จึงอาราธนาให้พระบรมสารีริกธาตุแสดงปาฏิหาริย์ขึ้น พระบรมสารีริกธาตุซึ่งบรรจุอยู่ในผอบโดยพระเจ้าอโศกมหาราช ก็ได้ปรากฏขึ้นต่อหน้าพระพักตร์ ชินกาลมาลีปกรณ์เล่าต่อว่า พระองค์จึงโปรดให้สร้างเจดีย์ทรงปราสาทสูง 12 คอก มีเสา 4 ต้น ประตู 4 ด้าน และประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุลงในที่นั้น เมื่อ พ.ศ.1607 ครั้นต่อมาพระเจ้าสุทโธทนะได้ก่อสร้างให้สูงขึ้นเป็น 24 คอก ตำนานอื่นๆ มีรายละเอียดแตกต่างกันออกไปบ้าง เช่น พงศาวดารโยนก กล่าวถึงพระธาตุที่สร้างขึ้นนี้ว่าสูง 1 เส้น 3 วา และยังสร้างโบสถ์ วิหาร การเปรียญ และอื่นๆ ทั้งนี้ น่าเสียดายที่เจดีย์ที่พระเจ้าอาทิตย์ราชโปรดให้สร้างขึ้นได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่หมดในสมัยล้านนา ไม่สามารถศึกษาได้แล้วในปัจจุบันทั้งนี้ร่องรอยหลักฐานการบูรณปฏิสังขรณ์ครั้งแรกอาจเกิดขึ้นในสมัยพระยามังราย ดังที่ตำนานมูลศาสนาได้ระบุว่า ให้คนทั้งหลายไปเอาหินมาแล้วก่อครอบให้กลม มิให้เป็นคูกาเหมือนดังก่อน สูงได้ 70 คอก ตกแต่งให้สวยงาม

๓. พระธาตุหริภุญชัย

ประวัติการสร้าง

จากนั้นได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุหริภุญชัยมาเป็นระยะ ครั้งใหญ่และได้รับการบันทึกไว้ในตำนานฝ่ายเหนือ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ ระบุว่าพระเจ้าแสนเมืองมาได้หุ้มพระธาตุด้วยแผ่นทองคำหนักสองแสนหนึ่งหมื่น ในขณะที่ตำนานมูลศาสนาระบุว่าหุ้มทองคำหนักเก้าแสนสามหมื่นห้าพัน จากนั้นยังคงมีการบูรณปฏิสังขรณ์มาเป็นระยะ ทั้งนี้ได้ค้นพบว่าแผ่นทองบริเวณองค์ระฆังมีพระพุทธรูปคูนูนประดับอยู่ 8 องค์ โดยองค์หนึ่งมีจารึกกำกับว่า เจ้าหมาเทวีผู้เป็นแม่แก่เจ้าพระยาทั้งสองพี่น้องเป็นผู้สร้าง จากรูปอักษรที่ใช้และเหตุการณ์ประวัติทำให้เชื่อว่าผู้สร้างน่าจะได้แก่พระนางจิตรเทวี ผู้เป็นพระราชชนนีของพระเจ้ากือนากับท้าวมหาพรหม ซึ่งเป็นกษัตริย์ครองเชียงใหม่และเชียงแสนในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 20 ข้อมูลดังกล่าวนี้อาจทำให้ช่วยกำหนดอายุการสร้างหรือซ่อมแซมพระธาตุหริภุญชัยได้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระธาตุหริภุญชัยจัดเป็นรูปแบบของเจดีย์ทรงระฆังแบบล้านนา ก่ออิฐ หุ้มทองจังโก องค์ประกอบสำคัญตั้งแต่ส่วนฐานจนถึงส่วนยอด ได้แก่ ฐานบัวสองฐานซ้อนกันในผังสี่เหลี่ยมเพิ่มมุม(หรือยกเก็จ) ถัดขึ้นไปเป็นชุดฐานบัวลูกแก้วอกไก่ในผังกลมซ้อนลดหลั่นกัน 3 ชั้น ถัดขึ้นไปเป็นองค์ระฆังกลมซึ่งมีลายประจำยามและภาพคูนูนพระพุทธรูปประดับอยู่ จากนั้นเป็นบัลลังก์เพิ่มมุมไม้สิบสอง แขนปล้องไฉน ปล้องไฉน ปลี และฉัตร

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/60>

๔. เขาค้างนอก (ศรีเทพ)

ประวัติการสร้าง

ไม่พบประวัติการสร้างที่แน่ชัด แต่จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น และมหาสถูปบุโรพุทโธ ทำให้กำหนดอายุเขาค้างนอกไว้ราวพุทธศตวรรษที่ 14-15

ลักษณะทางศิลปกรรม

เขาค้างนอกเป็นเจดีย์ที่ใช้ศิลาแลงเป็นวัสดุหลัก ไม่มีปูนฉาบหรือปูนปั้นประดับ เฉพาะองค์เจดีย์ประธานที่ตั้งอยู่บนลานยอดเท่านั้นที่ใช้อิฐเป็นวัสดุหลัก เขาค้างนอกมีลักษณะเป็นฐานขนาดใหญ่ซ้อนชั้นกัน บนลานยอดสุดมีเจดีย์ 1 องค์ แผนผังของฐานขนาดใหญ่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสยกเก็จ 5 เก็จ โดยแต่ละด้านจะประกอบด้วยเก็จกึ่งกลางที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เก็จที่ขอบเก็จกึ่งกลางมี 2 เก็จขนาดเล็กที่สุด และเก็จที่มุม 2 เก็จ ทุกด้านมีแนวบันไดทางขึ้นสู่ลานยอดพาดผ่านจากเก็จใหญ่ที่กึ่งกลาง แผนผังของฐานมีลวดบัวหลายเส้นซ้อนลดหลั่นกัน โดยลวดบัวสำคัญที่แสดงถึงความเป็นศิลปะทวารวดี ได้แก่ บัววลัย หรือกลศ นอกจากนี้ยังประดับตกแต่งผนังของฐานด้วยวิมานหรือปราสาทจำลอง แต่ละด้านมีวิมาน 8 หลังประดับอยู่ที่เก็จขอบเก็จกึ่งกลาง เก็จมุม และผนังระหว่างเก็จ รูปแบบของลวดบัวทำหน้าที่ถึงลวดบัวในศิลปะปาละตอนต้น ในขณะที่วิมานทำให้นึกถึงศิลปะโจฬะตอนต้น ลานยอดมีเจดีย์ก่ออิฐ 1 องค์ สร้างด้วยอิฐแบบทวารวดีที่ผสมกลมกลืนในเนื้ออิฐค่อนข้างมาก สภาพปรักหักพังจนศึกษารายละเอียดได้ลำบาก มีแนวหลุมเสากลมล้อมรอบเจดีย์ แสดงว่าครั้งหนึ่งเคยมีหลังคาคลุมลานยอดนี้

ที่มา · <https://seaarts.sac.or.th/artwork/83>

๕. พระปฐมเจดีย์

ประวัติการสร้าง

ประวัติความเป็นมาของพระปฐมเจดีย์นั้นระบุว่าเมื่อ พ.ศ. 2374 เจ้าฟ้ามงกุฎขณะทรงผนวชได้เสด็จออกธุดงค์นอกราชธานีไปยังที่ต่างๆ และได้เสด็จไปนมัสการพระเจดีย์องค์หนึ่งที่เมืองนครชัยศรี ลักษณะเป็นเจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ตอนบนเป็นปราสาท โดยทรงพระราชดำริว่าน่าจะเป็นเจดีย์องค์แรกในสยามประเทศเนื่องจากมีขนาดใหญ่มาก และอาจจะสร้างขึ้นตั้งแต่ครั้งที่พระเจ้าอโศกมหาราชได้เผยแผ่พุทธศาสนาไปยังดินแดนต่างๆ จึงทรงเรียกเจดีย์นี้ว่า พระปฐมเจดีย์ เจ้าฟ้ามงกุฎได้ถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อขอพระราชทานให้ทรงบูรณปฏิสังขรณ์ แต่รัชกาลที่ 3 ไม่โปรดเนื่องจากอยู่ในป่ารก การจะปฏิสังขรณ์ขึ้นนั้นเห็นว่าจะไม่เกิดประโยชน์อันใด ภายหลังเมื่อได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติจึงได้โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์เป็นผู้ควบคุมการปฏิสังขรณ์เมื่อ พ.ศ. 2396 ต่อมาสมเด็จพระยาได้ถึงแก่พิราลัย จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาทิพากรวงศมหาโกษาธิบดีเป็นแม่กองแทน การก่อสร้างพระปฐมเจดีย์เสร็จสิ้นและมีการฉลองพระเจดีย์ในสมัยรัชกาลที่ 4 ต่อมาได้มีการประดับกระเบื้องสีทองในสมัยรัชกาลที่ 5

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระปฐมเจดีย์เป็นเจดีย์ทรงระฆังในผังกลมที่มีขนาดสูงใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ตั้งอยู่บนฐานประทักษิณที่มีระเบียงคดในผังกลมล้อมรอบองค์เจดีย์ โดยมีวิหารทิศทั้ง 4 คั่นจังหวะ ได้แก่ วิหารทิศเหนือประดิษฐานพระพุทธรูปตอนประสูติ วิหารทิศตะวันออกประดิษฐานพระพุทธรูปตอนตรัสรู้ วิหารทิศใต้ประดิษฐานพระพุทธรูปตอนปฐมเทศนา และวิหารทิศตะวันตกประดิษฐานพระพุทธรูปตอนปรินิพพาน องค์พระปฐมเจดีย์ประกอบด้วยส่วนฐานซึ่งเป็นฐานบัวคว่ำบัวหงาย มีส่วนรองรับองค์ระฆังเป็นชุกมาลัยเถารองรับองค์ระฆังขนาดใหญ่ ถัดขึ้นไปเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยม แกนปล้องโฉนที่มีเสาศาหระ ปล้องโฉน และปลียอดที่มีลักษณะอ้วนป้อม

๖. พระธาตุพนม

ประวัติการสร้าง

ตำนานอุรังคธาตุจะย้อนประวัติการสร้างพระธาตุพนมให้เก่าแก่ไปจนถึงสมัยพุทธกาล แต่ตามข้อเท็จจริงทางศิลปกรรมและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สรุปได้ว่า พระธาตุพนมเป็นศาสนสถาน que สร้างขึ้นเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 หรืออาจมีมาก่อนหน้านั้นแล้ว ต่อมาในสมัยล้านช้างราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 ได้ปฏิสังขรณ์ศาสนสถานนี้จนกลายเป็นพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ หลักฐานที่เก่าแก่ถึงพุทธศตวรรษที่ 14-15 หรือก่อนหน้านั้น คือ เรือนธาตุ แผ่นผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส ก่อด้วยอิฐไม่ฉาบปูน ประดับตกแต่งด้วยลวดลายต่างๆ เช่น กนกพรรณพฤษกา เสากลม จากการเปรียบเทียบรูปแบบทางศิลปกรรมพบว่าลักษณะเสากลมละม้ายกับเสาประดับกรอบประตูในศิลปะเขมรแบบไพรกเมง-กำพงพระ ทำให้นักวิชาการหลายท่านใช้เป็นหลักฐานกำหนดอายุเรือนธาตุว่าสร้างขึ้นตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 13 อย่างไรก็ตามบางท่านเห็นว่าการประดับผนังเรือนธาตุด้วยเสาจำนวนมาก และเสบบางต้นประดับลวดลายไว้ภายในอาจเกี่ยวข้องกับปราสาทในศิลปะขอม อายุราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 ก็ได้ อย่างไรก็ตาม รูปแบบในภาพรวมของเรือนธาตุแสดงให้เห็นถึงลักษณะท้องถิ่นที่แตกต่างไปจากศิลปกรรมในสถานที่อื่นๆ อย่างแท้จริง

สำหรับหลักฐานสมัยล้านช้างได้แก่ยอดทรงบัวเหลี่ยมก่อนที่จะมีการขยายใหญ่สูงใหญ่ขึ้นในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยอดดังกล่าวนี้มีรูปทรงอ้วนเตี้ยกว่าปัจจุบัน สามารถศึกษาได้จากภาพถ่ายเก่า สันนิษฐานว่าเป็นงานปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ในสมัยล้านช้าง ราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 โดยกษัตริย์หลายพระองค์ เช่น พระเจ้าไชยเชษฐา พระยาสุริยวงศาธรรมิกราช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครั้งที่พระครูโพนสะเม็กเป็นผู้นำการปฏิสังขรณ์ เมื่อ พ.ศ. 2233-2234 เข้าใจว่าในครั้งนี้คงปิดเรือนธาตุของพระธาตุพนมจนไม่สามารถเข้าไปภายในได้ สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม พ.ศ.

๖. พระธาตุพนม

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระธาตุพนมเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูน องค์ประกอบสำคัญแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เรือนธาตุ และยอดทรงบัวเหลี่ยม เรือนธาตุก่ออิฐไม่ฉาบปูน มีแผนผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส น่าจะตรงกับที่ตำนานอุรังคธาตุเรียกว่า อุโมงค์ (อุบมุง) ประดับ ตกแต่งกึ่งกลางแต่ละด้านด้วยซุ้มประตูหอคอก ถัดออกมาสองข้างของซุ้มประตูตกแต่งด้วยเสาหอคอกทรงกลม มุมทั้งสี่สลัก ภาพนภพวรรณพฤกษาและรูปบุคคลชี้พาหนะ ซึ่งได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับตำนานอุรังคธาตุว่าเป็นรูปพระยาทั้งห้าที่ได้ ร่วมกันสร้างพระธาตุพนมขึ้น ถัดขึ้นไปเป็นชั้นซ้อนจำลองเรือนธาตุจำนวน 1 ชั้น ถัดไปจากนั้นเป็นยอดบัวเหลี่ยม ส่วนนี้ นับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะล้านช้าง

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/71>

๗. ภาชนะดินเผาบ้านเชียง

ลักษณะทางศิลปกรรม

เป็นภาชนะดินเผาในหลุมฝังศพที่พบได้จากการขุดค้นในแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. สมัยต้น มีอายุระหว่าง 4,300-3,000 ปีมาแล้วเป็นอย่างน้อย

ระยะที่ 1 มีภาชนะดินเผาประเภทเด่นคือ ภาชนะดินเผาสีดำ-เทาเข้ม มีเชิงหรือฐานเตี้ยๆ ลำตัวภาชนะครึ่งบนมักตกแต่งด้วยลายขีดเป็นเส้นคดโค้ง แล้วตกแต่งเพิ่มเติมด้วยการกดจุดหรือเป็นเส้นสั้นๆ เติมในพื้นที่ระหว่างลายเส้นคดโค้ง ส่วนครึ่งล่างของตัวภาชนะมักตกแต่งด้วยลายเชือกทาบ ซึ่งหมายถึงลวดลายที่เกิดจากการกดประทับผิวภาชนะดินเผาด้วยเชือกนั่นเอง

ระยะที่ 2 เริ่มปรากฏภาชนะดินเผาแบบใหม่เพิ่มขึ้นมา คือ ภาชนะดินเผาขนาดใหญ่ที่ใช้บรรจุศพเด็กก่อนที่จะนำไปฝัง นอกจากนี้ยังมีภาชนะดินเผาขนาดสามัญซึ่งมีการตกแต่งพื้นที่ส่วนใหญ่บนผิวภาชนะด้านนอกด้วยลายขีดเป็นลายคดโค้ง จึงดูเสมือนเป็นภาชนะที่มีปริมาณลวดลายขีดตกแต่งหนาแน่นกว่าบนภาชนะของสมัยต้นช่วงแรก

ระยะที่ 3 เริ่มปรากฏภาชนะแบบที่มีผนังด้านข้างตรงถึงเกือบตรง ทำให้มีรูปร่างภาชนะเป็นทรงกระบอก (beaker) และยังมีภาชนะประเภทหม้อก้นกลม คอภาชนะสั้นๆ ปากตั้งตรง ตกแต่งด้วยลายเชือกทาบตลอดทั้งใบ

ระยะที่ 4 ปรากฏภาชนะดินเผาประเภทหม้อก้นกลม มีกลุ่มหนึ่งตกแต่งบริเวณไหล่ภาชนะด้วยลายขีดเป็นเส้นคดโค้งผสมกับการระบายด้วยสีแดง ในขณะที่ส่วนบริเวณลำตัวภาชนะช่วงใต้ไหล่ลงมาตกแต่งด้วยลายเชือกทาบ ภาชนะดินเผาแบบนี้มีการตั้งชื่อว่า “ภาชนะแบบบ้านอ้อมแก้ว” เพราะพบว่าเป็นภาชนะดินเผาประเภทหลักที่พบในชั้นอยู่อาศัยของคนยุคก่อนประวัติศาสตร์ช่วงแรกที่บ้านอ้อมแก้ว ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านเชียง

๗. ภาชนะดินเผาบ้านเชียง

ลักษณะทางศิลปกรรม

2. สมัยกลาง อายุระหว่าง 3,000-2,000 ปีมาแล้วเป็นอย่างน้อย ภาชนะดินเผาขนาดใหญ่ ผิวนอกสีขาว ทำส่วนไหล่ ภาชนะหักมุมหรือโค้งมากจนเกือบเป็นมุมค่อนข้างชัด มีทั้งแบบก้นกลมและก้นแหลม บางใบมีการตกแต่งด้วยลายขีด ผสมกับลายเขียนสีที่บริเวณใกล้ปากภาชนะ ในช่วงปลายสุดของสมัยกลาง เริ่มมีการตกแต่งปากภาชนะดินเผาแบบ เช่นนี้ด้วยการทาสีแดง

3. สมัยปลาย อายุระหว่าง 2,300-1,800 ปีมาแล้ว

ช่วงต้นของสมัยปลาย พบภาชนะดินเผาเขียนสีแดงบนพื้นสีนวล

ช่วงกลางของสมัยปลาย เริ่มมีการใช้ภาชนะดินเผาลายเขียนสีแดงบนพื้นสีแดง

ช่วงท้ายของสมัยปลาย เริ่มมีการใช้ภาชนะดินเผาทำด้วยน้ำดินสีแดงแล้วขัดมัน

ลวดลายที่ปรากฏบนภาชนะดินเผา สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. กลุ่มลวดลายรูปร่างเรขาคณิต
2. กลุ่มลวดลายอิสระแบบดุลยภาพสมมาตร
3. กลุ่มลวดลายอิสระแบบดุลยภาพอสมมาตร

ส่วนรูปแบบลวดลายที่นิยมในสมัยปลาย คือ การเขียนสีบนเคลือบน้ำดินสีนวล ลวดลายวงกลมหรือวงรี ลวดลายเส้นโค้ง แบบก้นหอยวนเข้าหาจุดศูนย์กลาง ลายเส้นโค้งแบบก้นหอยวนเข้าหาจุดศูนย์กลางแล้ววนออกและลวดลายตัว S และ Z ลวดลายภาชนะแสดงถึงความพิถีพิถัน ผู้ผลิตสร้างขึ้นให้กับผู้ตายตามประเพณีความเชื่อเกี่ยวกับความตาย พื้นฐานทางความคิดของผู้สร้างสรรค์ลวดลายของชุมชนมีความร่วมกันทางวัฒนธรรม แต่ในขณะเดียวกันก็ปรากฏถึงความหลากหลายในการออกแบบ ซึ่งมีพัฒนาการในระยะแรกเริ่มจากรูปแบบเรียบง่าย ต่อมาในระยะหลังเมื่อผลิตจำนวนมากขึ้น มีความรู้ความชำนาญมากขึ้นก็พัฒนาไปสู่การสร้างลวดลายที่ซับซ้อนมากขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป

๘. ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ผาแต้ม

ลักษณะทางศิลปกรรม

สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ตามชื่อหน้าผาเรียงต่อกันไปคือผาขาม ผาแต้ม ผาหมอนน้อย และผาหมอน ทั้งหมดนี้หันหน้าไปทางทิศตะวันออก

1. ผาขาม แสดงภาพปลาขนาดใหญ่ 4 ตัว ยาวประมาณ 0.35 - 1.00 เมตร เขียนด้วยสีแดงแบบเห็นโครงสร้างภายใน (x-ray) นอกจากนั้นมีภาพช้าง 1 ตัว ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าปลามาก (ประมาณ 13 ซม.) และภาพสัตว์สี่เท้า 1 ตัว
2. ผาแต้ม ภาพเขียนปรากฏมีตลอดแนวหน้าผายาว 180 เมตร สูงจากพื้นประมาณ 4 - 5 เมตร ภาพที่เขียนลงสีไว้มีมากกว่า 300 รูป ที่ผาแต้มนี้มีภาพที่เกิดจากการฝนชะร่องลงไปบนเนื้อหินเป็นลายเส้นเรียงแถวตามแนวตรงบ้าง เเฉียงบ้าง แนวนอนบ้าง สูงตั้งแต่ 5 - 15 ซม. ส่วนนี้ยังคงมีหลงเหลืออยู่ในช่วงยาวประมาณ 80 ซม.เท่านั้น อาจเป็นภาพสัญลักษณ์บางอย่าง สำหรับภาพเขียนสีซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากที่บริเวณนี้ ส่วนใหญ่เขียนด้วยสีแดง มีสีดำและสีขาวบ้าง แบ่งเป็นภาพคนซึ่งมีขนาดเล็ก พบเพียง 10 ภาพ ภาพสัตว์ เช่น ช้าง ปลา เต่าหรือตะพาบน้ำ สุนัข วัว ไก่หรือนก เป็นต้น มักแสดงภาพขนาดใหญ่ราวกับเท่าของจริง โดยเฉพาะช้างและปลาที่มีขนาดยาวถึง 4 เมตร สูงประมาณ 3 เมตร ภาพสัตว์นี้พบประมาณ 30 ภาพ ทั้งภาพคนและสัตว์ มักอยู่ในอาการเคลื่อนไหว ภาพวัตถุสิ่งของ อาจเป็นเครื่องมือจับปลาที่เรียกว่า "ตุ้ม" และหน้าไม้ หรือคันธนูซึ่งคนกำลังถือใช้งานอยู่ ภาพสัญลักษณ์ เป็นลายเส้นวงเวียนไปมา หรือเป็นเส้นหยัก ลูกคลื่นหรือฟันปลา ซึ่งอาจหมายถึง "น้ำ" หรือกับดักปลา ลายก้างปลา ลายรูปทรงเรขาคณิต ลายเส้นขนาน คล้ายทุ่งนา เป็นต้น ภาพมือ ซึ่งพบอยู่เป็นจำนวนมากกว่า 200 มือ มีทั้งมือผู้ใหญ่ และมือเด็ก และมีทั้งสีแดง สีดำ และสีขาว ภาพทุกประเภทเขียนอยู่ร่วมกันเสมอ โดยเฉพาะภาพมือ ปรากฏมีสอดแทรกกับภาพอื่นๆ ทุกภาพ ภาพเขียนส่วนมากเขียนแบบระบายสีเงาที่บ (silhouette) นอกนั้นเป็นแบบโครงร่างรอบนอก (outline) และแบบกิ้งไม้ (stick man) ส่วนภาพมือมีรูปแบบการทำหลายแบบ มีทั้งแบบฟัน (stencil) แบบทาบบ (imprint) และแบบเขียนเส้นโครงรอบ

๘. ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ผาแต้ม

ลักษณะทางศิลปกรรม

3. ผาหมอนน้อย แสดงภาพคนสูงประมาณ 1.6 เมตร กำลังเหนี่ยวคันธนูเล็งไปยังสัตว์สี่ขาซึ่งอาจเป็นวัวตั้งครรภ์ ลำตัวยาวประมาณ 6.4 เมตร ต่อมาเป็นภาพคนสูงประมาณ 1.2 เมตร กำลังไล่สัตว์สี่ขามีเขาอาจเป็นกวางที่บุกรุกเข้าไปในนาข้าว ซึ่งรอบๆภาพกลุ่มนี้มีภาพมือทั้งซ้ายและขวาประมาณ 20 มือ ทำขึ้นโดยการทาสีบนฝ่ามือแล้วขูดสีบางส่วนที่นิ้วและฝ่ามือออกแล้วจึงทาบบมือลงบนผนัง ถัดมาเป็นภาพสัตว์สี่ขา 3 ตัว ท้องป่องคล้ายตั้งครรภ์เช่นกัน กับภาพลายเส้นคล้ายตาข่ายดักสัตว์ นอกจากนี้ก็มีภาพลายเส้นคู่ขนานต่อกัน และภาพมือที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มแรกอีกประมาณ 15 มือ เรียงกันเป็นแถวยาวกับลายเส้นหยักขึ้นลงวกไปมาด้วย ภาพคนและสัตว์ระบายสีแดงแบบเงาทึบ (silhouette) เป็นที่น่าสังเกตว่าภาพเขียนสีที่ผาแต้มและผาหมอนน้อยนี้ ภาพทุกประเภทมีความสัมพันธ์เป็นเรื่องราวเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นภาพคนกับวัวกับภาพมือ ภาพปลา กับมือ ภาพ"ตุ้ม"กับมือ และสัญลักษณ์ ภาพทุ่งนา กับคนกับกวาง กับมือ ภาพคนกำลังล่าวัวหรือกวาง

4. ผาหมอน ภาพทั้งหมดในส่วนนี้เขียนด้วยสีแดงแบบระบายเงาทึบ (silhouette) ประกอบด้วยภาพคนและสัตว์ กลุ่มแรกมีภาพคนเพียงคนเดียวกับภาพสัตว์สี่ขา 11 ตัว อาจเป็นช้าง วัว สุนัข และหมูหรือแกะหรือแพะเดินตามกันไปทิศทางเดียวกัน (ยกเว้นสัตว์ตัวหนึ่งซึ่งอาจเป็นสุนัขที่หันหน้าเข้าหาฝูงสัตว์) กลุ่มที่สองเป็นภาพคนประมาณ 10 คน เขียนแบบระบายเงาทึบกับแบบกึ่งไม้ มีลักษณะค่อนข้างเหมือนจริง แสดงกล้ามเนื้อน่องโป่งพองด้วย ภาพที่น่าสนใจของที่ผาหมอนนี้คือภาพคนนั่งกระโปรงยาวครึ่งน่อง ยืนท้าวสะเอว มีขนาดใหญ่กว่าภาพคนอื่นๆ ไม่รู้แน่ว่าเป็นหญิงหรือชาย นอกจากนี้มีภาพมือข้างขวาของผู้ใหญ่แบบฟัน (stencil) 2 มือ และแบบทาบ (imprint) อีก 2 มือ และมือเด็กแบบทาบอีก 2 มือด้วย ภาพเขียนสีทั้ง 4 กลุ่มนี้จะเห็นได้ว่ามีภาพมือเข้าไปเกี่ยวข้องกับเสมอ อาจหมายถึงการร่วมมือร่วมแรงกันทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น ร่วมมือกันจับปลา ทำการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือล่าสัตว์ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้วาดภาพเหล่านั้นว่าอยู่ในสังคมเกษตรกรรม และยังอาจหมายถึงการมีความเชื่อร่วมกันในเรื่องความอุดมสมบูรณ์อีกด้วย

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/301>

๙. พระบรมธาตุไชยา

ประวัติการสร้าง

ไม่ทราบประวัติการสร้างที่แน่ชัด แต่จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่เป็นเจดีย์ทรงปราสาทที่มียอดเป็นองค์ระฆังทำให้นักวิชาการหลายท่านนำไปเปรียบเทียบกับเจดีย์ในศิลปะขอมที่นิยมสร้างขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 13-15 จึงทำเชื่อว่าพระบรมธาตุไชยาน่าจะสร้างขึ้นในระยะเวลาเดียวกันนี้ด้วย ซึ่งในขณะนั้นภาคใต้ของไทยอยู่ภายใต้การเมืองการปกครองของอาณาจักรศรีวิชัย ต่อมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาโดยตลอด ครั้งใหญ่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยการร่วมแรงร่วมใจของคนในท้องถิ่น นำโดยพระยาพิชัย (หนู ตีสโล) เห็นได้ชัดเจนจากงานปูนปั้นประดับและรูปแบบของส่วนยอดที่เทียบได้กับศิลปกรรมสมัยรัตนโกสินทร์

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระบรมธาตุไชยาเป็นเจดีย์ทรงปราสาทที่มียอดเป็นองค์ระฆัง ก่ออิฐถือปูน ด้านล่างสุดเป็นฐานไพที มีแผนผังสี่เหลี่ยมประดับด้วยเสาหลอกหรือเสาอิงเป็นระยะ มียกเก็จทางด้านตะวันออก มีบันไดทางขึ้นสู่เรือนธาตุอยู่ทางด้านตะวันออกนี้ ด้านบนของฐานไพทีนอกจากจะมีเจดีย์ทรงปราสาทยอดเป็นองค์ระฆังแล้ว ยังแวดล้อมด้วยเจดีย์ทรงกลมตั้งบนฐานบัวสี่เหลี่ยม 6 องค์ เจดีย์ทรงปราสาทยอดองค์ระฆังอันเป็นส่วนสำคัญที่สุดประกอบด้วยส่วนฐาน เรือนธาตุ และส่วนยอด ส่วนฐานเป็นฐานบัวที่มีแผนผังยกเก็จล้อมตามแผนผังของเรือนธาตุ โดยตัวเรือนธาตุมีแผนผังสี่เหลี่ยมยกเก็จที่กลางด้านและมุมทั้งสี่ เก็จที่กลางด้านทั้งสี่ของเรือนธาตุเป็นมุขยื่นยาว มุขด้านตะวันออกเป็นทางเข้าสู่ห้องครรภคฤหะ ในขณะที่มุขอีก 3 ด้านที่บตัน เก็จที่มุมทั้งสี่ของเรือนธาตุเป็นเสาอิงหรือเสาหลอก ส่วนยอดถัดขึ้นไปจากส่วนเรือนธาตุ ประกอบด้วยชั้นซ้อน 2 ชั้น แต่ละชั้นมีเจดีย์ทรงกลมล้อมรอบอยู่ ถัดขึ้นไปเป็นฐานแปดเหลี่ยมซึ่งมีเจดีย์ทรงกลมล้อมรอบ จากนั้นเป็นบัวกลุ่ม องค์ระฆังแปดเหลี่ยม บัลลังก์ ปล้องไฉน และปลี อันเป็นระเบียบของเจดีย์ทรงกลม

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/72>

๑๐. พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

ประวัติการสร้าง

หลักฐานลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวกับประวัติการสร้างมีอยู่ในลักษณะตำนาน ได้เล่าอดีตย้อนกลับไปจนถึงราวยุคต้นประวัติศาสตร์ หรือราวพุทธศตวรรษที่ 10 ครั้งนั้นเจ้าชายทันตกุมารและเจ้าหญิงเหมมมาลาอัญเชิญพระเชี้ยวแก้วจากอินเดียไปสู่ศรีลังกา ทว่าเรือแตกจนทำให้ทั้ง 2 พระองค์มาขึ้นฝั่งยังหาดทรายแก้ว นำพระบรมสารีริกธาตุฝังไว้ที่หาดทรายแก้วเพื่อป้องกันภัยอันตราย เมื่อทั้ง 2 พระองค์หาหนทางอัญเชิญพระเชี้ยวแก้วไปยังศรีลังกาเป็นผลสำเร็จแล้วจึงได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุส่วนหนึ่งกลับมาประดิษฐานยังตำแหน่งเดิม ต่อมาพระเจ้าศรีธรรมโศกราชได้สร้างพระสถูปครอบสถานที่ที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุไว้ ซึ่งก็คือพระบรมธาตุนครศรีธรรมราชนั่นเอง

แม้ว่าเหตุการณ์เรือแตกของเจ้าชายทันตกุมารและเจ้าหญิงเหมมมาลาจะเป็นเรื่องเล่าที่ได้แรงบันดาลใจโดยตรงจากตำนานพระเชี้ยวแก้วของลังกา จนกล่าวได้ว่าไม่น่าใช่เหตุการณ์จริง แต่การสร้างพระบรมธาตุเจดีย์โดยพระเจ้าศรีธรรมโศกราชน่าจะเป็นเรื่องจริง โดยจากรูปแบบทางศิลปกรรมเชื่อว่าเกิดขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 18 ต่อมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาโดยลำดับ โดยเฉพาะในสมัยอยุธยาที่มีการซ่อมแซมส่วนปลียอดและหุ้มทองคำ ปรากฏปัจจุบันยังคงได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์โดยตลอด

๑๐. พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

ลักษณะทางศิลปกรรม

รูปแบบปัจจุบันจากส่วนฐานจนกระทั่งส่วนยอดของพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราชมีลักษณะดังต่อไปนี้ ส่วนล่างเป็นฐานประทักษิณสูง ล้อมรอบด้วยระเบียงหรือที่เรียกว่าวิหารทับเกษตร บันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณอยู่ทางทิศเหนือซึ่งเป็นด้านที่เชื่อมต่อกับวิหารพระทรงม้า ทำให้บันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณตั้งอยู่ภายในวิหารพระทรงม้าไป โดยปริยาย ผนังของฐานประทักษิณประดับด้วยแนวเสาอิง บนตัวเสาอิงมีพระพุทธรูปยืนขนาดบ้างด้วยพระสาวกอยู่ภายในซุ้ม ระหว่างเสามีซ่างเห็นครึ่งตัวอยู่ภายในซุ้มวงโค้งหรือซุ้มหน้านางด้านละ 6 ตัว ยกเว้นทางด้านเหนือมีอยู่ 4 ตัว เพราะต้องเว้นพื้นที่ไว้สำหรับบันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณ บนลานประทักษิณมีเจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ตรงกลางที่มุมทั้งสี่มีเจดีย์ทรงกลมประจำมุม เจดีย์องค์ใหญ่เป็นหัวใจสำคัญที่สุดมีองค์ระฆังกลมขนาดใหญ่ เหนือองค์ระฆังเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ประดับด้วยปูนปั้นรูปเสาอิงและเครื่องถ้วย ถัดขึ้นไปเป็นก้านฉัตรหรือแกนปล้องโฉนซึ่งประดับด้วยเสาหอนที่มีรูปพระอัครสาวกตกแตงอยู่ เรียกกันทั่วไปว่า พระเวียน ถัดขึ้นไปเป็นปล้องโฉน ปัทมบาทและปลีซึ่งหุ้มด้วยทองคำและประดับด้วยอัญมณีมีค่า

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา หรือหัวข้อในการศึกษา
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง

ให้ศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย แล้วตั้งคำถามที่เป็นประเด็นปัญหาที่สนใจศึกษาหาคำตอบจำนวน ๒ ข้อ และอธิบายความเหมาะสมของคำถามที่กำหนด

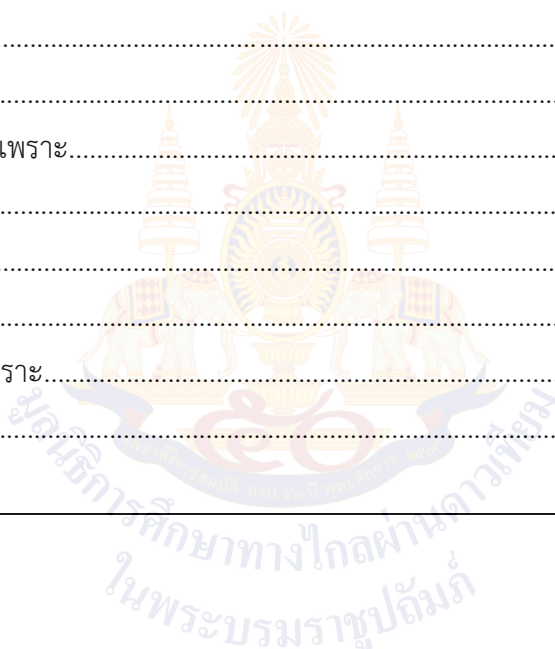
ประเด็นที่เลือก 2 ประเด็น ได้แก่

1).....

เหตุผลที่กำหนดคำถามนี้ เพราะ.....

2).....

เหตุผลที่เลือกคำถามนี้ เพราะ.....

เฉลยใบงานที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา หรือหัวข้อในการศึกษา
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง

ให้ศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย แล้วตั้งคำถามที่เป็นประเด็นปัญหาที่สนใจศึกษาหาคำตอบจำนวน ๒ ข้อ และอธิบายความเหมาะสมของคำถามที่กำหนด

ประเด็นที่เลือก 2 ประเด็น ได้แก่

1) เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง

เหตุผลที่กำหนดคำถามนี้ เพราะ เพราะจากการขุดค้นทำให้เกิดข้อสงสัยศรีเทพที่มีความยิ่งใหญ่ได้น่าจะเกิดจากการผสมผสานของวัฒนธรรม

2) ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร

เหตุผลที่กำหนดคำถามนี้ เพราะ จากการขุดค้นทำให้เห็นโบราณสถานหลายแห่ง และมีลักษณะแตกต่างกันออกไป จึงทำให้เกิดความสงสัยเกี่ยวกับศิลปกรรมของเมืองศรีเทพ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
 ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
 มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย
 ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๑ อธิบายค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล ในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

เมื่อมีประเด็นปัญหาหรือหัวข้อที่ต้องการศึกษาแล้ว ก็ต้องหาข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานต่าง ๆ ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ จะศึกษาหลักฐานที่เป็นตัวหนังสือหรือจากหลักฐานอื่น ๆ ที่ผู้ศึกษา เข้าใจความหมายได้ เช่น ได้งานการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดี และบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งหลาย หรือการสอบถามจากผู้รู้เห็นเหตุการณ์เป็นต้น

๓. สาระการเรียนรู้

วิธีการทางประวัติศาสตร์ จึงเป็นวิธีการศึกษาความรู้ที่เป็นระบบระเบียบและเป็นสากล มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ

- ๑) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา
- ๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล
- ๓) การจัดระบบข้อมูล
- ๔) การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ

ในขั้นตอนที่ ๒ คือ การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล การค้นคว้ารวบรวมหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์อาจเริ่มต้น รวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถามผู้รู้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาหรืออ่านจากเอกสาร ทั้งอาจศึกษาจากหลักฐานต่างๆ ที่ผู้คนในอดีตได้รวบรวมไว้

หลักฐานทางประวัติศาสตร์แบ่งตามความสำคัญจะได้เป็นดังนี้

หลักฐานชั้นต้น คือ บันทึกหรือคำบอกเล่าของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ผู้พบเห็นเหตุการณ์ด้วยตนเองและผู้ร่วมสมัยกับเหตุการณ์รวมทั้งหลักฐานทางโบราณคดีซึ่งเป็นผลผลิตของผู้คนในแต่ละยุค ตัวอย่างเช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุหลักฐานที่เป็นตัวเขียนประเภทจารึก เอกสารต้นฉบับ เอกสารการปกครอง หนังสือพิมพ์รายวันหลักฐานเหล่านี้มักจะได้รับเชื่อถือจากนักประวัติศาสตร์ในฐานะที่ได้มาจากผู้ที่มีส่วนร่วมในใกล้ชิดกับข้อเท็จจริงในอดีต

หลักฐานชั้นรอง คือ บันทึกหรือคำบอกเล่าของผู้ที่ได้รับทราบเหตุการณ์จากบุคคลอื่นอีกต่อหนึ่งอันได้แก่หนังสือที่เขียนขึ้นหลังจากที่เหตุการณ์ล่วงเลยมานานแล้วซึ่งได้อาศัยข้อมูลจากประธานชั้นต้นถึงแม้ว่าหลักฐานประเภทนี้จะได้รับความเชื่อถือจากนักประวัติศาสตร์น้อยกว่าหลักฐานชั้นต้นแต่ก็มีประโยชน์ในการสืบทราบประวัติศาสตร์คือช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่จะทำการค้นคว้าได้อย่างรวดเร็วและเป็นแนวทางในการกำหนดโครงเรื่องและขอบเขตปัญหาที่จะศึกษา

ส่วนจำแนกตามลักษณะจะได้เป็น

หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ หลักฐานที่มีคำจารึกไว้ในแผ่นศิลา โลหะ ใบลานตลอดจนตัวหรือตัวพิมพ์ในแผ่นกระดาษ หลักฐานนี้ถือว่าเป็นฐานสมัยประวัติศาสตร์โดยนับจากการประดิษฐ์ตัวอักษรที่นำไปใช้ในการแบ่งระหว่างสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรแบ่งย่อยออกเป็น จารึก ตำนาน พงศาวดาร จดหมายเหตุ เอกสารการปกครอง บันทึกส่วนบุคคล จดหมายชีวประวัติ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร กฎหมาย วรรณกรรม และงานนิพนธ์ทางประวัติศาสตร์

หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ หลักฐานที่มีทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ซึ่งนักประวัติศาสตร์อาจศึกษาได้ด้วยตนเองหรือต้องอาศัยการตีความจากนักวิชาการสาขาอื่นๆ อาทิ นักโบราณคดี นักธรณีวิทยา หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบด้วย หลักฐานทางโบราณคดี หลักฐานทางศิลปกรรม หลักฐานประเภทโสตทัศน นาฏศิลป์ ดนตรี เพลงพื้นบ้าน และหลักฐานประเภทบอกเล่า

ขั้นตอนที่ ๓ การจัดระบบข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็ต้องนำข้อมูลมาจัดให้เป็นระบบก่อนนำมาวิเคราะห์ตีความ การจับระบบข้อมูลอาจจะทำได้หลายวิธี เช่น จัดเรียงตามลำดับเหตุการณ์ให้เป็นระบบตามประเภทของข้อมูลที่ได้มา หรืออาจจัดระบบข้อมูลออกไปตาม ลักษณะสาระข้อมูลก็ได้ เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมากพอตามต้องการ และจะได้เป็นระบบแล้วจึงนำหลักฐานหรือข้อมูลนั้นมาศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วน และพิจารณาความเชื่อถือของข้อมูลเหล่านั้น ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้ศึกษาจะต้องพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความน่าเชื่อถือแค่ไหนโดยปกติข้อมูลชั้นต้นจะมีความน่าเชื่อถือมากกว่าข้อมูลชั้นรอง แต่ก็ไม่เสมอไปขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่น ๆ ด้วย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความเลือกสรรข้อเท็จจริงให้สามารถปรับประเด็นปัญหาหรือครอบคลุมหัวข้อในการศึกษาได้โดยปราศจากอคติและมีความซื่อสัตย์ในการตีความหลักฐาน

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกวิธีการในการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญของการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๒ ๓ และ ๔ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๒.๒.๑, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

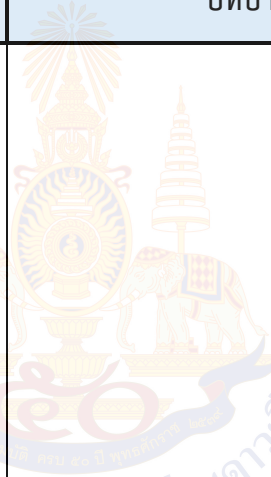
๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑) หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียน ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราว ทางประวัติศาสตร์ ด้วย ความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๒ ๓ และ๔ ของวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔.๑. ๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗ ,๕.๒.๑) ด้านความรู้ บอกวิธีการในการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษา	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที) สนทนาทบทวนบทเรียน ด้วยคำถามดังต่อไปนี้ ๑. วิธีการทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยกี่ขั้นตอน ๒. ในช่วงเวลาที่ผ่านมานักเรียนได้ทำขั้นตอนใดของ วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๓. การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา มีความสำคัญอย่างไรต่อการศึกษาประวัติศาสตร์	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที) ๑. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ ๑) การกำหนดประเด็น ปัญหาใน การศึกษา ๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล ๓) การจัดระบบข้อมูล ๔) การวิเคราะห์ข้อมูล ๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ ๒. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...ขั้นตอนที่๑ การกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษา โดย คำถามที่ตั้งนั้นจะต้องเป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบที่ เจาะจงมากไปหรือไม่เป็นเป็นคำถามที่ผู้ถามรู้ คำตอบอยู่แล้ว ๓. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...เป็นการ กำหนดทิศทางในการศึกษาหัวข้อในประวัติศาสตร์ และเพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้ารวบรวม	๑) ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง หลักฐานเมือง ศรีเทพ ๒) ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จัก หลักฐานเมือง ศรีเทพ ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และ วิเคราะห์ ข้อมูล	ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จัก หลักฐาน เมืองศรีเทพ	แบบสังเกตการ ทำงานร่วมกับ เพื่อน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑) หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ได้ ด้านทักษะกระบวนการ ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราว ทางประวัติศาสตร์ได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม เห็นความสำคัญของการ ค้นคว้า จัดระบบ และ วิเคราะห์ข้อมูล หลักฐาน เพื่อศึกษาเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน	๔. ครูถามนักเรียนว่าหากต้องการตอบประเด็น เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน สมัยก่อนสุโขทัย ควรทำอย่างไร ๕. นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลได้จากที่ใดบ้าง ในช่วงนี้จะมาดำเนินการต่อในขั้นตอนที่ ๒-๔ คือ การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งทั้งสามขั้นตอนนี้จะ เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันในการศึกษาข้อมูลเพื่อตอบ ประเด็นปัญหาที่ได้กำหนดไว้	หลักฐาน ซึ่งมีอยู่มากมายและการจัดกระจายอยู่ ในที่ต่างๆเข้าไว้ด้วยกัน ๔. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...ศึกษาจาก แหล่งข้อมูล หลักฐาน ๕. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...หนังสือ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์หน่วยงานราชการ เว็บไซต์ พิพิธภัณฑสถาน เป็นต้น			
	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. จากชั่วโมงที่ผ่านมา ได้กำหนดประเด็นปัญหา เกี่ยวกับเมืองศรีเทพ คือ - เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง - ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร วันนี้เราจะมาช่วยกันหาข้อมูลเพื่อหาคำตอบของ ประเด็นปัญหา				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑) หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ	๒.นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔- ๕ คน ร่วมทำ กิจกรรม “รู้จักหลักฐาน” ครูมีซองกระดาษสีน้ำตาลแจกให้นักเรียนกลุ่มละ ๑ ซอง แต่ละซองจะมีหมายเลขกำกับ ๑ -๖ ภายใน ซอง จะมีหลักฐานเกี่ยวข้องกับเมืองศรีเทพ ประกอบไปด้วย ซองหมายเลข ๑ ภาพถ่ายทางอากาศ เมืองศรีเทพ ซองหมายเลข ๒ เขาค้างใน ซองหมายเลข ๓ จารึกคธาเยธมมาฯ พบที่เมืองศรี เทพ ซองหมายเลข ๔ ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ ซองหมายเลข ๕ เขาค้างนอก (ศรีเทพ) ซองหมายเลข ๖ บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ ๓.จากนั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาและวิเคราะห์ ข้อมูลของหลักฐานที่อยู่ภายในซอง โดยมีเวลา ๕ นาที	๒. นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔- ๕ คน และ ร่วมกันทำกิจกรรม “รู้จักหลักฐาน” ๓.นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ของหลักฐานที่อยู่ภายในซอง โดยมีเวลา ๕ นาที			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑) หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหส์วิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>๓. ครูอธิบายประเด็นในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของหลักฐาน ดังนี้</p> <p>ก. ระบุประเภทของหลักฐานตามลักษณะว่าเป็นหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือ เป็นหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร</p> <p>ข. ระบุประเภทของหลักฐานตามความสำคัญว่า เป็นหลักฐานขั้นต้นหรือเป็นหลักฐานชั้นรอง</p> <p>ค. อธิบายข้อมูลที่ได้จากหลักฐาน ว่า หลักฐานของนักเรียนนั้นให้ข้อมูลอะไรเกี่ยวกับเมืองศรีเทพบ้าง โดยประเด็นทั้งหมด เขียนลงในใบบันทึกของกิจกรรมรู้จักหลักฐาน ที่อยู่ภายในซอง</p> <p>๔. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน</p> <p>๕. ขณะนักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตและประเมินการทำงานร่วมกันของนักเรียน</p> <p>๖. เมื่อครบเวลากำหนดแล้ว ครู ให้นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันเฉลยกิจกรรม โดยเริ่มจากกลุ่มที่ได้จอง</p>				

<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)</p> <p style="text-align: center;">หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์</p> <p style="text-align: center;">กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที</p>					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>หมายเลข ๑ เรียงลำดับไปเรื่อยๆจนถึงของหมายเลข ๖</p>	<p>นักเรียนร่วมกันเฉลยกิจกรรม...แนวคำตอบดังนี้</p> <p>ของหมายเลข ๑ ภาพถ่ายทางอากาศ เมืองศรีเทพ (เป็นหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร/เป็นหลักฐานชั้นต้น ข้อมูลที่ได้ คือ แผนผังเมืองที่มีการขยายเมือง ๒ ชั้น ผังเมืองเดิมเป็นรูปเกือบเป็นวงกลม เรียกว่า เมืองใน ต่อมาได้ขยายออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน เรียกว่า เมืองนอก เมืองโบราณศรีเทพ นับเป็นตัวแทนของเมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดี)</p> <p>ของหมายเลข ๒ เขาค้างใน (เป็นหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร/เป็นหลักฐานชั้นต้น ข้อมูลที่ได้ คือ เขาค้างนอกเป็นเจดีย์ศิลาแลง แผนผังสี่เหลี่ยมผืนผ้ายกเก็จ มีบันไดทางขึ้นสู่ลานด้านบนทางทิศตะวันออก สภาพปัจจุบันปรักหักพังมาก</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑) หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
		<p>หลักฐานที่เหลืออยู่เป็นเพียงส่วนฐานขนาดใหญ่ ไม่ทราบส่วนยอดที่แท้ตั้งหรือรูปแบบอาคารบนลานด้านบนว่าเป็นอย่างไร พบงานปูนปั้นประดับส่วนฐานบ้าง โดยเฉพาะทางด้านใต้ โดยปั้นเป็นรูปคนแคะแบกและพรรณพฤษกา</p> <p>เขาค้างนอกตั้งอยู่กลางเมืองในของเมืองศรีเทพ นับได้ว่าเป็นเจดีย์กลางเมืองซึ่งน่าจะพัฒนามาเป็นคติมหาธาตุกลางเมืองในสมัยสุโขทัยและอยุธยา)</p> <p>หมายเลข ๓ จารึกคาถาเยธมมาฯ พบที่เมืองศรีเทพ (เป็นหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร/เป็นหลักฐานชั้นต้น ข้อมูลที่ได้ คือ พบที่เมืองศรีเทพ เป็นศิลาจารึกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า จารด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี เนื้อหาว่าด้วยคาถาเยธมมาฯ (หัวใจของพระพุทธศาสนา) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่ได้รับความนิยมและพบมากในกลุ่มจารึกที่สร้างในพุทธศตวรรษที่ ๑๒)</p> <p>หมายเลข ๔ ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ เทพ (เป็นหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร/เป็น</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑) หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
		<p>หลักฐานชั้นต้น ข้อมูลที่ได้ คือ ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ เป็นจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต อายุพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พบที่เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ สันฐานคล้ายดอกบัวตูมหรือตะปู้หัวเห็ด)</p> <p>หมายเลข ๕ เขาค้างนอก (ศรีเทพ) (เป็นหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร/เป็นหลักฐานชั้นต้น ข้อมูลที่ได้ คือ จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น และมหาสถูปบุโรพุทโธ ทำให้กำหนดอายุเขาค้างนอกไว้ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๕ สร้างด้วยอิฐแบบทวารวดีที่ผสมกลมข้าวในเนื้ออิฐค่อนข้างมาก สภาพหักพังจนศึกษารายละเอียดได้ลำบาก มีแนวหลุมเสากลมล้อมรอบเจดีย์แสดงว่าครั้งหนึ่งเคยมีหลังคาคลุมลานยอดนี้)</p> <p>หมายเลข ๖ บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ (เป็นหลักฐานที่ไม่เป็นลาย</p>			

<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)</p> <p style="text-align: center;">หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหส์วิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์</p> <p style="text-align: center;">กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที</p>					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
		<p>ลักษณะอักษร/เป็นหลักฐานชั้นรอง ข้อมูลที่ได้ คือ พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ ๑.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพ อาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง ๒.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายน) ๓.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระอู่ดงค์เรียกว่า “เมืองอภัยสาลี”)</p>			
	<p>จากนั้นครูพูดเชื่อมโยงจากกิจกรรมที่ได้ทำไปเพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันปฏิบัติ</p>	<p>ชั้นปฏิบัติ (๑๕ นาที)</p> <p>๑.นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔- ๕ คน</p>			
		<p>๑.นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔- ๕ คน และให้นักเรียนทำใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐาน โดยให้</p>			

<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)</p> <p style="text-align: center;">หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์</p> <p style="text-align: center;">กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที</p>					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>๒. จากนั้นให้นักเรียนทำใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จัก หลักฐานโดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและ วิเคราะห์หลักฐาน โดยมีประเด็นในการวิเคราะห์ ดังนี้</p> <p>ก. ระบุประเภทของหลักฐานตามลักษณะว่าเป็น หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือ เป็นหลักฐานที่ ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร</p> <p>ข. ระบุประเภทของหลักฐานตามความสำคัญว่า เป็น หลักฐานขั้นต้นหรือเป็นหลักฐานชั้นรอง</p> <p>ค. อธิบายข้อมูลที่ได้จากหลักฐาน ว่า หลักฐานของ นักเรียนนั้นให้ข้อมูลอะไรเกี่ยวกับเมืองศรีเทพบ้าง โดยประเด็นทั้งหมด เขียนลงในใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จัก หลักฐาน</p>	<p>นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ หลักฐาน</p>			
	<p>ขั้นสรุป (๑๐ นาที)</p> <p>ครูถามนักเรียนจากการทำใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จัก หลักฐานเมืองศรีเทพ ประเด็น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง - ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร 	<p>นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ..</p> <ul style="list-style-type: none"> - เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง (๑. ภาพถ่ายทาง อากาศ เมืองศรีเทพ ๒. จารึกคธาเยธมมาฯ พบที่ 			

<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)</p> <p style="text-align: center;">หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์</p> <p style="text-align: center;">กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที</p>					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	แต่ละประเด็นใช้หลักฐานใดบ้าง	<p>เมืองศรีเทพ ๓.บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ)</p> <p>- ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร</p> <p>แต่ละประเด็นใช้หลักฐานใดบ้าง (๑. เขาค้างใน ๒. เขาค้างนอก (ศรีเทพ) ๓. บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ)</p>			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง หลักฐานเมืองศรีเทพ
- ๒) ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ
- ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง คั่นคว่ำ จัตรีแบบ และวิเคราะห์ข้อมูล

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกวิธีการในการคั่นคว่ำ จัตรีแบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้	ตรวจใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ	ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - ร่วมกันคั่นคว่ำ จัตรีแบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลและคั่นคว่ำ จัตรีแบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญของการคั่นคว่ำ จัตรีแบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทาง	ตรวจใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ	ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) ร่วมกันคั่นคว่ำ จัตรีแบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๒ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)	ตรวจใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ	ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลและคั่นคว่ำ จัตรีแบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้			
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน			
๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ			

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ	- ระบุประเภทหลักฐาน	ระบุประเภทหลักฐานถูกต้องทั้งหมด	ระบุประเภทหลักฐานถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	ระบุประเภทหลักฐานถูกต้องแต่มีการระบุประเภทหลักฐานไม่ถูกต้องด้วย
	- อธิบายข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน	อธิบายข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน ถูกต้อง ๕ - ๖ ข้อ	อธิบายข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน ถูกต้อง ๓ - ๔ ข้อ	อธิบายข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน ถูกต้อง ๑ - ๒ ข้อ
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

	๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ			
--	---	--	--	--

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง หลักฐานเมืองศรีเทพ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. ภาพถ่ายทางอากาศ เมืองศรีเทพ

ที่มาของภาพ: <https://culturio.sac.or.th/collection/๑๕๑>

เมืองโบราณศรีเทพแห่งนี้ มีแผนผังเมืองที่มีการขยายเมือง ๒ ชั้น ผังเมืองเดิมเป็นรูปเกือบเป็นวงกลม เรียกว่า เมืองใน ต่อมาได้ขยายออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน เรียกว่า เมืองนอก เมืองโบราณศรีเทพ นับเป็นตัวแทนของเมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดีที่มีผังเมืองเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง

๒.เขาค้างใน

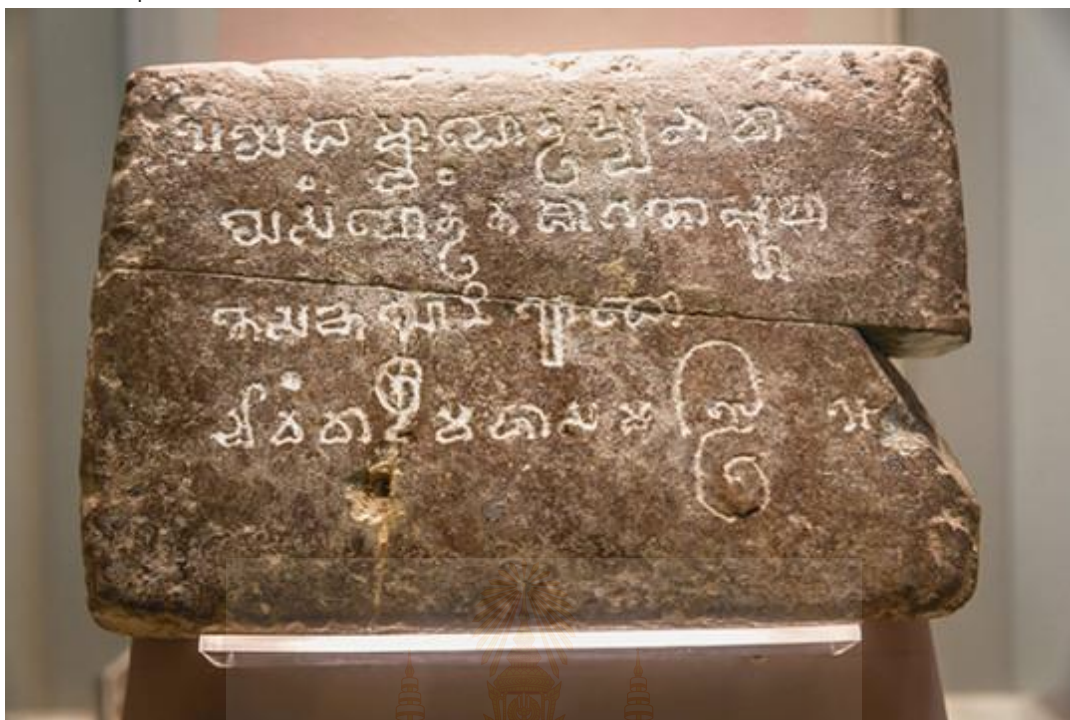
ที่มา: <https://seaarts.sac.or.th/artwork/๘๒>

ข้อมูล: เขาค้างนอกเป็นเจดีย์ศิลาแลง แผนผังสี่เหลี่ยมผืนผ้ายกเก็จ มีบันไดทางขึ้นสู่ลานด้านบนทางทิศ ตะวันออก สภาพปัจจุบันปรักหักพังมาก หลักฐานที่เหลืออยู่เป็นเพียงส่วนฐานขนาดใหญ่ ไม่ทราบส่วนยอด ที่แท้ตั้งหรือรูปแบบอาคารบนลานด้านบนว่าเป็นอย่างไร พบงานปูนปั้นประดับส่วนฐานบ้าง โดยเฉพาะ ทางด้านใต้ โดยปั้นเป็นรูปคนแคระแบกและพรรณพฤกษา

เขาค้างนอกตั้งอยู่กลางเมืองในของเมืองศรีเทพ นับได้ว่าเป็นเจดีย์กลางเมืองซึ่งน่าจะพัฒนามาเป็นคติ มหาธาตุกลางเมืองในสมัยสุโขทัยและอยุธยา

เขาค้างนอกนับได้ว่าเป็นศาสนสถานกลางเมืองที่มีขนาดใหญ่ สะท้อนว่าเมืองศรีเทพเคยเป็นเมืองที่พุทธ ศาสนาได้หยั่งรากลึก นอกจากนี้ยังมีงานปูนปั้นประดับรูปคนแคระอยู่ที่ฐาน นับเป็นปูนปั้นที่สมบูรณ์ ที่สุดที่ยังคงอยู่ติดกับศาสนสถาน

๓.จารึกคาถาเยธมมาฯ พบที่เมืองศรีเทพ

ที่มา: <https://culturio.sac.or.th/content/๑๒๐๓>

จารึกคาถาเยธมมาฯ พบที่เมืองศรีเทพ เป็นศิลาจารึกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า จารด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี เนื้อหาว่าด้วยคาถาเยธมมาฯ (หัวใจของพระพุทธศาสนา) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมและพบมากในกลุ่มจารึกที่สร้างในพุทธศตวรรษที่ ๑๒

จารึกหลักนี้ เป็นคาถาสั้นๆที่เป็นบทสรุปของคำสอนของพระพุทธศาสนาครอบคลุมเนื้อหาของอริยสัจ ๔ ได้แก่ทุกสมุทัยนิโรธนิกซึ่งถือเป็นหัวใจของพุทธศาสนาและเกิดความเชื่อว่าคาถาบทนี้สามารถเปลี่ยนคนนอกพุทธศาสนาให้เข้าใจหลักธรรมคำสอนและร่วมใจศรัทธาในพระพุทธศาสนาด้วยดังนั้นการทดจารึกคาถาเยธมมาฯซึ่งเป็นยุคแรกเริ่มของการรับพุทธศาสนาจากอินเดียจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงถึงการเผยแผ่พุทธศาสนาสู่คนพื้นเมือง

๔.ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ

ที่มา: <https://culturio.sac.or.th/content/๑๒๐๐>

ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ เป็นจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต อายุพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พบที่เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ สันฐานคล้ายดอกบัวตูมหรือตะปูหัวเห็ด

๕. เขาค้างนอก (ศรีเทพ)

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/83>

ประวัติการสร้าง

ไม่พบประวัติการสร้างที่แน่ชัด แต่จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น และมหาสถูปบุโรพุทโธ ทำให้กำหนดอายุเขาค้างนอกไว้ราวพุทธศตวรรษที่ 14-15

ลักษณะทางศิลปกรรม

เขาค้างนอกเป็นเจดีย์ที่ใช้ศิลาแลงเป็นวัสดุหลัก ไม่มีปูนฉาบหรือปูนปั้นประดับ เฉพาะองค์เจดีย์ประธานที่ตั้งอยู่บนลานยอดเท่านั้นที่ใช้อิฐเป็นวัสดุหลัก เขาค้างนอกมีลักษณะเป็นฐานขนาดใหญ่ซ้อนชั้นกัน บนลานยอดสุดมีเจดีย์ 1 องค์ แผนผังของฐานขนาดใหญ่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสยกเก็จ 5 เก็จ โดยแต่ละด้านจะประกอบด้วยเก็จกึ่งกลางที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เก็จที่ขนานเก็จกึ่งกลางมี 2 เก็จขนาดเล็กที่สุด และเก็จที่มุม 2 เก็จ ทุกด้านมีแนวบันไดทางขึ้นสู่ลานยอดพาดผ่านจากเก็จใหญ่ที่กึ่งกลาง แผนผังของฐานมีลวดบัวหลายเส้นซ้อนลดหลั่นกัน โดยลวดบัวสำคัญที่แสดงถึงความเป็นศิลปะทวารวดี ได้แก่ บัววลัย หรือกลศ นอกจากนี้ยังประดับตกแต่งผนังของฐานด้วยวิมานหรือปราสาทจำลอง แต่ละด้านมีวิมาน 8 หลังประดับอยู่ที่เก็จขนานเก็จกึ่งกลาง เก็จมุม และผนังระหว่างเก็จ รูปแบบของลวดบัวทำนิกถึงลวดบัวในศิลปะปาละตอนต้น ในขณะที่วิมานทำให้นึกถึงศิลปะโจฬะตอนต้น ลานยอดมีเจดีย์ก่ออิฐ 1 องค์ สร้างด้วยอิฐแบบทวารวดีที่ผสม

๖. บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ

เมืองโบราณศรีเทพ ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำป่าสัก ที่ตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ สองฝั่งแม่น้ำป่าสัก มีร่องรอยการตั้งชุมชนตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ราว 3,000 ปีลงมา โดยเฉพาะบริเวณลุ่มน้ำป่าสักตอนกลางแถบอำเภอศรีเทพ อำเภอชัยบาดาล อำเภอพัฒนานิคม และอำเภอวังม่วง ที่พบแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์หลายสิบแหล่ง

พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ 12-15) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง 2.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ 16-18) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายัน) 3.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ 18 ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระอู่รงค์เรียกว่า “เมืองอภัยสาลี”

ส่วนการศึกษาเรื่องเมืองศรีเทพเริ่มต้นโดยสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เมื่อ พ.ศ.2447 พระองค์เสด็จตรวจราชการมณฑลเพชรบูรณ์ ตั้งพระทัยจะค้นหาเมืองโบราณ ด้วยเหตุที่ว่าพื้นที่เมืองเพชรบูรณ์อยู่ระหว่างเมืองสุโขทัย ลพบุรี และพิมาย ควรที่จะมีปราสาทบ้าง หากสิ่งที่พระองค์ทรงพบเมื่อเสด็จถึงเมืองศรีเทพคือ “ศิลาจารึก” ศิลาจารึกที่พบในเมืองศรีเทพ มีหลายหลักด้วยกัน จารึกเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า เมืองศรีเทพในวัฒนธรรมทวารวดี ราวพุทธศตวรรษที่ 11-14 เป็นเมืองสำคัญในลุ่มน้ำป่าสัก ที่มีความเจริญรุ่งเรือง มีการติดต่อกับดินแดนใกล้เคียงและประเทศจีน ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่เมืองศรีเทพจะ

ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมเขมรโบราณในราวพุทธศตวรรษที่ 15-18 ต่อไป ส่วนเนื้อความในจารึกบันทึกเรื่องใดต้องติดตาม

จนวันนี้การศึกษาเกี่ยวกับเมืองศรีเทพก็ขยายไปในมิติที่หลากหลายขึ้น มีการพิจารณาและตั้งข้อสงสัยว่าเมืองศรีเทพที่ตั้งอยู่ลึกเข้ามาตอนในของแผ่นดิน สามารถระดมแรงงาน และทรัพยากรจากที่ใดมาก่อนสร้างและโบราณสถานเขาค้างใน เขาค้างนอก และปราสาทศรีเทพ ตลอดจนรูปศิลปกรรมของโบราณวัตถุหลากหลายแบบหลายสมัย ได้อย่างไร เพียงการค้าของป่าไม้ น่าจะเพียงพอ ปัจจัยสำคัญหลักที่สันนิษฐานว่าเป็นเงื่อนไขในการสร้างเมืองโบราณนี้คือ “การค้าทองแดง” ส่วนแหล่งแร่ทองแดงในยุคนั้นอยู่ที่ใด เรื่องนี้ต้องติดตาม มาดูเรื่องเล็กที่อาจไม่เล็กจริง นั่นคือ “สำรับกับข้าว” ของเมืองศรีเทพ ข้อมูลบางส่วนเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหารของชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานรอบๆ เมืองโบราณศรีเทพ ที่สืบเนื่องมาจวบปัจจุบัน มี “ก๋ำจัด” เป็นหนึ่งในวัตถุดิบสำคัญ ก๋ำจัดที่ให้รสเผ็ดซ่าชาลิ้น และกลิ่นฉุน ก๋ำจัด มีชื่อเรียกอื่นๆ อีก เช่น มะขวง, พริกพราน เป็นวัตถุดิบอาหารสำคัญ ใช้เป็นเครื่องปรุงแพร่หลายทั่วไปในเขตจังหวัดลพบุรี เพชรบูรณ์ เพชรบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี และตั้งแต่ภาคเหนือตอนล่างขึ้นไป และแน่นอนว่าเมืองโบราณศรีเทพด้วย แล้วก๋ำจัดใช้ทำอาหารอะไรบ้างก็ต้องติดตาม

และประเด็นที่ทำหายยิ่งก็คือ “โบราณวัตถุเมืองศรีเทพ” ในต่างแดน เป็นที่ทราบกันดีว่า มีการลักลอบขุดโบราณวัตถุจากเมืองโบราณต่างๆ และจำหน่ายแก่นักสะสม โบราณวัตถุศรีเทพในไทยก็เช่นกัน หลายชิ้นอยู่ในการครอบครองของนักสะสมเอกชน และองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ยกตัวอย่าง สหรัฐอเมริกา มีพิพิธภัณฑ์ถึง 4 แห่ง ที่สะสมโบราณวัตถุของเมืองโบราณศรีเทพ โดยพิพิธภัณฑ์นอร์ตัน ไชมอน เมืองพาซาดีนา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ได้ชื่อว่ามีโบราณวัตถุจากศรีเทพมากที่สุด ส่วนในประเทศวัตถุโบราณศรีเทพอยู่ในการครอบครองของเอกชนทั้งที่เป็นเอกชน และองค์กร หลายชิ้นกำลังอยู่ในระหว่างการติดตามคืนของคณะกรรมการติดตามคืนโบราณวัตถุของไทยในต่างประเทศอย่างเป็นทางการ โบราณวัตถุที่ว่าเป็นอย่างใด, อยู่ในการครอบครองใคร เรื่องนี้ก็ต้องติดตาม

https://www.matichon.co.th/prachachuen/news_4308852

๗.จารึกพบที่โบราณสถานทางศาสนาพราหมณ์

ได้พบศิลาจารึกแผ่นนี้ขณะทำการขุดแต่งโบราณสถานหมายเลข 0996 ในอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ซึ่งโบราณสถานแห่งนี้ อยู่ติดกับปราสาทสองพี่น้อง ทางด้านทิศตะวันตก จากหลักฐานการขุดแต่งบ่งชี้ว่าโบราณสถานแห่งนี้เป็นโบราณสถานทางศาสนาพราหมณ์ในพุทธศตวรรษที่ 16-17 แต่เนื่องจากอักษรและข้อความในจารึกที่พบเป็นอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี และตัวอักษรก็มีอายุอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ 12-14 ซึ่งเป็นคนละยุคกับตัวโบราณสถาน อีกทั้งเนื้อหาจารึกว่าด้วยหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ โพธิกถา ปฏิจจสมุปบาทมนสิการ ข้อที่ 1-3 ว่าด้วยเรื่อง ปฏิจจสมุปบาท อนุโลม และ ปฏิโลม เป็นไปได้ว่าศิลาจารึกหลักนี้อาจถูกนำมาจากบริเวณอื่นในเมืองศรีเทพในภายหลัง เพราะมีขนาดค่อนข้างเล็ก กว้าง 21 ซม. ยาว 50 ซม. ลักษณะเป็นแผ่นหิน ทรงกลม มีรูกลวงตรงกลาง อาจเป็นฐานประติมากรรมที่มีสภาพชำรุด หรืออีกกรณีหนึ่งคือ บริเวณนี้อาจเคยเป็นโบราณสถานทางพุทธศาสนาในพุทธศตวรรษที่ 12-14 มาก่อน แล้วภายหลังได้เกิดชำรุดทรุดโทรม ครั้นเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 16-17 ศาสนาพราหมณ์ได้เจริญขึ้นในเมืองศรีเทพ จึงได้มีการบูรณะให้โบราณสถานแห่งนี้เป็นศาสนสถานของฮินดูไป อย่างไรก็ตาม ในปราสาทสองพี่น้อง ได้พบแผ่นหินรูปครึ่งวงกลมสลักลายกลีบบัว ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นโบราณวัตถุสมัยทวารวดีในพุทธศตวรรษที่ 12 และถูกนำมาใช้เป็นส่วนประกอบของโบราณสถานในพุทธศตวรรษที่ 16-17

ที่มา: <https://culturio.sac.or.th/content/1202>

ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง คันทว่า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง คันทว่า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็นที่ ๑

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน
	หลักฐาน ที่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ที่ไม่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ขั้นต้น	หลักฐาน ขั้นรอง	

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน
	หลักฐาน ที่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ที่ไม่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ขั้นต้น	หลักฐาน ขั้นรอง	
					

ประเด็นที่ ๒

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานขั้นต้น	หลักฐานขั้นรอง	

เฉลยใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ประเด็นที่ ๑

.....เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง.....

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานขั้นต้น	หลักฐานขั้นรอง	
ภาพถ่ายทางอากาศเมืองศรีเทพ		✓	✓		แผนผังเมืองที่มีการขยายเมือง ๒ ชั้น ผังเมืองเดิมเป็นรูปเกือบเป็นวงกลม เรียกว่า เมืองใน ต่อมาได้ขยายออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน เรียกว่า เมืองนอก เมืองโบราณ ศรีเทพ นับเป็นตัวแทนของเมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดี
ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ	✓			✓	ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ เป็นจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต อายุพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พบที่เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ หลักฐานคล้ายดอกบัวตูมหรือตะปั่วเห็ด

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานขั้นต้น	หลักฐานขั้นรอง	
จารึกคาถา เยธมมาฯ พบที่เมือง ศรีเทพ	✓		✓		พบที่เมืองศรีเทพ เป็นศิลาจารึกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า จารด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี เนื้อหาว่าด้วยคาถาเยธมมาฯ (หัวใจของพระพุทธศาสนา) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมและพบมากในกลุ่มจารึกที่สร้างในพุทธศตวรรษที่ ๑๒
บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดก โลก ใน หลากหลาย มิติ	✓			✓	พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ 12-15) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง 2.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ 16-18) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายน) 3.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ 18 ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระรูดงค์เรียกว่า "เมืองอภัยสาลี"

ประเด็นที่ ๒

..... ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร.....

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานขั้นต้น	หลักฐานขั้นรอง	
เขาลังใน		✓	✓		เขาลังนอกเป็นเจดีย์ศิลาแลง แผ่นผนังสี่เหลี่ยมผืนผ้ายกเก็จ มีบันไดทางขึ้นสู่ลานด้านบนทางทิศตะวันออก สภาพปัจจุบันปรักหักพังมาก หลักฐานที่เหลืออยู่เป็นเพียงส่วนฐานขนาดใหญ่ ไม่ทราบส่วนยอดที่แท้ตั้งหรือรูปแบบอาคารบนลานด้านบนว่าเป็นอย่างไร พบงานปูนปั้นประดับส่วนฐานบ้าง โดยเฉพาะทางด้านใต้ โดยขึ้นเป็นรูปคนแคระแบกและพรรณพฤกษา เขาลังนอกตั้งอยู่กลางเมืองในของเมืองศรีเทพ นับได้ว่าเป็นเจดีย์กลางเมืองซึ่งน่าจะพัฒนามาเป็นคติมหาราตุกลางเมืองในสมัยสุโขทัยและอยุธยา
เขาลังนอก (ศรีเทพ)		✓	✓		จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น และมหาสถูปุโรพุทโธ ทำให้กำหนดอายุเขาลังนอกไว้ราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 สร้างด้วยอิฐแบบทวารวดีที่ผสมกลมกลืนกับในเนื้ออิฐค่อนข้างมาก สภาพปรักหักพังจนศิขารายละเอียดได้ลำบาก มีแนวหลุมเสากลมล้อมรอบเจดีย์แสดงว่าครั้งหนึ่งเคยมีหลังคาคลุมลานยอดนี้
บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ	✓			✓	พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ 12-15) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง 2.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ 16-18) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายน) 3.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ 18 ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระรูดงค์เรียกว่า “เมืองอภัยสาลี”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย
ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/๑ อธิบายค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล ในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

เมื่อมีประเด็นปัญหาหรือหัวข้อที่ต้องการศึกษาแล้ว ก็ต้องหาข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานต่าง ๆ ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ จะศึกษาหลักฐานที่เป็นตัวหนังสือหรือจากหลักฐานอื่น ๆ ที่ผู้ศึกษา เข้าใจความหมายได้ เช่น ได้งานการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดี และบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งหลาย หรือการสอบถามจากผู้รู้เห็นเหตุการณ์เป็นต้น

๓. สาระการเรียนรู้

วิธีการทางประวัติศาสตร์ จึงเป็นวิธีการศึกษาความรู้ที่เป็นระบบระเบียบและเป็นสากล มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ

- ๑) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา
- ๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล
- ๓) การจัดระบบข้อมูล
- ๔) การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ

ในขั้นตอนที่ ๒ คือ การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล การค้นคว้ารวบรวมหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์อาจเริ่มต้น รวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถามผู้รู้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาหรืออ่านจากเอกสาร ทั้งอาจศึกษาจากหลักฐานต่างๆ ที่ผู้คนในอดีตได้รวบรวมไว้

หลักฐานทางประวัติศาสตร์แบ่งตามความสำคัญจะได้เป็นดังนี้

หลักฐานชั้นต้น คือ บันทึกหรือคำบอกเล่าของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ผู้พบเห็นเหตุการณ์ด้วยตนเองและผู้ร่วมสมัยกับเหตุการณ์รวมทั้งหลักฐานทางโบราณคดีซึ่งเป็นผลผลิตของผู้คนในแต่ละยุค ตัวอย่างเช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุหลักฐานที่เป็นตัวเขียนประเภทจารึกเอกสารต้นฉบับเอกสารการปกครอง หนังสือพิมพ์รายวันหลักฐานเหล่านี้มักจะได้รับ ความเชื่อถือจากนักประวัติศาสตร์ในฐานะที่ได้มาจากผู้ที่มีส่วนร่วมในใกล้ชิดกับข้อเท็จจริงในอดีต

หลักฐานชั้นรอง คือ บันทึกหรือคำบอกเล่าของผู้ที่ได้รับทราบเหตุการณ์จากบุคคลอื่นอีกต่อหนึ่งอันได้แก่หนังสือที่เขียนขึ้นหลังจากที่เหตุการณ์ล่วงเลยมานานแล้วซึ่งได้อาศัยข้อมูลจากประธานชั้นต้นถึงแม้ว่าหลักฐานประเภทนี้จะได้รับความเชื่อถือจากนักประวัติศาสตร์น้อยกว่าหลักฐานชั้นต้นแต่ก็มีประโยชน์ในการสืบทราบประวัติศาสตร์คือช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่จะทำการค้นคว้าได้อย่างรวดเร็วและเป็นแนวทางในการกำหนดโครงเรื่องและขอบเขตปัญหาที่จะศึกษา

ส่วนจำแนกตามลักษณะจะได้เป็น

หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ หลักฐานที่มีคำจารึกไว้ในแผ่นศิลา โลหะ ใบลานตลอดจนตัวหรือตัวพิมพ์ในแผ่นกระดาษ หลักฐานนี้ถือว่าเป็นฐานสมัยประวัติศาสตร์โดยนับจากการประดิษฐ์ตัวอักษรที่นำไปใช้ในการแบ่งระหว่างสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรแบ่งย่อยออกเป็น จารึก ตำนาน พงศาวดาร จดหมายเหตุ เอกสารการปกครอง บันทึกส่วนบุคคล จดหมายชีวประวัติ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร กฎหมาย วรรณกรรม และงานนิพนธ์ทางประวัติศาสตร์

หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ หลักฐานที่มีทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ซึ่งนักประวัติศาสตร์อาจศึกษาได้ด้วยตนเองหรือต้องอาศัยการตีความจากนักวิชาการสาขาอื่นๆ อาทิ นักโบราณคดี นักธรณีวิทยา หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบด้วย หลักฐานทางโบราณคดี หลักฐานทางศิลปกรรม หลักฐานประเภทโสตทัศน นาฏศิลป์ ดนตรี เพลงพื้นบ้าน และหลักฐานประเภทบอกเล่า

ขั้นตอนที่ ๓ การจัดระบบข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็ต้องนำข้อมูลมาจัดให้เป็นระบบก่อนนำมาวิเคราะห์ตีความ การจับระบบข้อมูลอาจจะทำได้หลายวิธี เช่น จัดเรียงตามลำดับเหตุการณ์ให้เป็นระบบตามประเภทของข้อมูลที่ได้มา หรืออาจจัดระบบข้อมูลออกไปตาม ลักษณะสาระข้อมูลก็ได้ เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมากพอตามต้องการ และจะได้เป็นระบบแล้วจึงนำหลักฐานหรือข้อมูลนั้นมาศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วน และพิจารณาความเชื่อถือของข้อมูลเหล่านั้น ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้ศึกษาจะต้องพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความน่าเชื่อถือแค่ไหนโดยปกติข้อมูลชั้นต้นจะมีความน่าเชื่อถือมากกว่าข้อมูลชั้นรอง แต่ก็ไม่เสมอไปขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่น ๆ ด้วย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความเลือกสรรข้อเท็จจริงให้สามารถปรับประเด็นปัญหาหรือครอบคลุมหัวข้อในการศึกษาได้โดยปราศจากอคติและมีความซื่อสัตย์ในการตีความหลักฐาน

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกวิธีการในการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญของการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๒ ๓ และ ๔ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๑, ๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๒ ๓ และ ๔ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔.๑. ๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗ ,๕.๒.๑)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกวิธีการในการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษา</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที)</p> <p>๑. วิธีการทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยกี่ขั้นตอน</p> <p>๒. ในช่วงเวลาที่ผ่านมานักเรียนได้ทำขั้นตอนใดของวิธีการทางประวัติศาสตร์</p> <p>๓. การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล มีความสำคัญอย่างไรต่อการศึกษาประวัติศาสตร์</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที)</p> <p>๑. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ</p> <p>๑) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา</p> <p>๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล</p> <p>๓) การจัดระบบข้อมูล</p> <p>๔) การวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ</p> <p>๒. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๓. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...ทำให้ได้ ข้อมูลเพื่อตอบประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา</p>	<p>๑) ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ สมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๒) ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง รู้จักรัฐโบราณในดินแดนไทย</p> <p>๓) ใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ ข้อมูล</p> <p>๔) สื่อ PowerPoint เรื่อง ค้นคว้า</p>	<p>ใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และ วิเคราะห์ ข้อมูล</p>	<p>แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน</p>
	<p>ขั้นสอน (๑๐ นาที)</p> <p>๑. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔-๕ คน เพื่อร่วมกันทบทวนบทเรียน เกี่ยวกับการศึกษาหลักฐาน</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คันคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้</p> <p>ด้านทักษะกระบวนการ ร่วมกันคันคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้</p> <p>ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม เห็นความสำคัญของการคันคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์</p> <p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน</p>	<p>โดยใช้ประเด็นปัญหา เรื่อง ประวัติของ "Golden Boy" เป็นอย่างไร โดยมีหลักฐานให้นักเรียนได้จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้</p> <p>ก. ข่าวประวัติ "Golden Boy" ประติมากรรมสำริดพระเจ้าชัยวรมันที่ ๖ และ ประติมากรรมสำริดเทวสตรี</p> <p>ข. บทความ "Golden Boy" รูปพระเจ้าชัยวรมันที่ ๖ ประติมากรรมสำริด ศิลปะเขมรแบบพิมาย ที่ไทย (เพิ่ง) ได้คืนจากสหรัฐ!... อ่านข่าวต้นฉบับได้ที่ : https://www.silpa-mag.com/history/article_๑๒๓๗๖๓</p> <p>ค.ภาพ "Golden Boy"</p>		จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)		

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คันคว่ำ จัตุระบัพ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหส์วิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้</p> <p>๖. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ</p>	 <p>ที่มา : https://www.sarakadeelite.com/arts_and_culture/things-to-know-about-golden-boy-bronze-statue/</p>	<p>๒. กิจกรรมนี้ครูจัดให้นักเรียนทุกกลุ่ม ได้ร่วมกัน วิเคราะห์หลักฐาน ไปพร้อมๆกัน โดยครูจะแสดงรูป และรายละเอียดของหลักฐาน และให้นักเรียนได้ ร่วมกันวิเคราะห์ โดยประเด็นในการศึกษาและ วิเคราะห์ข้อมูลของหลักฐาน ดังนี้</p>			
		นักเรียนตอบคำถาม แนวการตอบ			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>ก. ระบุประเภทของหลักฐานตามลักษณะว่าเป็นหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือ เป็นหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร</p> <p>ข. ระบุประเภทของหลักฐานตามความสำคัญว่า เป็นหลักฐานขั้นต้นหรือเป็นหลักฐานชั้นรอง</p> <p>ค. อธิบายข้อมูลที่ได้จากหลักฐาน ว่า หลักฐานของนักเรียนนั้นให้ข้อมูลอะไรเกี่ยวกับ Golden Boy บ้าง</p> <p>๓. นักเรียนสามารถเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบและแสดงคำตอบพร้อมกัน และช่วยกันตรวจสอบคำตอบ</p>	<p>ก. ข่าวประวัติ "Golden Boy" ประติมากรรมสำริด พระเจ้าชัยวรมันที่ ๖ และ ประติมากรรมสำริดเทวสตรี (หลักฐานชั้นรอง/หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร)</p> <p>ข. บทความ "Golden Boy" รูปพระเจ้าชัยวรมันที่ ๖ ประติมากรรมสำริด ศิลปะเขมรแบบพิมาย ที่ไทย (เฟิ่ง) ได้คืนจากสหรัฐ!... อ่านข่าวต้นฉบับได้ที่ : https://www.silpa-mag.com/history/article_๑๒๓๗๖๓ (หลักฐานชั้นรอง/หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร)</p> <p>ค. ภาพ "Golden Boy" (หลักฐานขั้นต้น/หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร)</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คันควัว จัตรีระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
		 <p>ที่มา : https://www.sarakadeelite.com/arts_and_culture/things-to-know-about-golden-boy-bronze-statu/</p>			
	<p>ขั้นปฏิบัติ (๓๐ นาที)</p> <p>๑. ครูให้นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นทำใบงานที่ ๔ เรื่อง คันควัว จัตรีระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล ให้นักเรียนสืบค้นหลักฐานและข้อมูล จากนั้นให้ร่วมกันวิเคราะห์ โดยประเด็นในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของหลักฐาน ดังนี้</p>	<p>๑. นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน และทำใบงานที่ ๔ เรื่อง คันควัว จัตรีระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล สืบค้นหลักฐานและข้อมูล จากนั้นให้ร่วมกันวิเคราะห์ โดยประเด็นในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของหลักฐาน</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>ก. ระบุประเภทของหลักฐานตามลักษณะว่าเป็นหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือ เป็นหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร</p> <p>ข. ระบุประเภทของหลักฐานตามความสำคัญว่า เป็นหลักฐานขั้นต้นหรือเป็นหลักฐานชั้นรอง</p> <p>ค. อธิบายข้อมูลที่ได้จากหลักฐาน ว่า หลักฐานของนักเรียนนั้นให้ข้อมูลอะไรเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ตนเองสนใจบ้าง โดยทำในส่วนประเด็นที่ ๑ โดยศึกษาจากใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย และ ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง รู้จักรัฐโบราณในดินแดนไทย เพิ่มเติม</p> <p>๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน</p>				
	<p>ขั้นสรุป (๕ นาที)</p> <p>ครูให้นักเรียนกลุ่มตัวแทนนำเสนอตัวอย่างหลักฐานที่สืบค้นได้</p>	<p>นักเรียนกลุ่มตัวแทนนำเสนอตัวอย่างหลักฐานที่สืบค้นได้</p>			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
- ๒) ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง รู้จักรัฐโบราณในดินแดนไทย
- ๓) ใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล
- ๔) สื่อ PowerPoint เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกวิธีการในการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้	ตรวจใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	ใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลและค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญของการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์	ตรวจใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	ใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๒ ๓ และ ๔ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)	ตรวจใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	ใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลและค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลและรูปภาพของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
--	---	--------------------------------	---

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ	- ระบุประเภทหลักฐาน	ระบุประเภทหลักฐานถูกต้องทั้งหมด	ระบุประเภทหลักฐานถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	ระบุประเภทหลักฐานถูกต้องแต่มีการระบุประเภทหลักฐานไม่ถูกต้องด้วย
	- อธิบายข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน	อธิบายข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน ถูกต้อง ๕ - ๖ ข้อ	อธิบายข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน ถูกต้อง ๓ - ๔ ข้อ	อธิบายข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน ถูกต้อง ๑ - ๒ ข้อ
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

ความสำเร็จ

.....
.....

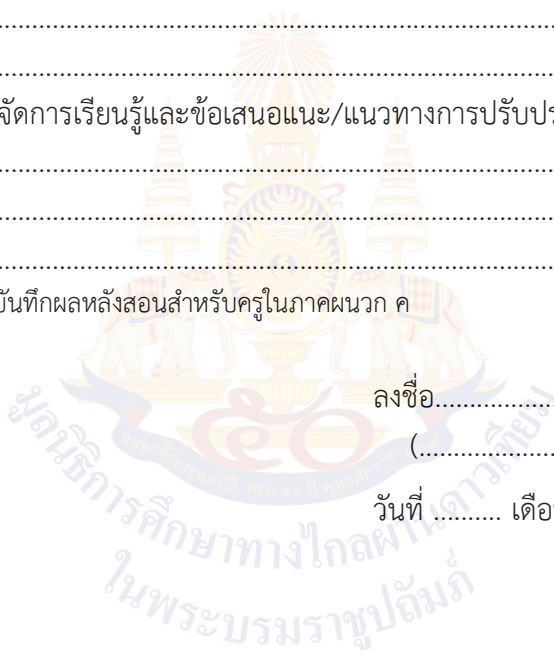
ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คันทวาร จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑.เจดีย์วัดป่าสัก

ประวัติการสร้าง

พงศาวดารภาคที่ 61 ให้ข้อมูลว่าพระเจ้าแสนภูโปรดให้สร้างวัดนี้ขึ้นภายหลังจากสร้างเมืองเชียงใหม่ 4 ปี โดยตั้งอยู่นอกประตูเมือง ปลูกต้นสัก 300 ต้น จึงเรียกชื่ออารามนี้ว่า “อารามป่าสัก” ทั้งนี้ในชินกาลมาลีปกรณ์ระบุศักราชสร้างเมืองเชียงใหม่ว่าตรงกับ พ.ศ. 1871 ดังนั้นวัดป่าสักน่าจะสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1875

ลักษณะทางศิลปกรรม

องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของเจดีย์วัดป่าสัก ได้แก่ ส่วนฐานซึ่งประกอบด้วยฐานเขียงและฐานบัว ที่ท้องไม้ของฐานบัวชั้นล่างทำเป็นช่องสี่เหลี่ยม ชั้นบนประดับด้วยช่องแปดเหลี่ยมโดยรอบ คล้ายกับส่วนฐานของสถาปัตยกรรมสมัยทวารวดี ส่วนเรือนธาตุชั้นล่างเป็นช่อจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปด้านละ 3 ชุ่ม มีชুমสลัปชুমจระนำรูปเทวดา ส่วนฐานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนี้จึงมีรูปแบบใกล้เคียงกับเจดีย์กู่กุดในศิลปะหริภุญชัย ถัดขึ้นมาเป็นชูดเขียงรองรับเรือนธาตุชั้นที่สอง ซึ่งมีชুমจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปด้านละ 1 องค์ ประดับลวดลายปูนปั้นที่ชุมจระนำซึ่งสัมพันธ์กับศิลปะพุกามอย่างที่เรียกว่าชุมเคล็ก ส่วนยอดเป็นส่วนของเจดีย์ทรงระฆังที่ไม่มีบัลลังก์ และมีเจดีย์ขนาดเล็กหรือสถูปิกะประดับที่มุมทั้ง 4 องค์เจดีย์ประดับด้วยลวดลายปูนปั้นซึ่งได้รับอิทธิพลศิลปะจีน

๒.เจดีย์หลวง

ประวัติการสร้าง

ตำนานทางภาคเหนือ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ ระบุว่าพระเจ้าผายุกษัตริย์เชียงใหม่เป็นผู้สร้างเจดีย์หลวงขึ้นกลางเมือง มีความสูง 76 ศอก ฐานแต่ละด้านกว้าง 48 ศอก ด้วยขนาดใหญ่โตจึงทำให้ต้องใช้ระยะเวลาสร้างยาวนานหลายรัชกาล พบหลักฐานในชินกาลมาลีปกรณ์ว่าพระเจ้ากือนาสร้างซุ้มจะนำด้านทิศใต้ขึ้นมาใหม่เพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปหินค์ ต่อมาพระเจ้าแสนเมืองมาได้สร้างเจดีย์หลวงต่อ แต่การยังไม่แล้วเสร็จพระองค์ได้สวรรคตลง พระมเหสีจึงดำเนินการต่อจนยอดเจดีย์หลวงสร้างสำเร็จ

ชินกาลมาลีปกรณ์ระบุต่อไปว่า ในสมัยพระเจ้าติโลกราชได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวงอีกครั้งหนึ่ง เมื่อแล้วเสร็จทำให้อยอดของเจดีย์หลวงมียอดเป็นอันเดียว ฐานกว้างด้านละ 52 ศอก สูง 92 ศอก ทำแท่นวางดอกไม้แต่ละด้านยาวประมาณ 57 ศอก สูง 2 ศอกกว่า ล้อมด้วยกำแพงศิลายาว 228 ศอก กว้าง 150 ศอก ฉาบปูนพระเจดีย์ หุ้มเจดีย์หลวงด้วยแผ่นทองแดงอันอาบด้วยน้ำตะโกทอง (น้ำยาผสมน้ำมันยางและหรดาล) และปิดทองคำเปลวทับ

พงศาวดารโยนกกล่าวถึงการบูรณปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวงโดยพระเจ้าติโลกราชต่างออกไปจากชินกาลมาลีปกรณ์เป็นบางส่วน กล่าวคือ พระองค์โปรดให้หมื่นดำพริ้วาคต (สีหะเสนาบดี) ออกไปถ่ายแบบโลหะปราสาทและรัตนมาลีเจดีย์ที่ลังกาทวีปแล้วให้ท่านเป็นผู้อำนวยการปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวง โดยเริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. 2022 เมื่อแล้วเสร็จได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ได้มาจากลังกาไว้ด้วย พร้อมกันนั้นยังสร้างหอประดิษฐานพระแก้วมรกตและพระแก้วขาวตามอย่างโลหะ

๒.เจดีย์หลวง

ลักษณะทางศิลปกรรม

เจดีย์หลวงเป็นเจดีย์ทรงปราสาทแบบล้านนา ก่ออิฐถือปูน ประดับด้วยปูนปั้น และหุ้มด้วยจังโก รูปแบบประกอบด้วยฐานทักษิณสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ส่วนบนของฐานทักษิณประดับด้วยช้างล้อม มีบันไดทางขึ้นทั้งสี่ด้าน แต่บันไดเหล่านี้ได้รับการปรับเปลี่ยนขึ้นบันไดให้เป็นทางลาดเมื่อภายหลัง ถัดขึ้นไปเป็นองค์เจดีย์ในผังเพิ่มมุมไม่มีสัป ด้านทั้งสี่มีซุ้มจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปประดับอยู่ ถัดขึ้นไปเป็นส่วนยอดซึ่งประกอบด้วยแนวชั้นหลังคาลาด แต่องค์ระฆังและส่วนเหนือขึ้นไปพังทลายลงมานานแล้ว

๓. พระธาตุหริภุญชัย

ประวัติการสร้าง

พระธาตุหริภุญชัยปรากฏหลักฐานการสร้างในตำนานต่างๆ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ พงศาวดารโยนก รายละเอียดอาจแตกต่างกันไป แต่เนื้อหาหลักเป็นเช่นเดียวกันว่าพระเจ้าอาทิตย์จ หรือพระเจ้าอาทิตย์ราชผู้ครองอาณาจักรหริภุญชัยโปรดให้สร้างขึ้น

จามเทวีวงศ์ ตำนานมูลศาสนา และชินกาลมาลีปกรณ์ให้รายละเอียดกล่าวไว้คล้ายกันในลักษณะตำนานว่า พระพุทธองค์ได้เสด็จมายังตำแหน่งที่จะสร้างพระธาตุหริภุญชัย มีพุทธทำนายว่าเมื่อพระเจ้าอาทิตย์ขึ้นครองราชสมบัติจะปรากฏพระบรมสารีริกธาตุขึ้นในที่แห่งนี้ เมื่อพระเจ้าอาทิตย์ราชขึ้นครองราชสมบัติก็ได้ทราบถึงพุทธทำนายดังกล่าว จึงอาราธนาให้พระบรมสารีริกธาตุแสดงปาฏิหาริย์ขึ้น พระบรมสารีริกธาตุซึ่งบรรจุอยู่ในผอบโดยพระเจ้าอโศกมหาราช ก็ได้ปรากฏขึ้นต่อหน้าพระพักตร์ ชินกาลมาลีปกรณ์เล่าต่อว่า พระองค์จึงโปรดให้สร้างเจดีย์ทรงปราสาทสูง 12 คอก มีเสา 4 ต้น ประตู 4 ด้าน และประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุลงในที่นั้น เมื่อ พ.ศ.1607 ครั้นต่อมาพระเจ้าสุพรรณิทธิได้ก่อสร้างให้สูงขึ้นเป็น 24 คอก ตำนานอื่นๆ มีรายละเอียดแตกต่างกันออกไปบ้าง เช่น พงศาวดารโยนก กล่าวถึงพระธาตุที่สร้างขึ้นนี้ว่าสูง 1 เส้น 3 วา และยังสร้างโบสถ์ วิหาร การเปรียญ และอื่นๆ ทั้งนี้ น่าเสียดายที่เจดีย์ที่พระเจ้าอาทิตย์ราชโปรดให้สร้างขึ้นได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่หมดในสมัยล้านนา ไม่สามารถศึกษาได้แล้วในปัจจุบันทั้งนี้ร่องรอยหลักฐานการบูรณปฏิสังขรณ์ครั้งแรกอาจเกิดขึ้นในสมัยพระยามังราย ดังที่ตำนานมูลศาสนาได้ระบุว่า ให้คนทั้งหลายไปเอาหินมาแล้วก่อครอบให้กลม มิให้เป็นคูกาเหมือนดังก่อน สูงได้ 70 คอก ตกแต่งให้สวยงาม

๓. พระธาตุหริภุญชัย

ประวัติการสร้าง

จากนั้นได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุหริภุญชัยมาเป็นระยะ ครั้งใหญ่และได้รับการบันทึกไว้ในตำนานฝ่ายเหนือ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ ระบุว่าพระเจ้าแสนเมืองมาได้หุ้มพระธาตุด้วยแผ่นทองคำหนักสองแสนหนึ่งหมื่น ในขณะที่ตำนานมูลศาสนาระบุว่าหุ้มทองหนักเก้าแสนสามหมื่นห้าพัน จากนั้นยังคงมีการบูรณปฏิสังขรณ์มาเป็นระยะ ทั้งนี้ได้ค้นพบว่าแผ่นทองบริเวณองค์ระฆังมีพระพุทธรูปคูนูนประดับอยู่ 8 องค์ โดยองค์หนึ่งมีจารึกกำกับว่า เจ้าหมาเทวีผู้เป็นแม่แก่เจ้าพระยาทั้งสองพี่น้องเป็นผู้สร้าง จากรูปอักษรที่ใช้และเหตุการณ์ประวัติทำให้เชื่อว่าผู้สร้างน่าจะได้แก่พระนางจิตรราเทวี ผู้เป็นพระราชชนนีของพระเจ้ากือนากับท้าวมหาพรหม ซึ่งเป็นกษัตริย์ครองเชียงใหม่และเชียงแสนในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 20 ข้อมูลดังกล่าวนี้อาจทำให้ช่วยกำหนดอายุการสร้างหรือซ่อมแซมพระธาตุหริภุญชัยได้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระธาตุหริภุญชัยจัดเป็นรูปแบบของเจดีย์ทรงระฆังแบบล้านนา ก่ออิฐ หุ้มทองจังโก องค์ประกอบสำคัญตั้งแต่ส่วนฐานจนถึงส่วนยอด ได้แก่ ฐานบัวสองฐานซ้อนกันในผังสี่เหลี่ยมเพิ่มมุม(หรือยกเก็จ) ถัดขึ้นไปเป็นชุดฐานบัวลูกแก้วอกไก่ในผังกลมซ้อนลดหลั่นกัน 3 ชั้น ถัดขึ้นไปเป็นองค์ระฆังกลมซึ่งมีลายประจำยามและภาพคูนูนพระพุทธรูปประดับอยู่ จากนั้นเป็นบัลลังก์เพิ่มมุมไม้สิบสอง แกนปล้องไฉน ปล้องไฉน ปลี และฉัตร

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/60>

๔. เขาค้างนอก (ศรีเทพ)

ประวัติการสร้าง

ไม่พบประวัติการสร้างที่แน่ชัด แต่จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับศิลปะอินเดียแบบปาละ ตอนต้นและโจฬะตอนต้น และมหาสถูปบุโรพุทโธ ทำให้กำหนดอายุเขาค้างนอกไว้ราวพุทธศตวรรษที่ 14-15

ลักษณะทางศิลปกรรม

เขาค้างนอกเป็นเจดีย์ที่ใช้ศิลาแลงเป็นวัสดุหลัก ไม่มีปูนฉาบหรือปูนปั้นประดับ เฉพาะองค์เจดีย์ประธานที่ตั้งอยู่บนลานยอดเท่านั้นที่ใช้อิฐเป็นวัสดุหลัก เขาค้างนอกมีลักษณะเป็นฐานขนาดใหญ่ซ้อนชั้นกัน บนลานยอดสุดมีเจดีย์ 1 องค์ แผนผังของฐานขนาดใหญ่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสยกเก็จ 5 เก็จ โดยแต่ละด้านจะประกอบด้วยเก็จกึ่งกลางที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เก็จที่ขอบเก็จกึ่งกลางมี 2 เก็จขนาดเล็กที่สุด และเก็จที่มุม 2 เก็จ ทุกด้านมีแนวบันไดทางขึ้นสู่ลานยอดพาดผ่านจากเก็จใหญ่ที่กึ่งกลาง แผนผังของฐานมีลวดบัวหลายเส้นซ้อนลดหลั่นกัน โดยลวดบัวสำคัญที่แสดงถึงความเป็นศิลปะทวารวดี ได้แก่ บัววลัย หรือกลศ นอกจากนี้ยังประดับตกแต่งผนังของฐานด้วยวิมานหรือปราสาทจำลอง แต่ละด้านมีวิมาน 8 หลังประดับอยู่ที่เก็จขอบเก็จกึ่งกลาง เก็จมุม และผนังระหว่างเก็จ รูปแบบของลวดบัวทำหน้าที่ถึงลวดบัวในศิลปะปาละตอนต้น ในขณะที่วิมานทำให้นึกถึงศิลปะโจฬะตอนต้น ลานยอดมีเจดีย์ก่ออิฐ 1 องค์ สร้างด้วยอิฐแบบทวารวดีที่ผสมกลมกลืนในเนื้ออิฐค่อนข้างมาก สภาพปรักหักพังจนศึกษารายละเอียดได้ลำบาก มีแนวหลุมเสากลมล้อมรอบเจดีย์ แสดงว่าครั้งหนึ่งเคยมีหลังคาคลุมลานยอดนี้

ที่มา · <https://seaarts.sac.or.th/artwork/83>

๕. พระปฐมเจดีย์

ประวัติการสร้าง

ประวัติความเป็นมาของพระปฐมเจดีย์นั้นระบุว่าเมื่อ พ.ศ. 2374 เจ้าฟ้ามงกุฎขณะทรงผนวชได้เสด็จออกธุดงค์นอกราชธานีไปยังที่ต่างๆ และได้เสด็จไปนมัสการพระเจดีย์องค์หนึ่งที่เมืองนครชัยศรี ลักษณะเป็นเจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ตอนบนเป็นปราสาท โดยทรงพระราชดำริว่าน่าจะเป็นเจดีย์องค์แรกในสยามประเทศเนื่องจากมีขนาดใหญ่มาก และอาจจะสร้างขึ้นตั้งแต่ครั้งที่พระเจ้าอโศกมหาราชได้เผยแผ่พุทธศาสนาไปยังดินแดนต่างๆ จึงทรงเรียกเจดีย์นี้ว่า พระปฐมเจดีย์ เจ้าฟ้ามงกุฎได้ถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อขอพระราชทานให้ทรงบูรณปฏิสังขรณ์ แต่รัชกาลที่ 3 ไม่โปรดเนื่องจากอยู่ในป่ารก การจะปฏิสังขรณ์ขึ้นนั้นเห็นว่าจะไม่เกิดประโยชน์อันใด ภายหลังเมื่อได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติจึงได้โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์เป็นผู้ควบคุมการปฏิสังขรณ์เมื่อ พ.ศ. 2396 ต่อมาสมเด็จพระยาได้ถึงแก่พิราลัย จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาทิพากรวงศมหาโกษาธิบดีเป็นแม่กองแทน การก่อสร้างพระปฐมเจดีย์เสร็จสิ้นและมีการฉลองพระเจดีย์ในสมัยรัชกาลที่ 4 ต่อมาได้มีการประดับกระเบื้องสีทองในสมัยรัชกาลที่ 5

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระปฐมเจดีย์เป็นเจดีย์ทรงระฆังในผังกลมที่มีขนาดสูงใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ตั้งอยู่บนฐานประทักษิณที่มีระเบียงคดในผังกลมล้อมรอบองค์เจดีย์ โดยมีวิหารทิศทั้ง 4 คั่นจังหวะ ได้แก่ วิหารทิศเหนือประดิษฐานพระพุทธรูปตอนประสูติ วิหารทิศตะวันออกประดิษฐานพระพุทธรูปตอนตรัสรู้ วิหารทิศใต้ประดิษฐานพระพุทธรูปตอนปฐมเทศนา และวิหารทิศตะวันตกประดิษฐานพระพุทธรูปตอนปรินิพพาน องค์พระปฐมเจดีย์ประกอบด้วยส่วนฐานซึ่งเป็นฐานบัวคว่ำบัวหงาย มีส่วนรองรับองค์ระฆังเป็นชุกมาลัยเถารองรับองค์ระฆังขนาดใหญ่ ถัดขึ้นไปเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยม แกนปล้องโฉนที่มีเสาหาร ปล้องโฉน และปลียอดที่มีลักษณะอ้วนป้อม

๖. พระธาตุพนม

ประวัติการสร้าง

ตำนานอุรังคธาตุจะย้อนประวัติการสร้างพระธาตุพนมให้เก่าแก่ไปจนถึงสมัยพุทธกาล แต่ตามข้อเท็จจริงทางศิลปกรรมและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สรุปได้ว่า พระธาตุพนมเป็นศาสนสถาน que สร้างขึ้นเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 หรืออาจมีมาก่อนหน้านั้นแล้ว ต่อมาในสมัยล้านช้างราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 ได้ปฏิสังขรณ์ศาสนสถานนี้จนกลายเป็นพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ หลักฐานที่เก่าแก่ถึงพุทธศตวรรษที่ 14-15 หรือก่อนหน้านั้น คือ เรือนธาตุ แผ่นผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส ก่อด้วยอิฐไม่ฉาบปูน ประดับตกแต่งด้วยลวดลายต่างๆ เช่น กนกพรรณพฤษกา เสากลม จากการเปรียบเทียบรูปแบบทางศิลปกรรมพบว่าลักษณะเสากลมละม้ายกับเสาประดับกรอบประตูในศิลปะเขมรแบบไพรกเมง-กำพงพระ ทำให้นักวิชาการหลายท่านใช้เป็นหลักฐานกำหนดอายุเรือนธาตุว่าสร้างขึ้นตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 13 อย่างไรก็ตามบางท่านเห็นว่าการประดับผนังเรือนธาตุด้วยเสาจำนวนมาก และเสบบางต้นประดับลวดลายไว้ภายในอาจเกี่ยวข้องกับปราสาทในศิลปะขอม อายุราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 ก็ได้ อย่างไรก็ตาม รูปแบบในภาพรวมของเรือนธาตุแสดงให้เห็นถึงลักษณะท้องถิ่นที่แตกต่างไปจากศิลปกรรมในสถานที่อื่นๆ อย่างแท้จริง

สำหรับหลักฐานสมัยล้านช้างได้แก่ยอดทรงบัวเหลี่ยมก่อนที่จะมีการขยายใหญ่สูงใหญ่ขึ้นในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยอดดังกล่าวนี้มีรูปทรงอ้วนเตี้ยกว่าปัจจุบัน สามารถศึกษาได้จากภาพถ่ายเก่า สันนิษฐานว่าเป็นงานปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ในสมัยล้านช้าง ราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 โดยกษัตริย์หลายพระองค์ เช่น พระเจ้าไชยเชษฐา พระยาสุริยวงศาธรรมิกราช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครั้งที่พระครูโพนสะเม็กเป็นผู้นำการปฏิสังขรณ์ เมื่อ พ.ศ. 2233-2234 เข้าใจว่าในครั้งนี้คงปิดเรือนธาตุของพระธาตุพนมจนไม่สามารถเข้าไปภายในได้ สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม พ.ศ.

๖. พระธาตุพนม

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระธาตุพนมเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูน องค์ประกอบสำคัญแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เรือนธาตุ และยอดทรงบัวเหลี่ยม เรือนธาตุก่ออิฐไม่ฉาบปูน มีแผนผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส น่าจะตรงกับที่ตำนานอุรังคธาตุเรียกว่า อุโมงค์ (อุบมุง) ประดับ ตกแต่งกึ่งกลางแต่ละด้านด้วยซุ้มประตูหอคอก ถัดออกมาสองข้างของซุ้มประตูตกแต่งด้วยเสาหอคอกทรงกลม มุมทั้งสี่สลัก ภาพนภพวรรณพฤษาและรูปบุคคลชี้พาหนะ ซึ่งได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับตำนานอุรังคธาตุว่าเป็นรูปพระยาทั้งห้าที่ได้ ร่วมกันสร้างพระธาตุพนมขึ้น ถัดขึ้นไปเป็นชั้นซ้อนจำลองเรือนธาตุจำนวน 1 ชั้น ถัดไปจากนั้นเป็นยอดบัวเหลี่ยม ส่วนนี้ นับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะล้านช้าง

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/71>

๗. ภาชนะดินเผาบ้านเชียง

ลักษณะทางศิลปกรรม

เป็นภาชนะดินเผาในหลุมฝังศพที่พบได้จากการขุดค้นในแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. สมัยต้น มีอายุระหว่าง 4,300-3,000 ปีมาแล้วเป็นอย่างน้อย

ระยะที่ 1 มีภาชนะดินเผาประเภทเด่นคือ ภาชนะดินเผาสีดำ-เทาเข้ม มีเชิงหรือฐานเตี้ยๆ ลำตัวภาชนะครึ่งบนมักตกแต่งด้วยลายขีดเป็นเส้นคดโค้ง แล้วตกแต่งเพิ่มเติมด้วยการกดจุดหรือเป็นเส้นสั้นๆ เติมในพื้นที่ระหว่างลายเส้นคดโค้ง ส่วนครึ่งล่างของตัวภาชนะมักตกแต่งด้วยลายเชือกทาบ ซึ่งหมายถึงลวดลายที่เกิดจากการกดประทับผิวภาชนะดินเผาด้วยเชือกนั่นเอง

ระยะที่ 2 เริ่มปรากฏภาชนะดินเผาแบบใหม่เพิ่มขึ้นมา คือ ภาชนะดินเผาขนาดใหญ่ที่ใช้บรรจุศพเด็กก่อนที่จะนำไปฝัง นอกจากนี้ยังมีภาชนะดินเผาขนาดสามัญซึ่งมีการตกแต่งพื้นที่ส่วนใหญ่บนผิวภาชนะด้านนอกด้วยลายขีดเป็นลายคดโค้ง จึงดูเสมือนเป็นภาชนะที่มีปริมาณลวดลายขีดตกแต่งหนาแน่นกว่าบนภาชนะของสมัยต้นช่วงแรก

ระยะที่ 3 เริ่มปรากฏภาชนะแบบที่มีผนังด้านข้างตรงถึงเกือบตรง ทำให้มีรูปร่างภาชนะเป็นทรงกระบอก (beaker) และยังมีภาชนะประเภทหม้อก้นกลม คอภาชนะสั้นๆ ปากตั้งตรง ตกแต่งด้วยลายเชือกทาบตลอดทั้งใบ

ระยะที่ 4 ปรากฏภาชนะดินเผาประเภทหม้อก้นกลม มีกลุ่มหนึ่งตกแต่งบริเวณไหล่ภาชนะด้วยลายขีดเป็นเส้นคดโค้งผสมกับการระบายด้วยสีแดง ในขณะที่ส่วนบริเวณลำตัวภาชนะช่วงใต้ไหล่ลงมาตกแต่งด้วยลายเชือกทาบ ภาชนะดินเผาแบบนี้มีการตั้งชื่อว่า “ภาชนะแบบบ้านอ้อมแก้ว” เพราะพบว่าเป็นภาชนะดินเผาประเภทหลักที่พบในชั้นอยู่อาศัยของคนยุคก่อนประวัติศาสตร์ช่วงแรกที่บ้านอ้อมแก้ว ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านเชียง

๗. ภาชนะดินเผาบ้านเชียง

ลักษณะทางศิลปกรรม

2. สมัยกลาง อายุระหว่าง 3,000-2,000 ปีมาแล้วเป็นอย่างน้อย ภาชนะดินเผาขนาดใหญ่ ผิวนอกสีขาว ทำส่วนใหญ่ ภาชนะหักมุมหรือโค้งมากจนเกือบเป็นมุมค่อนข้างชัด มีทั้งแบบก้นกลมและก้นแหลม บางใบมีการตกแต่งด้วยลายขีด ผสมกับลายเขียนสีที่บริเวณใกล้ปากภาชนะ ในช่วงปลายสุดของสมัยกลาง เริ่มมีการตกแต่งปากภาชนะดินเผาแบบ เช่นนี้ด้วยการทาสีแดง

3. สมัยปลาย อายุระหว่าง 2,300-1,800 ปีมาแล้ว

ช่วงต้นของสมัยปลาย พบภาชนะดินเผาเขียนสีแดงบนพื้นสีนวล

ช่วงกลางของสมัยปลาย เริ่มมีการใช้ภาชนะดินเผาหลายเขียนสีแดงบนพื้นสีแดง

ช่วงท้ายของสมัยปลาย เริ่มมีการใช้ภาชนะดินเผาทำด้วยน้ำดินสีแดงแล้วขัดมัน

ลวดลายที่ปรากฏบนภาชนะดินเผา สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. กลุ่มลวดลายรูปร่างเรขาคณิต
2. กลุ่มลวดลายอิสระแบบดุลยภาพสมมาตร
3. กลุ่มลวดลายอิสระแบบดุลยภาพอสมมาตร

ส่วนรูปแบบลวดลายที่นิยมในสมัยปลาย คือ การเขียนสีบนเคลือบน้ำดินสีนวล ลวดลายวงกลมหรือวงรี ลวดลายเส้นโค้ง แบบก้นหอยวนเข้าหาจุดศูนย์กลาง ลายเส้นโค้งแบบก้นหอยวนเข้าหาจุดศูนย์กลางแล้ววนออกและลวดลายตัว S และ Z ลวดลายภาชนะแสดงถึงความพิถีพิถัน ผู้ผลิตสร้างขึ้นให้กับผู้ตายตามประเพณีความเชื่อเกี่ยวกับความตาย พื้นฐานทางความคิดของผู้สร้างสรรค์ลวดลายของชุมชนมีความร่วมกันทางวัฒนธรรม แต่ในขณะเดียวกันก็ปรากฏถึงความหลากหลายในการออกแบบ ซึ่งมีพัฒนาการในระยะแรกเริ่มจากรูปแบบเรียบง่าย ต่อมาในระยะหลังเมื่อผลิตจำนวนมากขึ้น มีความรู้ความชำนาญมากขึ้นก็พัฒนาไปสู่การสร้างลวดลายที่ซับซ้อนมากขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป

๘. ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ผาแต้ม

ลักษณะทางศิลปกรรม

สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ตามชื่อหน้าผาเรียงต่อกันไปคือผาขาม ผาแต้ม ผาหมอนน้อย และผาหมอน ทั้งหมดนี้หันหน้าไปทางทิศตะวันออก

1. ผาขาม แสดงภาพปลาขนาดใหญ่ 4 ตัว ยาวประมาณ 0.35 - 1.00 เมตร เขียนด้วยสีแดงแบบเห็นโครงสร้างภายใน (x-ray) นอกจากนั้นมีภาพช้าง 1 ตัว ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าปลามาก (ประมาณ 13 ซม.) และภาพสัตว์สี่เท้า 1 ตัว
2. ผาแต้ม ภาพเขียนปรากฏมีตลอดแนวหน้าผายาว 180 เมตร สูงจากพื้นประมาณ 4 - 5 เมตร ภาพที่เขียนลงสีไว้มีมากกว่า 300 รูป ที่ผาแต้มนี้มีภาพที่เกิดจากการฝนชะร่องลงไปบนเนื้อหินเป็นลายเส้นเรียงแถวตามแนวตรงบ้าง เเฉียงบ้าง แนวนอนบ้าง สูงตั้งแต่ 5 - 15 ซม. ส่วนนี้ยังคงมีหลงเหลืออยู่ในช่วงยาวประมาณ 80 ซม.เท่านั้น อาจเป็นภาพสัญลักษณ์บางอย่าง สำหรับภาพเขียนสีซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากที่บริเวณนี้ ส่วนใหญ่เขียนด้วยสีแดง มีสีดำและสีขาวบ้าง แบ่งเป็นภาพคนซึ่งมีขนาดเล็ก พบเพียง 10 ภาพ ภาพสัตว์ เช่น ช้าง ปลา เต่าหรือตะพาบน้ำ สุนัข วัว ไก่หรือนก เป็นต้น มักแสดงภาพขนาดใหญ่ราวกับเท่าของจริง โดยเฉพาะช้างและปลาที่มีขนาดยาวถึง 4 เมตร สูงประมาณ 3 เมตร ภาพสัตว์นี้พบประมาณ 30 ภาพ ทั้งภาพคนและสัตว์ มักอยู่ในอาการเคลื่อนไหว ภาพวัตถุสิ่งของ อาจเป็นเครื่องมือจับปลาที่เรียกว่า "ตุ้ม" และหน้าไม้ หรือคันธนูซึ่งคนกำลังถือใช้งานอยู่ ภาพสัญลักษณ์ เป็นลายเส้นวงเวียนไปมา หรือเป็นเส้นหยัก ลูกคลื่นหรือฟันปลา ซึ่งอาจหมายถึง "น้ำ" หรือกับดักปลา ลายก้างปลา ลายรูปทรงเรขาคณิต ลายเส้นขนาน คล้ายทุ่งนา เป็นต้น ภาพมือ ซึ่งพบอยู่เป็นจำนวนมากกว่า 200 มือ มีทั้งมือผู้ใหญ่ และมือเด็ก และมีทั้งสีแดง สีดำ และสีขาว ภาพทุกประเภทเขียนอยู่ร่วมกันเสมอ โดยเฉพาะภาพมือ ปรากฏมีสอดแทรกกับภาพอื่นๆ ทุกภาพ ภาพเขียนส่วนมากเขียนแบบระบายสีเงาทึบ (silhouette) นอกนั้นเป็นแบบโครงร่างรอบนอก (outline) และแบบกิ้งไม้ (stick man) ส่วนภาพมือมีรูปแบบการทำหลายแบบ มีทั้งแบบฟัน (stencil) แบบทาบบ (imprint) และแบบเขียนเส้นโครงรอบ

๘. ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ผาแต้ม

ลักษณะทางศิลปกรรม

3. ผาหมอนน้อย แสดงภาพคนสูงประมาณ 1.6 เมตร กำลังเหนี่ยวคันธนูเล็งไปยังสัตว์สี่ขาซึ่งอาจเป็นวัวตั้งครรภ์ ลำตัวยาวประมาณ 6.4 เมตร ต่อมาเป็นภาพคนสูงประมาณ 1.2 เมตร กำลังไล่สัตว์สี่ขามีเขาอาจเป็นกวางที่บุกรุกเข้าไปในนาข้าว ซึ่งรอบๆภาพกลุ่มนี้มีภาพมือทั้งซ้ายและขวาประมาณ 20 มือ ทำขึ้นโดยการทาสีบนฝ่ามือแล้วขีดสีบางส่วนที่นิ้วและฝ่ามือออกแล้วจึงทาบบมือลงบนผนัง ถัดมาเป็นภาพสัตว์สี่ขา 3 ตัว ท้องป่องคล้ายตั้งครรภ์เช่นกัน กับภาพลายเส้นคล้ายตาข่ายดักสัตว์ นอกจากนี้ก็มีภาพลายเส้นคู่ขนานต่อกัน และภาพมือที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มแรกอีกประมาณ 15 มือ เรียงกันเป็นแถวยาวกับลายเส้นหยักขึ้นลงวกไปมาด้วย ภาพคนและสัตว์ระบายสีแดงแบบเงาทึบ (silhouette) เป็นที่น่าสังเกตว่าภาพเขียนสีที่ผาแต้มและผาหมอนน้อยนี้ ภาพทุกประเภทมีความสัมพันธ์เป็นเรื่องราวเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นภาพคนกับวัวกับภาพมือ ภาพปลา กับมือ ภาพ"ตุ้ม"กับมือ และสัญลักษณ์ ภาพทุ่งนา กับคนกับกวาง กับมือ ภาพคนกำลังล่าวัวหรือกวาง

4. ผาหมอน ภาพทั้งหมดในส่วนนี้เขียนด้วยสีแดงแบบระบายเงาทึบ (silhouette) ประกอบด้วยภาพคนและสัตว์ กลุ่มแรกมีภาพคนเพียงคนเดียวกับภาพสัตว์สี่ขา 11 ตัว อาจเป็นช้าง วัว สุนัข และหมูหรือแกะหรือแพะเดินตามกันไปทิศทางเดียวกัน (ยกเว้นสัตว์ตัวหนึ่งซึ่งอาจเป็นสุนัขที่หันหน้าเข้าหาฝูงสัตว์) กลุ่มที่สองเป็นภาพคนประมาณ 10 คน เขียนแบบระบายเงาทึบกับแบบกึ่งไม้ มีลักษณะค่อนข้างเหมือนจริง แสดงกล้ามเนื้อโป่งพองด้วย ภาพที่น่าสนใจของที่ผาหมอนนี้คือภาพคนนั่งกระโปรงยาวครึ่งน่อง ยืนท้าวสะเอว มีขนาดใหญ่กว่าภาพคนอื่นๆ ไม่รู้แน่ว่าเป็นหญิงหรือชาย นอกจากนี้มีภาพมือข้างขวาของผู้ใหญ่แบบฟัน (stencil) 2 มือ และแบบทาบบ (imprint) อีก 2 มือ และมือเด็กแบบทาบบอีก 2 มือด้วย ภาพเขียนสีทั้ง 4 กลุ่มนี้จะเห็นได้ว่ามีภาพมือเข้าไปเกี่ยวข้องกับเสมอ อาจหมายถึงการร่วมมือร่วมแรงกันทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น ร่วมมือกันจับปลา ทำการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือล่าสัตว์ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้วาดภาพเหล่านั้นว่าอยู่ในสังคมเกษตรกรรม และยังอาจหมายถึงการมีความเชื่อร่วมกันในเรื่องความอุดมสมบูรณ์อีกด้วย

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/301>

๙. พระบรมธาตุไชยา

ประวัติการสร้าง

ไม่ทราบประวัติการสร้างที่แน่ชัด แต่จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่เป็นเจดีย์ทรงปราสาทที่มียอดเป็นองค์ระฆังทำให้นักวิชาการหลายท่านนำไปเปรียบเทียบกับเจดีย์ในศิลปะขอมที่นิยมสร้างขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 13-15 จึงทำเชื่อว่าพระบรมธาตุไชยาน่าจะสร้างขึ้นในระยะเวลาเดียวกันนี้ด้วย ซึ่งในขณะนั้นภาคใต้ของไทยอยู่ภายใต้การเมืองการปกครองของอาณาจักรศรีวิชัย ต่อมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาโดยตลอด ครั้งใหญ่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยการร่วมแรงร่วมใจของคนในท้องถิ่น นำโดยพระยาพิชัย (หนู ตีสโล) เห็นได้ชัดเจนจากงานปูนปั้นประดับและรูปแบบของส่วนยอดที่เทียบได้กับศิลปกรรมสมัยรัตนโกสินทร์

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระบรมธาตุไชยาเป็นเจดีย์ทรงปราสาทที่มียอดเป็นองค์ระฆัง ก่ออิฐถือปูน ด้านล่างสุดเป็นฐานไพที มีแผนผังสี่เหลี่ยมประดับด้วยเสาหลอกหรือเสาอิงเป็นระยะ มียกเก็จทางด้านตะวันออก มีบันไดทางขึ้นสู่เรือนธาตุอยู่ทางด้านตะวันออกนี้ ด้านบนของฐานไพทีนอกจากจะมีเจดีย์ทรงปราสาทยอดเป็นองค์ระฆังแล้ว ยังแวดล้อมด้วยเจดีย์ทรงกลมตั้งบนฐานบัวสี่เหลี่ยม 6 องค์ เจดีย์ทรงปราสาทยอดองค์ระฆังอันเป็นส่วนสำคัญที่สุดประกอบด้วยส่วนฐาน เรือนธาตุ และส่วนยอด ส่วนฐานเป็นฐานบัวที่มีแผนผังยกเก็จล้อมตามแผนผังของเรือนธาตุ โดยตัวเรือนธาตุมีแผนผังสี่เหลี่ยมยกเก็จที่กลางด้านและมุมทั้งสี่ เก็จที่กลางด้านทั้งสี่ของเรือนธาตุเป็นมุขยื่นยาว มุขด้านตะวันออกเป็นทางเข้าสู่ห้องครรภคฤหะ ในขณะที่มุขอีก 3 ด้านที่บตัน เก็จที่มุมทั้งสี่ของเรือนธาตุเป็นเสาอิงหรือเสาหลอก ส่วนยอดถัดขึ้นไปจากส่วนเรือนธาตุ ประกอบด้วยชั้นซ้อน 2 ชั้น แต่ละชั้นมีเจดีย์ทรงกลมล้อมรอบอยู่ ถัดขึ้นไปเป็นฐานแปดเหลี่ยมซึ่งมีเจดีย์ทรงกลมล้อมรอบ จากนั้นเป็นบัวกลุ่ม องค์ระฆังแปดเหลี่ยม บัลลังก์ ปล้องไฉน และปลี อันเป็นระเบียบของเจดีย์ทรงกลม

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/72>

๑๐. พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

ประวัติการสร้าง

หลักฐานลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวกับประวัติการสร้างมีอยู่ในลักษณะตำนาน ได้เล่าอดีตย้อนกลับไปจนถึงราวยุคต้นประวัติศาสตร์ หรือราวพุทธศตวรรษที่ 10 ครั้งนั้นเจ้าชายทันตกุมารและเจ้าหญิงเหมมมาลาอัญเชิญพระเชี้ยวแก้วจากอินเดียไปสู่ศรีลังกา ทว่าเรือแตกจนทำให้ทั้ง 2 พระองค์มาขึ้นฝั่งยังหาดทรายแก้ว นำพระบรมสารีริกธาตุฝังไว้ที่หาดทรายแก้วเพื่อป้องกันภัยอันตราย เมื่อทั้ง 2 พระองค์หาหนทางอัญเชิญพระเชี้ยวแก้วไปยังศรีลังกาเป็นผลสำเร็จแล้วจึงได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุส่วนหนึ่งกลับมาประดิษฐานยังตำแหน่งเดิม ต่อมาพระเจ้าศรีธรรมโศกราชได้สร้างพระสถูปครอบสถานที่ที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุไว้ ซึ่งก็คือพระบรมธาตุนครศรีธรรมราชนั่นเอง

แม้ว่าเหตุการณ์เรือแตกของเจ้าชายทันตกุมารและเจ้าหญิงเหมมมาลาจะเป็นเรื่องเล่าที่ได้แรงบันดาลใจโดยตรงจากตำนานพระเชี้ยวแก้วของลังกา จนกล่าวได้ว่าไม่น่าใช่เหตุการณ์จริง แต่การสร้างพระบรมธาตุเจดีย์โดยพระเจ้าศรีธรรมโศกราชน่าจะเป็นเรื่องจริง โดยจากรูปแบบทางศิลปกรรมเชื่อว่าเกิดขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 18 ต่อมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาโดยลำดับ โดยเฉพาะในสมัยอยุธยาที่มีการซ่อมแซมส่วนปลียอดและหุ้มทองคำ ปรากฏปัจจุบันยังคงได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์โดยตลอด

๑๐. พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

ลักษณะทางศิลปกรรม

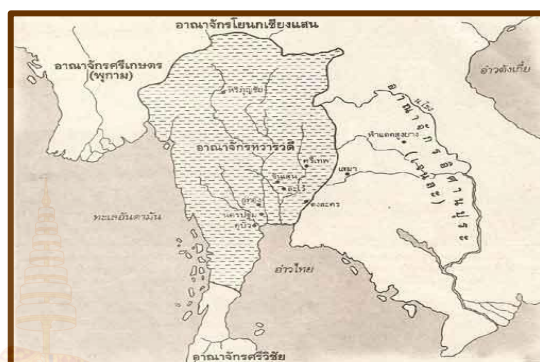
รูปแบบปัจจุบันจากส่วนฐานจนกระทั่งส่วนยอดของพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราชมีลักษณะดังต่อไปนี้ ส่วนล่างเป็นฐานประทักษิณสูง ล้อมรอบด้วยระเบียงหรือที่เรียกว่าวิหารทับเกษตร บันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณอยู่ทางทิศเหนือซึ่งเป็นด้านที่เชื่อมต่อกับวิหารพระทรงม้า ทำให้บันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณตั้งอยู่ภายในวิหารพระทรงม้าไป โดยปริยาย ผนังของฐานประทักษิณประดับด้วยแนวเสาอิง บนตัวเสาอิงมีพระพุทธรูปยืนขนาดบ้างด้วยพระสาวกอยู่ ภายในซุ้ม ระหว่างเสามีช้างเห็นครึ่งตัวอยู่ในซุ้มวงโค้งหรือซุ้มหน้านางด้านละ 6 ตัว ยกเว้นทางด้านเหนือมีอยู่ 4 ตัว เพราะต้องเว้นพื้นที่ไว้สำหรับบันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณ บนลานประทักษิณมีเจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ตรงกลาง ที่มุมทั้งสี่มีเจดีย์ทรงกลมประจำมุม เจดีย์องค์ใหญ่เป็นหัวใจสำคัญที่สุดมีองค์ระฆังกลมขนาดใหญ่ เหนือองค์ระฆังเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ประดับด้วยปูนปั้นรูปเสาอิงและเครื่องถ้วย ถัดขึ้นไปเป็นก้านฉัตรหรือแกนปล้องไฉนซึ่งประดับด้วยเสาหอนที่มีรูปพระอัครสาวกตกแต่งอยู่ เรียกกันทั่วไปว่า พระเวียน ถัดขึ้นไปเป็นปล้องไฉน ปัทมบาทและปลี ซึ่งหุ้มด้วยทองคำและประดับด้วยอัญมณีมีค่า

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง รัฐจักร์รัฐโบราณในดินแดนไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คันทวารวดี จักรระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. แคว้นทวารวดี

แคว้นทวารวดี เป็นดินแดนอาณาจักรใหญ่มีความเจริญแผ่ออกไปอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมดินแดนทางภาคเหนือและภาคกลางของประเทศไทยในปัจจุบัน และยาวจนถึงหัวเมืองมอญริมฝั่งทะเลอันดามัน โดยมีการสันนิษฐานว่า เป็นแคว้นมอญ พระภิกษุชื่อ ชวนทัง ได้บันทึกว่า อาณาจักรโทโลโปติ อยู่ระหว่างศรีเกษตร(พม่าในปัจจุบัน)และอีสานปุระ(กัมพูชาในปัจจุบัน) ซึ่งแคว้นนี้มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ในช่วงประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒ หรือ ๑๓ สำหรับศูนย์กลางของอาณาจักรทวารวดีอยู่ที่ใดไม่ปรากฏชัด นักประวัติศาสตร์มีความเห็นแตกต่างกันเป็น ๓ กลุ่ม กลุ่มที่ ๑ เชื่อว่า ทวารวดีอยู่ที่เมืองนครชัยศรีกลุ่มที่ ๒ เชื่อว่าทวารวดีอยู่ที่อุทองจังหวัดสุพรรณบุรีกลุ่มที่ ๓ เชื่อว่าทวารวดีอยู่ที่ตำบลคูบัวจังหวัดราชบุรี การมีข้อสันนิษฐานแตกต่างกันไปเช่นนี้ เป็นเพราะทั้ง ๓ บริเวณแห่งนี้ต่างมีร่องรอยเมืองโบราณศิลปวัตถุและโบราณสถานแบบทวารวดีเป็นจำนวนมากในหลายท้องที่ แต่ที่สำคัญแคว้นทวารวดีน่าจะมีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดนครปฐม เพราะพบเหรียญที่นครปฐมจารึกภาษาสันสกฤตว่า “ศรีทวารวดีศวรปุณย” แปลว่า การบุญของพระเจ้าศรีทวารวดี นอกจากนี้ยังได้พบสิ่งของโบราณ สมัยทวารวดีอีกเป็นจำนวนมาก ตกกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปเช่นพระพุทธรูป ลูกปัด เหรียญโบราณที่ทำจากดินเผา หม้อดินเผา ตุ๊กตาดินเผา ธรรมจักร สลูปขนาดเล็ก ลายปูนปั้นรูปคน รูปเทวด รูปยักษ์ รูปสัตว์และเครื่องประดับตกแต่งเป็นต้น ประชาชนส่วนใหญ่ของแคว้นทวารวดีนับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาททำให้งานศิลปกรรมล้วนเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา และเน้นการสร้างศาสนสถานและรูปเคารพในลัทธิศาสนาฮินดูเป็นสำคัญและรับอิทธิพลจากอินเดียเข้ามาผสมผสานกับความเชื่อและวัฒนธรรมเดิมของตน ซึ่งจะมีการนับถือทั้งศาสนาพุทธและพราหมณ์ควบคู่กันไป โดยศาสนา

ที่ตั้งของแคว้นทวารวดี ที่มาของภาพ

<http://thawarawadeekingdom.blogspot.co>

m/

เหรียญหม้อน้ำ ที่มาของภาพ

<https://sites.google.com/site/prawatisatrm/euxngtharawdi/>

พราหมณ์จะแพร่หลายในหมู่ชนชั้นปกครองส่วนชาวเมืองส่วนใหญ่จะนับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทเป็นหลัก ซึ่งทำให้เกิดการสร้างสรรคงานศิลปกรรมแบบ ศิลปะทราวดี เช่น พระพุทธรูป สถูปเจดีย์ เสนา ธรรมจักร และกวางหมอบ เครื่องประดับ

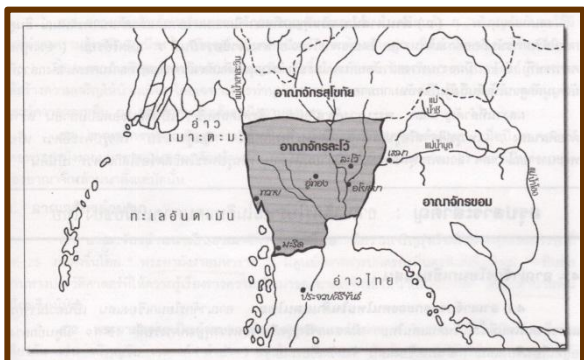
ภาพพระพุทธรูป และธรรมจักรกวางหมอบ ที่มาของภาพ

http://119.46.166.126/self_all/selfaccess8/m2/221/lesson2/web4.php และ

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A8%E0%B8%B4%E0%B8%A5%E0%B8%9B%E0%B8%B0%E0%B8%97%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%B5>

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในพระบรมราชูปถัมภ์

๒. แคว้นละโว้

เมืองละโว้เป็นชุมชนโบราณตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างมีความเจริญรุ่งเรืองในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๑ โดยพระยากาฬวรรณดิศ กษัตริย์นครปฐมเป็นผู้สั่งให้สร้างเมืองละโว้ขึ้น ในพุทธศักราช ๑๐๐๒ เมืองละโว้ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีแม่น้ำ ๓ สายไหลผ่าน คือแม่น้ำเจ้าพระยาแม่น้ำป่าสักและแม่น้ำลพบุรีทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ และเส้นทางติดต่อกับเมืองในกลุ่มแม่น้ำป่าสักที่

ราบสูงโคราชและติดต่อยาวจนถึงทะเลสาบเขมร ความเจริญของละโว้เป็นที่ยอมรับไปถึง เมืองทริภุญชัยดังจะเห็นได้จากพระนางจามเทวีแห่งเมืองละโว้ขึ้นไปครองเมืองทริภุญชัย ตามตำนานจามเทวีและในตำนานมูลศาสนา กล่าวว่พระเจ้ากรุงละโว้ได้ ทรงส่งพระนางจามเทวีราชธิดาในพระองค์ไปครองเมืองทริภุญชัย เพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนาในดินแดนภาคเหนือ หลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๖ อาณาจักรขอมได้ขยายอำนาจมาทางตะวันตกและได้เข้ามาในบริเวณนี้ทำให้ความสำคัญของอาณาจักรละโว้ได้ลดลงและอิทธิพลศิลปวัฒนธรรมของขอมได้แผ่เข้ามาในแคว้นละโว้โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปัจจุบันนี้ ทำโบราณสถานและศิลปะขอมเช่น ปราสาทหินพนมรุ้งที่จังหวัดบุรีรัมย์ ปราสาทหินพิมายที่จังหวัดนครราชสีมา และเลยไปถึงปราสาทเมืองสิงห์ที่จังหวัดกาญจนบุรี อาณาจักรละโว้มีข้อสันนิษฐานว่าน่าจะตั้งอยู่ที่เมืองลพบุรีและประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๗ จึงได้ย้ายมาที่เมืองอโยธยาครั้นถึงประมาณปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๗ การค้าขายระหว่างละโว้กับจีนเจริญรุ่งเรืองขึ้นแต่เมื่อมีการสถาปนากรุงศรีอยุธยาขึ้นเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรอยุธยาในปี พ.ศ. ๑๘๙๓ อาณาจักรละโว้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรอยุธยาตั้งแต่นั้นมา มีข้อสันนิษฐานว่าชุมชนเหล่านี้ในอาณาจักรละโว้เป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักร ขอมทำให้ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมเช่นภาษาศิลปกรรมและความเชื่อทางศาสนา ในระยะแรกแคว้นละโว้มีการผสมผสานระหว่างพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทและมหายานกับศาสนาพราหมณ์ ครั้งนี้กายไศวนิกายและไวษณพนิกายต่อมาในรัชสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ แห่งอาณาจักรเขมรได้ขยายอำนาจเข้ามาพระพุทธศาสนานิกายมหายานจึงแพร่หลายควบคู่ไปกับอิทธิพลแบบบายอันอันเป็นศิลปะเขมรที่มีลักษณะเฉพาะในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ศิลปกรรมที่พบ ได้แก่ พระปางค์สามยอด พระพุทธรูปนาคปรก หินสลักรูปศิวลึงค์ พระโพธิสัตว์ เป็นต้น

พระพุทธรูปนาคปรก ที่มาของภาพ <http://oknation.nationtv.tv/blog/voranai/>

๓. แคว้นโยนกเชียงแสน

อาณาจักรโยนกเชียงแสนได้ตั้งขึ้นเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๔ ตามตำนานสิงหนวัติ กล่าวว่า

ที่ตั้งแคว้นโยนกเชียงแสน ที่มาของภาพ

http://119.46.166.126/digitalschool/p5/so5_2/lesson4/content1/more/32.php

พระเจ้าสิงหนวัติ ได้อพยพผู้คนเดินทางลงมาจากตอนใต้ของจีน และมาสร้างเมืองชื่อ นาคพันธุสิงหนวัตินครขึ้นในสถานที่ซึ่งเป็นอำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน มีเมืองเชียงแสนเป็นราชธานี เมืองนี้ในเวลาต่อมาได้กลายเป็นอาณาจักรใหญ่ครอบครองดินแดนกว้างขวางทางทิศตะวันออกตั้งแต่เขตอ่าวตังเกี๋ยของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามในปัจจุบัน จนถึงแม่น้ำสาละวินเขตรัฐฉานในพม่า ทางเหนือจากบริเวณหนองแสมณฑลยูนนานของประเทศจีนลงมาถึงราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบนอาณาจักรโยนกเชียงแสนเป็นแหล่งกำเนิดศิลปะสกุลเชียงแสนซึ่งมีลักษณะเฉพาะตนเป็นสกุลชั้นสูง สกุลหนึ่งของไทย ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะพระพุทธรูปคืออรัศมีเป็นรูปดอกบัวตูม หรือลูกแก้วขมวดเป็นเกศาใหญ่พระพักตร์อมยิ้ม พระหนุเป็นปม พระองค์อวบอ้วน พระอุระนูน ชายจีวรเหนือพระอังสาซ้ายสั้น ปลายเป็นเขี้ยว ตะเข็บ นิยมสร้างปางมาร วิชัย ชัดสมาธิเพชร และเห็นฝ่าพระบาททั้งสองข้าง ฐานมีกลีบบัวคว่ำบัวหงาย และเกสรบัวประกอบ หล่อด้วยสำริด ต่อมาพวกขอมเข้ายึดอาณาจักรโยนกเชียงแสนและขับไล่ผู้คนออกไป พระเจ้าพรหมกุมารเชื้อสายของกษัตริย์โยนกเชียงแสน สามารถกู้เอกราชและสร้างเมืองใหม่ขึ้นที่เวียงไชยปราการแต่หลังสมัยพระเจ้าพรหมพวกมอญที่เมืองสะเทิมในพม่า ยกทัพมารุกรานพระเจ้าไชยสิริโอรสของพระเจ้าพรหม จึงพาผู้คนอพยพหนีมาสร้างเมืองใหม่ที่กำแพงเพชร ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ ๑๘ มีการบูรณะเมืองเชียงแสนและมีกษัตริย์ไปครองอีกจนกระทั่งในพุทธศตวรรษที่ ๑๙ อาณาจักรโยนกเชียงแสนถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนา

พระพุทธรูปเชียงแสน ที่มาของภาพ

<http://pralanna.com/boardpage.php?topicid=7728>

๔. แคว้นทริภุญชัย

แคว้นทริภุญชัย เป็นการรวมตัว กันของชนพื้นเมืองบนที่สูงกับคนที่ราบ จากภาคกลางซึ่งเจริญกว่ามีอาณาเขตอยู่ที่ลุ่มแม่น้ำปิงตอนบนและที่ลุ่มแม่น้ำวัง โดยมีนครลำพูนเป็นศูนย์กลางอาณาจักร หลักฐานทางตำนาน จามเทวีกล่าวว่าฤๅษีวาสุเทพเป็นผู้สร้างเมืองทริภุญชัยขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๓๑๐ ถึง ๑๓๑๑ ภายหลังสร้างเสร็จแล้วฤๅษีวาสุเทพจึงได้พูลเชิญ พระนางจามเทวี พระธิดาในกษัตริย์แห่งกรุงละโว้ขึ้นไปเสวยราชที่นคร ทริภุญชัยพระนางได้นำคณะสงฆ์นักปราชญ์ราชบัณฑิตและช่างศิลป์ แขนงต่างๆจำนวนมากขึ้นไปด้วย การปกครองของแคว้นทริภุญชัยมี ลักษณะคือ เจ้าเมืองจะส่งทนายไปปกครองเมืองที่อยู่ใกล้เพื่อรวมเมืองนั้น อยู่ภายใต้อาณาเขตของตน พระนางจามเทวีก็เช่นกันได้ส่งพระโอรสไป บำรุงเมืองเขลางค์ลำปาง ซึ่งเป็นเมืองร้างและได้ปกครองเมืองนั้นให้มีความ เจริญรุ่งเรืองขึ้นมา แคว้นนี้ ปรากฏว่ามีหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ที่เป็นโบราณวัตถุโบราณสถานและเรื่องราวในรูปลาย

พระนางจามเทวี ที่มาของภาพ

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%>

ลักษณะอักษรเช่น หนังสือชินกาลมาลีปกรณ์ และจามเทวีวงศ์ของภาคเหนือ สิ่งใดกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่าง อาณาจักรในเขตลุ่มแม่น้ำปิงในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูนกับอาณาจักรทวารวดีทำให้เกิดการสร้างเมือง ใหม่ คือเมืองทริภุญชัยขึ้นมา แคว้นทริภุญชัยเมื่อแรกเริ่มมีกษัตริย์ปกครองคือพระนางจามเทวีพระราชธิดา ของกษัตริย์แห่งเมืองละโว้ พระนางขึ้นไปปกครองแคว้นทริภุญชัยพร้อมๆ กับการนำพระพุทธศาสนานิกาย มหายานขึ้นไปเผยแพร่ด้วย การปกครองแคว้นทริภุญชัยของพระนางจามเทวีพระนางได้ใช้เมืองลำพูนเป็น ศูนย์กลาง สมัยพระเจ้าอาทิตย์ราชกษัตริย์องค์ที่ ๓๒ พระองค์เป็นผู้สร้างพระบรมธาตุทริภุญชัยขึ้นภายใน บรรจุพระบรมธาตุและทรงบำเพ็ญพระราชกุศลต่างๆ ทำให้แคว้นทริภุญชัยในสมัยของพระองค์มีความ เจริญรุ่งเรืองอย่างมากพระเจ้าสุทโธทนะ กษัตริย์องค์ที่ ๓๔ พระองค์ทรงทำให้แคว้นทริภุญชัยมีจุดเด่นอยู่ ที่ การเป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา และกษัตริย์องค์สุดท้ายของแคว้นทริภุญชัยคือพระยาธิบยา หลังจากนั้น ประมาณต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๙ แคว้นทริภุญชัยก็ต้องสูญเสียเมืองให้แก่ พระเจ้ามังรายแห่งแคว้นโยนกเชียง แแสน

๕. แคว้นล้านนา

ที่มาของภาพ
<https://sites.google.com/site/jaruphasurapi/nit310/xanacakr-sri-wichay>

แคว้นล้านนามีศูนย์กลางอยู่ที่ นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ สามารถขยายอำนาจปกครองไปทั่วดินแดนในภาคเหนือ มีพญามังรายซึ่งเดิมปกครองเมืองเชียงแสนในต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๙ ในช่วงนั้นภาคเหนือมีอาณาจักรอย่างน้อยหลายแห่งเช่น หริภุญชัย เขลางค์ นครโยนกเชียงแสนซึ่งพญามังรายมหาราชสามารถรวบรวม แคว้นต่าง ๆ ในภาคเหนือเข้ามารวมกันเป็นอาณาจักรได้สำเร็จ และตั้งราชธานีใหม่ขึ้นที่เวียงกุมกามแต่ประทับอยู่ไม่นานก็ย้ายไปอยู่ที่เชียงใหม่ ในพ.ศ. ๑๘๓๙ อาณาจักรล้านนามีความเจริญรุ่งเรืองหลายด้าน เช่น ด้านการปกครองมีกฎหมายที่ใช้ปกครองบ้านเมือง เรียกว่ามังรายศาสตร์ ด้านภาษาล้านนามีอักษรเป็นของตนเองใช้ ๓ แบบ คืออักษรธรรมล้านนา อักษรฝักขาม และอักษรขอมหรืออักษรไทย นิเทศ ด้านศาสนาล้านนานั้นรับพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบ

ลังกาวงศ์จากสุโขทัยและพม่ามีการสังคายนาพระไตรปิฎกใน พ.ศ. ๒๐๒๐ มีการสร้างวัดหลายแห่งเช่น วัดเจดีย์หลวง ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถของอยุธยาล้านนาได้ทำสงครามกับอยุธยา ติดต่อกัน ๒๔ ปี และในปลายพุทธศตวรรษที่ ๒๑ ล้านนาอ่อนแอลงเนื่องจากมีความแตกแยกของผู้ปกครองและขุนนาง ดังนั้นขุนนางกลุ่มหนึ่งจึงได้เชิญพระไชยเชษฐาธิราช จากอาณาจักรล้านช้างมาเป็นกษัตริย์ล้านนา แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาค่าความอ่อนแอของล้านนาทำให้ต้องตกเป็นประเทศราชทั้งของพม่าและอยุธยาและตั้งตนเป็นอิสระ และก็ตั้งเตือนเป็นอิสระได้เพียงเวลาสั้นๆจนถึงสมัยธนบุรีล้านนาจึงได้มาอยู่กับไทยและเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ ๕

เวียงกุมกาม ที่มาของภาพ
<https://travel.mthai.com/blog/58652.html>

พระยามังรายมหาราช ที่มาของภาพ <http://www.chiangtungbiz.com/88>

๖. แคว้นตามพรลิงค์

อาณาจักรตามพรลิงค์ ได้ก่อกำเนิดเกิดขึ้นและมีความรุ่งเรืองมาตั้งแต่ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๗ จดหมายเหตุจีน เรียกอาณาจักรนี้ว่า ตันเหมยลิงหรือต้ามาลิ่ง ตรงกับหลักฐานเอกสารของอินเดียและศรีลังกา จารึกที่พบในบริเวณท้องถิ่นว่าตามพรลิงค์ และผลการศึกษาทางโบราณคดีเชื่อว่าเมืองหลวง ของอาณาจักรตามพรลิงค์อยู่ที่จังหวัด นครศรีธรรมราชในปัจจุบัน เก่าแก่ที่สุด ที่พบเกี่ยวกับ อาณาจักรตามพรลิงค์คือ หลักฐานที่พบในเขตอำเภอสิชลและอำเภอท่าศาลา เป็นเทวสถานในศาสนาพราหมณ์ทางลัทธิไศวนิกายและไวษณพนิกาย รูปเคารพในศาสนา เช่น ศิวลึงค์ ฐานโยนี รูปพระนารายณ์ เป็นต้นซึ่ง แสดงพัฒนาการของชุมชนตั้งแต่ประมาณศตวรรษที่ ๑๐ เป็นต้นมา

ที่ตั้งแคว้นตามพรลิงค์ ที่มาของภาพ

<https://sites.google.com/site/prawati-satrmexungtharawdi/>

อาณาจักรตามพรลิงค์สันนิษฐานว่ามีการโยกย้ายเมืองหลวงหลายครั้งหนึ่งเมืองบ้านท่าเรือตำบลท่าเรืออำเภอเมืองนครศรีธรรมราชเป็นที่ตั้งเมืองหลวงในยุคแรกเพราะมีทำเลที่เหมาะสมค้าขายติดต่อทางทะเลทะเล ยุคที่สองเมืองพระเวียงเขตตำบลศาลามีชัยอำเภอเมืองนครศรีธรรมราชเป็นที่ตั้งมีลักษณะพื้นที่มีขนาดใหญ่อยู่ในทำเลพื้นที่เพาะปลูกทำนามากขึ้น ยุคที่สามเมืองนครศรีธรรมราชบริเวณตั้งศาลากลางจังหวัดในปัจจุบัน ในพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ตามพรลิงค์ได้เปลี่ยนชื่อเป็นนครศรีธรรมราชปรากฏนามพระมหากษัตริย์ ชื่อศรีธรรมโศกราช และ จันทรภาณุ มีอำนาจทางการเมืองครอบคลุมเมืองต่างๆถึง ๑๒ เมืองต่อไปนี้ สายบุรี ปัตตานี กลันตัน ปาหัง ไทรบุรี พัทลุง ตรัง ชุมพร บันไทยสมอสงขลา ตะกั่วป่า และกระบุรีโดยใช้สัตว์ประจำปีเป็นตราของเมืองนั้นๆเช่น สายบุรีใช้หนู ปัตตานีใช้วัว เป็นต้นนครศรีธรรมราชในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ที่กำลังมีความเจริญรุ่งเรืองอยู่นั้นได้กลายเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาบนคาบสมุทรมลายู เดิมทีเดียวนครศรีธรรมราชมีความเจริญรุ่งเรืองด้านพุทธศาสนาทั้งนิกายเถรวาทและนิกายอักษรวาท นครศรีธรรมราชได้หันไปนับถือพระพุทธศานานิกายเถรวาทอย่างรัฐลังกา

ตราประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่มาของภาพ

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%03%E0%B8%B7%E0%B8%04>

วงศ์มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นพระพุทธศาสนา นิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์จึงเข้าสู่ดินแดนไทยเป็นครั้งแรกที่ นครศรีธรรมราชและภายหลังพระภิกษุสงฆ์จากนครศรีธรรมราชได้นำพระพุทธศานานิกายนี้ขึ้นไปเผยแพร่ยังกรุงสุโขทัยเมื่อปีพ.ศ. ๑๘๐๐ อันเป็นผลให้พระพุทธศานานิกายเถรวาทแบบลัทธิลังกาวงศ์ ได้ฝังรากลึกในสังคมไทยนับตั้งแต่บัดนั้นนครศรีธรรมราชยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องต้องเป็นเครือญาติกับราชวงศ์ที่ปกครองเมืองบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาในภาคกลางด้วย

๗. แคว้นศรีวิชัย

อาณาจักรศรีวิชัย เป็นชุมชนโบราณ ที่ตั้งอยู่ บริเวณเกาะชวา เกาะสุมาตรา และคาบสมุทรมลายู และดินแดนบางส่วน ทางภาคใต้ ของราชอาณาจักรไทยในปัจจุบัน ดินแดนนี้มีการติดต่อกับพ่อค้าชาวอินเดีย อาหรับ เปอร์เซีย และจีน มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๖ โดยได้รับอิทธิพลอารยธรรมทางศาสนาและศิลปกรรมจากอินเดีย ในบันทึกของหลวงจีนอี้จิงที่เดินทางโดยสารทางเรือเพื่อไปศึกษาธรรมวินัยที่ประเทศอินเดียเมื่อ พ.ศ. ๑๒๑๔ ปรากฏชื่อของอาณาจักรหนึ่งที่ว่า ซิลิโพซี ซึ่งแปลว่า ศรีวิชัยสำหรับศูนย์กลางของอาณาจักรศรีวิชัยอยู่ที่ใดนั้นยังปรากฏแน่ชัดบ้างก็

ที่ตั้งแคว้นศรีวิชัย ที่มาของภาพ
<https://sites.google.com/site/jaruphasurapinit310/xanacakr-sri-wichay>

เชื่อว่าอยู่ที่ บนเกาะสุมาตราโดยอ้างอิงจากหลักฐานทางโบราณคดี และ ก็เชื่อว่า ศูนย์กลางของอาณาจักรอยู่ตอนเหนือ ของคาบสมุทรมลายู โดยเฉพาะอำเภอไชย จังหวัด สุราษฎร์ธานี ซึ่งมีการขุดพบซากโบราณวัตถุและโบราณสถานจำนวนมากที่แหลมโพธิ์อำเภอไชยจังหวัดสุราษฎร์ธานี ลักษณะของประติมากรรมที่พบในอาณาจักรศรีวิชัยในระยะแรกเป็นศิลปะอินเดียแบบคุปตะ เช่น พระพุทธรูปในสมัยหลังศิลปะแบบอินเดียแบบปาละและปาละผสมศิลปะพื้นเมือง เช่น รูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ศรีวิชัยเป็นอาณาจักร ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ มั่นคงและมั่งคั่งด้วยทรัพย์สมบัติรุ่งเรืองด้วยศิลปะและเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา นิกายมหายาน ศิลปกรรม ส่วนใหญ่ของอาณาจักรศรีวิชัยได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์ฮินดูและศาสนาพุทธนิกายมหายาน แม้ว่าศรีวิชัยได้หมดอำนาจไปแล้วแต่ศิลปะยังคงแพร่หลายไปทั่วดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะได้มีการขุดค้นพบศิลปะวัตถุและโบราณสถานแบบศรีวิชัย จำนวนมากทางภาคใต้โดยเฉพาะที่อำเภอไชยาและที่นครศรีธรรมราช

พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ที่มาของภาพ
<http://www.meetham.com/P-r/w006.html>

๘. แคว้นโคตรบูรณ

ที่ตั้งแคว้นศรีโคตรบูร ที่มาของภาพ

<http://www.nakhonphanom.go.th/nakhonphanom/protectki ng/default.php?file=tab4&title=%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E>

อาณาจักรโคตรบูรณ ได้ถือกำเนิดขึ้นเมื่อประมาณ พุทธศตวรรษที่ ๑๑ ขึ้นต่อมาเมื่ออาณาจักรขอม รุ่งเรืองขึ้นมาและแพอำนาจเข้ามาอาณาจักรโคตร บูรณจึงเสื่อมสลายลงในพุทธศตวรรษที่ ๑๕ แคว้นศรี โคตรบูรณนักวิชาการหลายท่านมองว่าเป็นแคว้นใน อุดมคติโดยประวัติความเป็นมาของแคว้นศรีโคตร บูรณจากหนังสือตำนานอุรังคธาตุอาจกำหนดขอบเขต ของแคว้นศรีโคตรบูรณว่าอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำโขง ตั้งแต่จังหวัดอุดรธานีหนองคายเวียงจันทน์และ นครพนมจังหวัดอุบลราชธานี บริเวณภูเก้าหร่าน่าจะ เป็น ที่ตั้งศาสนสถานคือพระธาตุพนม

ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระอุรังคธาตุ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงพระธาตุหรือ พระอุรังคธาตุเป็นพระธาตุที่มี อิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งสองฝั่งโขงโดยเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนทุกเผ่า ตำนานอุ รังคธาตุกล่าวว่าการสร้างโบราณสถาน สำคัญทางพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทคือเจดีย์พระธาตุพนมที่เมือง นครพนม ในประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓ เป็นเจดีย์สถานที่เก่าแก่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอายุกว่า พันปีมาแล้วเชื่อกันว่าภายในเจดีย์มีการบรรจุพระบรมธาตุส่วนหน้าพระอุระของพระพุทธเจ้าซึ่งเรียกว่าพระอุ รังคธาตุลวดลายและภาพที่สลักบนแผ่นอิฐประดับรอบพระธาตุเจดีย์ทั้ง ๔ ด้านเป็นศิลปกรรม ของตน โดยเฉพาะ

ใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็นที่ ๑

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		คุณค่าของหลักฐาน
	หลักฐาน ที่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ที่ไม่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ขั้นต้น	หลักฐาน ขั้นรอง	

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		คุณค่าของหลักฐาน
	หลักฐาน ที่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ที่ไม่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ขั้นต้น	หลักฐาน ขั้นรอง	

ประเด็นที่ ๒

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		คุณค่าของหลักฐาน
	หลักฐาน ที่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ที่ไม่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ขั้นต้น	หลักฐาน ขั้นรอง	

เฉลย..ใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็นที่ ๑

.....เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง.....

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานขั้นต้น	หลักฐานขั้นรอง	
ภาพถ่ายทางอากาศเมืองศรีเทพ		✓	✓		แผนผังเมืองที่มีการขยายเมือง ๒ ชั้น ผังเมืองเดิมเป็นรูปเกือบเป็นวงกลม เรียกว่า เมืองใน ต่อมาได้ขยายออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน เรียกว่า เมืองนอก เมืองโบราณ ศรีเทพ นับเป็นตัวแทนของเมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดี
ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ	✓			✓	ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ เป็นจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต อายุพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พบที่เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ สันฐานคล้ายดอกบัวตูมหรือตะปูหัวเห็ด

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานขั้นต้น	หลักฐานขั้นรอง	
จารึกคาถา เยธมมาฯ พบที่เมือง ศรีเทพ	✓		✓		พบที่เมืองศรีเทพ เป็นศิลาจารึกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า จารด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี เนื้อหาว่าด้วยคาถาเยธมมาฯ (หัวใจของพระพุทธศาสนา) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมและพบมากในกลุ่มจารึกที่สร้างในพุทธศตวรรษที่ ๑๒
บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดก โลก ใน หลากหลาย มิติ	✓			✓	พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ 12-15) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง 2.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ 16-18) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายุน) 3.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ 18 ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระรูดงค์เรียกว่า “เมืองอภัยสาลี”

..... ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร.....

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานขั้นต้น	หลักฐานขั้นรอง	
เขาค้างใน		✓	✓		เขาค้างนอกเป็นเจดีย์ศิลาแลง แผนผังสี่เหลี่ยมผืนผ้ายกเก็จ มีบันไดทางขึ้นสู่ลานด้านบนทางทิศตะวันออก สภาพปัจจุบันปรักหักพังมาก หลักฐานที่เหลืออยู่เป็นเพียงส่วนฐานขนาดใหญ่ ไม่ทราบส่วนยอดที่แท้ตั้งหรือรูปแบบอาคารบนลานด้านบนว่าเป็นอย่างไร พบงานปูนปั้นประดับส่วนฐานบ้าง โดยเฉพาะทางด้านใต้ โดยปั้นเป็นรูปคนแคระแบกและพรรณพฤกษา เขาค้างนอกตั้งอยู่กลางเมืองในของเมืองศรีเทพ นับได้ว่าเป็นเจดีย์กลางเมืองซึ่งน่าจะพัฒนามาเป็นคติมหาธาตุกลางเมืองในสมัยสุโขทัยและอยุธยา
เขาค้างนอก (ศรีเทพ)		✓	✓		จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น และมหาสถูปบุโรพุทโธ ทำให้กำหนดอายุเขาค้างนอกไว้ราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 สร้างด้วยอิฐแบบทวารวดีที่ผสมกลมกลืนกับอิฐก่อในเนื้ออิฐค่อนข้างมาก สภาพปรักหักพังจนศิขารายละเอียดได้ลำบาก มีแนวหลุมเสากลมล้อมรอบเจดีย์แสดงว่าครั้งหนึ่งเคยมีหลังคาคลุมลานยอดนี้
บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ	✓			✓	พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1. ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ 12-15) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง 2. ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ 16-18) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายน) 3. ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ 18 ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระรูดงศ์เรียกว่า “เมืองอภัยสาลี”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๓)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
 ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
 มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย
 ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/๑ อธิบายค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล ในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

เมื่อมีประเด็นปัญหาหรือหัวข้อที่ต้องการศึกษาแล้ว ก็ต้องหาข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานต่าง ๆ ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ จะศึกษาหลักฐานที่เป็นตัวหนังสือหรือจากหลักฐานอื่น ๆ ที่ผู้ศึกษา เข้าใจความหมายได้ เช่น ได้งานการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดี และบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งหลาย หรือการสอบถามจากผู้รู้เห็นเหตุการณ์เป็นต้น

๓. สาระการเรียนรู้

วิธีการทางประวัติศาสตร์ จึงเป็นวิธีการศึกษาความรู้ที่เป็นระบบระเบียบและเป็นสากล มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ

- ๑) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา
- ๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล
- ๓) การจัดระบบข้อมูล
- ๔) การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ

ในขั้นตอนที่ ๒ คือ การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล การค้นคว้ารวบรวมหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์อาจเริ่มต้น รวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถามผู้รู้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาหรืออ่านจากเอกสาร ทั้งอาจศึกษาจากหลักฐานต่างๆ ที่ผู้คนในอดีตได้รวบรวมไว้

หลักฐานทางประวัติศาสตร์แบ่งตามความสำคัญจะได้เป็นดังนี้

หลักฐานชั้นต้น คือ บันทึกหรือคำบอกเล่าของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ผู้พบเห็นเหตุการณ์ด้วยตนเองและผู้ร่วมสมัยกับเหตุการณ์รวมทั้งหลักฐานทางโบราณคดีซึ่งเป็นผลผลิตของผู้คนในแต่ละยุค ตัวอย่างเช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุหลักฐานที่เป็นตัวเขียนประเภทจารึก เอกสารต้นฉบับ เอกสารการปกครอง หนังสือพิมพ์รายวันหลักฐานเหล่านี้มักจะได้รับเชื่อถือจากนักประวัติศาสตร์ในฐานะที่ได้มาจากผู้ที่มีส่วนร่วมในใกล้ชิดกับข้อเท็จจริงในอดีต

หลักฐานชั้นรอง คือ บันทึกหรือคำบอกเล่าของผู้ที่ได้รับทราบเหตุการณ์จากบุคคลอื่นอีกต่อหนึ่งอันได้แก่หนังสือที่เขียนขึ้นหลังจากที่เหตุการณ์ล่วงเลยมานานแล้วซึ่งได้อาศัยข้อมูลจากประธานชั้นต้นถึงแม้ว่าหลักฐานประเภทนี้จะได้รับความเชื่อถือจากนักประวัติศาสตร์น้อยกว่าหลักฐานชั้นต้นแต่ก็มีประโยชน์ในการสืบทราบประวัติศาสตร์คือช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่จะทำการค้นคว้าได้อย่างรวดเร็วและเป็นแนวทางในการกำหนดโครงเรื่องและขอบเขตปัญหาที่จะศึกษา

ส่วนจำแนกตามลักษณะจะได้เป็น

หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ หลักฐานที่มีคำจารึกไว้ในแผ่นศิลา โลหะ ใบลานตลอดจนตัวหรือตัวพิมพ์ในแผ่นกระดาษ หลักฐานนี้ถือว่าเป็นฐานสมัยประวัติศาสตร์โดยนับจากการประดิษฐ์ตัวอักษรที่นำไปใช้ในการแบ่งระหว่างสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรแบ่งย่อยออกเป็น จารึก ตำนาน พงศาวดาร จดหมายเหตุ เอกสารการปกครอง บันทึกส่วนบุคคล จดหมายชีวประวัติ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร กฎหมาย วรรณกรรม และงานนิพนธ์ทางประวัติศาสตร์

หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ หลักฐานที่มีทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ซึ่งนักประวัติศาสตร์อาจศึกษาได้ด้วยตนเองหรือต้องอาศัยการตีความจากนักวิชาการสาขาอื่นๆ อาทิ นักโบราณคดี นักธรณีวิทยา หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบด้วย หลักฐานทางโบราณคดี หลักฐานทางศิลปกรรม หลักฐานประเภทโสตทัศน นาฏศิลป์ ดนตรี เพลงพื้นบ้าน และหลักฐานประเภทบอกเล่า

ขั้นตอนที่ ๓ การจัดระบบข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็ต้องนำข้อมูลมาจัดให้เป็นระบบก่อนนำมาวิเคราะห์ตีความ การจับระบบข้อมูลอาจจะทำได้หลายวิธี เช่น จัดเรียงตามลำดับเหตุการณ์ให้เป็นระบบตามประเภทของข้อมูลที่ได้มา หรืออาจจัดระบบข้อมูลออกไปตาม ลักษณะสาระข้อมูลก็ได้ เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมากพอตามต้องการ และจะได้เป็นระบบแล้วจึงนำหลักฐานหรือข้อมูลนั้นมาศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วน และพิจารณาความเชื่อถือของข้อมูลเหล่านั้น ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้ศึกษาจะต้องพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความน่าเชื่อถือแค่ไหนโดยปกติข้อมูลชั้นต้นจะมีความน่าเชื่อถือมากกว่าข้อมูลชั้นรอง แต่ก็ไม่เสมอไปขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่น ๆ ด้วย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความเลือกสรรข้อเท็จจริงให้สามารถปรับประเด็นปัญหาหรือครอบคลุมหัวข้อในการศึกษาได้โดยปราศจากอคติและมีความซื่อสัตย์ในการตีความหลักฐาน

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกวิธีการในการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญของการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๒ ๓ และ ๔ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๓)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๒ ๓ และ ๔ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกวิธีการในการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษา</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)</p> <p>๑. วิธีการทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยกี่ขั้นตอน</p> <p>๒. ในช่วงเวลาที่ผ่านมานักเรียนได้ทำขั้นตอนใดของวิธีการทางประวัติศาสตร์</p> <p>๓. การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาที่นักเรียนพบปัญหา อุปสรรคใดบ้าง และนักเรียนมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)</p> <p>๑. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ</p> <p>๑) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา</p> <p>๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล</p> <p>๓) การจัดระบบข้อมูล</p> <p>๔) การวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ</p> <p>๒. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล</p> <p>๓. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...</p> <p>- เจอข้อมูลที่ไม่ตรงกัน วิธีการแก้ คือ สืบค้นจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม เพื่อหาข้อสรุป</p> <p>- ไม่พบข้อมูลโดยตรง วิธีแก้ คือ ศึกษาข้อมูลที่ใกล้เคียง</p>	<p>๑) ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ สมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๒) ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง รัฐจักรรัฐโบราณในดินแดนไทย</p> <p>๓) ใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๔) สื่อ PowerPoint เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และ</p>	<p>ใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล</p>	<p>แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๓)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้</p> <p>ด้านทักษะกระบวนการ ร่วมกันคั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้</p> <p>ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม เห็นความสำคัญของการ คั่นคว่ำ จัดระบบ และ วิเคราะห์ข้อมูล หลักฐาน เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์</p> <p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้</p>	<p>ขั้นสอนและปฏิบัติ (๓๐ นาที)</p> <p>๑. ครูให้นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นทำใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และ วิเคราะห์ข้อมูล ให้นักเรียนสืบค้นหลักฐานและ ข้อมูล จากนั้นให้ร่วมกันวิเคราะห์ โดยประเด็นในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของหลักฐาน ดังนี้</p> <p>ก. ระบุประเภทของหลักฐานตามลักษณะว่าเป็น หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือ เป็นหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร</p> <p>ข. ระบุประเภทของหลักฐานตามความสำคัญว่า เป็น หลักฐานขั้นต้นหรือเป็นหลักฐานชั้นรอง</p>	<p>๑. นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นทำใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และ วิเคราะห์ข้อมูล โดยนักเรียนสืบค้นหลักฐานและ ข้อมูล จากนั้นให้ร่วมกันวิเคราะห์</p>	วิเคราะห์ข้อมูล (๒)		

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๓)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ	ค. อธิบายข้อมูลที่ได้จากหลักฐาน ว่า หลักฐานของ นักเรียนนั้นให้ข้อมูลอะไรเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ ตนเองสนใจบ้าง โดยทำในส่วนประเด็นที่ ๒ โดย ศึกษาจากใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย และ ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง รู้จักรัฐโบราณในดินแดนไทย เพิ่มเติม ๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน				
	ขั้นสรุป (๑๐ นาที) ครูให้กลุ่มตัวแทนนำเสนอตัวอย่างหลักฐานที่สืบค้น ได้	กลุ่มตัวแทนนำเสนอตัวอย่างหลักฐานที่สืบค้นได้			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
- ๒) ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง รู้จักรัฐโบราณในดินแดนไทย
- ๓) ใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล
- ๔) สื่อ PowerPoint เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๒)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกวิธีการในการคั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้	ตรวจใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	ใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - ร่วมกันคั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลและวิเคราะห์หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญของการคั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์	ตรวจใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	ใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) ร่วมกันคั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๒ ๓ และ ๔ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)	ตรวจใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	ใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลและวิเคราะห์หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของ	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

	โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย		
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียร พยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตพฤติกรรมการ เรียน	แบบสังเกต พฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินระดับ คุณภาพ ๒ ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จัก หลักฐานเมืองศรีเทพ	- ระบุประเภทหลักฐาน	ระบุประเภท หลักฐานถูกต้อง ทั้งหมด	ระบุประเภท หลักฐาน ถูกต้องแต่ไม่ ครบถ้วน	ระบุประเภท หลักฐาน ถูกต้องแต่มี การระบุ ประเภท หลักฐานไม่ ถูกต้องด้วย
	- อธิบายข้อมูลที่ได้จาก การศึกษาหลักฐาน	อธิบายข้อมูลที่ได้จาก การศึกษา หลักฐาน ถูกต้อง ๕ - ๖ ข้อ	อธิบายข้อมูลที่ได้จาก การศึกษา หลักฐาน ถูกต้อง ๓ - ๔ ข้อ	อธิบายข้อมูลที่ได้จาก การศึกษา หลักฐาน ถูกต้อง ๑ - ๒ ข้อ
แบบสังเกตการทำงาน ร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความ แตกต่างและรับฟังความ คิดเห็น ของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็น ผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๑	๒	๐	๑	๒	๐	๑	๒	๐		๖

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๕ - ๖ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๓ - ๔ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๒ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

ความสำเร็จ

.....
.....

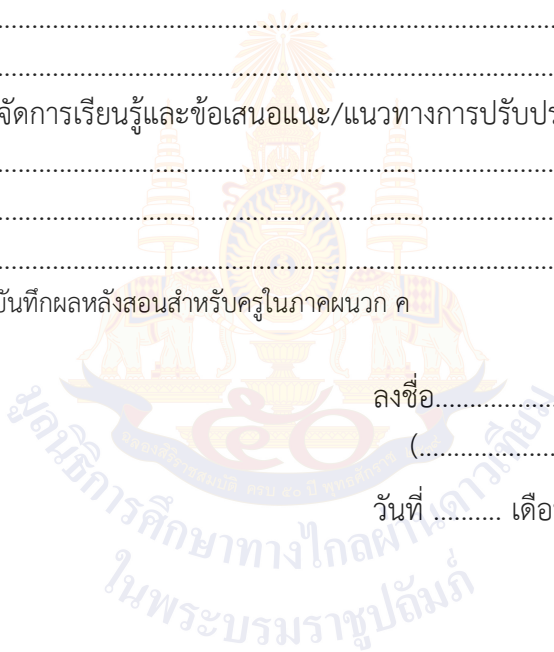
ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง คันทวาร จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๓)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑.เจดีย์วัดป่าสัก

ประวัติการสร้าง

พงศาวดารภาคที่ 61 ให้ข้อมูลว่าพระเจ้าแสนภูโปรดให้สร้างวัดนี้ขึ้นภายหลังจากสร้างเมืองเชียงใหม่ 4 ปี โดยตั้งอยู่นอกประตูเมือง ประตูต้นสัก 300 ต้น จึงเรียกชื่ออารามนี้ว่า “อารามป่าสัก” ทั้งนี้ในชินกาลมาลีปกรณ์ระบุดังกล่าวสร้างเมืองเชียงใหม่ว่าตรงกับ พ.ศ. 1871 ดังนั้นวัดป่าสักน่าจะสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1875

ลักษณะทางศิลปกรรม

องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของเจดีย์วัดป่าสัก ได้แก่ ส่วนฐานซึ่งประกอบด้วยฐานเขียงและฐานบัว ที่ท้องไม้ของฐานบัวชั้นล่างทำเป็นช่องสี่เหลี่ยม ชั้นบนประดับด้วยช่องแปดเหลี่ยมโดยรอบ คล้ายกับส่วนฐานของสถาปัตยกรรมสมัยทวารวดี ส่วนเรือนธาตุชั้นล่างเป็นช่องระนาประติฐานพระพุทธรูปด้านละ 3 ซุ้ม มีซุ้มสลัpszุ้มจระนำรูปเทวดา ส่วนฐานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนี้จึงมีรูปแบบใกล้เคียงกับเจดีย์กู่กุดในศิลปะหริภุญชัย ถัดขึ้นมาเป็นชุดเขียงรองรับเรือนธาตุชั้นที่สอง ซึ่งมีซุ้มจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปด้านละ 1 องค์ ประดับลวดลายปูนปั้นที่ซุ้มจระนำซึ่งสัมพันธ์กับศิลปะพุกามอย่างที่เรียกว่าซุ้มเคล็ก ส่วนยอดเป็นส่วนของเจดีย์ทรงระฆังที่ไม่มีบัลลังก์ และมีเจดีย์ขนาดเล็กหรือสถูปิกะประดับที่มุมทั้ง 4 องค์เจดีย์ประดับด้วยลวดลายปูนปั้นซึ่งได้รับอิทธิพลศิลปะจีน

๒.เจดีย์หลวง

ประวัติการสร้าง

ตำนานทางภาคเหนือ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ ระบุว่าพระเจ้าผายุกษัตริย์เชียงใหม่เป็นผู้สร้างเจดีย์หลวงขึ้นกลางเมือง มีความสูง 76 ศอก ฐานแต่ละด้านกว้าง 48 ศอก ด้วยขนาดใหญ่โตจึงทำให้ต้องใช้ระยะเวลาสร้างยาวนานหลายรัชกาล พบหลักฐานในชินกาลมาลีปกรณ์ว่าพระเจ้ากือนาสร้างซุ้มจระนำด้านทิศใต้ขึ้นมาใหม่เพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปหินค์ ต่อมาพระเจ้าแสนเมืองมาได้สร้างเจดีย์หลวงต่อ แต่การยังไม่แล้วเสร็จพระองค์ได้สวรรคตลง พระมเหสีจึงดำเนินการต่อจนยอดเจดีย์หลวงสร้างสำเร็จ

ชินกาลมาลีปกรณ์ระบุต่อไปว่า ในสมัยพระเจ้าติโลกราชได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวงอีกครั้งหนึ่ง เมื่อแล้วเสร็จทำให้อยอดของเจดีย์หลวงมียอดเป็นอันเดียว ฐานกว้างด้านละ 52 ศอก สูง 92 ศอก ทำแท่นวางดอกไม้แต่ละด้านยาวประมาณ 57 ศอก สูง 2 ศอกกว่า ล้อมด้วยกำแพงศิลาขาว 228 ศอก กว้าง 150 ศอก ฉาบปูนพระเจดีย์ หุ้มเจดีย์หลวงด้วยแผ่นทองแดงอันอาบด้วยน้ำตะโกทอง (น้ำยาผสมน้ำมันยางและหรดาล) และปิดทองคำเปลวทับ

พงศาวดารโยนกกล่าวถึงการบูรณปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวงโดยพระเจ้าติโลกราชต่างออกไปจากชินกาลมาลีปกรณ์เป็นบางส่วน กล่าวคือ พระองค์โปรดให้หมื่นด้าพริาคต (สีหะเสนาบดี) ออกไปถ่ายแบบโลหะปราสาทและรัตนมาลีเจดีย์ที่ลังกาทวีปแล้วให้ท่านเป็นผู้อำนวยการปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวง โดยเริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. 2022 เมื่อแล้วเสร็จได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ได้มาจากลังกาไว้ด้วย พร้อมกันนั้นยังสร้างหอประดิษฐานพระแก้วมรกตและพระแก้วขาวตามอย่างโลหะ

๒.เจดีย์หลวง

ลักษณะทางศิลปกรรม

เจดีย์หลวงเป็นเจดีย์ทรงปราสาทแบบล้านนา ก่ออิฐถือปูน ประดับด้วยปูนปั้น และหุ้มด้วยจังโก รูปแบบประกอบด้วยฐานทักษิณสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ส่วนบนของฐานทักษิณประดับด้วยช้างล้อม มีบันไดทางขึ้นทั้งสี่ด้าน แต่บันไดเหล่านี้ได้รับการปรับเปลี่ยนขึ้นบันไดให้เป็นทางลาดเมื่อภายหลัง ถัดขึ้นไปเป็นองค์เจดีย์ในผังเพิ่มมุมไม่มีสัป ด้านทั้งสี่มีซุ้มจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปประดับอยู่ ถัดขึ้นไปเป็นส่วนยอดซึ่งประกอบด้วยแนวชั้นหลังคาลาด แต่องค์ระฆังและส่วนเหนือขึ้นไปพังทลายลงมานานแล้ว

๓. พระธาตุหริภุญชัย

ประวัติการสร้าง

พระธาตุหริภุญชัยปรากฏหลักฐานการสร้างในตำนานต่างๆ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ พงศาวดารโยนก รายละเอียดอาจแตกต่างกันไป แต่เนื้อหาหลักเป็นเช่นเดียวกันว่าพระเจ้าอาทิจจ หรือพระเจ้าอาทิตย์ราชผู้ครองอาณาจักรหริภุญชัยโปรดให้สร้างขึ้น

จามเทวีวงศ์ ตำนานมูลศาสนา และชินกาลมาลีปกรณ์ให้รายละเอียดกล่าวไว้คล้ายกันในลักษณะตำนานว่า พระพุทธองค์ได้เสด็จมายังตำแหน่งที่จะสร้างพระธาตุหริภุญชัย มีพุทธทำนายว่าเมื่อพระเจ้าอาทิจจขึ้นครองราชสมบัติจะปรากฏพระบรมสารีริกธาตุขึ้นในที่แห่งนี้ เมื่อพระเจ้าอาทิตย์ราชขึ้นครองราชสมบัติก็ได้ทราบถึงพุทธทำนายดังกล่าว จึงอาราธนาให้พระบรมสารีริกธาตุแสดงปาฏิหาริย์ขึ้น พระบรมสารีริกธาตุซึ่งบรรจุอยู่ในผอบโดยพระเจ้าอโศกมหาราช ก็ได้ปรากฏขึ้นต่อหน้าพระพักตร์ ชินกาลมาลีปกรณ์เล่าต่อว่า พระองค์จึงโปรดให้สร้างเจดีย์ทรงปราสาทสูง 12 คอก มีเสา 4 ต้น ประตู 4 ด้าน และประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุลงในที่นั้น เมื่อ พ.ศ.1607 ครั้นต่อมาพระเจ้าสุพรรณิทธิได้ก่อสร้างให้สูงขึ้นเป็น 24 คอก ตำนานอื่นๆ มีรายละเอียดแตกต่างกันออกไปบ้าง เช่น พงศาวดารโยนก กล่าวถึงพระธาตุที่สร้างขึ้นนี้ว่าสูง 1 เส้น 3 วา และยังสร้างโบสถ์ วิหาร การเปรียญ และอื่นๆ ทั้งนี้ น่าเสียดายที่เจดีย์ที่พระเจ้าอาทิตย์ราชโปรดให้สร้างขึ้นได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่หมดในสมัยล้านนา ไม่สามารถศึกษาได้แล้วในปัจจุบันทั้งนี้ร่องรอยหลักฐานการบูรณปฏิสังขรณ์ครั้งแรกอาจเกิดขึ้นในสมัยพระยามังราย ดังที่ตำนานมูลศาสนาได้ระบุว่า ให้คนทั้งหลายไปเอาหินมาแล้วก่อครอบให้กลม มิให้เป็นคูกาเหมือนดังก่อน สูงได้ 70 คอก ตกแต่งให้สวยงาม

๓. พระธาตุหริภุญชัย

ประวัติการสร้าง

จากนั้นได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุหริภุญชัยมาเป็นระยะ ครั้งใหญ่และได้รับการบันทึกไว้ในตำนานฝ่ายเหนือ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ ระบุว่าพระเจ้าแสนเมืองมาได้หุ้มพระธาตุด้วยแผ่นทองคำหนักสองแสนหนึ่งหมื่น ในขณะที่ตำนานมูลศาสนาระบุว่าหุ้มทองคำหนักเก้าแสนสามหมื่นห้าพัน จากนั้นยังคงมีการบูรณปฏิสังขรณ์มาเป็นระยะ ทั้งนี้ได้ค้นพบว่าแผ่นทองบริเวณองค์ระฆังมีพระพุทธรูปคูนูนประดับอยู่ 8 องค์ โดยองค์หนึ่งมีจารึกกำกับว่า เจ้าหมาเทวีผู้เป็นแม่แก่เจ้าพระยาทั้งสองพี่น้องเป็นผู้สร้าง จากรูปอักษรที่ใช้และเหตุการณ์ประวัติทำให้เชื่อว่าผู้สร้างน่าจะได้แก่พระนางจิตราเทวี ผู้เป็นพระราชชนนีของพระเจ้ากือนากับท้าวมหาพรหม ซึ่งเป็นกษัตริย์ครองเชียงใหม่และเชียงแสนในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 20 ข้อมูลดังกล่าวนี้อาจทำให้ช่วยกำหนดอายุการสร้างหรือซ่อมแซมพระธาตุหริภุญชัยได้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระธาตุหริภุญชัยจัดเป็นรูปแบบของเจดีย์ทรงระฆังแบบล้านนา ก่ออิฐ หุ้มทองจังโก องค์ประกอบสำคัญตั้งแต่ส่วนฐานจนถึงส่วนยอด ได้แก่ ฐานบัวสองฐานซ้อนกันในผังสี่เหลี่ยมเพิ่มมุม(หรือยกเก็จ) ถัดขึ้นไปเป็นชุดฐานบัวลูกแก้วอกไก่ในผังกลมซ้อนลดหลั่นกัน 3 ชั้น ถัดขึ้นไปเป็นองค์ระฆังกลมซึ่งมีลายประจำยามและภาพคูนูนพระพุทธรูปประดับอยู่ จากนั้นเป็นบัลลังก์เพิ่มมุมไม้สิบสอง แขนปล้องไฉน ปล้องไฉน ปลี และฉัตร

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/60>

๔. เขาค้างนอก (ศรีเทพ)

ประวัติการสร้าง

ไม่พบประวัติการสร้างที่แน่ชัด แต่จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น และมหาสถูปบุโรพุทโธ ทำให้กำหนดอายุเขาค้างนอกไว้ราวพุทธศตวรรษที่ 14-15

ลักษณะทางศิลปกรรม

เขาค้างนอกเป็นเจดีย์ที่ใช้ศิลาแลงเป็นวัสดุหลัก ไม่มีปูนฉาบหรือปูนปั้นประดับ เฉพาะองค์เจดีย์ประธานที่ตั้งอยู่บนลานยอดเท่านั้นที่ใช้อิฐเป็นวัสดุหลัก เขาค้างนอกมีลักษณะเป็นฐานขนาดใหญ่ซ้อนชั้นกัน บนลานยอดสุดมีเจดีย์ 1 องค์ แผนผังของฐานขนาดใหญ่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสยกเก็จ 5 เก็จ โดยแต่ละด้านจะประกอบด้วยเก็จกึ่งกลางที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เก็จที่ขอบเก็จกึ่งกลางมี 2 เก็จขนาดเล็กที่สุด และเก็จที่มุม 2 เก็จ ทุกด้านมีแนวบันไดทางขึ้นสู่ลานยอดพาดผ่านจากเก็จใหญ่ที่กึ่งกลาง แผนผังของฐานมีลวดบัวหลายเส้นซ้อนลดหลั่นกัน โดยลวดบัวสำคัญที่แสดงถึงความเป็นศิลปะทวารวดี ได้แก่ บัววลัย หรือกลศ นอกจากนี้ยังประดับตกแต่งผนังของฐานด้วยวิมานหรือปราสาทจำลอง แต่ละด้านมีวิมาน 8 หลังประดับอยู่ที่เก็จขอบเก็จกึ่งกลาง เก็จมุม และผนังระหว่างเก็จ รูปแบบของลวดบัวทำหน้าที่ถึงลวดบัวในศิลปะปาละตอนต้น ในขณะที่วิมานทำให้นึกถึงศิลปะโจฬะตอนต้น ลานยอดมีเจดีย์ก่ออิฐ 1 องค์ สร้างด้วยอิฐแบบทวารวดีที่ผสมกลมกลืนในเนื้ออิฐค่อนข้างมาก สภาพปรักหักพังจนศึกษารายละเอียดได้ลำบาก มีแนวหลุมเสากลมล้อมรอบเจดีย์ แสดงว่าครั้งหนึ่งเคยมีหลังคาคลุมลานยอดนี้

ที่มา · <https://seaarts.sac.or.th/artwork/83>

๕. พระปฐมเจดีย์

ประวัติการสร้าง

ประวัติความเป็นมาของพระปฐมเจดีย์นั้นระบุว่าเมื่อ พ.ศ. 2374 เจ้าฟ้ามงกุฎขณะทรงผนวชได้เสด็จออกธุดงค์นอกราชธานีไปยังที่ต่างๆ และได้เสด็จไปนมัสการพระเจดีย์องค์หนึ่งที่เมืองนครชัยศรี ลักษณะเป็นเจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ตอนบนเป็นปราสาท โดยทรงพระราชดำริว่าน่าจะเป็นเจดีย์องค์แรกในสยามประเทศเนื่องจากมีขนาดใหญ่มาก และอาจจะสร้างขึ้นตั้งแต่ครั้งที่พระเจ้าอโศกมหาราชได้เผยแผ่พุทธศาสนาไปยังดินแดนต่างๆ จึงทรงเรียกเจดีย์นี้ว่า พระปฐมเจดีย์ เจ้าฟ้ามงกุฎได้ถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อขอพระราชทานให้ทรงบูรณปฏิสังขรณ์ แต่รัชกาลที่ 3 ไม่โปรดเนื่องจากอยู่ในป่ารก การจะปฏิสังขรณ์ขึ้นนั้นเห็นว่าจะไม่เกิดประโยชน์อันใด ภายหลังเมื่อได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติจึงได้โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์เป็นผู้ควบคุมการปฏิสังขรณ์เมื่อ พ.ศ. 2396 ต่อมาสมเด็จพระยาได้ถึงแก่พิราลัย จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาทิพากรวงศมหาโกษาธิบดีเป็นแม่กองแทน การก่อสร้างพระปฐมเจดีย์เสร็จสิ้นและมีการฉลองพระเจดีย์ในสมัยรัชกาลที่ 4 ต่อมาได้มีการประดับกระเบื้องสีทองในสมัยรัชกาลที่ 5

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระปฐมเจดีย์เป็นเจดีย์ทรงระฆังในผังกลมที่มีขนาดสูงใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ตั้งอยู่บนฐานประทักษิณที่มีระเบียงคดในผังกลมล้อมรอบองค์เจดีย์ โดยมีวิหารทิศทั้ง 4 คั่นจังหวะ ได้แก่ วิหารทิศเหนือประดิษฐานพระพุทธรูปตอนประสูติ วิหารทิศตะวันออกประดิษฐานพระพุทธรูปตอนตรัสรู้ วิหารทิศใต้ประดิษฐานพระพุทธรูปตอนปฐมเทศนา และวิหารทิศตะวันตกประดิษฐานพระพุทธรูปตอนปรินิพพาน องค์พระปฐมเจดีย์ประกอบด้วยส่วนฐานซึ่งเป็นฐานบัวคว่ำบัวหงาย มีส่วนรองรับองค์ระฆังเป็นชุกมาลัยเถารองรับองค์ระฆังขนาดใหญ่ ถัดขึ้นไปเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยม แกนปล้องโฉนที่มีเสาหาร ปล้องโฉน และปลียอดที่มีลักษณะอ้วนป้อม

๖. พระธาตุพนม

ประวัติการสร้าง

ตำนานอุรังคธาตุจะย้อนประวัติการสร้างพระธาตุพนมให้เก่าแก่ไปจนถึงสมัยพุทธกาล แต่ตามข้อเท็จจริงทางศิลปกรรมและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สรุปได้ว่า พระธาตุพนมเป็นศาสนสถาน que สร้างขึ้นเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 หรืออาจมีมาก่อนหน้านั้นแล้ว ต่อมาในสมัยล้านช้างราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 ได้ปฏิสังขรณ์ศาสนสถานนี้จนกลายเป็นพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ หลักฐานที่เก่าแก่ถึงพุทธศตวรรษที่ 14-15 หรือก่อนหน้านั้น คือ เรือนธาตุ แผ่นผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส ก่อด้วยอิฐไม่ฉาบปูน ประดับตกแต่งด้วยลวดลายต่างๆ เช่น กนกพรรณพฤษกา เสากลม จากการเปรียบเทียบรูปแบบทางศิลปกรรมพบว่าลักษณะเสากลมละม้ายกับเสาประดับกรอบประตูในศิลปะเขมรแบบไพรกเมง-กำพงพระ ทำให้นักวิชาการหลายท่านใช้เป็นหลักฐานกำหนดอายุเรือนธาตุว่าสร้างขึ้นตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 13 อย่างไรก็ตามบางท่านเห็นว่าการประดับผนังเรือนธาตุด้วยเสาจำนวนมาก และเสบบางต้นประดับลวดลายไว้ภายในอาจเกี่ยวข้องกับปราสาทในศิลปะขอม อายุราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 ก็ได้ อย่างไรก็ตาม รูปแบบในภาพรวมของเรือนธาตุแสดงให้เห็นถึงลักษณะท้องถิ่นที่แตกต่างไปจากศิลปกรรมในสถานที่อื่นๆ อย่างแท้จริง

สำหรับหลักฐานสมัยล้านช้างได้แก่ยอดทรงบัวเหลี่ยมก่อนที่จะมีการขยายใหญ่สูงใหญ่ขึ้นในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยอดดังกล่าวนี้มีรูปทรงอ้วนเตี้ยกว่าปัจจุบัน สามารถศึกษาได้จากภาพถ่ายเก่า สันนิษฐานว่าเป็นงานปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ในสมัยล้านช้าง ราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 โดยกษัตริย์หลายพระองค์ เช่น พระเจ้าไชยเชษฐา พระยาสุริยวงศาธรรมิกราช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครั้งที่พระครูโพนสะเม็กเป็นผู้นำการปฏิสังขรณ์ เมื่อ พ.ศ. 2233-2234 เข้าใจว่าในครั้งนี้คงปิดเรือนธาตุของพระธาตุพนมจนไม่สามารถเข้าไปภายในได้ สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม พ.ศ.

๖. พระธาตุพนม

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระธาตุพนมเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูน องค์ประกอบสำคัญแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เรือนธาตุ และยอดทรงบัวเหลี่ยม เรือนธาตุก่ออิฐไม่ฉาบปูน มีแผนผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส น่าจะตรงกับที่ตำนานอุรังคธาตุเรียกว่า อุโมงค์ (อุบมุง) ประดับ ตกแต่งกึ่งกลางแต่ละด้านด้วยซุ้มประตูหอคอก ถัดออกมาสองข้างของซุ้มประตูตกแต่งด้วยเสาหอคอกทรงกลม มุมทั้งสี่สลัก ภาพนภพวรรณพฤษาและรูปบุคคลชี้พาหนะ ซึ่งได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับตำนานอุรังคธาตุว่าเป็นรูปพระยาทั้งห้าที่ได้ ร่วมกันสร้างพระธาตุพนมขึ้น ถัดขึ้นไปเป็นชั้นซ้อนจำลองเรือนธาตุจำนวน 1 ชั้น ถัดไปจากนั้นเป็นยอดบัวเหลี่ยม ส่วนนี้ นับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะล้านช้าง

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/71>

๗. ภาชนะดินเผาบ้านเชียง

ลักษณะทางศิลปกรรม

เป็นภาชนะดินเผาในหลุมฝังศพที่พบได้จากการขุดค้นในแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. สมัยต้น มีอายุระหว่าง 4,300-3,000 ปีมาแล้วเป็นอย่างน้อย

ระยะที่ 1 มีภาชนะดินเผาประเภทเด่นคือ ภาชนะดินเผาสีดำ-เทาเข้ม มีเชิงหรือฐานเตี้ยๆ ลำตัวภาชนะครึ่งบนมักตกแต่งด้วยลายขีดเป็นเส้นคดโค้ง แล้วตกแต่งเพิ่มเติมด้วยการกดจุดหรือเป็นเส้นสั้นๆ เติมในพื้นที่ระหว่างลายเส้นคดโค้ง ส่วนครึ่งล่างของตัวภาชนะมักตกแต่งด้วยลายเชือกทาบ ซึ่งหมายถึงลวดลายที่เกิดจากการกดประทับผิวภาชนะดินเผาด้วยเชือกนั่นเอง

ระยะที่ 2 เริ่มปรากฏภาชนะดินเผาแบบใหม่เพิ่มขึ้นมา คือ ภาชนะดินเผาขนาดใหญ่ที่ใช้บรรจุศพเด็กก่อนที่จะนำไปฝัง นอกจากนี้ยังมีภาชนะดินเผาขนาดสามัญซึ่งมีการตกแต่งพื้นที่ส่วนใหญ่บนผิวภาชนะด้านนอกด้วยลายขีดเป็นลายคดโค้ง จึงดูเสมือนเป็นภาชนะที่มีปริมาณลวดลายขีดตกแต่งหนาแน่นกว่าบนภาชนะของสมัยต้นช่วงแรก

ระยะที่ 3 เริ่มปรากฏภาชนะแบบที่มีผนังด้านข้างตรงถึงเกือบตรง ทำให้มีรูปร่างภาชนะเป็นทรงกระบอก (beaker) และยังมีภาชนะประเภทหม้อก้นกลม คอภาชนะสั้นๆ ปากตั้งตรง ตกแต่งด้วยลายเชือกทาบตลอดทั้งใบ

ระยะที่ 4 ปรากฏภาชนะดินเผาประเภทหม้อก้นกลม มีกลุ่มหนึ่งตกแต่งบริเวณไหล่ภาชนะด้วยลายขีดเป็นเส้นคดโค้งผสมกับการระบายด้วยสีแดง ในขณะที่ส่วนบริเวณลำตัวภาชนะช่วงใต้ไหล่ลงมาตกแต่งด้วยลายเชือกทาบ ภาชนะดินเผาแบบนี้มีการตั้งชื่อว่า “ภาชนะแบบบ้านอ้อมแก้ว” เพราะพบว่าเป็นภาชนะดินเผาประเภทหลักที่พบในชั้นอยู่อาศัยของคนยุคก่อนประวัติศาสตร์ช่วงแรกที่บ้านอ้อมแก้ว ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านเชียง

๗. ภาชนะดินเผาบ้านเชียง

ลักษณะทางศิลปกรรม

2. สมัยกลาง อายุระหว่าง 3,000-2,000 ปีมาแล้วเป็นอย่างน้อย ภาชนะดินเผาขนาดใหญ่ ผิวนอกสีขาว ทำส่วนใหญ่ ภาชนะหักมุมหรือโค้งมากจนเกือบเป็นมุมค่อนข้างชัด มีทั้งแบบก้นกลมและก้นแหลม บางใบมีการตกแต่งด้วยลายขีด ผสมกับลายเขียนสีที่บริเวณใกล้ปากภาชนะ ในช่วงปลายสุดของสมัยกลาง เริ่มมีการตกแต่งปากภาชนะดินเผาแบบ เช่นนี้ด้วยการทาสีแดง

3. สมัยปลาย อายุระหว่าง 2,300-1,800 ปีมาแล้ว

ช่วงต้นของสมัยปลาย พบภาชนะดินเผาเขียนสีแดงบนพื้นสีนวล

ช่วงกลางของสมัยปลาย เริ่มมีการใช้ภาชนะดินเผาหลายเขียนสีแดงบนพื้นสีแดง

ช่วงท้ายของสมัยปลาย เริ่มมีการใช้ภาชนะดินเผาทำด้วยน้ำดินสีแดงแล้วขัดมัน

ลวดลายที่ปรากฏบนภาชนะดินเผา สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. กลุ่มลวดลายรูปร่างเรขาคณิต
2. กลุ่มลวดลายอิสระแบบดุลยภาพสมมาตร
3. กลุ่มลวดลายอิสระแบบดุลยภาพอสมมาตร

ส่วนรูปแบบลวดลายที่นิยมในสมัยปลาย คือ การเขียนสีบนเคลือบน้ำดินสีนวล ลวดลายวงกลมหรือวงรี ลวดลายเส้นโค้ง แบบก้นหอยวนเข้าหาจุดศูนย์กลาง ลายเส้นโค้งแบบก้นหอยวนเข้าหาจุดศูนย์กลางแล้ววนออกและลวดลายตัว S และ Z ลวดลายภาชนะแสดงถึงความพิถีพิถัน ผู้ผลิตสร้างขึ้นให้กับผู้ตายตามประเพณีความเชื่อเกี่ยวกับความตาย พื้นฐานทางความคิดของผู้สร้างสรรค์ลวดลายของชุมชนมีความร่วมกันทางวัฒนธรรม แต่ในขณะเดียวกันก็ปรากฏถึงความหลากหลายในการออกแบบ ซึ่งมีพัฒนาการในระยะแรกเริ่มจากรูปแบบเรียบง่าย ต่อมาในระยะหลังเมื่อผลิตจำนวนมากขึ้น มีความรู้ความชำนาญมากขึ้นก็พัฒนาไปสู่การสร้างลวดลายที่ซับซ้อนมากขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป

๘. ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ผาแต้ม

ลักษณะทางศิลปกรรม

สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ตามชื่อหน้าผาเรียงต่อกันไปคือผาขาม ผาแต้ม ผาหมอนน้อย และผาหมอน ทั้งหมดนี้หันหน้าไปทางทิศตะวันออก

1. ผาขาม แสดงภาพปลาขนาดใหญ่ 4 ตัว ยาวประมาณ 0.35 - 1.00 เมตร เขียนด้วยสีแดงแบบเห็นโครงสร้างภายใน (x-ray) นอกจากนั้นมีภาพช้าง 1 ตัว ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าปลามาก (ประมาณ 13 ซม.) และภาพสัตว์สี่เท้า 1 ตัว
2. ผาแต้ม ภาพเขียนปรากฏมีตลอดแนวหน้าผายาว 180 เมตร สูงจากพื้นประมาณ 4 - 5 เมตร ภาพที่เขียนลงสีไว้มีมากกว่า 300 รูป ที่ผาแต้มนี้มีภาพที่เกิดจากการฝนชะร่องลงไปบนเนื้อหินเป็นลายเส้นเรียงแถวตามแนวตรงบ้าง เเฉียงบ้าง แนวอนบ้าง สูงตั้งแต่ 5 - 15 ซม. ส่วนนี้ยังคงมีหลงเหลืออยู่ในช่วงยาวประมาณ 80 ซม.เท่านั้น อาจเป็นภาพสัญลักษณ์บางอย่าง สำหรับภาพเขียนสีซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากที่บริเวณนี้ ส่วนใหญ่เขียนด้วยสีแดง มีสีดำและสีขาวบ้าง แบ่งเป็นภาพคนซึ่งมีขนาดเล็ก พบเพียง 10 ภาพ ภาพสัตว์ เช่น ช้าง ปลา เต่าหรือตะพาบน้ำ สุนัข วัว ไก่หรือนก เป็นต้น มักแสดงภาพขนาดใหญ่ราวกับเท่าของจริง โดยเฉพาะช้างและปลาที่มีขนาดยาวถึง 4 เมตร สูงประมาณ 3 เมตร ภาพสัตว์นี้พบประมาณ 30 ภาพ ทั้งภาพคนและสัตว์ มักอยู่ในอาการเคลื่อนไหว ภาพวัตถุสิ่งของ อาจเป็นเครื่องมือจับปลาที่เรียกว่า "ตุ้ม" และหน้าไม้ หรือคันธนูซึ่งคนกำลังถือใช้งานอยู่ ภาพสัญลักษณ์ เป็นลายเส้นวงเวียนไปมา หรือเป็นเส้นหยัก ลูกคลื่นหรือฟันปลา ซึ่งอาจหมายถึง "น้ำ" หรือกับดักปลา ลายก้างปลา ลายรูปทรงเรขาคณิต ลายเส้นขนาน คล้ายทุ่งนา เป็นต้น ภาพมือ ซึ่งพบอยู่เป็นจำนวนมากกว่า 200 มือ มีทั้งมือผู้ใหญ่ และมือเด็ก และมีทั้งสีแดง สีดำ และสีขาว ภาพทุกประเภทเขียนอยู่ร่วมกันเสมอ โดยเฉพาะภาพมือ ปรากฏมีสอดแทรกกับภาพอื่นๆ ทุกภาพ ภาพเขียนส่วนมากเขียนแบบระบายสีเงาทึบ (silhouette) นอกนั้นเป็นแบบโครงร่างรอบนอก (outline) และแบบกิ้งไม้ (stick man) ส่วนภาพมือมีรูปแบบการทำหลายแบบ มีทั้งแบบฟัน (stencil) แบบทาบบ (imprint) และแบบเขียนเส้นโครงรอบ

๘. ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ผาแต้ม

ลักษณะทางศิลปกรรม

3. ผาหมอนน้อย แสดงภาพคนสูงประมาณ 1.6 เมตร กำลังเหนี่ยวคันธนูเล็งไปยังสัตว์สี่ขาซึ่งอาจเป็นวัวตั้งครรรค์ ลำตัวยาวประมาณ 6.4 เมตร ต่อมาเป็นภาพคนสูงประมาณ 1.2 เมตร กำลังไล่สัตว์สี่ขามีเขาอาจเป็นกวางที่บุกรุกเข้าไปในนาข้าว ซึ่งรอบๆภาพกลุ่มนี้มีภาพมือทั้งซ้ายและขวาประมาณ 20 มือ ทำขึ้นโดยการทาสีบนฝ่ามือแล้วขีดสีบางส่วนที่นิ้วและฝ่ามือออกแล้วจึงทามือลงบนผนัง ถัดมาเป็นภาพสัตว์สี่ขา 3 ตัว ท้องป่องคล้ายตั้งครรรค์เช่นกัน กับภาพลายเส้นคล้ายตาข่ายดักสัตว์ นอกจากนี้ก็มีภาพลายเส้นคู่ขนานต่อกัน และภาพมือที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มแรกอีกประมาณ 15 มือ เรียงกันเป็นแถวยาวกับลายเส้นหยักขึ้นลงวกไปมาด้วย ภาพคนและสัตว์ระบายสีแดงแบบเงาทึบ (silhouette) เป็นที่น่าสังเกตว่าภาพเขียนสีที่ผาแต้มและผาหมอนน้อยนี้ ภาพทุกประเภทมีความสัมพันธ์เป็นเรื่องราวเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นภาพคนกับวัวกับภาพมือ ภาพปลากับมือ ภาพ"ตุ้ม"กับมือ และสัญลักษณ์ ภาพทุ่งนากับคนกับกวางกับมือ ภาพคนกำลังล่าวัวหรือกวาง

4. ผาหมอน ภาพทั้งหมดในส่วนนี้เขียนด้วยสีแดงแบบระบายเงาทึบ (silhouette) ประกอบด้วยภาพคนและสัตว์ กลุ่มแรกมีภาพคนเพียงคนเดียวกับภาพสัตว์สี่ขา 11 ตัว อาจเป็นช้าง วัว สุนัข และหมูหรือแกะหรือแพะเดินตามกันไปทิศทางเดียวกัน (ยกเว้นสัตว์ตัวหนึ่งซึ่งอาจเป็นสุนัขที่หันหน้าเข้าหาฝูงสัตว์) กลุ่มที่สองเป็นภาพคนประมาณ 10 คน เขียนแบบระบายเงาทึบกับแบบกึ่งไม้ มีลักษณะค่อนข้างเหมือนจริง แสดงกล้ามเนื้อน่องโป่งพองด้วย ภาพที่น่าสนใจของที่ผาหมอนนี้คือภาพคนนั่งกระโปรงยาวครึ่งน่อง ยืนท้าวสะเอว มีขนาดใหญ่กว่าภาพคนอื่นๆ ไม่รู้แน่ว่าเป็นหญิงหรือชาย นอกจากนี้มีภาพมือข้างขวาของผู้ใหญ่แบบพ่น (stencil) 2 มือ และแบบทาบ (imprint) อีก 2 มือ และมือเด็กแบบทาบอีก 2 มือด้วย ภาพเขียนสีทั้ง 4 กลุ่มนี้จะเห็นได้ว่ามีภาพมือเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเสมอ อาจหมายถึงการร่วมมือร่วมแรงกันทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น ร่วมมือกันจับปลา ทำการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือล่าสัตว์ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้วาดภาพเหล่านั้นว่าอยู่ในสังคมเกษตรกรรม และยังอาจหมายถึงการมีความเชื่อร่วมกันในเรื่องความอุดมสมบูรณ์อีกด้วย

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/301>

๙. พระบรมธาตุไชยา

ประวัติการสร้าง

ไม่ทราบประวัติการสร้างที่แน่ชัด แต่จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่เป็นเจดีย์ทรงปราสาทที่มียอดเป็นองค์ระฆังทำให้นักวิชาการหลายท่านนำไปเปรียบเทียบกับเจดีย์ในศิลปะขอมที่นิยมสร้างขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 13-15 จึงทำเชื่อว่าพระบรมธาตุไชยาน่าจะสร้างขึ้นในระยะเวลาเดียวกันนี้ด้วย ซึ่งในขณะนั้นภาคใต้ของไทยอยู่ภายใต้การเมืองการปกครองของอาณาจักรศรีวิชัย ต่อมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาโดยตลอด ครั้งใหญ่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยการร่วมแรงร่วมใจของคนในท้องถิ่น นำโดยพระยาพิชัย (หนู ตีสโล) เห็นได้ชัดเจนจากงานปูนปั้นประดับและรูปแบบของส่วนยอดที่เทียบได้กับศิลปกรรมสมัยรัตนโกสินทร์

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระบรมธาตุไชยาเป็นเจดีย์ทรงปราสาทที่มียอดเป็นองค์ระฆัง ก่ออิฐถือปูน ด้านล่างสุดเป็นฐานไพที มีแผนผังสี่เหลี่ยมประดับด้วยเสาหลอกหรือเสาอิงเป็นระยะ มียกเก็จทางด้านตะวันออก มีบันไดทางขึ้นสู่เรือนธาตุอยู่ทางด้านตะวันออกนี้ ด้านบนของฐานไพทีนอกจากจะมีเจดีย์ทรงปราสาทยอดเป็นองค์ระฆังแล้ว ยังแวดล้อมด้วยเจดีย์ทรงกลมตั้งบนฐานบัวสี่เหลี่ยม 6 องค์ เจดีย์ทรงปราสาทยอดองค์ระฆังอันเป็นส่วนสำคัญที่สุดประกอบด้วยส่วนฐาน เรือนธาตุ และส่วนยอด ส่วนฐานเป็นฐานบัวที่มีแผนผังยกเก็จล้อมตามแผนผังของเรือนธาตุ โดยตัวเรือนธาตุมีแผนผังสี่เหลี่ยมยกเก็จที่กลางด้านและมุมทั้งสี่ เก็จที่กลางด้านทั้งสี่ของเรือนธาตุเป็นมุขยื่นยาว มุขด้านตะวันออกเป็นทางเข้าสู่ห้องครรภคฤหะ ในขณะที่มุขอีก 3 ด้านที่บตัน เก็จที่มุมทั้งสี่ของเรือนธาตุเป็นเสาอิงหรือเสาหลอก ส่วนยอดถัดขึ้นไปจากส่วนเรือนธาตุ ประกอบด้วยชั้นซ้อน 2 ชั้น แต่ละชั้นมีเจดีย์ทรงกลมล้อมรอบอยู่ ถัดขึ้นไปเป็นฐานแปดเหลี่ยมซึ่งมีเจดีย์ทรงกลมล้อมรอบ จากนั้นเป็นบัวกลุ่ม องค์ระฆังแปดเหลี่ยม บัลลังก์ ปล้องไฉน และปลี อันเป็นระเบียบของเจดีย์ทรงกลม

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/72>

๑๐. พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

ประวัติการสร้าง

หลักฐานลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวกับประวัติการสร้างมีอยู่ในลักษณะตำนาน ได้เล่าอดีตย้อนกลับไปจนถึงราวยุคต้นประวัติศาสตร์ หรือราวพุทธศตวรรษที่ 10 ครั้งนั้นเจ้าชายทันตกุมารและเจ้าหญิงเหมมมาลาอัญเชิญพระเชี้ยวแก้วจากอินเดียไปสู่ศรีลังกา ทว่าเรือแตกจนทำให้ทั้ง 2 พระองค์มาขึ้นฝั่งยังหาดทรายแก้ว นำพระบรมสารีริกธาตุฝังไว้ที่หาดทรายแก้วเพื่อป้องกันภัยอันตราย เมื่อทั้ง 2 พระองค์หาหนทางอัญเชิญพระเชี้ยวแก้วไปยังศรีลังกาเป็นผลสำเร็จแล้วจึงได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุส่วนหนึ่งกลับมาประดิษฐานยังตำแหน่งเดิม ต่อมาพระเจ้าศรีธรรมโศกราชได้สร้างพระสถูปครอบสถานที่ที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุไว้ ซึ่งก็คือพระบรมธาตุนครศรีธรรมราชนั่นเอง

แม้ว่าเหตุการณ์เรือแตกของเจ้าชายทันตกุมารและเจ้าหญิงเหมมมาลาจะเป็นเรื่องเล่าที่ได้แรงบันดาลใจโดยตรงจากตำนานพระเชี้ยวแก้วของลังกา จนกล่าวได้ว่าไม่น่าใช่เหตุการณ์จริง แต่การสร้างพระบรมธาตุเจดีย์โดยพระเจ้าศรีธรรมโศกราชน่าจะเป็นเรื่องจริง โดยจากรูปแบบทางศิลปกรรมเชื่อว่าเกิดขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 18 ต่อมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาโดยลำดับ โดยเฉพาะในสมัยอยุธยาที่มีการซ่อมแซมส่วนปลียอดและหุ้มทองคำ ปรากฏปัจจุบันยังคงได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์โดยตลอด

๑๐. พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

ลักษณะทางศิลปกรรม

รูปแบบปัจจุบันจากส่วนฐานจนกระทั่งส่วนยอดของพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราชมีลักษณะดังต่อไปนี้ ส่วนล่างเป็นฐานประทักษิณสูง ล้อมรอบด้วยระเบียงหรือที่เรียกว่าวิหารทับเกษตร บันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณอยู่ทางทิศเหนือซึ่งเป็นด้านที่เชื่อมต่อกับวิหารพระทรงม้า ทำให้บันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณตั้งอยู่ภายในวิหารพระทรงม้าไป โดยปริยาย ผนังของฐานประทักษิณประดับด้วยแนวเสาอิง บนตัวเสาอิงมีพระพุทธรูปยืนขนาดบ้างด้วยพระสาวกอยู่ ภายในซุ้ม ระหว่างเสามีช้างเห็นครึ่งตัวอยู่ในซุ้มวงโค้งหรือซุ้มหน้านางด้านละ 6 ตัว ยกเว้นทางด้านเหนือมีอยู่ 4 ตัว เพราะต้องเว้นพื้นที่ไว้สำหรับบันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณ บนลานประทักษิณมีเจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ตรงกลาง ที่มุมทั้งสี่มีเจดีย์ทรงกลมประจำมุม เจดีย์องค์ใหญ่เป็นหัวใจสำคัญที่สุดมีองค์ระฆังกลมขนาดใหญ่ เหนือองค์ระฆังเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ประดับด้วยปูนปั้นรูปเสาอิงและเครื่องถ้วย ถัดขึ้นไปเป็นก้านฉัตรหรือแกนปล้องไฉนซึ่งประดับด้วยเสาหอนที่มีรูปพระอัครสาวกตกแตงอยู่ เรียกกันทั่วไปว่า พระเวียน ถัดขึ้นไปเป็นปล้องไฉน ปัทมบาทและปลี ซึ่งหุ้มด้วยทองคำและประดับด้วยอัญมณีมีค่า

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง รู้จักรัฐโบราณในดินแดนไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๓)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. แคว้นทวารวดี

แคว้นทวารวดี เป็นดินแดนอาณาจักรใหญ่มีความเจริญแผ่ออกไปอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมดินแดนทางภาคเหนือและภาคกลางของประเทศไทยในปัจจุบัน และยาวจนถึงหัวเมืองมอญริมฝั่งทะเลอันดามัน โดยมีการสันนิษฐานว่า เป็นแคว้นมอญ พระภิกษุชื่อ ชวนทัง ได้บันทึกว่า อาณาจักรทอโลโปติ อยู่ระหว่างศรีเกษตร(พม่าในปัจจุบัน)และอีสานปุระ(กัมพูชาในปัจจุบัน) ซึ่งแคว้นนี้มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ในช่วงประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒ หรือ ๑๓ สำหรับศูนย์กลางของอาณาจักรทวารวดีอยู่ที่ใดไม่ปรากฏชัด นักประวัติศาสตร์มีความเห็นแตกต่างกันเป็น ๓ กลุ่ม กลุ่มที่ ๑ เชื่อว่า ทวารวดีอยู่ที่เมืองนครชัยศรีกลุ่มที่ ๒ เชื่อว่าทวารวดีอยู่ที่อุทองจังหวัดสุพรรณบุรีกลุ่มที่ ๓ เชื่อว่าทวารวดีอยู่ที่ตำบลคูบัวจังหวัดราชบุรี การมีข้อสันนิษฐานแตกต่างกันไปเช่นนี้ เป็นเพราะทั้ง ๓ บริเวณแห่งนี้ต่างมีร่องรอยเมืองโบราณศิลปวัตถุและโบราณสถานแบบทวารวดีเป็นจำนวนมากในหลายท้องที่ แต่ที่สำคัญแคว้นทวารวดีน่าจะมีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดนครปฐม เพราะพบเหรียญที่นครปฐมจารึกภาษาสันสกฤตว่า “ศรีทวารวดีศวรปุณย” แปลว่า การบุญของพระเจ้าศรีทวารวดี นอกจากนี้ยังได้พบสิ่งของโบราณ สมัยทวารวดีอีกเป็นจำนวนมาก ตกกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปเช่นพระพุทธรูป ลูกปัด เหรียญโบราณที่ทำจากดินเผา หม้อดินเผา ตุ๊กตาดินเผา ธรรมจักร สลูปขนาดเล็ก ลายปูนปั้นรูปคน รูปเทวด รูปยักษ์ รูปสัตว์และเครื่องประดับตกแต่งเป็นต้น ประชาชนส่วนใหญ่ของแคว้นทวารวดี

ที่ตั้งของแคว้นทวารวดี ที่มาของภาพ

<http://thawarawadeekingdom.blogspot.co>

m/

เหรียญหม้อน้ำ ที่มาของภาพ

<https://sites.google.com/site/prawatisatrm/euxngtharawdi/>

นับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาททำให้งานศิลปกรรมล้วนเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา และเน้นการสร้างศาสนสถานและรูปเคารพในลัทธิศาสนาฮินดูเป็นสำคัญและรับอิทธิพลจากอินเดียนำมาผสมผสานกับความเชื่อและวัฒนธรรมเดิมของตน ซึ่งจะมีการนับถือทั้งศาสนาพุทธและพราหมณ์ควบคู่กันไป โดยศาสนาพราหมณ์จะแพร่หลายในหมู่ชนชั้นปกครองส่วนชาวเมืองส่วนใหญ่จะนับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทเป็น

หลัก ซึ่งทำให้เกิดการสร้างสรรคงานศิลปกรรมแบบ ศิลปะทราวดี เช่น พระพุทธรูป สถูปเจดีย์ เสมา ธรรมจัก และกวางหมอบ เครื่องประดับ

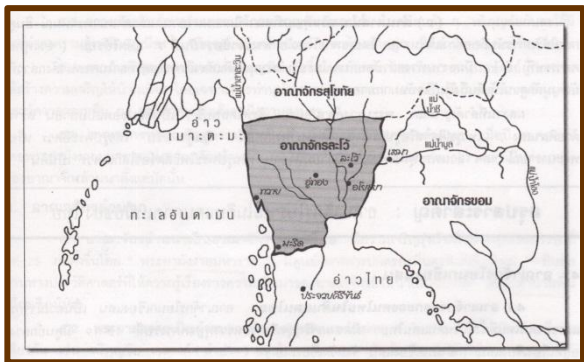

ภาพพระพุทธรูป และธรรมจักรกวางหมอบ ที่มาของภาพ

http://119.46.166.126/self_all/selfaccess8/m2/221/lesson2/web4.php และ

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A8%E0%B8%B4%E0%B8%A5%E0%B8%9B%E0%B8%B0%E0%B8%97%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%94%E0%B8%95>

เมืองละโว้เป็นชุมชนโบราณตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างมีความเจริญรุ่งเรืองในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๑ โดยพระยาภาววรรมดิศ กษัตริย์นครปฐมเป็นผู้สั่งให้สร้างเมืองละโว้ขึ้น ในพุทธศักราช ๑๐๐๒ เมืองละโว้ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีแม่น้ำ ๓ สายไหลผ่าน คือแม่น้ำเจ้าพระยาแม่น้ำป่าสักและแม่น้ำลพบุรีทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ และเส้นทางติดต่อกับเมืองในกลุ่มแม่น้ำป่าสักที่

ราบสูงโคราชและติดต่อยาวจนถึงทะเลสาบเขมร ความเจริญของละโว้เป็นที่ยอมรับไปถึง เมืองศรีอยุธยาซึ่งจะเห็นได้จากพระนางจามเทวีแห่งเมืองละโว้ขึ้นไปครองเมืองศรีอยุธยา ตามตำนานจามเทวีและในตำนานมูลศาสนา กล่าวว่พระเจ้ากรุงละโว้ได้ ทรงส่งพระนางจามเทวีราชธิดาในพระองค์ไปครองเมืองศรีอยุธยา เพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนาในดินแดนภาคเหนือ หลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๖ อาณาจักรขอมได้ขยายอำนาจมาทางตะวันตกและได้เข้ามาในบริเวณนี้ทำให้ความสำคัญของอาณาจักรละโว้ได้ลดลงและอิทธิพลศิลปวัฒนธรรมของขอมได้แผ่เข้ามาในแคว้นละโว้โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปัจจุบันนี้ ทำโบราณสถานและศิลปะขอมเช่น ปราสาทหินพนมรุ้งที่จังหวัดบุรีรัมย์ ปราสาทหินพิมายที่จังหวัดนครราชสีมา และเลยไปถึงปราสาทเมืองสิงห์ที่จังหวัดกาญจนบุรี อาณาจักรละโว้มีข้อสันนิษฐานว่าน่าจะตั้งอยู่ที่เมืองลพบุรีและประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๗ จึงได้ย้ายมาที่เมืองอโยธยาครั้นถึงประมาณปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๗ การค้าขายระหว่างละโว้กับจีนเจริญรุ่งเรืองขึ้นแต่เมื่อมีการสถาปนารุงศรีอยุธยาขึ้นเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรอยุธยาในปี พ.ศ. ๑๘๙๓ อาณาจักรละโว้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรอยุธยาตั้งแต่นั้นมา มีข้อสันนิษฐานว่าชุมชนเหล่านี้ในอาณาจักรละโว้เป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักร ขอมทำให้ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมเช่นภาษาศิลปกรรมและความเชื่อทางศาสนา ในระยะแรกแคว้นละโว้มีการผสมผสานระหว่างพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทและมหายานกับศาสนาพราหมณ์ ครั้นนี้กายไศวนิกายและไวษณพนิกายต่อมาในรัชสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ แห่งอาณาจักรขอมได้ขยายอำนาจเข้ามาพระพุทธศาสนานิกายมหายานจึงแพร่หลายควบคู่ไปกับอิทธิพลแบบขอมอันอันเป็นศิลปะเขมรที่มีลักษณะเฉพาะในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ศิลปกรรมที่พบ ได้แก่ พระปางค์สามยอด พระพุทธรูปนาคปรก หินสลักรูปศิวลึงค์ พระโพธิสัตว์ เป็นต้น

พระพุทธรูปนาคปรก ที่มาของภาพ <http://oknation.nationtv.tv/blog/voranai/>

๓. แคว้นโยนกเชียงแสน

อาณาจักรโยนกเชียงแสนได้ตั้งขึ้นเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๔ ตามตำนานสิงหนวัติ กล่าวว่า

ที่ตั้งแคว้นโยนกเชียงแสน ที่มาของภาพ http://119.46.166.126/digitalschool/p5/so5_2/lesson4/content1/more/32.php

พระเจ้าสิงหนวัติ ได้อพยพผู้คนเดินทางลงมาจากตอนใต้ของจีน และมาสร้างเมืองชื่อ นาคพันธู์สิงหนวัตินครขึ้นในสถานที่ซึ่งเป็นอำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน มีเมืองเชียงแสนเป็นราชธานี เมืองนี้ในเวลาต่อมาได้กลายเป็นอาณาจักรใหญ่ครอบครองดินแดนกว้างขวางทางทิศตะวันออกตั้งแต่เขตอ่าวตังเกี๋ยของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามในปัจจุบัน จนถึงแม่น้ำสาละวินเขตรัฐฉานในพม่า ทางเหนือจากบริเวณหนองแสมณฑลยูนนานของประเทศจีนลงมาถึงราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบนอาณาจักรโยนกเชียงแสนเป็นแหล่งกำเนิดศิลปะสกุลเชียงแสนซึ่งมีลักษณะเฉพาะตนเป็นสกุลชั้นสูง สกุลหนึ่งของไทย ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะพระพุทธรูปคืออรัศมีเป็นรูปดอกบัวตูม หรือลูกแก้วขมวดเป็นเกศาใหญ่พระพักตร์อมยิ้ม พระหนุ

พระพุทธรูปเชียงแสน ที่มาของภาพ <http://pralanna.com/boardpage.php?topicid=7728>

เป็นปม พระองค์อวบอ้วน พระอุระนูน ชายจีวรเหนือพระอังสาซ้ายสั้น ปลายเป็นเขี้ยว ตะเข็บ นิยมสร้างปางมาร วิชย ชัดสมาธิเพชร และเห็นฝ่าพระบาททั้งสองข้าง ฐานมีกลีบบัวคว่ำบัวหงาย และเกสรบัวประกอบ หล่อด้วยสำริด ต่อมาพวกขอมเข้ายึดอาณาจักรโยนกเชียงแสนและขับไล่ผู้คนออกไป พระเจ้าพรหมกุมารเชื้อสายของกษัตริย์โยนกเชียงแสน สามารถกู้เอกราชและสร้างเมืองใหม่ขึ้นที่เวียงไชยปราการแต่หลังสมัยพระเจ้าพรหมพวกมอญที่เมืองสะเทิมในพม่า ยกทัพมารุกรานพระเจ้าไชยสิริโอรสของพระเจ้าพรหม จึงพาผู้คนอพยพหนีมาสร้างเมืองใหม่ที่กำแพงเพชร ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ ๑๘ มีการบูรณะเมืองเชียงแสนและมีกษัตริย์ไปครองอีกจนกระทั่งในพุทธศตวรรษที่ ๑๙ อาณาจักรโยนกเชียงแสนถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนา

๔. แคว้นทริภุญชัย

แคว้นทริภุญชัย เป็นการรวมตัว กันของชนพื้นเมืองบนที่สูงกับคนที่ราบ จากภาคกลางซึ่งเจริญกว่ามีอาณาเขตอยู่ที่ลุ่มแม่น้ำปิงตอนบนและที่ลุ่มแม่น้ำวัง โดยมีนครลำพูนเป็นศูนย์กลางอาณาจักร หลักฐานทางตำนาน จามเทวีกล่าวว่าฤๅษีวาสุเทพเป็นผู้สร้างเมืองทริภุญชัยขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๓๑๐ ถึง ๑๓๑๑ ภายหลังสร้างเสร็จแล้วฤๅษีวาสุเทพจึงได้พูลเชิญ พระนางจามเทวี พระธิดาในกษัตริย์แห่งกรุงละโว้ขึ้นไปเสวยราชที่นคร ทริภุญชัยพระนางได้นำคณะสงฆ์นักปราชญ์ราชบัณฑิตและช่างศิลป์ แขนงต่างๆจำนวนมากขึ้นไปด้วย การปกครองของแคว้นทริภุญชัยมี ลักษณะคือ เจ้าเมืองจะส่งทนายไปครองเมืองที่อยู่ใกล้เพื่อรวมเมืองนั้น อยู่ภายใต้อาณาเขตของตน พระนางจามเทวีก็เช่นกันได้ส่งพระโอรสไป บูรณะเมืองเขลางค์ลำปาง ซึ่งเป็นเมืองร้างและได้ปกครองเมืองนั้นให้มีความ เจริญรุ่งเรืองขึ้นมา แคว้นนี้ ปรากฏว่ามีหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ที่เป็นโบราณวัตถุโบราณสถานและเรื่องราวในรูปลาย

พระนางจามเทวี ที่มาของภาพ

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%>

ลักษณะอักษรเช่น หนังสือชินกาลมาลีปกรณ์ และจามเทวีวงศ์ของภาคเหนือ สิ่งใดกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่าง อาณาจักรในเขตลุ่มแม่น้ำปิงในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูนกับอาณาจักรทวารวดีทำให้เกิดการสร้างเมือง ใหม่ คือเมืองทริภุญชัยขึ้นมา แคว้นทริภุญชัยเมื่อแรกเริ่มมีกษัตริย์ปกครองคือพระนางจามเทวีพระราชธิดา ของกษัตริย์แห่งเมืองละโว้ พระนางขึ้นไปปกครองแคว้นทริภุญชัยพร้อมๆ กับการนำพระพุทธศาสนานิกาย มหายานขึ้นไปเผยแพร่ด้วย การปกครองแคว้นทริภุญชัยของพระนางจามเทวีพระนางได้ใช้เมืองลำพูนเป็น ศูนย์กลาง สมัยพระเจ้าอาทิตย์ราชกษัตริย์องค์ที่ ๓๒ พระองค์เป็นผู้สร้างพระบรมธาตุทริภุญชัยขึ้นภายใน บรรจุพระบรมธาตุและทรงบำเพ็ญพระราชกุศลต่างๆ ทำให้แคว้นทริภุญชัยในสมัยของพระองค์มีความ เจริญรุ่งเรืองอย่างมากพระเจ้าสุทโธทนะ กษัตริย์องค์ที่ ๓๔ พระองค์ทรงทำให้แคว้นทริภุญชัยมีจุดเด่นอยู่ ที่ การเป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา และกษัตริย์องค์สุดท้ายของแคว้นทริภุญชัยคือพระยาธิบยา หลังจากนั้น ประมาณต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๙ แคว้นทริภุญชัยก็ต้องสูญเสียเมืองให้แก่ พระเจ้ามังรายแห่งแคว้นโยนกเชียง แแสน

๕. แคว้นล้านนา

ที่มาของภาพ

<https://sites.google.com/site/jaruphasurapi/nit310/xanacagr-sri-wichay>

แคว้นล้านนามีศูนย์กลางอยู่ที่ นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ สามารถขยายอำนาจปกครองไปทั่วดินแดนในภาคเหนือ มี พญามังรายซึ่งเดิมปกครองเมืองเชียงแสนในต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๙ ในช่วงนั้นภาคเหนือมีอาณาจักรอย่างน้อยหลายแห่งเช่น ศรีบุญชัย เอลางค์ นครโยนกเชียงแสนซึ่งพญามังรายมหาราชสามารถรวบรวม แคว้นต่าง ๆ ในภาคเหนือเข้ามารวมกันเป็นอาณาจักรได้สำเร็จ และตั้งราชธานีใหม่ขึ้นที่เวียงกุมกามแต่ประทับอยู่ไม่นานก็ย้ายไปอยู่ที่เชียงใหม่ ในพ.ศ. ๑๘๓๙ อาณาจักรล้านนามีความเจริญรุ่งเรือง หลายด้าน เช่น ด้านการปกครองมีกฎหมายที่ใช้ปกครองบ้านเมือง เรียกว่ามังรายศาสตร์ ด้านภาษาล้านนามีอักษรเป็นของตนเองใช้ ๓ แบบ คืออักษรธรรมล้านนา อักษรฝักขาม และอักษรขอมหรืออักษรไทย นิเทศ ด้านศาสนาล้านนานั้นรับพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบ ลังกาวงศ์จากสุโขทัยและพม่ามีการสังคายนาพระไตรปิฎกใน พ.ศ. ๒๐๒๐ มีการสร้างวัดหลายแห่งเช่น วัด เจดีย์หลวง ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถของอยุธยาล้านนาได้ทำสงครามกับอยุธยา ติดต่อกัน ๒๔ ปี และในปลายพุทธศตวรรษที่ ๒๑ ล้านนาอ่อนแอลงเนื่องจากมีความ แตกแยกของผู้ปกครองและขุนนาง ดังนั้นขุนนางกลุ่มหนึ่งจึงได้เชิญ พระไชยเชษฐาธิราช จากอาณาจักรล้านช้างมาเป็นกษัตริย์ล้านนา แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาค่าความอ่อนแอของล้านนาทำให้ต้องตก เป็นประเทศราชทั้งของพม่าและอยุธยาและตั้งตนเป็นอิสระ และก็ตั้ง เตือนเป็นอิสระได้เพียงเวลาสั้นๆจนถึงสมัยธนบุรีล้านนาจึงได้มาอยู่ กับไทยและเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ ๕

เวียงกุมกาม ที่มาของภาพ

<https://travel.mthai.com/blog/58652.html>

พระยามังรายมหาราช ที่มาของภาพ <http://www.chiangtungbiz.com/88>

๖. แคว้นตามพรลิงค์

อาณาจักรตามพรลิงค์ ได้ก่อกำเนิดเกิดขึ้นและมีความรุ่งเรืองมาตั้งแต่ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๗ จุดหมายเหตุจีน เรียกอาณาจักรนี้ว่า ตันเหมยลิงหรือต้ามาลิ่ง ตรงกับหลักฐานเอกสารของอินเดียและศรีลังกา จารึกที่พบในบริเวณท้องถิ่นว่าตามพรลิงค์ และผลการศึกษาทางโบราณคดีเชื่อว่าเมืองหลวง ของอาณาจักรตามพรลิงค์อยู่ที่จังหวัด นครศรีธรรมราชในปัจจุบัน เก่าแก่ที่สุด ที่พบเกี่ยวกับ อาณาจักรตามพรลิงค์คือ หลักฐานที่พบในเขตอำเภอสิชลและอำเภอท่าศาลา เป็นเทวสถานในศาสนาพราหมณ์ทางลัทธิไศวนิกายและไวษณพนิกาย รูปเคารพในศาสนา เช่น ศิวลึงค์ ฐานโยนี รูปพระนารายณ์ เป็นต้นซึ่ง แสดงพัฒนาการของชุมชนตั้งแต่ประมาณศตวรรษที่ ๑๐ เป็นต้นมา

ที่ตั้งแคว้นตามพรลิงค์ ที่มาของภาพ

<https://sites.google.com/site/prawati-satrmexungtharawdi/>

อาณาจักรตามพรลิงค์สันนิษฐานว่ามีการโยกย้ายเมืองหลวงหลายครั้งหนึ่งเมืองบ้านท่าเรือตำบลท่าเรืออำเภอเมืองนครศรีธรรมราชเป็นที่ตั้งเมืองหลวงในยุคแรกเพราะมีทำเลที่เหมาะสมค้าขายติดต่อทางทะเลทะเล ยุคที่สองเมืองพระเวียงเขตตำบลศาลามีชัยอำเภอเมืองนครศรีธรรมราชเป็นที่ตั้งมีลักษณะพื้นที่มีขนาดใหญ่อยู่ในทำเลพื้นที่เพาะปลูกทำนามากขึ้น ยุคที่สามเมืองนครศรีธรรมราชบริเวณตั้งศาลากลางจังหวัดในปัจจุบัน ในพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ตามพรลิงค์ได้เปลี่ยนชื่อเป็นนครศรีธรรมราชปรากฏนามพระมหากษัตริย์ ชื่อศรีธรรมโศกราช และ จันทรภาณุ มีอำนาจทางการเมืองครอบคลุมเมืองต่างๆถึง ๑๒ เมืองต่อไปนี้ สายบุรี ปัตตานี กลันตัน ปาหัง ไทรบุรี พัทลุง ตรัง ชุมพร บันไทยสมอสงขลา ตะกั่วป่า และกระบุรีโดยใช้สัตว์ประจำปีเป็นตราของเมืองนั้นๆเช่น สายบุรีใช้หนู ปัตตานีใช้วัว เป็นต้นนครศรีธรรมราชในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ที่กำลังมีความเจริญรุ่งเรืองอยู่นั้นได้กลายเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาบนคาบสมุทรมลายู เดิมทีเดียวนครศรีธรรมราชมีความเจริญรุ่งเรืองด้านพุทธศาสนาทั้งนิกายเถรวาทและนิกายอักษริยวาท นครศรีธรรมราชได้หันไปนับถือพระพุทธศานานิกายเถรวาทอย่างรัฐลังกา

ตราประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มาของภาพ

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%03%E0%B8%B7%E0%B8%90>

วงศ์มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นพระพุทธศาสนา นิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์จึงเข้าสู่ดินแดนไทยเป็นครั้งแรกที่ นครศรีธรรมราชและภายหลังพระภิกษุสงฆ์จากนครศรีธรรมราชได้นำพระพุทธศานานิกายนี้ขึ้นไปเผยแพร่ยังกรุงสุโขทัยเมื่อปีพ.ศ. ๑๘๐๐ อันเป็นผลให้พระพุทธศานานิกายเถรวาทแบบลัทธิลังกาวงศ์ ได้ฝังรากลึกในสังคมไทยนับตั้งแต่บัดนั้นนครศรีธรรมราชยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องต้องเป็นเครือญาติกับราชวงศ์ที่ปกครองเมืองบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาในภาคกลางด้วย

๗. แคว้นศรีวิชัย

ที่ตั้งแคว้นศรีวิชัย ที่มาของภาพ

<https://sites.google.com/site/jarphasurapinit310/xanacakr-sri-wichay>

อาณาจักรศรีวิชัย เป็นชุมชนโบราณ ที่ตั้งอยู่ บริเวณเกาะชวา เกาะสุมาตรา และคาบสมุทรมลายู และดินแดนบางส่วน ทางภาคใต้ ของราชอาณาจักรไทยในปัจจุบัน ดินแดนนี้มีการติดต่อกับพ่อค้าชาวอินเดีย อาหรับ เปอร์เซีย และจีน มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๖ โดยได้รับอิทธิพลอารยธรรมทางศาสนาและศิลปกรรมจากอินเดีย ในบันทึกของหลวงจีนอี้จิงที่เดินทางโดยสารทางเรือเพื่อไปศึกษาธรรมวินัยที่ประเทศอินเดียเมื่อ พ.ศ. ๑๒๑๔ ปรากฏชื่อของอาณาจักรหนึ่งที่เรียกว่า ซิลิโพชิ ซึ่งแปลว่า ศรีวิชัย สำหรับศูนย์กลางของอาณาจักรศรีวิชัยอยู่ที่ใดนั้นยังปรากฏแน่ชัด

บ้างก็เชื่อว่าอยู่ที่บนเกาะสุมาตราโดยอ้างจากหลักฐานทางโบราณคดี และ ก็เชื่อว่า ศูนย์กลางของอาณาจักรอยู่ตอนเหนือ ของคาบสมุทรมลายู โดยเฉพาะอำเภอไชย จังหวัด สุราษฎร์ธานี ซึ่งมีการขุดพบซากโบราณวัตถุและโบราณสถานจำนวนมากที่แหลมโพธิ์อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ลักษณะของประติมากรรมที่พบในอาณาจักรศรีวิชัยในระยะแรกเป็นศิลปะอินเดียแบบคุปตะ เช่น พระพุทธรูปในสมัยหลังศิลปะแบบอินเดียแบบปาละและปาละผสมศิลปะพื้นเมือง เช่น รูปพระโพธิสัตว์ อวโลกิตศวรร ศรีวิชัยเป็นอาณาจักร ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ มั่นคงและมั่งคั่งด้วยทรัพยากรสมบัติรุ่งเรืองด้วยศิลปะและเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา นิกายมหายาน ศิลปกรรม ส่วนใหญ่ของอาณาจักรศรีวิชัยได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์ฮินดู และศาสนาพุทธนิกายมหายาน แม้ว่าศรีวิชัยได้หมดอำนาจไปแล้ว ศิลปะยังคงแพร่หลายไปทั่วดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะได้มีการขุดค้นพบศิลปะวัตถุและโบราณสถานแบบศรีวิชัย จำนวนมากทางภาคใต้โดยเฉพาะที่อำเภอไชยาและที่นครศรีธรรมราช

พระโพธิสัตว์อวโลกิตศวรร ที่มาของภาพ

<http://www.meetham.com/P-r/w006.html>

๘. แคว้นโคตรบูรณ์

ที่ตั้งแคว้นศรีโคตรบูรณ์ ที่มาของภาพ

<http://www.nakhonphanom.go.th/nakhonphanom/protectki ng/default.php?file=tab4&title=%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E>

อาณาจักรโคตรบูรณ์ ได้ถือกำเนิดขึ้นเมื่อประมาณ พุทธศตวรรษที่ ๑๑ ขึ้นต่อมาเมื่ออาณาจักรขอม รุ่งเรืองขึ้นมาและแพอำนาจเข้ามาอาณาจักรโคตรบูรณ์จึงเสื่อมสลายลงในพุทธศตวรรษที่ ๑๕ แคว้นศรีโคตรบูรณ์นักวิชาการหลายท่านมองว่าเป็นแคว้นในอุดมคติโดยประวัติความเป็นมาของแคว้นศรีโคตรบูรณ์จากหนังสือตำนานอุรังคธาตุอาจกำหนดขอบเขตของแคว้นศรีโคตรบูรณ์ว่าอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำโขง ตั้งแต่จังหวัดอุดรธานีหนองคายเวียงจันทน์และ นครพนมจังหวัดอุบลราชธานี บริเวณภูเก้าภูราม่าจะเป็นที่ตั้งศาสนสถานคือพระธาตุพนม

ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระอุรังคธาตุ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงพระธาตุหรือ พระอุรังคธาตุเป็นพระธาตุที่มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งสองฝั่งโขงโดยเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนทุกเผ่า ตำนานอุรังคธาตุกล่าวว่าการสร้างโบราณสถาน สำคัญทางพระพุทธศาสนาในกายเถรวาทคือเจดีย์พระธาตุพนมที่เมืองนครพนม ในประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓ เป็นเจดีย์สถานที่เก่าแก่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอายุกว่าพันปีมาแล้วเชื่อกันว่าภายในเจดีย์มีการบรรจุพระบรมธาตุส่วนหน้าพระอุระของพระพุทธเจ้าซึ่งเรียกว่าพระอุรังคธาตุลวดลายและภาพที่สลักบนแผ่นอิฐประดับรอบพระธาตุเจดีย์ทั้ง ๔ ด้านเป็นศิลปกรรม ของตน โดยเฉพาะ

ใบงานที่ ๔ เรื่อง คำนวณ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง คำนวณ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๓)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง คำนวณ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็นที่ ๑

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		คุณค่าของหลักฐาน
	หลักฐาน ที่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ที่ไม่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ขั้นต้น	หลักฐาน ขั้นรอง	

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		คุณค่าของหลักฐาน
	หลักฐาน ที่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ที่ไม่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ขั้นต้น	หลักฐาน ขั้นรอง	

ประเด็นที่ ๒

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		คุณค่าของหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ขั้นต้น	หลักฐาน ขั้นรอง	

เฉลย..ใบงานที่ ๔ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๓)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง คั่นคว่ำ จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็นที่ ๑

.....เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง.....

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานขั้นต้น	หลักฐานขั้นรอง	
ภาพถ่ายทางอากาศเมืองศรีเทพ		✓	✓		แผนผังเมืองที่มีการขยายเมือง ๒ ชั้น ผังเมืองเดิมเป็นรูปเกือบเป็นวงกลม เรียกว่า เมืองใน ต่อมาได้ขยายออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน เรียกว่า เมืองนอก เมืองโบราณ ศรีเทพ นับเป็นตัวแทนของเมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดี
ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ	✓			✓	ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ เป็นจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต อายุพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พบที่เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ สันฐานคล้ายดอกบัวตูมหรือตะปูหัวเห็ด

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานขั้นต้น	หลักฐานขั้นรอง	
จารึกคาถา เยธมมาฯ พบที่เมือง ศรีเทพ	✓		✓		พบที่เมืองศรีเทพ เป็นศิลาจารึกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า จารด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี เนื้อหาว่าด้วยคาถาเยธมมาฯ (หัวใจของพระพุทธศาสนา) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมและพบมากในกลุ่มจารึกที่สร้างในพุทธศตวรรษที่ ๑๒
บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดก โลก ใน หลากหลาย มิติ	✓			✓	พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ 12-15) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง 2.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ 16-18) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายัน) 3.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ 18 ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระรูดงค์เรียกว่า "เมืองอภัยสาลี"

ประเด็นที่ ๒

..... ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร.....

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานขั้นต้น	หลักฐานขั้นรอง	
เขาค้างใน		✓	✓		เขาค้างนอกเป็นเจดีย์ศิลาแลง แผนผังสี่เหลี่ยมผืนผ้ายกเก็จ มีบันไดทางขึ้นสู่ลานด้านบนทางทิศตะวันออก สภาพปัจจุบันปรักหักพังมาก หลักฐานที่เหลืออยู่เป็นเพียงส่วนฐานขนาดใหญ่ ไม่ทราบส่วนยอดที่แท้ตั้งหรือรูปแบบอาคารบนลานด้านบนว่าเป็นอย่างไร พบงานปูนปั้นประดับส่วนฐานบ้าง โดยเฉพาะทางด้านใต้ โดยขึ้นเป็นรูปคนแคระแบกและพรรณพฤกษา เขาค้างนอกตั้งอยู่กลางเมืองในของเมืองศรีเทพ นับได้ว่าเป็นเจดีย์กลางเมืองซึ่งน่าจะพัฒนามาเป็นคติมหาธาตุกลางเมืองในสมัยสุโขทัยและอยุธยา
เขาค้างนอก (ศรีเทพ)		✓	✓		จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น และมหาสถูปปุโรพุทโธ ทำให้กำหนดอายุเขาค้างนอกไว้ราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 สร้างด้วยอิฐแบบทวารวดีที่ผสมกลมกลืนเข้าในเนื้ออิฐค่อนข้างมาก สภาพปรักหักพังจนศิขารายละเอียดได้ลำบาก มีแนวหลุมเสากลมล้อมรอบเจดีย์แสดงว่าครั้งหนึ่งเคยมีหลังคาคลุมลานยอดนี้
บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ	✓			✓	พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ 12-15) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง 2.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ 16-18) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายัน) 3.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ 18 ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระธุดงค์เรียกว่า "เมืองอภัยสาลี"

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/๑ อธิบายรวบรวมหลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเรียบเรียงและนำเสนอ ขั้นตอนนี้เป็นการสรุปและอธิบาย สิ่งที่คุณศึกษาได้ตั้งประเด็นไว้ จากนั้นจึงเผยแพร่ทำให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจเรื่องที่เราศึกษา และยินยอมให้ผู้อื่นเปิดสอบว่าสิ่งที่เราได้ศึกษาตีความนั้น เชื่อถือได้เพียงใด ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเรื่องราวที่ศึกษาหากถูกต้องต้องมีเหตุผลเป็นที่ ยอมรับข้อความก็จะได้รับการยอมรับว่าเป็นประวัติศาสตร์

๓. สาระการเรียนรู้

วิธีการทางประวัติศาสตร์ จึงเป็นวิธีการศึกษาความรู้ที่เป็นระบบระเบียบและเป็นสากล มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ

- ๑) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา
- ๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล
- ๓) การจัดระบบข้อมูล
- ๔) การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ

ในขั้นตอนที่ ๕ การเรียบเรียงและนำเสนอ

การเรียบเรียงและนำเสนอ ขั้นตอนนี้เป็นการสรุปและอธิบาย สิ่งที่คุณศึกษาได้ตั้งประเด็นไว้ จากนั้นจึงเผยแพร่ทำให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจเรื่องที่เราศึกษา และยินยอมให้ผู้อื่นเปิดสอบว่าสิ่งที่เราได้ศึกษาตีความนั้น เชื่อถือได้เพียงใด ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเรื่องราวที่ศึกษาหากถูกต้องต้องมีเหตุผลเป็นที่ ยอมรับข้อความก็จะได้รับการยอมรับว่าเป็นประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นการจำลองภาพบุคคลหรือเหตุการณ์ในอดีต ขึ้นใหม่

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกวิธีการในการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- ร่วมกันการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญของการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ร่วมกันเรียบเรียงและนำเสนอ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๕ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.

๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๑) หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียน ร่วมกันเรียบเรียงและ นำเสนอ ด้วยความเข้าใจว่า เป็นขั้นตอนที่ ๕ ของวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗, ๕.๒.๑) ด้านความรู้ บอกวิธีการในการเรียบเรียง และนำเสนอเพื่อสรุป เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ได้	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที) ๑. วิธีการทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยกี่ขั้นตอน ๒. ในช่วงเวลาที่ผ่านไป นักเรียนได้ทำขั้นตอนใดของ วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๓. การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล มีความสำคัญอย่างไรต่อการศึกษาประวัติศาสตร์	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที) ๑. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ ๑) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อ ในการศึกษา ๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล ๓) การจัดระบบข้อมูล ๔) การวิเคราะห์ข้อมูล ๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ ๒. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...การค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล ๓. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...เป็นการ กำหนดทิศทางการศึกษาหัวข้อในประวัติศาสตร์	๑) ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง หลักฐานเมือง ศรีเทพ ๒) ใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบ เรียงเรื่องราว เมืองศรีเทพ ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง การเรียบ เรียงและ นำเสนอ	ใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบ เรียง เรื่องราว เมืองศรีเทพ	แบบสังเกตการ ทำงานร่วมกับ เพื่อน
	ขั้นสอน (๑๕ นาที)				

<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๑)</p> <p style="text-align: center;">หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์</p> <p style="text-align: center;">กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที</p>					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>ด้านทักษะกระบวนการ ร่วมกันการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้</p> <p>ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม เห็นความสำคัญของการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์</p> <p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>๑. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน ร่วมทำกิจกรรม ร้อยเรียงเรื่องราว</p> <p>ก. ให้นักเรียนช่วยกันเรียบเรียงเนื้อหาจากการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล ทั้ง ๖ แหล่งคือ</p> <p>๑. ภาพถ่ายทางอากาศ เมืองศรีเทพ</p> <p>๒. เขาค้างใน</p> <p>๓. จารึกคาถาเยธมมาฯ พบที่เมืองศรีเทพ</p> <p>๔. ศิลাজารึกเมืองศรีเทพ</p> <p>๕. เขาค้างนอก (ศรีเทพ)</p> <p>๖. บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ</p> <p>เพื่อตอบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเมืองศรีเทพ คือ</p> <p>- เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง</p> <p>โดยนำข้อมูลจากใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพมาใช้เป็นแนวทางในการเรียบเรียง โดยครูมีเวลาให้ กลุ่มละ ๑๐ นาที โดยให้ขีดเส้นใต้ข้อความที่</p>	<p>นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน และร่วมทำกิจกรรม ร้อยเรียงเรื่องราว ได้แนวคำตอบดังนี้</p> <p>จากหลักฐานที่ศึกษา แหล่งที่ ๑ บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ ระบุว่าเมืองศรีเทพมีวัฒนธรรม แบ่งเป็น ๓ ระยะ ๑. ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕) ตัวอย่างเช่น</p> <p>แผนผังเมืองที่มีการขยายเมือง ๒ ชั้น ผังเมืองเดิมเป็นรูปเกือบเป็นวงกลม เรียกว่า เมืองใน ต่อมาได้ขยายออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน เรียกว่า เมืองนอก และมีการรับวัฒนธรรมจากอินเดีย แหล่งที่ ๒ พบศิลাজารึกเมืองศรีเทพ เป็นจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต อายุพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พบที่เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ สันฐานคล้ายดอกบัวตูมหรือตะปูหัวเห็ด และ แหล่งที่ ๓ พบศิลাজารึกรูป</p>			

<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๑)</p> <p style="text-align: center;">หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์</p> <p style="text-align: center;">กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที</p>					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ	<p>เกี่ยวข้องกับประเด็นคำถาม “เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง”</p> <p>ข. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อความที่ขีดเส้นใต้ได้จากแต่ละข้อมูล</p> <p>ค. นักเรียนร่วมกันเรียบเรียงข้อมูล เพื่อตอบประเด็นคำถาม เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง</p>	<p>สีเหลืองผืนผ้า จารด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี เนื้อหาว่าด้วยคาถาเยธมมาฯ (หัวใจของพระพุทธศาสนา) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมและพบมากในกลุ่มจารึกที่สร้างในพุทธศตวรรษที่ ๑๒</p> <p>ต่อมาระยะหนึ่ง ๒.ระยะร่วมสมัยเขมร สมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘) และ๓.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระร่วงค์เรียกว่า “เมืองอภัยสาลี”</p>			
	<p>ขั้นปฏิบัติ (๑๕ นาที)</p> <p>๑. นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน ร่วมทำกิจกรรม ร้อยเรียงเรื่องราว</p> <p>ก. ให้นักเรียนช่วยกันเรียบเรียงเนื้อหาจากการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล ทั้ง ๖ แหล่งคือ</p> <p>๑. ภาพถ่ายทางอากาศ เมืองศรีเทพ</p>	<p>นักเรียนเรียบเรียง จากหลักฐานที่ศึกษามา แหล่งที่ ๑ เขาคลังนอก (ศรีเทพ) ระบุได้ว่าศิลปกรรมของเมืองศรีเทพ พุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๕ ศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น สร้างเป็นเจดีย์ศิลาแลง แผ่นผั่งสีเหลืองผืนผ้ายกเก็จ มี</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๑)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>๒.เขาค้างใน</p> <p>๓.จารึกคากาเยธมมาฯ พบที่เมืองศรีเทพ</p> <p>๔.ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ</p> <p>๕. เขาค้างนอก (ศรีเทพ)</p> <p>๖. บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ</p> <p>เพื่อตอบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเมืองศรีเทพ คือ</p> <p>- ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร</p> <p>โดยนำข้อมูลจากใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพมาใช้เป็นแนวทางในการเรียบเรียง โดยครูมีเวลาให้ กลุ่มละ ๑๐ นาที โดยให้ขีดเส้นใต้ข้อความที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคำถาม “เมื่อศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร”</p> <p>ข.ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อความที่ขีดเส้นใต้ได้จากแต่ละข้อมูล</p> <p>ค.นักเรียนร่วมกันเรียบเรียงข้อมูล ลงในใบงาน...</p> <p>ง. จากนั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอเรื่องราวที่ได้จากการเรียนเรียน</p>	<p>บันไดทางขึ้นสู่ลานด้านบนทางทิศตะวันออก</p> <p>สภาพปัจจุบันปรักหักพังมาก หลักฐานที่เหลืออยู่เป็นเพียงส่วนฐานขนาดใหญ่ ไม่ทราบส่วนยอดที่แท้ตั้งหรือรูปแบบอาคารบนลานด้านบนว่าเป็นอย่างไร พบงานปูนปั้นประดับส่วนฐานบ้าง โดยเฉพาะทางด้านใต้ โดยปั้นเป็นรูปคนแคระแบกและพรรณพฤกษา เขาค้างนอกตั้งอยู่กลางเมืองในของเมืองศรีเทพ นับได้ว่าเป็นเจดีย์กลางเมืองซึ่งน่าจะพัฒนามาเป็นคติมหาธาตุกลางเมืองในสมัยสุโขทัยและอยุธยา แหล่งที่ ๒ โบราณสถานเขาค้างในตั้งอยู่เกือบกลางเมืองในซึ่งเป็นเมืองโบราณที่มีแผนผังเกือบกลม ตามลักษณะทั่วไปของเมืองโบราณทวารวดีนั้น ประกอบกับรูปแบบแผนผังตัวสถาปัตยกรรมประธานที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแตกต่างจากสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลเขมรดังเช่นปราสาทศรีเทพและปราสาทสองพี่น้อง จึงสันนิษฐานว่าโบราณสถานเขาค้างในคงมีระยะแรกสร้างในสมัยทวารวดี โดยมีรูปแบบเทียบ</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๑)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
		<p>ได้กับโบราณสถานหมายเลข ๑๘ (วัดโขลงสุวรรณคีรี) เมืองคูบัว จังหวัดราชบุรี แหล่งที่ ๓ บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ ๑.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง ๒.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายัน) ๓.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระอู่ดงค์เรียกว่า “เมืองอภัยสาลี”</p>			

<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๑)</p> <p style="text-align: center;">หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหส์วิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์</p> <p style="text-align: center;">กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที</p>					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>ขั้นสรุป (๑๐ นาที)</p> <p>ครูถามนักเรียนเพื่อสรุปแนวทางของการเรียบเรียงข้อมูล ว่า การเรียบเรียงข้อมูลมีความสำคัญอย่างไร</p>	<p>นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...การเรียบเรียงข้อมูลนำข้อมูลที่ผ่านการประเมินคุณค่าและตีความมาวิเคราะห์หรือแยกแยะ จัดประเภทของเรื่องออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ โดยเนื้อหาในเรื่องเดียวกันก็ควรจะไปด้วยกัน รวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กัน เรื่องที่เป็นเหตุเป็นผล จากนั้นนำเรื่องทั้งหมดมาสังเคราะห์หรือรวมเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นการจำลองภาพบุคคลหรือเหตุการณ์ในอดีตขึ้นใหม่</p>			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง หลักฐานเมืองศรีเทพ
- ๒) ใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบเรียงเรื่องราวเมืองศรีเทพ
- ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบเรียงเรื่องราวเมืองศรีเทพ

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกวิธีการในการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้	ตรวจใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบเรียงเรื่องราวเมืองศรีเทพ	ใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบเรียงเรื่องราวเมืองศรีเทพ	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - ร่วมกันการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้	สังเกตการร่วมกับเพื่อนการเรียบเรียงและนำเสนอ	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญของการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์	ตรวจใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบเรียงเรื่องราวเมืองศรีเทพ	ใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบเรียงเรื่องราวเมืองศรีเทพ	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) ร่วมกันเรียบเรียงและนำเสนอ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๕ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)	ตรวจใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบเรียงเรื่องราวเมืองศรีเทพ	ใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบเรียงเรื่องราวเมืองศรีเทพ	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการร่วมกับเพื่อนการเรียบเรียงและนำเสนอ	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ			
--	--	--	--

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ตรวจใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบเรียงเรื่องราวเมืองศรีเทพ	เขียนเรียงเรื่องราว	เรียบเรียงเรื่องราว จากหลักฐานได้ถูกต้อง ชัดเจน ทั้ง ๓ ชั้น	เรียบเรียงเรื่องราว จากหลักฐานได้ถูกต้อง ชัดเจน ทั้ง ๒ ชั้น	เรียบเรียงเรื่องราว จากหลักฐานได้ถูกต้อง ชัดเจน ทั้ง ๑ ชั้น
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๖

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

ความสำเร็จ

.....
.....

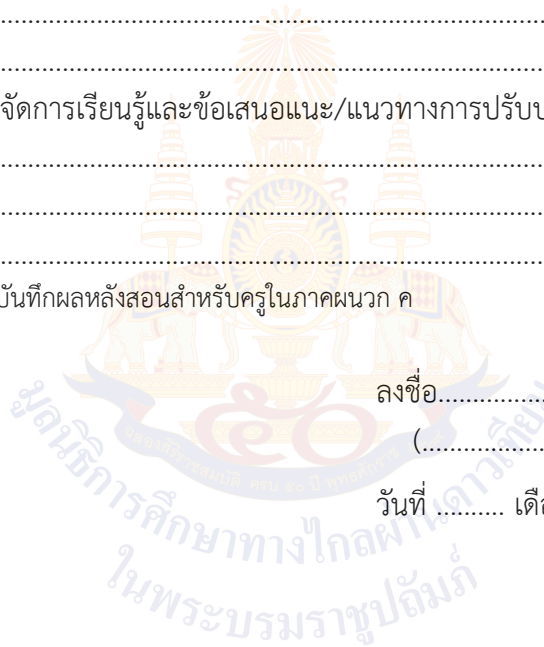
ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง หลักฐานเมืองศรีเทพ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. ภาพถ่ายทางอากาศ เมืองศรีเทพ

ที่มาของภาพ: <https://culturio.sac.or.th/collection/๑๕๑>

เมืองโบราณศรีเทพแห่งนี้ มีแผนผังเมืองที่มีการขยายเมือง ๒ ชั้น ผังเมืองเดิมเป็นรูปเกือบเป็นวงกลม เรียกว่า เมืองใน ต่อมาได้ขยายออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน เรียกว่า เมืองนอก เมืองโบราณศรีเทพ นับเป็นตัวแทนของเมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดีที่มีผังเมืองเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง

๒.เขาค้างใน

ที่มา: <https://seaarts.sac.or.th/artwork/๘๒>

โบราณสถานเขาค้างในเป็นโบราณสถานขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในเมืองในของเมืองศรีเทพ เป็นศาสนสถานในศาสนาพุทธ และมีมาตั้งแต่สมัยแรกสร้างเมืองในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ โดยผลการขุดแต่งพบวาระยะแรกโบราณสถานแห่งนี้คงสร้างขึ้นในพุทธศาสนาเถรวาทตามการนับถือในวัฒนธรรมทวารวดีระยะแรก ต่อมาในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๔ จึงได้เปลี่ยนเป็นพุทธศานาเถรวาท เนื่องจากได้พบประติมากรรมพระโพธิสัตว์หลายองค์และพบร่องรอยการซ่อมแซมเปลี่ยนแปลงในระยะเวลาเดียวกันนี้พร้อมกับการทำลายปูนปั้นประดับที่ฐานอาคารซึ่งยังหลงเหลือให้เห็นอยู่ทางด้านทิศตะวันตกและทิศใต้

เขาค้างในคงมีบทบาทเป็นโบราณสถานสำคัญของเมืองศรีเทพตั้งแต่แรกสร้างเมืองเรื่อยมาจนในพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ด้วย จึงได้พบพระพุทธรูปอิทธิพลศิลปะเขมรแบบบาปวน-นครวัดด้วย

ที่มาของชื่อ เขาค้างใน เป็นชื่อที่ชาวบ้านเรียก โดยมาจากสภาพพื้นที่ที่เคยมีเนินดินและต้นไม้ปกคลุมโบราณสถานจนมีลักษณะคล้ายภูเขา ส่วนคลัง มาจากความเชื่อที่ว่าเป็นที่ที่เคยเก็บของมีค่าหรือเป็นคลังอาวุธ ซึ่งอยู่ในเมือง จึงเรียกให้ต่างจากอีกแห่งคือเขาค้างนอก (กรมศิลปากร, ๒๕๕๐, ๙๕)

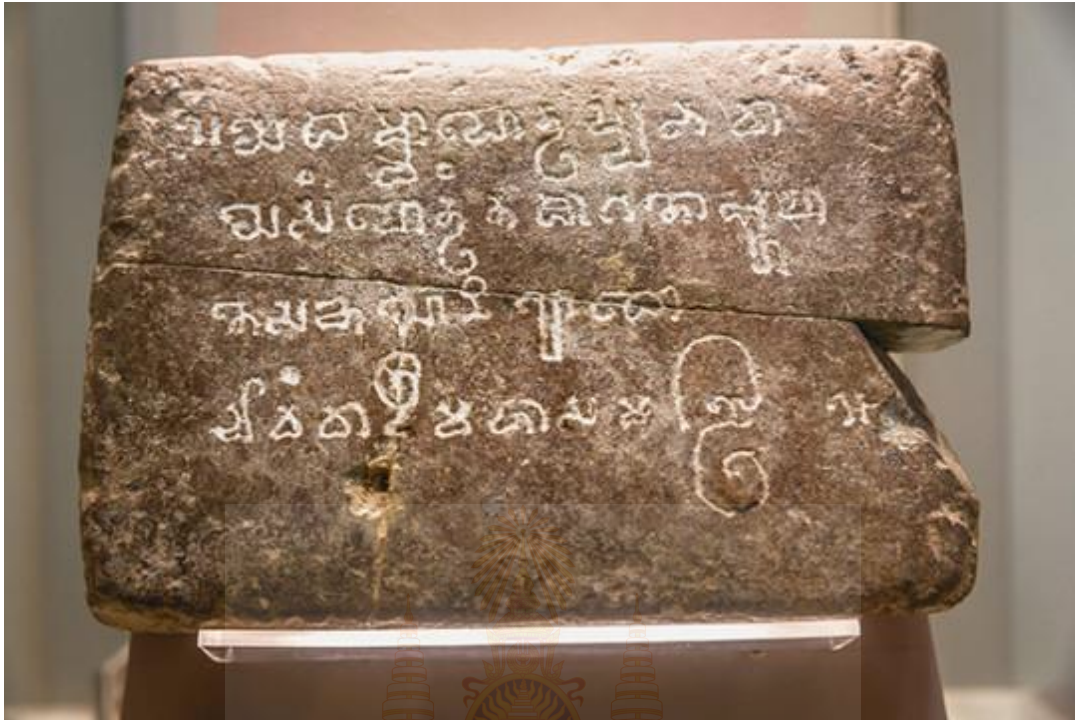
โบราณสถานเขาค้างในประกอบด้วย สถาปัตยกรรมประธาน ปัจจุบันเหลือแต่ส่วนฐานที่มีแผนผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด ๒๘ x ๔๔ เมตร สูงประมาณ ๑๒ เมตร ก่อด้วยศิลาแลงเป็นวัสดุหลัก หันหน้าไปทางด้านทิศตะวันออก ซึ่งด้านหน้านี้มีบันไดขึ้นสู่ลานชั้นบน ซึ่งปัจจุบันยังเหลือร่องรอยปูนฉาบอยู่ที่พื้นด้านทิศตะวันออก ด้านทิศตะวันตกมีร่องรอยฐานรูปสี่เหลี่ยม จึงสันนิษฐานว่าด้านบนส่วนนี้คงเคยมีสถูปมณฑป หรือวิหาร ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพ และด้านตะวันออกคงเป็นลานกว้างที่ประกอบพิธีกรรม ที่ขอบลานด้านขวามีร่องรอยของฐานสิ่งก่อสร้างทำด้วยอิฐ

ส่วนสำคัญที่ช่วยบ่งชี้ถึงอายุสมัย และรูปแบบวัฒนธรรมของสถาปัตยกรรมประธานนี้คือ ส่วนฐานที่ก่อด้วยศิลาแลง ซึ่งประกอบด้วยฐานเขียงและฐานปัทม์ โดยฐานปัทม์ประกอบด้วยฐานบัวคว่ำบัวหงาย บัววลัย ลูกแก้วและบัวหงายซ้อนลดหลั่นกันขึ้นไป ลักษณะฐานเช่นนี้สอดคล้องกับโบราณสถานหมายเลข ๑๘ (วัดโขลงสุวรรณคีรี) เมืองโบราณคูบัว จังหวัดราชบุรี (สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์, ม.ร.ว., ๒๕๓๒, ๔๒; กรมศิลปากร, ๒๕๕๐, ๘๔) ซึ่งฐานเหล่านี้ได้รับการตกแต่งด้วยภาพปูนปั้นเป็นลวดลายเครื่องประดับ โดยลวดลายชั้นล่างสุดเป็นแถวของลายก้านขดที่นิยมกันในสมัยทวารวดี ถัดขึ้นมาที่ท้องไม้ที่เจาะช่องสี่เหลี่ยม มีรูปคนแคะและสัตว์ประดับเป็นแถว ถัดขึ้นไปเป็นหน้ากระดานประดับลายก้านขด ต่อไปเป็นลายกรอบสี่เหลี่ยมเล็กๆ ส่วนบนขึ้นไปพังทลายไม่เหลือร่องรอย ลวดลายปูนปั้นที่พบที่เขาค้างในอาจจัดจำแนกเป็นกลุ่มได้คือ (๑) ภาพบุคคล ได้แก่ เศียรพระพุทธรูป รูปแบบศิลปะทวารวดี รูปคนแคะแบกติดกับฐานโบราณสถาน (๒) ภาพรูปสัตว์ ได้แก่ รูปสิงห์ ช้าง และม้า ลายทั้งสองกลุ่มที่พบที่เขาค้างในมีความคล้ายคลึงกับแหล่งโบราณคดีอื่นๆในสมัยทวารวดี เช่น เมืองคูบัว จังหวัดราชบุรี เจดีย์จุลประโทน วัดพระเมรุ จังหวัดนครปฐม โบราณสถานที่บ้านโคกไม้เดน จังหวัดนครสวรรค์ และโบราณสถานวัดนครโกษา จังหวัดลพบุรี (๓) ภาพพันธุ์พฤกษา ส่วนใหญ่ชำรุด เท่าที่ศึกษาได้มีลายดอกไม้กลมแฉกด้วยใบไม้มีวน ขนาบด้วยลายรูปไข่สองวงซ้อนกันสลับด้วยแนวลายสี่เหลี่ยมสองรูปซ้อนกันสลับด้วยลายสี่เหลี่ยมสองรูปซ้อนกัน โดยมีแนวลายลูกประคำทั้งสองข้าง ซึ่งลายดังกล่าวเป็นลายที่นิยมมากในศิลปะทวารวดี เช่น ธรรมจักรที่พบที่นครปฐม และเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ถ้ำฝาโถ จังหวัดราชบุรี นอกจากนี้ยังมีลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ก็สัมพันธ์กับที่พบในแหล่งโบราณคดีสมัยทวารวดีอื่นๆเช่นกัน (สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์, ม.ร.ว., ๒๕๓๒, ๔๒-๔๖)

นอกจากสถาปัตยกรรมประธานแล้ว โบราณสถานเขาค้างในยังประกอบด้วย วิหาร เจดีย์ราย อาคารประกอบพิธีกรรม ซึ่งทั้งหมดมีกำแพงก่อด้วยศิลาแลงล้อมรอบ สำหรับวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างที่โบราณสถานเขาค้างใน ได้แก่ ศิลาแลง มีขนาดหลากหลายตามลักษณะอาคาร อิฐมักพบเป็นร่องรอยว่าใช้เป็นส่วนของสิ่งก่อสร้างตอนบน อิฐปูพื้น แนวทางเดิน ส่วนปูนพบว่าใช้ฉาบภายนอกของฐานศิลาแลงและใช้ทำเป็นลวดลายปูนปั้นประดับอาคาร

จากการที่โบราณสถานเขาค้างในตั้งอยู่เกือบกลางเมืองในซึ่งเป็นเมืองโบราณที่มีแผนผังเกือบกลม ตามลักษณะทั่วไปของเมืองโบราณทวารวดีนั้น ประกอบกับรูปแบบแผนผังตัวสถาปัตยกรรมประธานที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแตกต่างจากสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลเขมรดังเช่นปราสาทศรีเทพและปราสาทสองพี่น้อง จึงสันนิษฐานว่าโบราณสถานเขาค้างในคงมีระยะแรกสร้างในสมัยทวารวดี โดยมีรูปแบบเทียบได้กับโบราณสถานหมายเลข ๑๘ (วัดโขลงสุวรรณคีรี) เมืองคูบัว จังหวัดราชบุรี (อรนุช แสงจารีก, ๒๕๒๗, ๘ ; พงศ์ธันว์ และคณะ, ๒๕๓๕) และได้มีการใช้งานต่อเนื่องมาตลอดที่เมืองศรีเทพเจริญรุ่งเรืองสำหรับโบราณวัตถุที่พบที่โบราณสถานเขาค้างใน ได้แก่ เศียรพระพุทธรูปปูนปั้น พระพุทธรูปสำริดประทับนั่งปางสมาธิ และประทับยืนปางแสดงธรรมทั้งสองพระหัตถ์ รูปแบบศิลปะทวารวดี อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๖ พระโพธิสัตว์อาริยมตไตรยสำริด และเงิน กำหนดอายุในพุทธศตวรรษที่ ๑๔

๓.จารึกคาถาเยธมมาฯ พบที่เมืองศรีเทพ

ที่มา: <https://culturio.sac.or.th/content/๑๒๐๓>

จารึกคาถาเยธมมาฯ พบที่เมืองศรีเทพ เป็นศิลาจารึกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า จารด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี เนื้อหาว่าด้วยคาถาเยธมมาฯ (หัวใจของพระพุทธศาสนา) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมและพบมากในกลุ่มจารึกที่สร้างในพุทธศตวรรษที่ ๑๒

จารึกหลักนี้ เป็นคาถาสั้นๆที่เป็นบทสรุปของคำสอนของพระพุทธศาสนาครอบคลุมเนื้อหาของอริยสัจ ๔ ได้แก่ทุกสมุทัยนิโรธนิกซึ่งถือเป็นหัวใจของพุทธศาสนาและเกิดความเชื่อว่าคาถาบทนี้สามารถเปลี่ยนคนนอกพุทธศาสนาให้เข้าใจหลักธรรมคำสอนและร่วมใจศรัทธาในพระพุทธศาสนาด้วยดังนั้นการทอดจารึกคาถาเยธมมานี้ซึ่งเป็นยุคแรกเริ่มของการรับพุทธศาสนาจากอินเดียจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงถึงการเผยแผ่พุทธศาสนาสู่คนพื้นเมือง

๔. ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ

ที่มา: <https://culturio.sac.or.th/content/๑๒๐๐>

ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ เป็นจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต อายุพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พบที่เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ สันฐานคล้ายดอกบัวตูมหรือตะปูหัวเห็ด

๕. เขาค้างนอก (ศรีเทพ)

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/83>

ประวัติการสร้าง

ไม่พบประวัติการสร้างที่แน่ชัด แต่จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น และมหาสถูปุโรพุทโธ ทำให้กำหนดอายุเขาค้างนอกไว้ราวพุทธศตวรรษที่ 14-15

ลักษณะทางศิลปกรรม

เขาค้างนอกเป็นเจดีย์ที่ใช้ศิลาแลงเป็นวัสดุหลัก ไม่มีปูนฉาบหรือปูนปั้นประดับ เฉพาะองค์เจดีย์ประธานที่ตั้งอยู่บนลานยอดเท่านั้นที่ใช้อิฐเป็นวัสดุหลัก เขาค้างนอกมีลักษณะเป็นฐานขนาดใหญ่ซ้อนชั้นกัน บนลานยอดสุดมีเจดีย์ 1 องค์ แผนผังของฐานขนาดใหญ่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสยกเก็จ 5 เก็จ โดยแต่ละด้านจะประกอบด้วยเก็จกึ่งกลางที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เก็จที่ขนานเก็จกึ่งกลางมี 2 เก็จขนาดเล็กที่สุด และเก็จที่มุม 2 เก็จ ทุกด้านมีแนวบันไดทางขึ้นสู่ลานยอดพาดผ่านจากเก็จใหญ่ที่กึ่งกลาง ผังของฐานมีลวดบัวหลายเส้นซ้อนลดหลั่นกัน โดยลวดบัวสำคัญที่แสดงถึงความเป็นศิลปะทวารวดี ได้แก่ บัวล้อย หรือกลศ นอกจากนี้ยังประดับตกแต่งผนังของฐานด้วยวิมานหรือปราสาทจำลอง แต่ละด้านมีวิมาน 8 หลังประดับอยู่ที่เก็จขนานเก็จกึ่งกลาง เก็จมุม และผนังระหว่างเก็จ รูปแบบของลวดบัวทำนิกถึงลวดบัวในศิลปะปาละตอนต้น ในขณะที่วิมานทำนิกถึงศิลปะโจฬะตอนต้น ลานยอดมีเจดีย์ก่ออิฐ 1 องค์ สร้างด้วยอิฐแบบทวารวดีที่ผสมกลมกลืนในเนื้ออิฐค่อนข้างมาก สภาพปรักหักพังจนศึกษารายละเอียดได้ลำบาก มีแนวหลุมเสากลมล้อมรอบเจดีย์

เมืองโบราณศรีเทพ ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำป่าสัก ที่ตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ สองฝั่งแม่น้ำป่าสัก มีร่องรอยการตั้งชุมชนตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ราว 3,000 ปีลงมา โดยเฉพาะบริเวณลุ่มน้ำป่าสักตอนกลางแถบอำเภอศรีเทพ อำเภอชัยบาดาล อำเภอพัฒนานิคม และอำเภอวังม่วง ที่พบแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์หลายสิบแหล่ง

พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ 12-15) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง 2.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ 16-18) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายัน) 3.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ 18 ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระอู่รงค์เรียกว่า “เมืองอภัยสาลี”

ส่วนการศึกษาเรื่องเมืองศรีเทพเริ่มต้นโดยสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เมื่อ พ.ศ.2447 พระองค์เสด็จตรวจราชการมณฑลเพชรบูรณ์ ตั้งพระทัยจะค้นหาเมืองโบราณ ด้วยเหตุที่ว่าพื้นที่เมืองเพชรบูรณ์อยู่ระหว่างเมืองสุโขทัย ลพบุรี และพิมาย ควรที่จะมีปราสาทบ้าง หากสิ่งที่พระองค์ทรงพบเมื่อเสด็จถึงเมืองศรีเทพคือ “ศิลาจารึก” ศิลาจารึกที่พบในเมืองศรีเทพ มีหลายหลักด้วยกัน จารึกเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า เมืองศรีเทพในวัฒนธรรมทวารวดี ราวพุทธศตวรรษที่ 11-14 เป็นเมืองสำคัญในลุ่มน้ำป่าสัก ที่มีความเจริญรุ่งเรือง มีการติดต่อกับดินแดนใกล้เคียงและประเทศจีน ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่เมืองศรีเทพจะได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมเขมรโบราณในราวพุทธศตวรรษที่ 15-18 ต่อไป ส่วนเนื้อความในจารึกบันทึกเรื่องใดต้องติดตาม

จนวันนี้การศึกษาเกี่ยวกับเมืองศรีเทพก็ขยายไปในมิติที่หลากหลายขึ้น มีการพิจารณาและตั้งข้อสงสัยว่าเมืองศรีเทพที่ตั้งอยู่ลึกเข้ามาตอนในของแผ่นดิน สามารถระดมแรงงาน และทรัพยากรจากที่ใดมาก่อนสร้างและโบราณสถานเขาค้างใน เขาค้างนอก และปราสาทศรีเทพ ตลอดจนรูปศิลปกรรมของโบราณวัตถุหลากหลายแบบหลายสมัย ได้อย่างไร เพียงการค้าของป่าไม้ น่าจะเพียงพอ ปัจจัยสำคัญหลักที่สันนิษฐานว่าเป็นเงื่อนไขในการสร้างเมืองโบราณนี้คือ “การค้าทองแดง” ส่วนแหล่งแร่ทองแดงในยุคนั้นอยู่ที่ใด เรื่องนี้ต้องติดตาม มาดูเรื่องเล็กที่อาจไม่เล็กจริง นั่นคือ “สารับกับข้าว” ของเมืองศรีเทพ ข้อมูลบางส่วนเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหารของชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานรอบๆ เมืองโบราณศรีเทพ ที่สืบเนื่องมาจนปัจจุบัน มี “ก่ำจัด” เป็นหนึ่งในวัตถุดิบสำคัญ ก่ำจัดที่ให้รสเผ็ดซ่าชาลิ้น และกลิ่นฉุน ก่ำจัด มีชื่อเรียกอื่นๆ อีก เช่น มะช่วง, พริกพราน เป็นวัตถุดิบอาหารสำคัญ ใช้เป็นเครื่องปรุงรสรสหลายทั่วไปในเขตจังหวัดลพบุรี เพชรบูรณ์ เพชรบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี และตั้งแต่ภาคเหนือตอนล่างขึ้นไป และแน่นอนว่าเมืองโบราณศรีเทพด้วย แล้วก่ำจัดใช้ทำอาหารอะไรบ้างก็ต้องติดตาม

และประเด็นที่ทำหายยิ่งก็คือ “โบราณวัตถุเมืองศรีเทพ” ในต่างแดน เป็นที่ทราบกันดีว่า มีการลักลอบขุดโบราณวัตถุจากเมืองโบราณต่างๆ และจำหน่ายแก่นักสะสม โบราณวัตถุศรีเทพในไทยก็เช่นกัน หลายชิ้นอยู่ในการครอบครองของนักสะสมเอกชน และองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ยกตัวอย่าง สหรัฐอเมริกา มีพิพิธภัณฑ์ถึง 4 แห่ง ที่สะสมโบราณวัตถุของเมืองโบราณศรีเทพ โดยพิพิธภัณฑ์นอร์ตัน ไซมอน เมืองพาสาดีน่า มลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ได้ชื่อว่ามีโบราณวัตถุจากศรีเทพมากที่สุด ส่วนในประเทศวัตถุโบราณศรีเทพอยู่ในการครอบครองของเอกชนทั้งที่เป็นเอกชน และองค์กร หลายชิ้นกำลังอยู่ในระหว่างการติดตามคืนของคณะกรรมการติดตามคืนโบราณวัตถุของไทยในต่างประเทศอย่างเป็นทางการ โบราณวัตถุที่ว่าเป็นอย่างใด, อยู่ในการครอบครองใคร เรื่องนี้ก็ต้องติดตาม

https://www.matichon.co.th/prachachuen/news_4308852

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบเรียงเรื่องราวเมืองศรีเทพ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง การเรียบเรียงและนำเสนอ

ประเด็นที่ ๑

จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน ๓ ชิ้น ได้แก่

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ.....

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ.....

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ.....

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ.....แสดงให้เห็นว่า.....

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ.....แสดงให้เห็นว่า.....

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ.....แสดงให้เห็นว่า.....

ประเด็นที่ ๒

.....

จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน ๓ ชิ้น ได้แก่

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ.....

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ.....

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ.....

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ.....แสดงให้เห็นว่า.....

.....

.....

.....

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ.....แสดงให้เห็นว่า.....

.....

.....

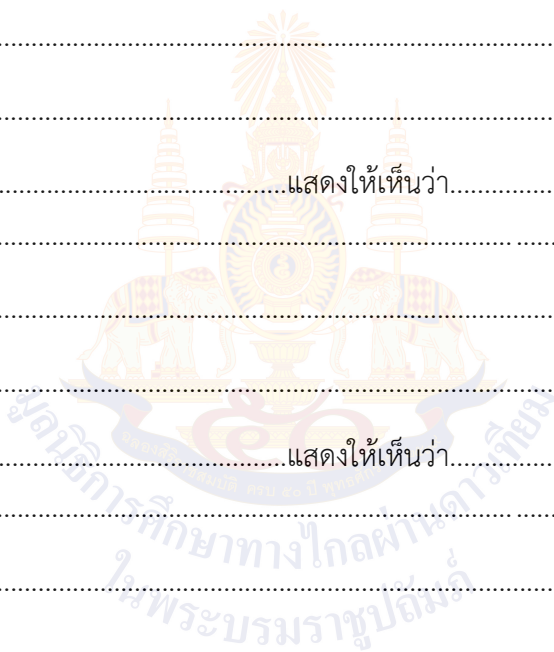
.....

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ.....แสดงให้เห็นว่า.....

.....

.....

.....

**เฉลยใบงานที่ ใบงานที่ ๕ เรื่อง เรียบเรียงเรื่องราวเมืองศรีเทพ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑**

คำชี้แจง ให้นักเรียนเรียบเรียงและนำเสนอ

ประเด็นที่ ๑

.....เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง.....

จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน ๓ ชิ้น ได้แก่

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ ศิลปินเมืองศรีเทพ

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ ศิลปินรูปสลักหินปูน

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ แสดงให้เห็นว่า เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรม แบ่งเป็น ๓ ระยะ ๑.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕) ตัวอย่างเช่น แผนผังเมืองที่มีการขยายเมือง ๒ ชั้น ผังเมืองเดิมเป็นรูปเกือบเป็นวงกลม เรียกว่า เมืองใน ต่อมาได้ขยายออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน เรียกว่า เมืองนอก และมีการรับวัฒนธรรมจากอินเดีย

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ ศิลปินเมืองศรีเทพ แสดงให้เห็นว่า จารึกใช้อักษรปัลลวะ ภาษาล้านสฤต อายุพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พบที่เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ล้วนฐานคล้ายดอกบัวตูมหรือตะปู้หัวเห็ด

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ ศิลปินรูปสลักหินปูน แสดงให้เห็นว่า จารด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี เนื้อหาว่า ด้วยคาถาเยธมมาฯ (หัวใจของพระพุทธศาสนา) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมและพบมากในกลุ่มจารึกที่สร้างในพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ต่อมาระยะหนึ่ง ๒.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘) และ ๓.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระธุดงค์เรียกว่า “เมืองอภัยสาลี”

ประเด็นที่ ๒

.....ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร.....

จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน ๓ ชิ้น ได้แก่

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ เขาค้างนอก (ศรีเทพ)

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ โบราณสถานเขาค้างใน

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ เขาค้างนอก (ศรีเทพ) แสดงให้เห็นว่า ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพ พุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๕ ศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น สร้างเป็นเจดีย์ศิลาแลง แผนผังสี่เหลี่ยมผืนผ้ายกเก็จ มีบันไดทางขึ้นสู่ลานด้านบนทางทิศตะวันออก สถาปัตยกรรมปัจจุบันปรักหักพังมาก หลักฐานที่เหลืออยู่เป็นเพียงส่วนฐานขนาดใหญ่ ไม่ทราบส่วนยอดที่แท้จริงหรือรูปแบบอาคารบนลานด้านบนว่าเป็นอย่างไร พบงานปูนปั้นประดับส่วนฐานบ้าง โดยเฉพาะทางด้านใต้ โดยปั้นเป็นรูปคนแคะแบกและพรรณพฤกษา เขาค้างนอกตั้งอยู่กลางเมืองในของเมืองศรีเทพ นับได้ว่าเป็นเจดีย์กลางเมืองซึ่งน่าจะพัฒนามาเป็นคติมหาธาตุกลางเมืองในสมัยสุโขทัยและอยุธยา

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ โบราณสถานเขาค้างใน แสดงให้เห็นว่า เป็นเมืองโบราณที่มีแผนผังเกือบกลม ตามลักษณะทั่วไปของเมืองโบราณทวารวดีนั้น ประกอบกับรูปแบบแผนผังตัวสถาปัตยกรรมประธานที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แตกต่างจากสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลเขมรดังเช่นปราสาทศรีเทพและปราสาทสองพี่น้อง จึงสันนิษฐานว่าโบราณสถานเขาค้างในคงมีระยะแรกสร้างในสมัยทวารวดี โดยมีรูปแบบเทียบได้กับโบราณสถานหมายเลข ๑๘ (วัดโขลงสุวรรณคีรี) เมืองคูบัว จังหวัดราชบุรี

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ แสดงให้เห็นว่า พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ ๑.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง ๒.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายน) ๓.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระอู่ดงค์เรียกว่า "เมืองอภัยสาลี"

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๒)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/๑ อธิบายรวบรวมหลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเรียบเรียงและนำเสนอ ขั้นตอนนี้เป็นการสรุปและอธิบาย สิ่ง que ผู้ศึกษาได้ตั้งประเด็นไว้ จากนั้นจึงเผยแพร่ทำให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจเรื่องที่เราศึกษา และยินยอมให้ผู้อื่นเปิดสอบว่าสิ่งที่เราได้ศึกษาตีความนั้น เชื่อถือได้เพียงใด ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเรื่องราวที่ศึกษาหากถูกต้องต้องมีเหตุผลเป็นที่ ยอมรับข้อความก็จะได้รับการยอมรับว่าเป็นประวัติศาสตร์

๓. สาระการเรียนรู้

วิธีการทางประวัติศาสตร์ จึงเป็นวิธีการศึกษาความรู้ที่เป็นระบบระเบียบและเป็นสากล มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ

๑) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา

๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล

๓) การจัดระบบข้อมูล

๔) การวิเคราะห์ข้อมูล

๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ

ในขั้นตอนที่ ๕ การเรียบเรียงและนำเสนอ

การเรียบเรียงและนำเสนอ ขั้นตอนนี้เป็นการสรุปและอธิบาย สิ่ง que ผู้ศึกษาได้ตั้งประเด็นไว้ จากนั้นจึงเผยแพร่ทำให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจเรื่องที่เราศึกษา และยินยอมให้ผู้อื่นเปิดสอบว่าสิ่งที่เราได้ศึกษาตีความนั้น เชื่อถือได้เพียงใด ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเรื่องราวที่ศึกษาหากถูกต้องต้องมีเหตุผลเป็นที่ ยอมรับข้อความก็จะได้รับการยอมรับว่าเป็นประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นการจำลองภาพบุคคลหรือเหตุการณ์ในอดีต ขึ้นใหม่

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกวิธีการในการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- ร่วมกันการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญของการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ร่วมกันเรียบเรียงและนำเสนอ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๕ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.

๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๒) หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียน ร่วมกันเรียบเรียงและ นำเสนอ ด้วยความเข้าใจว่า เป็นขั้นตอนที่ ๕ ของวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗ ,๕.๒.๑) ด้านความรู้ บอกวิธีการในการเรียบเรียง และนำเสนอเพื่อสรุป เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ได้ ด้านทักษะกระบวนการ	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที) ๑. วิธีการทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยกี่ขั้นตอน ๒. ในช่วงเวลาที่ผ่านมานักเรียนได้ทำขั้นตอนใดของ วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๓. การเรียบเรียงข้อมูล มีความสำคัญอย่างไรต่อการศึกษาประวัติศาสตร์	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที) ๑. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ ๑) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อ ในการศึกษา ๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล ๓) การจัดระบบข้อมูล ๔) การวิเคราะห์ข้อมูล ๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ ๒. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...การเรียบ เรียงข้อมูล จัดระเบียบข้อเท็จจริง ต่าง ๆ แล้วนำเสนอประเด็นทางประวัติศาสตร์มี ความต่อเนื่องและมีความเป็นจริง มากที่สุด และมีการอ้างอิงหลักฐานอย่างมีเหตุผล ๓. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...ขั้นตอนนี้ เป็นการสรุปและอธิบาย สิ่งที่ได้ศึกษาได้ตั้งประเด็น ไว้	๑) ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ สมัยก่อน สุโขทัย ๒) ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง รู้จักรัฐ โบราณใน ดินแดนไทย ๓) ใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบ เรียงข้อมูล เรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ ของ โบราณสถาน	ใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบ เรียงข้อมูล เรื่องราวทาง ประวัติศาส ตร์ของ โบราณสถา นสมัยก่อน สุโขทัย	แบบสังเกตการ ทำงานร่วมกับ เพื่อน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๒) หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
ร่วมกันการเรียบเรียงและ นำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราว ทางประวัติศาสตร์ได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม เห็นความสำคัญของการ เรียบเรียงและนำเสนอเพื่อ สรุปเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ	ขั้นสอนและปฏิบัติ (๓๐ นาที) ให้นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน ร่วมทำใบ งานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย โดย ใช้ข้อมูลจากใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน ร่วมทำใบ งานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย โดยใช้ข้อมูลจากใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	สมัยก่อน สุโขทัย ๔) สื่อ PowerPoint เรื่อง การเรียบ เรียงและ นำเสนอ		
	ขั้นสรุป (๑๐ นาที) ครูสรุปด้วยคำถามดังนี้ ๑. จากการเรียบเรียงข้อมูลของตนเองนักเรียน ค้นพบแนวทางในการเรียบเรียงอย่างไรบ้าง	แนวคำตอบ...การเรียบเรียงข้อมูล จัดระเบียบ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ แล้วนำเสนอประเด็นทาง ประวัติศาสตร์มีความต่อเนื่อง และมีการอ้างอิงหลักฐานอย่างมีเหตุผล			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
- ๒) ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง รู้จักรัฐโบราณในดินแดนไทย
- ๓) ใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
- ๔) สื่อ PowerPoint เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกวิธีการในการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้	ตรวจใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - ร่วมกันการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้	สังเกตการร่วมกับเพื่อนการเรียบเรียงและนำเสนอ	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญของการเรียบเรียงและนำเสนอเพื่อสรุปเรื่องราวทางประวัติศาสตร์	ตรวจใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) ร่วมกันเรียบเรียงและนำเสนอ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๕ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)	ตรวจใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการร่วมกับเพื่อนการเรียบเรียงและนำเสนอ	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
--	------------------------	---------------------------	---

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ตรวจสอบงานที่ ๖ เรื่องเรียงเรียงข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	เขียนเรียงเรื่องราว	เรียบเรียงเรื่องราว จากหลักฐานได้ถูกต้อง ชัดเจน ทั้ง ๓ ชั้น	เรียบเรียงเรื่องราว จากหลักฐานได้ถูกต้อง ชัดเจน ทั้ง ๒ ชั้น	เรียบเรียงเรื่องราว จากหลักฐานได้ถูกต้อง ชัดเจน ทั้ง ๑ ชั้น
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๖

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ			
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....
.....
.....

ความสำเร็จ

.....
.....
.....

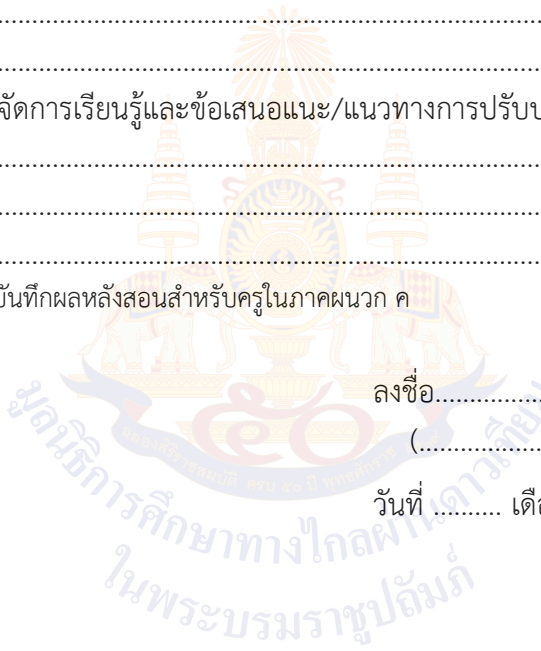
ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....
.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๒)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑.เจดีย์วัดป่าสัก

ประวัติการสร้าง

พงศาวดารภาคที่ 61 ให้ข้อมูลว่าพระเจ้าแสนภูโปรดให้สร้างวัดนี้ขึ้นภายหลังจากสร้างเมืองเชียงใหม่ 4 ปี โดยตั้งอยู่นอกประตูเมือง ปลูกต้นสัก 300 ต้น จึงเรียกชื่ออารามนี้ว่า “อารามป่าสัก” ทั้งนี้ในชินกาลมาลีปกรณ์ระบุดักราชสร้างเมืองเชียงใหม่ว่าตรงกับ พ.ศ. 1871 ดังนั้นวัดป่าสักน่าจะสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1875

ลักษณะทางศิลปกรรม

องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของเจดีย์วัดป่าสัก ได้แก่ ส่วนฐานซึ่งประกอบด้วยฐานเขียงและฐานบัว ที่ท้องไม้ของฐานบัวชั้นล่างทำเป็นช่องสี่เหลี่ยม ชั้นบนประดับด้วยช่องแปดเหลี่ยมโดยรอบ คล้ายกับส่วนฐานของสถาปัตยกรรมสมัยทวารวดี ส่วนเรือนธาตุชั้นล่างเป็นช่อจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปด้านละ 3 ซุ้ม มีซุ้มสลัปซุ้มจระนำรูปเทวดา ส่วนฐานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนี้จึงมีรูปแบบใกล้เคียงกับเจดีย์กู่กุดในศิลปะหริภุญชัย ถัดขึ้นมาเป็นชูดเขียงรองรับเรือนธาตุชั้นที่สอง ซึ่งมีซุ้มจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปด้านละ 1 องค์ ประดับลวดลายปูนปั้นที่ซุ้มจระนำซึ่งสัมพันธ์กับศิลปะพุกามอย่างที่เรียกว่าซุ้มเคล็ก ส่วนยอดเป็นส่วนของเจดีย์ทรงระฆังที่ไม่มีบัลลังก์ และมีเจดีย์ขนาดเล็กหรือสถูปิเกะประดับที่มุมทั้ง 4 องค์เจดีย์ประดับด้วยลวดลายปูนปั้นซึ่งได้รับอิทธิพลศิลปะจีน

๒.เจดีย์หลวง

ประวัติการสร้าง

ตำนานทางภาคเหนือ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ ระบุว่าพระเจ้าผายุกษัตริย์เชียงใหม่เป็นผู้สร้างเจดีย์หลวงขึ้นกลางเมือง มีความสูง 76 ศอก ฐานแต่ละด้านกว้าง 48 ศอก ด้วยขนาดใหญ่โตจึงทำให้ต้องใช้ระยะเวลาสร้างยาวนานหลายรัชกาล พบหลักฐานในชินกาลมาลีปกรณ์ว่าพระเจ้ากือนาสร้างซุ้มจะนำด้านทิศใต้ขึ้นมาใหม่เพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปหินค์ ต่อมาพระเจ้าแสนเมืองมาได้สร้างเจดีย์หลวงต่อ แต่การยังไม่แล้วเสร็จพระองค์ได้สวรรคตลง พระมเหสีจึงดำเนินการต่อจนยอดเจดีย์หลวงสร้างสำเร็จ

ชินกาลมาลีปกรณ์ระบุต่อไปว่า ในสมัยพระเจ้าติโลกราชได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวงอีกครั้งหนึ่ง เมื่อแล้วเสร็จทำให้อยอดของเจดีย์หลวงมียอดเป็นอันเดียว ฐานกว้างด้านละ 52 ศอก สูง 92 ศอก ทำแท่นวางดอกไม้แต่ละด้านยาวประมาณ 57 ศอก สูง 2 ศอกกว่า ล้อมด้วยกำแพงศิลาขาว 228 ศอก กว้าง 150 ศอก ฉาบปูนพระเจดีย์ หุ้มเจดีย์หลวงด้วยแผ่นทองแดงอันอาบด้วยน้ำตะโกทอง (น้ำยาผสมน้ำมันยางและหรดาล) และปิดทองคำเปลวทับ

พงศาวดารโยนกกล่าวถึงการบูรณปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวงโดยพระเจ้าติโลกราชต่างออกไปจากชินกาลมาลีปกรณ์เป็นบางส่วน กล่าวคือ พระองค์โปรดให้หมื่นดำพริ้วาคต (สีหะเสนาบดี) ออกไปถ่ายแบบโลหะปราสาทและรัตนมาลีเจดีย์ที่ลังกาทวีปแล้วให้ท่านเป็นผู้อำนวยการปฏิสังขรณ์เจดีย์หลวง โดยเริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. 2022 เมื่อแล้วเสร็จได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ได้มาจากลังกาไว้ด้วย พร้อมกันนั้นยังสร้างหอประดิษฐานพระแก้วมรกตและพระแก้วขาวตามอย่างโลหะ

๒.เจดีย์หลวง

ลักษณะทางศิลปกรรม

เจดีย์หลวงเป็นเจดีย์ทรงปราสาทแบบล้านนา ก่ออิฐถือปูน ประดับด้วยปูนปั้น และหุ้มด้วยจังโก รูปแบบประกอบด้วยฐานทักษิณสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ส่วนบนของฐานทักษิณประดับด้วยช้างล้อม มีบันไดทางขึ้นทั้งสี่ด้าน แต่บันไดเหล่านี้ได้รับการปรับเปลี่ยนขึ้นบันไดให้เป็นทางลาดเมื่อภายหลัง ถัดขึ้นไปเป็นองค์เจดีย์ในผังเพิ่มมุมไม่มีสัป ด้านทั้งสี่มีซุ้มจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปประดับอยู่ ถัดขึ้นไปเป็นส่วนยอดซึ่งประกอบด้วยแนวชั้นหลังคาลาด แต่องค์ระฆังและส่วนเหนือขึ้นไปพังทลายลงมานานแล้ว

๓. พระธาตุหริภุญชัย

ประวัติการสร้าง

พระธาตุหริภุญชัยปรากฏหลักฐานการสร้างในตำนานต่างๆ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ พงศาวดารโยนก รายละเอียดอาจแตกต่างกันไป แต่เนื้อหาหลักเป็นเช่นเดียวกันว่าพระเจ้าอาทิตย์จ หรือพระเจ้าอาทิตย์ราชผู้ครองอาณาจักรหริภุญชัยโปรดให้สร้างขึ้น

จามเทวีวงศ์ ตำนานมูลศาสนา และชินกาลมาลีปกรณ์ให้รายละเอียดกล่าวไว้คล้ายกันในลักษณะตำนานว่า พระพุทธองค์ได้เสด็จมายังตำแหน่งที่จะสร้างพระธาตุหริภุญชัย มีพุทธทำนายว่าเมื่อพระเจ้าอาทิตย์ขึ้นครองราชสมบัติจะปรากฏพระบรมสารีริกธาตุขึ้นในที่แห่งนี้ เมื่อพระเจ้าอาทิตย์ราชขึ้นครองราชสมบัติก็ได้ทราบถึงพุทธทำนายดังกล่าว จึงอาราธนาให้พระบรมสารีริกธาตุแสดงปาฏิหาริย์ขึ้น พระบรมสารีริกธาตุซึ่งบรรจุอยู่ในผอบโดยพระเจ้าอโศกมหาราช ก็ได้ปรากฏขึ้นต่อหน้าพระพักตร์ ชินกาลมาลีปกรณ์เล่าต่อว่า พระองค์จึงโปรดให้สร้างเจดีย์ทรงปราสาทสูง 12 คอก มีเสา 4 ต้น ประตู 4 ด้าน และประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุลงในที่นั้น เมื่อ พ.ศ.1607 ครั้นต่อมาพระเจ้าสุพรรณิทธิได้ก่อสร้างให้สูงขึ้นเป็น 24 คอก ตำนานอื่นๆ มีรายละเอียดแตกต่างกันออกไปบ้าง เช่น พงศาวดารโยนก กล่าวถึงพระธาตุที่สร้างขึ้นนี้ว่าสูง 1 เส้น 3 วา และยังสร้างโบสถ์ วิหาร การเปรียญ และอื่นๆ ทั้งนี้ น่าเสียดายที่เจดีย์ที่พระเจ้าอาทิตย์ราชโปรดให้สร้างขึ้นได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่หมดในสมัยล้านนา ไม่สามารถศึกษาได้แล้วในปัจจุบันทั้งนี้ร่องรอยหลักฐานการบูรณะปฏิสังขรณ์ครั้งแรกอาจเกิดขึ้นในสมัยพระยามังราย ดังที่ตำนานมูลศาสนาได้ระบุว่า ให้คนทั้งหลายไปเอาหินมาแล้วก่อครอบให้กลม มิให้เป็นคูกาเหมือนดังก่อน สูงได้ 70 คอก ตกแต่งให้สวยงาม

๓. พระธาตุหริภุญชัย

ประวัติการสร้าง

จากนั้นได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุหริภุญชัยมาเป็นระยะ ครั้งใหญ่และได้รับการบันทึกไว้ในตำนานฝ่ายเหนือ เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ ระบุว่าพระเจ้าแสนเมืองมาได้หุ้มพระธาตุด้วยแผ่นทองคำหนักสองแสนหนึ่งหมื่น ในขณะที่ตำนานมูลศาสนาระบุว่าหุ้มทองหนักเก้าแสนสามหมื่นห้าพัน จากนั้นยังคงมีการบูรณปฏิสังขรณ์มาเป็นระยะ ทั้งนี้ได้ค้นพบว่าแผ่นทองบริเวณองค์ระฆังมีพระพุทธรูปคูนูนประดับอยู่ 8 องค์ โดยองค์หนึ่งมีจารึกกำกับว่า เจ้าหมาเทวีผู้เป็นแม่แก่เจ้าพระยาทั้งสองพี่น้องเป็นผู้สร้าง จากรูปอักษรที่ใช้และเหตุการณ์ประวัติทำให้เชื่อว่าผู้สร้างน่าจะได้แก่พระนางจิตราเทวี ผู้เป็นพระราชชนนีของพระเจ้ากือนากับท้าวมหาพรหม ซึ่งเป็นกษัตริย์ครองเชียงใหม่และเชียงแสนในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 20 ข้อมูลดังกล่าวนี้อาจทำให้ช่วยกำหนดอายุการสร้างหรือซ่อมแซมพระธาตุหริภุญชัยได้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระธาตุหริภุญชัยจัดเป็นรูปแบบของเจดีย์ทรงระฆังแบบล้านนา ก่ออิฐ หุ้มทองจังโก องค์ประกอบสำคัญตั้งแต่ส่วนฐานจนถึงส่วนยอด ได้แก่ ฐานบัวสองฐานซ้อนกันในผังสี่เหลี่ยมเพิ่มมุม(หรือยกเก็จ) ถัดขึ้นไปเป็นชุดฐานบัวลูกแก้วอกไก่ในผังกลมซ้อนลดหลั่นกัน 3 ชั้น ถัดขึ้นไปเป็นองค์ระฆังกลมซึ่งมีลายประจำยามและภาพคูนูนพระพุทธรูปประดับอยู่ จากนั้นเป็นบัลลังก์เพิ่มมุมไม้สิบสอง แขนปล้องไฉน ปล้องไฉน ปลี และฉัตร

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/60>

๔. เขาค้างนอก (ศรีเทพ)

ประวัติการสร้าง

ไม่พบประวัติการสร้างที่แน่ชัด แต่จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับศิลปะอินเดียแบบปาละ ตอนต้นและโจฬะตอนต้น และมหาสถูปบุโรพุทโธ ทำให้กำหนดอายุเขาค้างนอกไว้ราวพุทธศตวรรษที่ 14-15

ลักษณะทางศิลปกรรม

เขาค้างนอกเป็นเจดีย์ที่ใช้ศิลาแลงเป็นวัสดุหลัก ไม่มีปูนฉาบหรือปูนปั้นประดับ เฉพาะองค์เจดีย์ประธานที่ตั้งอยู่บนลานยอดเท่านั้นที่ใช้อิฐเป็นวัสดุหลัก เขาค้างนอกมีลักษณะเป็นฐานขนาดใหญ่ซ้อนชั้นกัน บนลานยอดสุดมีเจดีย์ 1 องค์ แผนผังของฐานขนาดใหญ่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสยกเก็จ 5 เก็จ โดยแต่ละด้านจะประกอบด้วยเก็จกึ่งกลางที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เก็จที่ขอบเก็จกึ่งกลางมี 2 เก็จขนาดเล็กที่สุด และเก็จที่มุม 2 เก็จ ทุกด้านมีแนวบันไดทางขึ้นสู่ลานยอดพาดผ่านจากเก็จใหญ่ที่กึ่งกลาง แผนผังของฐานมีลวดบัวหลายเส้นซ้อนลดหลั่นกัน โดยลวดบัวสำคัญที่แสดงถึงความเป็นศิลปะทวารวดี ได้แก่ บัววลัย หรือกลศ นอกจากนี้ยังประดับตกแต่งผนังของฐานด้วยวิมานหรือปราสาทจำลอง แต่ละด้านมีวิมาน 8 หลังประดับอยู่ที่เก็จขอบเก็จกึ่งกลาง เก็จมุม และผนังระหว่างเก็จ รูปแบบของลวดบัวทำหน้าที่ลวดบัวในศิลปะปาละตอนต้น ในขณะที่วิมานทำให้นึกถึงศิลปะโจฬะตอนต้น ลานยอดมีเจดีย์ก่ออิฐ 1 องค์ สร้างด้วยอิฐแบบทวารวดีที่ผสมกลมกลืนในเนื้ออิฐค่อนข้างมาก สภาพปรักหักพังจนศึกษารายละเอียดได้ลำบาก มีแนวหลุมเสากลมล้อมรอบเจดีย์ แสดงว่าครั้งหนึ่งเคยมีหลังคาคลุมลานยอดนี้

ที่มา · <https://seaarts.sac.or.th/artwork/83>

๕. พระปฐมเจดีย์

ประวัติการสร้าง

ประวัติความเป็นมาของพระปฐมเจดีย์นั้นระบุว่าเมื่อ พ.ศ. 2374 เจ้าฟ้ามงกุฎขณะทรงผนวชได้เสด็จออกธุดงค์นอกราชธานีไปยังที่ต่างๆ และได้เสด็จไปนมัสการพระเจดีย์องค์หนึ่งที่เมืองนครชัยศรี ลักษณะเป็นเจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ตอนบนเป็นปราสาท โดยทรงพระราชดำริว่าน่าจะเป็นเจดีย์องค์แรกในสยามประเทศเนื่องจากมีขนาดใหญ่มาก และอาจจะสร้างขึ้นตั้งแต่ครั้งที่พระเจ้าอโศกมหาราชได้เผยแผ่พุทธศาสนาไปยังดินแดนต่างๆ จึงทรงเรียกเจดีย์นี้ว่า พระปฐมเจดีย์ เจ้าฟ้ามงกุฎได้ถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อขอพระราชทานให้ทรงบูรณปฏิสังขรณ์ แต่รัชกาลที่ 3 ไม่โปรดเนื่องจากอยู่ในป่ารก การจะปฏิสังขรณ์ขึ้นนั้นเห็นว่าไม่เกิดประโยชน์อันใด ภายหลังเมื่อได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติจึงได้โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์เป็นผู้ควบคุมการปฏิสังขรณ์เมื่อ พ.ศ. 2396 ต่อมาสมเด็จพระยาได้ถึงแก่พิราลัย จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาทิพากรวงศมหาโกษาธิบดีเป็นแม่กองแทน การก่อสร้างพระปฐมเจดีย์เสร็จสิ้นและมีการฉลองพระเจดีย์ในสมัยรัชกาลที่ 4 ต่อมาได้มีการประดับกระเบื้องสีทองในสมัยรัชกาลที่ 5

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระปฐมเจดีย์เป็นเจดีย์ทรงระฆังในผังกลมที่มีขนาดสูงใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ตั้งอยู่บนฐานประทักษิณที่มีระเบียงคดในผังกลมล้อมรอบองค์เจดีย์ โดยมีวิหารทิศทั้ง 4 คั่นจังหวะ ได้แก่ วิหารทิศเหนือประดิษฐานพระพุทธรูปตอนประสูติ วิหารทิศตะวันออกประดิษฐานพระพุทธรูปตอนตรัสรู้ วิหารทิศใต้ประดิษฐานพระพุทธรูปตอนปฐมเทศนา และวิหารทิศตะวันตกประดิษฐานพระพุทธรูปตอนปรินิพพาน องค์พระปฐมเจดีย์ประกอบด้วยส่วนฐานซึ่งเป็นฐานบัวคว่ำบัวหงาย มีส่วนรองรับองค์ระฆังเป็นชุกมาลัยเถารองรับองค์ระฆังขนาดใหญ่ ถัดขึ้นไปเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยม แกนปล้องโฉนที่มีเสาศาหระ ปล้องโฉน และปลียอดที่มีลักษณะอ้วนป้อม

๖. พระธาตุพนม

ประวัติการสร้าง

ตำนานอุรังคธาตุจะย้อนประวัติการสร้างพระธาตุพนมให้เก่าแก่ไปจนถึงสมัยพุทธกาล แต่ตามข้อเท็จจริงทางศิลปกรรมและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สรุปได้ว่า พระธาตุพนมเป็นศาสนสถานที่ยกสร้างขึ้นเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 หรืออาจมีมาก่อนหน้านั้นแล้ว ต่อมาในสมัยล้านช้างราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 ได้ปฏิสังขรณ์ศาสนสถานนี้จนกลายเป็นพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ หลักฐานที่เก่าแก่ถึงพุทธศตวรรษที่ 14-15 หรือก่อนหน้านั้น คือ เรือนธาตุ แผ่นผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส ก่อด้วยอิฐไม่ฉาบปูน ประดับตกแต่งด้วยลวดลายต่างๆ เช่น กนกพรรณพฤกษา เสากลม จากการเปรียบเทียบรูปแบบทางศิลปกรรมพบว่าลักษณะเสากลมละม้ายกับเสาประดับกรอบประตูในศิลปะเขมรแบบไพรกเมง-กำพงพระ ทำให้นักวิชาการหลายท่านใช้เป็นหลักฐานกำหนดอายุเรือนธาตุว่าสร้างขึ้นตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 13 อย่างไรก็ตามบางท่านเห็นว่าการประดับผนังเรือนธาตุด้วยเสาจำนวนมาก และเสบบางต้นประดับลวดลายไว้ภายในอาจเกี่ยวข้องกับปราสาทในศิลปะขอม อายุราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 ก็ได้ อย่างไรก็ตาม รูปแบบในภาพรวมของเรือนธาตุแสดงให้เห็นถึงลักษณะท้องถิ่นที่แตกต่างไปจากศิลปกรรมในสถานที่อื่นๆ อย่างแท้จริง

สำหรับหลักฐานสมัยล้านช้างได้แก่ยอดทรงบัวเหลี่ยมก่อนที่จะมีการขยายใหญ่สูงขึ้นในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยอดดังกล่าวนี้มีรูปทรงอ้วนเตี้ยกว่าปัจจุบัน สามารถศึกษาได้จากภาพถ่ายเก่า สันนิษฐานว่าเป็นงานปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ในสมัยล้านช้าง ราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 โดยกษัตริย์หลายพระองค์ เช่น พระเจ้าไชยเชษฐา พระยาสุริยวงศาธรรมิกราช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครั้งที่พระครูโพนสะเม็กเป็นผู้นำการปฏิสังขรณ์ เมื่อ พ.ศ. 2233-2234 เข้าใจว่าในครั้งนั้นคงปิดเรือนธาตุของพระธาตุพนมจนไม่สามารถเข้าไปภายในได้ สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม พ.ศ.

๖. พระธาตุพนม

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระธาตุพนมเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูน องค์ประกอบสำคัญแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เรือนธาตุ และยอดทรงบัวเหลี่ยม เรือนธาตุก่ออิฐไม่ฉาบปูน มีแผนผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส น่าจะตรงกับที่ตำนานอุรังคธาตุเรียกว่า อุโมงค์ (อุบมุง) ประดับ ตกแต่งกึ่งกลางแต่ละด้านด้วยซุ้มประตูหลอก ถัดออกมาสองข้างของซุ้มประตูตกแต่งด้วยเสาหลอกทรงกลม มุมทั้งสี่สลัก ภาพนภพวรรณพฤษาและรูปบุคคลชี้พาหนะ ซึ่งได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับตำนานอุรังคธาตุว่าเป็นรูปพระยาทั้งห้าที่มาร่วมกันสร้างพระธาตุพนมขึ้น ถัดขึ้นไปเป็นชั้นซ้อนจำลองเรือนธาตุจำนวน 1 ชั้น ถัดไปจากนั้นเป็นยอดบัวเหลี่ยม ส่วนนี้นับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะล้านช้าง

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/71>

๗. ภาชนะดินเผาบ้านเชียง

ลักษณะทางศิลปกรรม

เป็นภาชนะดินเผาในหลุมฝังศพที่พบได้จากการขุดค้นในแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. สมัยต้น มีอายุระหว่าง 4,300-3,000 ปีมาแล้วเป็นอย่างน้อย

ระยะที่ 1 มีภาชนะดินเผาประเภทเด่นคือ ภาชนะดินเผาสีดำ-เทาเข้ม มีเชิงหรือฐานเตี้ยๆ ลำตัวภาชนะครึ่งบนมักตกแต่งด้วยลายขีดเป็นเส้นคดโค้ง แล้วตกแต่งเพิ่มเติมด้วยการกดจุดหรือเป็นเส้นสั้นๆ เติมในพื้นที่ระหว่างลายเส้นคดโค้ง ส่วนครึ่งล่างของตัวภาชนะมักตกแต่งด้วยลายเชือกทาบ ซึ่งหมายถึงลวดลายที่เกิดจากการกดประทับผิวภาชนะดินเผาด้วยเชือกนั่นเอง

ระยะที่ 2 เริ่มปรากฏภาชนะดินเผาแบบใหม่เพิ่มขึ้นมา คือ ภาชนะดินเผาขนาดใหญ่ที่ใช้บรรจุศพเด็กก่อนที่จะนำไปฝัง นอกจากนี้ยังมีภาชนะดินเผาขนาดสามัญซึ่งมีการตกแต่งพื้นที่ส่วนใหญ่บนผิวภาชนะด้านนอกด้วยลายขีดเป็นลายคดโค้ง จึงดูเสมือนเป็นภาชนะที่มีปริมาณลวดลายขีดตกแต่งหนาแน่นกว่าบนภาชนะของสมัยต้นช่วงแรก

ระยะที่ 3 เริ่มปรากฏภาชนะแบบที่มีผนังด้านข้างตรงถึงเกือบตรง ทำให้มีรูปร่างภาชนะเป็นทรงกระบอก (beaker) และยังมีภาชนะประเภทหม้อก้นกลม คอภาชนะสั้นๆ ปากตั้งตรง ตกแต่งด้วยลายเชือกทาบตลอดทั้งใบ

ระยะที่ 4 ปรากฏภาชนะดินเผาประเภทหม้อก้นกลม มีกลุ่มหนึ่งตกแต่งบริเวณไหล่ภาชนะด้วยลายขีดเป็นเส้นคดโค้งผสมกับการระบายด้วยสีแดง ในขณะที่ส่วนบริเวณลำตัวภาชนะช่วงใต้ไหล่ลงมาตกแต่งด้วยลายเชือกทาบ ภาชนะดินเผาแบบนี้มีการตั้งชื่อว่า “ภาชนะแบบบ้านอ้อมแก้ว” เพราะพบว่าเป็นภาชนะดินเผาประเภทหลักที่พบในชั้นอยู่อาศัยของคนยุคก่อนประวัติศาสตร์ช่วงแรกที่บ้านอ้อมแก้ว ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านเชียง

๗. ภาชนะดินเผาบ้านเชียง

ลักษณะทางศิลปกรรม

2. สมัยกลาง อายุระหว่าง 3,000-2,000 ปีมาแล้วเป็นอย่างน้อย ภาชนะดินเผาขนาดใหญ่ ผิวนอกสีขาว ทำส่วนไหล่ ภาชนะหักมุมหรือโค้งมากจนเกือบเป็นมุมค่อนข้างชัด มีทั้งแบบก้นกลมและก้นแหลม บางใบมีการตกแต่งด้วยลายขีด ผสมกับลายเขียนสีที่บริเวณใกล้ปากภาชนะ ในช่วงปลายสุดของสมัยกลาง เริ่มมีการตกแต่งปากภาชนะดินเผาแบบ เช่นนี้ด้วยการทาสีแดง

3. สมัยปลาย อายุระหว่าง 2,300-1,800 ปีมาแล้ว

ช่วงต้นของสมัยปลาย พบภาชนะดินเผาเขียนสีแดงบนพื้นสีนวล

ช่วงกลางของสมัยปลาย เริ่มมีการใช้ภาชนะดินเผาหลายเขียนสีแดงบนพื้นสีแดง

ช่วงท้ายของสมัยปลาย เริ่มมีการใช้ภาชนะดินเผาทำด้วยน้ำดินสีแดงแล้วขัดมัน

ลวดลายที่ปรากฏบนภาชนะดินเผา สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. กลุ่มลวดลายรูปร่างเรขาคณิต
2. กลุ่มลวดลายอิสระแบบดุลยภาพสมมาตร
3. กลุ่มลวดลายอิสระแบบดุลยภาพอสมมาตร

ส่วนรูปแบบลวดลายที่นิยมในสมัยปลาย คือ การเขียนสีบนเคลือบน้ำดินสีนวล ลวดลายวงกลมหรือวงรี ลวดลายเส้นโค้ง แบบก้นหอยวนเข้าหาจุดศูนย์กลาง ลายเส้นโค้งแบบก้นหอยวนเข้าหาจุดศูนย์กลางแล้ววนออกและลวดลายตัว S และ Z ลวดลายภาชนะแสดงถึงความพิถีพิถัน ผู้ผลิตสร้างขึ้นให้กับผู้ตายตามประเพณีความเชื่อเกี่ยวกับความตาย พื้นฐานทางความคิดของผู้สร้างสรรค์ลวดลายของชุมชนมีความร่วมกันทางวัฒนธรรม แต่ในขณะเดียวกันก็ปรากฏถึงความหลากหลายในการออกแบบ ซึ่งมีพัฒนาการในระยะแรกเริ่มจากรูปแบบเรียบง่าย ต่อมาในระยะหลังเมื่อผลิตจำนวนมากขึ้น มีความรู้ความชำนาญมากขึ้นก็พัฒนาไปสู่การสร้างลวดลายที่ซับซ้อนมากขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป

๘. ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ผาแต้ม

ลักษณะทางศิลปกรรม

สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ตามชื่อหน้าผาเรียงต่อกันไปคือผาขาม ผาแต้ม ผาหมอนน้อย และผาหมอน ทั้งหมดนี้หันหน้าไปทางทิศตะวันออก

1. ผาขาม แสดงภาพปลาขนาดใหญ่ 4 ตัว ยาวประมาณ 0.35 - 1.00 เมตร เขียนด้วยสีแดงแบบเห็นโครงสร้างภายใน (x-ray) นอกจากนั้นมีภาพช้าง 1 ตัว ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าปลามาก (ประมาณ 13 ซม.) และภาพสัตว์สี่เท้า 1 ตัว

2. ผาแต้ม ภาพเขียนปรากฏมีตลอดแนวหน้าผายาว 180 เมตร สูงจากพื้นประมาณ 4 - 5 เมตร ภาพที่เขียนลงสีไว้มีมากกว่า 300 รูป ที่ผาแต้มนี้มีภาพที่เกิดจากการฝนชะร่องลงไปบนเนื้อหินเป็นลายเส้นเรียงแถวตามแนวตรงบ้าง เเฉียงบ้าง แนวอนบ้าง สูงตั้งแต่ 5 - 15 ซม. ส่วนนี้ยังคงมีหลงเหลืออยู่ในช่วงยาวประมาณ 80 ซม.เท่านั้น อาจเป็นภาพสัญลักษณ์บางอย่าง สำหรับภาพเขียนสีซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากที่บริเวณนี้ ส่วนใหญ่เขียนด้วยสีแดง มีสีดำและสีขาวบ้าง แบ่งเป็นภาพคนซึ่งมีขนาดเล็ก พบเพียง 10 ภาพ ภาพสัตว์ เช่น ช้าง ปลา เต่าหรือตะพาบน้ำ สุนัข วัว ไก่หรือนก เป็นต้น มักแสดงภาพขนาดใหญ่ราวกับเท่าของจริง โดยเฉพาะช้างและปลาที่มีขนาดยาวถึง 4 เมตร สูงประมาณ 3 เมตร ภาพสัตว์นี้พบประมาณ 30 ภาพ ทั้งภาพคนและสัตว์ มักอยู่ในอาการเคลื่อนไหว ภาพวัตถุสิ่งของ อาจเป็นเครื่องมือจับปลาที่เรียกว่า "ตุ้ม" และหน้าไม้ หรือคันธนูซึ่งคนกำลังถือใช้งานอยู่ ภาพสัญลักษณ์ เป็นลายเส้นวงเวียนไปมา หรือเป็นเส้นหยัก ลูกคลื่นหรือฟันปลา ซึ่งอาจหมายถึง "น้ำ" หรือกับดักปลา ลายก้างปลา ลายรูปทรงเรขาคณิต ลายเส้นขนาน คล้ายทุ่งนา เป็นต้น ภาพมือ ซึ่งพบอยู่เป็นจำนวนมากกว่า 200 มือ มีทั้งมือผู้ใหญ่ และมือเด็ก และมีทั้งสีแดง สีดำ และสีขาว ภาพทุกประเภทเขียนอยู่ร่วมกันเสมอ โดยเฉพาะภาพมือ ปรากฏมีสอดแทรกกับภาพอื่นๆ ทุกภาพ ภาพเขียนส่วนมากเขียนแบบระบายสีเงาที่บ (silhouette) นอกนั้นเป็นแบบโครงร่างรอบนอก (outline) และแบบกิ้งไม้ (stick man) ส่วนภาพมือมีรูปแบบการทำหลายแบบ มีทั้งแบบฟัน (stencil) แบบทาบบ (imprint) และแบบเขียนเส้นโครงรอบ

๘. ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ผาแต้ม

ลักษณะทางศิลปกรรม

3. ผาหมอนน้อย แสดงภาพคนสูงประมาณ 1.6 เมตร กำลังเหนี่ยวคันธนูเล็งไปยังสัตว์สี่ขาซึ่งอาจเป็นวัวตั้งครรรค์ ลำตัวยาวประมาณ 6.4 เมตร ต่อมาเป็นภาพคนสูงประมาณ 1.2 เมตร กำลังไล่สัตว์สี่ขามีเขาอาจเป็นกวางที่บุกรุกเข้าไปในนาข้าว ซึ่งรอบๆภาพกลุ่มนี้มีภาพมือทั้งซ้ายและขวาประมาณ 20 มือ ทำขึ้นโดยการทาสีบนฝ่ามือแล้วขีดสีบางส่วนที่นิ้วและฝ่ามือออกแล้วจึงทาบบมือลงบนผนัง ถัดมาเป็นภาพสัตว์สี่ขา 3 ตัว ท้องป่องคล้ายตั้งครรรค์เช่นกัน กับภาพลายเส้นคล้ายตาข่ายดักสัตว์ นอกจากนี้ก็มีภาพลายเส้นคู่ขนานต่อกัน และภาพมือที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มแรกอีกประมาณ 15 มือ เรียงกันเป็นแถวยาวกับลายเส้นหยักขึ้นลงวกไปมาด้วย ภาพคนและสัตว์ระบายสีแดงแบบเงาทึบ (silhouette) เป็นที่น่าสังเกตว่าภาพเขียนสีที่ผาแต้มและผาหมอนน้อยนี้ ภาพทุกประเภทมีความสัมพันธ์เป็นเรื่องราวเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นภาพคนกับวัวกับภาพมือ ภาพปลากับมือ ภาพ"ตุ้ม"กับมือ และสัญลักษณ์ ภาพทุ่งนากับคนกับกวางกับมือ ภาพคนกำลังล่าวัวหรือกวาง

4. ผาหมอน ภาพทั้งหมดในส่วนนี้เขียนด้วยสีแดงแบบระบายเงาทึบ (silhouette) ประกอบด้วยภาพคนและสัตว์ กลุ่มแรกมีภาพคนเพียงคนเดียวกับภาพสัตว์สี่ขา 11 ตัว อาจเป็นช้าง วัว สุนัข และหมูหรือแกะหรือแพะเดินตามกันไปทิศทางเดียวกัน (ยกเว้นสัตว์ตัวหนึ่งซึ่งอาจเป็นสุนัขที่หันหน้าเข้าหาฝูงสัตว์) กลุ่มที่สองเป็นภาพคนประมาณ 10 คน เขียนแบบระบายเงาทึบกับแบบกึ่งไม้ มีลักษณะค่อนข้างเหมือนจริง แสดงกล้ามเนื้อน่องโป่งพองด้วย ภาพที่น่าสนใจของที่ผาหมอนนี้คือภาพคนนั่งกระโปรงยาวครึ่งน่อง ยืนท้าวสะเอว มีขนาดใหญ่กว่าภาพคนอื่นๆ ไม่รู้แน่ว่าเป็นหญิงหรือชาย นอกจากนี้มีภาพมือข้างขวาของผู้ใหญ่แบบฟัน (stencil) 2 มือ และแบบทาบบ (imprint) อีก 2 มือ และมือเด็กแบบทาบบอีก 2 มือด้วย ภาพเขียนสีทั้ง 4 กลุ่มนี้จะเห็นได้ว่ามีภาพมือเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเสมอ อาจหมายถึงการร่วมมือร่วมแรงกันทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น ร่วมมือกันจับปลา ทำการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือล่าสัตว์ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้วาดภาพเหล่านั้นว่าอยู่ในสังคมเกษตรกรรม และยังอาจหมายถึงการมีความเชื่อร่วมกันในเรื่องความอุดมสมบูรณ์อีกด้วย

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/301>

๙. พระบรมธาตุไชยา

ประวัติการสร้าง

ไม่ทราบประวัติการสร้างที่แน่ชัด แต่จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่เป็นเจดีย์ทรงปราสาทที่มียอดเป็นองค์ระฆังทำให้นักวิชาการหลายท่านนำไปเปรียบเทียบกับเจดีย์ในศิลปะขอมที่นิยมสร้างขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 13-15 จึงทำเชื่อว่าพระบรมธาตุไชยาน่าจะสร้างขึ้นในระยะเวลาเดียวกันนี้ด้วย ซึ่งในขณะนั้นภาคใต้ของไทยอยู่ภายใต้การเมืองการปกครองของอาณาจักรศรีวิชัย ต่อมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาโดยตลอด ครั้งใหญ่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยการร่วมแรงร่วมใจของคนในท้องถิ่น นำโดยพระยาพิชัย (หนู ตีสโล) เห็นได้ชัดเจนจากงานปูนปั้นประดับและรูปแบบของส่วนยอดที่เทียบได้กับศิลปกรรมสมัยรัตนโกสินทร์

ลักษณะทางศิลปกรรม

พระบรมธาตุไชยาเป็นเจดีย์ทรงปราสาทที่มียอดเป็นองค์ระฆัง ก่ออิฐถือปูน ด้านล่างสุดเป็นฐานไพที มีแผนผังสี่เหลี่ยมประดับด้วยเสาหลอกหรือเสาอิงเป็นระยะ มียกเก็จทางด้านตะวันออก มีบันไดทางขึ้นสู่เรือนธาตุอยู่ทางด้านตะวันออกนี้ ด้านบนของฐานไพทีนอกจากจะมีเจดีย์ทรงปราสาทยอดเป็นองค์ระฆังแล้ว ยังแวดล้อมด้วยเจดีย์ทรงกลมตั้งบนฐานบัวสี่เหลี่ยม 6 องค์ เจดีย์ทรงปราสาทยอดองค์ระฆังอันเป็นส่วนสำคัญที่สุดประกอบด้วยส่วนฐาน เรือนธาตุ และส่วนยอด ส่วนฐานเป็นฐานบัวที่มีแผนผังยกเก็จล้อมตามแผนผังของเรือนธาตุ โดยตัวเรือนธาตุมีแผนผังสี่เหลี่ยมยกเก็จที่กลางด้านและมุมทั้งสี่ เก็จที่กลางด้านทั้งสี่ของเรือนธาตุเป็นมุขยื่นยาว มุขด้านตะวันออกเป็นทางเข้าสู่ห้องครรภคฤหะ ในขณะที่มุขอีก 3 ด้านที่บตัน เก็จที่มุมทั้งสี่ของเรือนธาตุเป็นเสาอิงหรือเสาหลอก ส่วนยอดถัดขึ้นไปจากส่วนเรือนธาตุ ประกอบด้วยชั้นซ้อน 2 ชั้น แต่ละชั้นมีเจดีย์ทรงกลมล้อมรอบอยู่ ถัดขึ้นไปเป็นฐานแปดเหลี่ยมซึ่งมีเจดีย์ทรงกลมล้อมรอบ จากนั้นเป็นบัวกลุ่ม องค์ระฆังแปดเหลี่ยม บัลลังก์ ปล้องไฉน และปลี อันเป็นระเบียบของเจดีย์ทรงกลม

ที่มา : <https://seaarts.sac.or.th/artwork/72>

๑๐. พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

ประวัติการสร้าง

หลักฐานลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวกับประวัติการสร้างมีอยู่ในลักษณะตำนาน ได้เล่าอดีตย้อนกลับไปจนถึงราวยุคต้นประวัติศาสตร์ หรือราวพุทธศตวรรษที่ 10 ครั้งนั้นเจ้าชายทันตกุมารและเจ้าหญิงเหมมมาลาอัญเชิญพระเชี้ยวแก้วจากอินเดียไปสู่ศรีลังกา ทว่าเรือแตกจนทำให้ทั้ง 2 พระองค์มาขึ้นฝั่งยังหาดทรายแก้ว นำพระบรมสารีริกธาตุฝังไว้ที่หาดทรายแก้วเพื่อป้องกันภัยอันตราย เมื่อทั้ง 2 พระองค์หาหนทางอัญเชิญพระเชี้ยวแก้วไปยังศรีลังกาเป็นผลสำเร็จแล้วจึงได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุส่วนหนึ่งกลับมาประดิษฐานยังตำแหน่งเดิม ต่อมาพระเจ้าศรีธรรมโศกราชได้สร้างพระสถูปครอบสถานที่ที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุไว้ ซึ่งก็คือพระบรมธาตุนครศรีธรรมราชนั่นเอง

แม้ว่าเหตุการณ์เรือแตกของเจ้าชายทันตกุมารและเจ้าหญิงเหมมมาลาจะเป็นเรื่องเล่าที่ได้แรงบันดาลใจโดยตรงจากตำนานพระเชี้ยวแก้วของลังกา จนกล่าวได้ว่าไม่น่าใช่เหตุการณ์จริง แต่การสร้างพระบรมธาตุเจดีย์โดยพระเจ้าศรีธรรมโศกราชน่าจะเป็นเรื่องจริง โดยจากรูปแบบทางศิลปกรรมเชื่อว่าเกิดขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 18 ต่อมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาโดยลำดับ โดยเฉพาะในสมัยอยุธยาที่มีการซ่อมแซมส่วนปลียอดและหุ้มทองคำ ปรากฏปัจจุบันยังคงได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์โดยตลอด

๑๐. พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

ลักษณะทางศิลปกรรม

รูปแบบปัจจุบันจากส่วนฐานจนกระทั่งส่วนยอดของพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราชมีลักษณะดังต่อไปนี้ ส่วนล่างเป็นฐานประทักษิณสูง ล้อมรอบด้วยระเบียงหรือที่เรียกว่าวิหารทับเกษตร บันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณอยู่ทางทิศเหนือซึ่งเป็นด้านที่เชื่อมต่อกับวิหารพระทรงม้า ทำให้บันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณตั้งอยู่ภายในวิหารพระทรงม้าไป โดยปริยาย ผนังของฐานประทักษิณประดับด้วยแนวเสาอิง บนตัวเสาอิงมีพระพุทธรูปยืนขนาดบ้างด้วยพระสาวกอยู่ภายในซุ้ม ระหว่างเสามีซ่างเห็นครึ่งตัวอยู่ภายในซุ้มวงโค้งหรือซุ้มหน้านางด้านละ 6 ตัว ยกเว้นทางด้านเหนือมีอยู่ 4 ตัว เพราะต้องเว้นพื้นที่ไว้สำหรับบันไดทางขึ้นสู่ลานประทักษิณ บนลานประทักษิณมีเจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ตรงกลางที่มุมทั้งสี่มีเจดีย์ทรงกลมประจำมุม เจดีย์องค์ใหญ่เป็นหัวใจสำคัญที่สุดมีองค์ระฆังกลมขนาดใหญ่ เหนือองค์ระฆังเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ประดับด้วยปูนปั้นรูปเสาอิงและเครื่องถ้วย ถัดขึ้นไปเป็นก้านฉัตรหรือแกนปล้องโฉนซึ่งประดับด้วยเสาหอนที่มีรูปพระอัครสาวกตกแตงอยู่ เรียกกันทั่วไปว่า พระเวียน ถัดขึ้นไปเป็นปล้องโฉน ปัทมบาทและปลีซึ่งหุ้มด้วยทองคำและประดับด้วยอัญมณีมีค่า

ใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๒)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง การเรียบเรียงและนำเสนอ

ประเด็นที่ ๑

จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน ๓ ชิ้น ได้แก่

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ.....

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ.....

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ.....

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ.....แสดงให้เห็นว่า.....

.....

.....

.....

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ.....แสดงให้เห็นว่า.....

.....

.....

.....

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ.....แสดงให้เห็นว่า.....

.....

.....

ประเด็นที่ ๒

.....

จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน ๓ ชิ้น ได้แก่

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ.....

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ.....

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ.....

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ.....แสดงให้เห็นว่า.....

.....

.....

.....

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ.....แสดงให้เห็นว่า.....

.....

.....

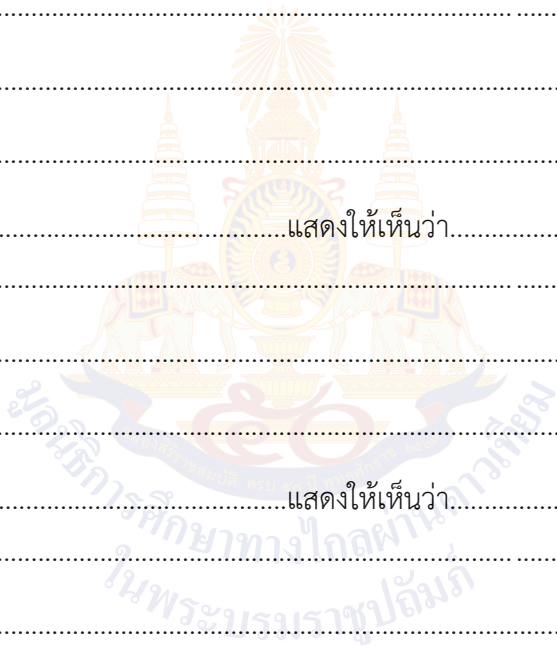
.....

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ.....แสดงให้เห็นว่า.....

.....

.....

.....

เฉลย.ใบงานที่ ๖ เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเรียบเรียงและนำเสนอ (๒)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเรียบเรียงและนำเสนอ

ประเด็นที่ ๑

.....เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง.....

จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน ๓ ชิ้น ได้แก่

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ ศิลาจารึกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ แสดงให้เห็นว่า เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรม แบ่งเป็น ๓ ระยะ ๑.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕) ตัวอย่างเช่น แพนผังเมืองที่มีการขยายเมือง ๒ ชั้น ผังเมืองเดิมเป็นรูปเกือบเป็นวงกลม เรียกว่า เมืองใน ต่อมาได้ขยายออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน เรียกว่า เมืองนอก และมีการรับวัฒนธรรมจากอินเดีย

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ แสดงให้เห็นว่า จารึกใช้อักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต อายุพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พบที่เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ลัทธิฐานคล้ายดอกบัวตูมหรือตะปูหัวเห็ด

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ ศิลาจารึกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แสดงให้เห็นว่า จารด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี เนื้อหาว่า ด้วยคาถาเยธมมาฯ (หัวใจของพระพุทธศาสนา) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคานิยมและพบมากในกลุ่มจารึกที่สร้างในพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ต่อมาระยะหนึ่ง ๒.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘) และ ๓.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระธุดงค์เรียกว่า “เมืองอภัยสาลี”

ประเด็นที่ ๒

.....ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร.....

จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน ๓ ชิ้น ได้แก่

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ เขาค้างนอก (ศรีเทพ)

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ โบราณสถานเขาค้างใน

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ เขาค้างนอก (ศรีเทพ) แสดงให้เห็นว่า ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพ พุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๕ ศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น สร้างเป็นเจดีย์ศิลปะแบบแผนผังสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยกเก็จ มีบันไดทางขึ้นสู่ลานด้านบนทางทิศตะวันออก สภาพปัจจุบันปรักหักพังมาก หลักฐานที่เหลืออยู่เป็นเพียงส่วนฐานขนาดใหญ่ ไม่ทราบส่วนยอดที่แท้จริงหรือรูปแบบอาคารบนลานด้านบนว่าเป็นอย่างไร พบงานปูนปั้นประดับส่วนฐานบ้าง โดยเฉพาะทางด้านใต้ โดยปั้นเป็นรูปคนแคระแบกและพรรณพฤกษา เขาค้างนอกตั้งอยู่กลางเมืองในของเมืองศรีเทพ นับได้ว่าเป็นเจดีย์กลางเมืองซึ่งน่าจะพัฒนามาเป็นคติมหาธาตุกลางเมืองในสมัยสุโขทัยและอยุธยา

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ โบราณสถานเขาค้างใน แสดงให้เห็นว่า เป็นเมืองโบราณที่มีแผนผังเกือบกลม ตามลักษณะทั่วไปของเมืองโบราณทวารวดีนั้น ประกอบกับรูปแบบแผนผังตัวสถาปัตยกรรมประธานที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แตกต่างจากสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลเขมรดังเช่นปราสาทศรีเทพและปราสาทสองพี่น้อง จึงสันนิษฐานว่าโบราณสถานเขาค้างในคงมีระยะแรกสร้างในสมัยทวารวดี โดยมีรูปแบบเทียบได้กับโบราณสถานหมายเลข ๑๘ (วัดโขลงสุวรรณคีรี) เมืองคูบัว จังหวัดราชบุรี

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ แสดงให้เห็นว่า พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ ๑.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง ๒.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายูน) ๓.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระอู่จตุรงค์เรียกว่า "เมืองอภัยสาลี"

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/๑ อธิบายรวบรวมหลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน
สุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและ
นำชื่อเสียงมาให้แก่ประเทศ

๓. สาระการเรียนรู้

การนำเสนอ คือ การเผยแพร่ผลงานที่ได้เรียบเรียงไว้จากการศึกษา โดยมีหลายวิธีด้วยกันเช่นการ
บรรยายอภิปรายหรือนำเสนอในรูปแบบรายงานกับความหนังสือเป็นต้น ในที่นี้ให้นักเรียนนำเสนอในการนำ
ชม โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้แก่ประเทศ
โดยนักเรียนจะต้องเตรียมการดังนี้

๑) ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนความรู้พื้นฐานในด้าน ประวัติศาสตร์
ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศชาติและของ ท้องถิ่นรวมทั้งความรู้ทั่วไป
ที่ควรทราบ รวมถึงกฎหมายการเดินทาง

๒) มีศิลปะในการพูด พูดด้วยน้ำเสียงแจ่มใส นุ่มนวล ชวนฟังพูดให้มีจังหวะวรรคตอนใช้
ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะกับวัยผู้ฟัง

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- พุดนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถาน
สมัยก่อนสุโขทัย

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของ</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที)</p> <p>๑. ทบทวนบทเรียน ประเด็นและเนื้อหาที่ได้จากการเรียบเรียง</p> <p>๒.ครูอธิบายเชื่อมโยงถึง การนำเสนอ คือ การเผยแพร่ผลงานที่ได้เรียบเรียงไว้จากการศึกษา โดยมีหลายวิธีด้วยกันเช่นการบรรยายอภิปรายหรือนำเสนอในรูปแบบรายงานกับความหนังสือเป็นต้น ในที่นี้ให้นักเรียนนำเสนอในการนำชม โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>ขั้นสอน (๑๕ นาที)</p> <p>๑. ครูให้นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน</p> <p>๒.ร่วมกันทำกิจกรรม นำชมเมืองศรีเทพ ก่อนเข้าสู่กิจกรรมครูมีคำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน</p> <p>๒.๑ การนำเสนอนักเรียนควรเตรียมตัวอย่างไรที่จะนำเสนอเรื่องราวให้ทุกคนเข้าใจ</p> <p>๒.๒ พุดนำเสนอให้ผู้ฟังเข้าใจและเกิดความประทับใจ ควรพูดอย่างไร</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที)</p> <p>๑. ทบทวนบทเรียน</p> <p>นักเรียนตอบ..แนวคำตอบ..เตรียมเนื้อหาที่จะพูดให้ถูกต้อง ชัดเจน มีการเรียบเรียงที่ดี</p> <p>นักเรียนตอบ..แนวคำตอบ..พูดด้วยน้ำเสียงแจ่มใส นุ่มนวล ชวนฟังพูดให้มีจังหวะวรรคตอนใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะกับวัยผู้ฟัง</p>	<p>๑) ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง แนวทางในการนำชม</p> <p>๒) ใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๓) สื่อ PowerPoint เรื่องการนำเสนอเรื่องราวทาง</p>	<p>ใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p>	<p>แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ	แหล่งที่ ๓..... จากนั้นครูได้ให้นักเรียนอ่านบททวนอีกครั้ง และ ช่วยกันปรับให้ข้อความที่จะนำเสนอเรียบร้อยอีก รอบ	ตอนต้นและโจพะตอนต้น สร้างเป็นเจดีย์ศิลาแลง แผ่นผังสี่เหลี่ยมผืนผ้ายกเก็จ มีบันไดทางขึ้นสู่ลาน ด้านบนทางทิศตะวันออก สภาพปัจจุบัน ปรักหักพังมาก หลักฐานที่เหลืออยู่เป็นเพียงส่วน ฐานขนาดใหญ่ ไม่ทราบส่วนยอดที่แท้ตั้งหรือ รูปแบบอาคารบนลานด้านบนว่าเป็นอย่างไร พบ งานปูนปั้นประดับส่วนฐานบ้าง โดยเฉพาะ ทางด้านใต้ โดยปั้นเป็นรูปคนแคระแบกและพรรณ พฤษกษา เขาค้างนอกตั้งอยู่กลางเมืองในของเมือง ศรีเทพ นับได้ว่าเป็นเจดีย์กลางเมืองซึ่งน่าจะ พัฒนามาเป็นคติมหาธาตุกลางเมืองในสมัยสุโขทัย และอยุธยา แหล่งที่ ๒ โบราณสถานเขาค้างใน ตั้งอยู่เกือบกลางเมืองในซึ่งเป็นเมืองโบราณที่มี แผ่นผังเกือบกลม ตามลักษณะทั่วไปของเมือง โบราณทวารวดีนั้น ประกอบกับรูปแบบแผ่นผังตัว สถาปัตยกรรมประธานที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แตกต่างจากสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลเขมร ดังเช่นปราสาทศรีเทพและปราสาทสองพี่น้อง จึง สันนิษฐานว่าโบราณสถานเขาค้างในคงมี ระยะเวลาสร้างในสมัยทวารวดี โดยมีรูปแบบเทียบ			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
		<p>ได้กับโบราณสถานหมายเลข ๑๘ (วัดโฆลงสุวรรณคีรี) เมืองคูบัว จังหวัดราชบุรี แหล่งที่ ๓ บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ ๑.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง ๒.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายัน) ๓.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระเจ้าอภัยสาลี”)</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
จากนั้นนักเรียนครูให้นักเรียนช่วยกันทำในประเด็นที่ ๒ คือ ศิลปกรรมในเมืองศรีเทพ แหล่งที่ ๑..... แหล่งที่ ๒..... แหล่งที่ ๓.....	จากหลักฐานที่ศึกษามา แหล่งที่ ๑ เขาค้างนอก (ศรีเทพ) ระบุได้ว่าศิลปกรรมของเมืองศรีเทพ พุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๕ ศิลปะอินเดียแบบปาละ ตอนต้นและโจฬะตอนต้น สร้างเป็นเจดีย์ศิลาแลง แผนผังสี่เหลี่ยมผืนผ้ายกเก็จ มีบันไดทางขึ้นสู่ลาน ด้านบนทางทิศตะวันออก สภาพปัจจุบัน ปรักหักพังมาก หลักฐานที่เหลืออยู่เป็นเพียงส่วน ฐานขนาดใหญ่ ไม่ทราบส่วนยอดที่แท้ตั้งหรือ รูปแบบอาคารบนลานด้านบนว่าเป็นอย่างไร พบ งานปูนปั้นประดับส่วนฐานบ้าง โดยเฉพาะ ทางด้านใต้ โดยปั้นเป็นรูปคนแคระแบกและพรรณ พฤษกษา เขาค้างนอกตั้งอยู่กลางเมืองในของเมือง ศรีเทพ นับได้ว่าเป็นเจดีย์กลางเมืองซึ่งน่าจะ พัฒนามาเป็นคติมหาธาตุกลางเมืองในสมัยสุโขทัย และอยุธยา แหล่งที่ ๒ โบราณสถานเขาค้างใน ตั้งอยู่เกือบกลางเมืองในซึ่งเป็นเมืองโบราณที่มี แผนผังเกือบกลม ตามลักษณะทั่วไปของเมือง โบราณทวารวดีนั้น ประกอบกับรูปแบบแผนผังตัว สถาปัตยกรรมประธานที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
		<p>แตกต่างจากสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลเขมร ดังเช่นปราสาทศรีเทพและปราสาทสองพี่น้อง จึง สันนิษฐานว่าโบราณสถานเขาค้างในคงมี ระยะเวลาสร้างในสมัยทวารวดี โดยมีรูปแบบเทียบ ได้กับโบราณสถานหมายเลข ๑๘ (วัดโฆลง สุวรรณคีรี) เมืองคูบัว จังหวัดราชบุรี แหล่งที่ ๓ บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลาย มิติ พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ ๑.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อน เมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕) ภายใน อิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพ อาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือ ศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง ๒.ระยะร่วมสมัยเขมร สมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธ ศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมร สมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นคร วัด-บายน) ๓.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระอู่ดงค์ เรียกว่า “เมืองอภัยสาลี”)</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>ขั้นปฏิบัติ (๑๕ นาที)</p> <p>๑. ครูให้นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นทำเตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยโดยเขียนรายละเอียดขั้นตอนและการแบ่งหน้าที่ในการนำเสนอในใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย และศึกษาจากใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง แนวทางในการนำเสนอ เพิ่มเติม</p> <p>๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน</p>	<p>๑.นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นทำเตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยโดยเขียนรายละเอียดขั้นตอนและการแบ่งหน้าที่ในการนำเสนอในใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย และศึกษาจากใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง แนวทางในการนำเสนอ เพิ่มเติม</p>			
	<p>ขั้นสรุป (๑๐ นาที)</p> <p>ครูถามนักเรียนว่า การที่จะนำเสนอสถานที่ต่างๆ นักเรียนต้องมีการเตรียมตัวอย่างไร</p>	<p>นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...</p> <p>๑) ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนความรู้พื้นฐานในด้าน ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียม ประเพณีของประเทศชาติและของ ท้องถิ่นรวมทั้งความรู้ทั่วไปที่ควรทราบ รวมถึงกฎหมายการ เดินทาง</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
		๒) มีศิลปะในการพูด พูดด้วยน้ำเสียงแจ่มใส นุ่มนวล ชวนฟังพูดให้มีจังหวะวรรคตอนใช้ภาษาที่ เข้าใจง่ายเหมาะกับวัยผู้ฟัง			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง แนวทางในการนำชม
- ๒) ใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
- ๓) สื่อ PowerPoint เรื่องการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
- ๔) แอปเสียง/คลิปเสียง/วีดิทัศน์ เรื่อง สื่อการเรียนรู้โครงการมัคคุเทศก์น้อย : การเป็นมัคคุเทศก์

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	ตรวจใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - พุดนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	สังเกตการร่วมกับเพื่อนเตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ตรวจใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของ	ตรวจใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)	สังเกตการร่วมกับเพื่อนเตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงานที่ ๗ เรื่องเตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	- เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้เหมาะสมและตรงประเด็น	เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	ไม่สามารถเตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
----------------------------------	---	-------------	-------------	-------------

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๖

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายามใน การเรียนรู้			๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

ความสำเร็จ

.....
.....

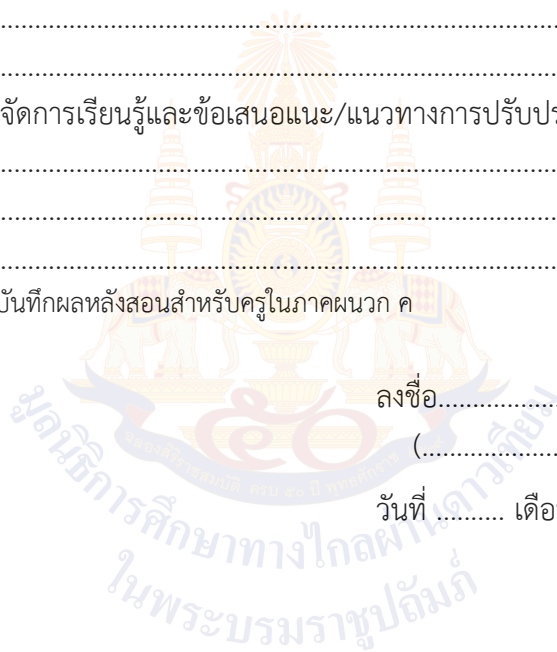
ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

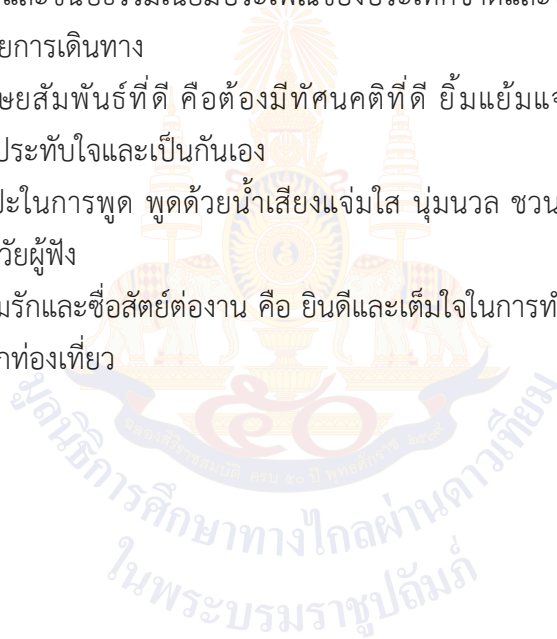
ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใ้ความรู้ที่ ๔ เรื่อง แนวทางในการนำชม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน
 สุโขทัย
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คุณลักษณะของมัคคุเทศก์นั้นจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมหลายประการในการปฏิบัติงาน

- ๑) มีบุคลิกภาพที่ดี คือ มีความคล่องแคล่ว แจ่มใส ร่าเริง มีไหวพริบ มีอารมณ์ขันพูดจา
ชัดเจนสุภาพไพเราะ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย
- ๒) มีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนความรู้พื้นฐานในด้าน ประวัติศาสตร์
ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศชาติและของ ท้องถิ่นรวมทั้งความรู้ทั่วไป
ที่ควรทราบ รวมถึงกฎหมายการเดินทาง
- ๓) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คือต้องมีทัศนคติที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เพื่อให้
นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกประทับใจและเป็นกันเอง
- ๔) มีศิลปะในการพูด พูดด้วยน้ำเสียงแจ่มใส นุ่มนวล ชวนฟังพูดให้มีจังหวะวรรคตอนใช้
ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะกับวัยผู้ฟัง
- ๕) มีความรักและซื่อสัตย์ต่องาน คือ ยินดีและเต็มใจในการทำงานบริการ ไม่ฝืนใจทำเพียง
เพื่อประโยชน์ที่จะได้จากนักท่องเที่ยว

เฉลยใบงานที่ ๗ เรื่อง เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน
 สุโขทัย
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเรียบเรียงและนำเสนอ

ประเด็นที่ ๑

.....เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง.....

จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน ๓ ชิ้น ได้แก่

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ ศิลารักษ์เมืองศรีเทพ

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ ศิลารักษ์รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ แสดงให้เห็นว่า เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรม แบ่งเป็น ๓ ระยะ ๑.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕) ตัวอย่างเช่น แผ่นผังเมืองที่มีการขยายเมือง ๒ ชั้น ผังเมืองเดิมเป็นรูปเกือบเป็นวงกลม เรียกว่า เมืองใน ต่อมาได้ขยายออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน เรียกว่า เมืองนอก และมีการรับวัฒนธรรมจากอินเดีย

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ ศิลารักษ์เมืองศรีเทพ แสดงให้เห็นว่า จารึกใช้อักษรปัลลวะ ภาษาล้านสฤต อายุพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พบที่เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ลัทธิฐานคล้ายดอกบัวตูมหรือตะปูหัวเห็ด

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ ศิลารักษ์รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แสดงให้เห็นว่า จารด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี เนื้อหาว่า ด้วยคาถาเยธมมาฯ (หัวใจของพระพุทธศาสนา) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมและพบมากในกลุ่มจารึกที่สร้างในพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ต่อมาระยะหนึ่ง ๒.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘) และ ๓.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระธุดงค์เรียกว่า “เมืองอภัยสาลี”

ประเด็นที่ ๒

.....ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร.....

จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน ๓ ชิ้น ได้แก่

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ เขาค้างนอก (ศรีเทพ)

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ โบราณสถานเขาค้างใน

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ

หลักฐานชิ้นที่ ๑ ชื่อ เขาค้างนอก (ศรีเทพ) แสดงให้เห็นว่า ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพ พุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๕ ศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น สร้างเป็นเจดีย์ศิลาแลง แผนผังสี่เหลี่ยมผืนผ้ายกเก็จ มีบันไดทางขึ้นสู่ลานด้านบนทางทิศตะวันออก สภาพปัจจุบันปรักหักพังมาก หลักฐานที่เหลืออยู่เป็นเพียงส่วนฐานขนาดใหญ่ ไม่ทราบส่วนยอดที่แท้จริงหรือรูปแบบอาคารบนลานด้านบนว่าเป็นอย่างไร พบงานปูนปั้นประดับส่วนฐานบ้าง โดยเฉพาะทางด้านใต้ โดยปั้นเป็นรูปคนแคะแบกและพรรณพฤกษา เขาค้างนอกตั้งอยู่กลางเมืองในของเมืองศรีเทพ นับได้ว่าเป็นเจดีย์กลางเมืองซึ่งน่าจะพัฒนามาเป็นคติมหาธาตุกลางเมืองในสมัยสุโขทัยและอยุธยา

หลักฐานชิ้นที่ ๒ ชื่อ โบราณสถานเขาค้างใน แสดงให้เห็นว่า เป็นเมืองโบราณที่มีแผนผังเกือบกลม ตามลักษณะทั่วไปของเมืองโบราณทวารวดีนั้น ประกอบกับรูปแบบแผนผังตัวสถาปัตยกรรมประธานที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แตกต่างจากสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลเขมรตั้งเช่นปราสาทศรีเทพและปราสาทสองพี่น้อง จึงสันนิษฐานว่าโบราณสถานเขาค้างในคงมีระยะแรกสร้างในสมัยทวารวดี โดยมีรูปแบบเทียบได้กับโบราณสถานหมายเลข ๑๘ (วัดโขลงสุวรรณคีรี) เมืองคูบัว จังหวัดราชบุรี

หลักฐานชิ้นที่ ๓ ชื่อ บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ แสดงให้เห็นว่า พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ ๑.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง ๒.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายน) ๓.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระอู่ดงค์เรียกว่า "เมืองอภัยสาลี"

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

(๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/๑ อธิบายรวบรวมหลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้แก่ประเทศ

๓. สาระการเรียนรู้

การนำเสนอ คือ การเผยแพร่ผลงานที่ได้เรียบเรียงไว้จากการศึกษา โดยมีหลายวิธีด้วยกันเช่นการบรรยายอภิปรายหรือนำเสนอในรูปแบบรายงานกับความหนังสือเป็นต้น ในที่นี้ให้นักเรียนนำเสนอในการนำชม โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้แก่ประเทศ

โดยนักเรียนจะต้องเตรียมการดังนี้

โดยนักเรียนจะต้องเตรียมการดังนี้

๑) ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนความรู้พื้นฐานในด้าน ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศชาติและของ ท้องถิ่นรวมทั้งความรู้ทั่วไปที่ควรทราบ รวมถึงกฎหมายการเดินทาง

๒) มีศิลปะในการพูด พูดด้วยน้ำเสียงแจ่มใส นุ่มนวล ชวนฟังพูดให้มีจังหวะวรรคตอนใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะกับวัยผู้ฟัง

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- พูดนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๔.๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย (๑)
 หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๑.๔, ๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของ</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที)</p> <p>๑. ครูถามนักเรียนว่า จากชั่วโมงที่ผ่านมาการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวนักเรียนต้องเตรียมตัวในเรื่องใดบ้าง</p> <p>๒. ครูอธิบายแนวทางในการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย และกลุ่มที่ฟังโดยทุกกลุ่มจะได้รับใบงานที่ ๗ ที่ต้องเยี่ยมชมโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยของกลุ่มอื่น</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)</p> <p>๑. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...</p> <p>๑) ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนความรู้พื้นฐานในด้าน ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียม ประเพณีของประเทศชาติและของ ท้องถิ่นรวมทั้งความรู้ทั่วไปที่ควรทราบ รวมถึงกฎหมายการเดินทาง</p> <p>๒) มีศิลปะในการพูด พูดด้วยน้ำเสียงแจ่มใส นุ่มนวล ชวนฟังพูดให้มีจังหวะวรรคตอนใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะกับวัยผู้ฟัง</p>	<p>ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p>	<p>ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p>	<p>แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน</p>
	<p>ขั้นสอนและปฏิบัติ (๔๐ นาที)</p> <p>๑. ครูให้นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นทำนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยโดยเขียนรายละเอียด</p>	<p>นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นทำนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยโดยเขียน</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย (๑)
 หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัยได้ ด้านทักษะกระบวนการ พุดนำเสนอเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ของ โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัยได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม เกิดความตระหนักว่า ประเทศไทยมี ประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน โดยมีหลักฐานเป็น โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน	ขั้นตอนและการแบ่งหน้าที่ในการนำเสนอ และ ในขณะที่เพื่อนนำเสนอ คนอื่นต้องจดบันทึกใน ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน	รายละเอียดขั้นตอนและการแบ่งหน้าที่ในการ นำเสนอ และในขณะที่เพื่อนนำเสนอ คนอื่นต้อง จดบันทึกใน ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราว ทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย			
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ครูถามนักเรียนว่า การนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวที่ดี และน่าฟังจะต้องทำอย่างไรบ้าง	นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...ต้องมีความรู้ เกี่ยวกับสถานที่เป็นอย่างดี และมีศิลปะในการพูด			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย (๑)
 หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ					

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกแนวทางในการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	ตรวจใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	สังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ตรวจใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)	ตรวจใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
--	------------------------	---------------------------	---

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	- นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้เหมาะสมและตรงประเด็น	นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	ไม่สามารถนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้
ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	- บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	บันทึกข้อมูลจากการนำเสนอแต่ละสถานที่ถูกต้องชัดเจน ๑๐-๑๒ ประเด็น	บันทึกข้อมูลจากการนำเสนอแต่ละสถานที่ถูกต้องชัดเจน ๘-๙ ประเด็น	บันทึกข้อมูลจากการนำเสนอแต่ละสถานที่ถูกต้องชัดเจน ๖-๗ ประเด็น
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

	๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ			
--	---	--	--	--

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๖

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตการนำเสนอ (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. นำเสนอข้อมูล ถูกต้อง ชัดเจน			๒. มีลีลาการ นำเสนอที่น่าสนใจ			๓. มีศิลปะในการพูด				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๖

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....
.....
.....

ความสำเร็จ

.....
.....
.....

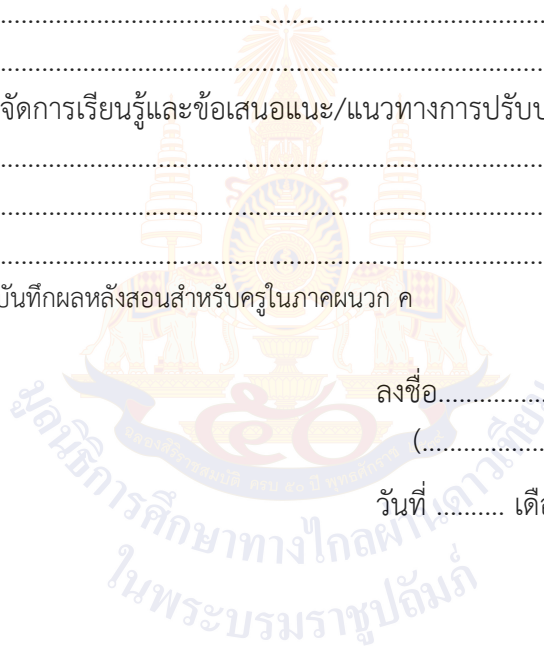
ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....
.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง แนวทางในการนำชม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน
สมัยก่อนสุโขทัย (๑)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คุณลักษณะของมัคคุเทศก์นั้นจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมหลายประการในการปฏิบัติงาน

๑) มีบุคลิกภาพที่ดี คือ มีความคล่องแคล่ว แจ่มใส ร่าเริง มีไหวพริบ มีอารมณ์ขันพูดจา
ชัดเจนสุภาพไพเราะ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย

๒) มีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนความรู้พื้นฐานในด้าน ประวัติศาสตร์
ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศชาติและของ ท้องถิ่นรวมทั้งความรู้ทั่วไป
ที่ควรทราบ รวมถึงกฎหมายการเดินทาง

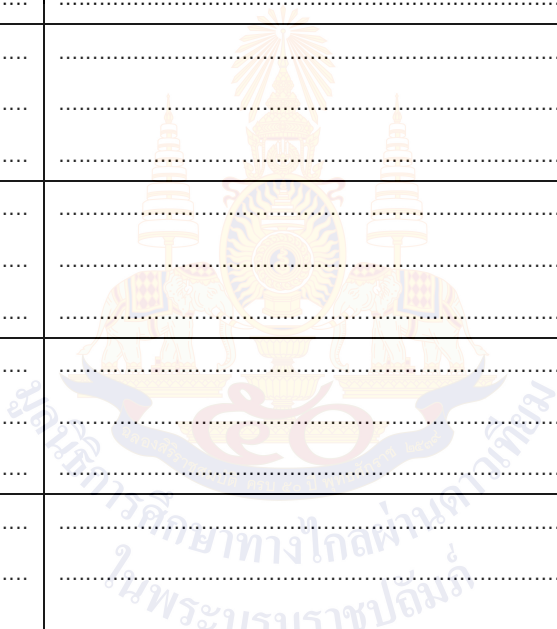

ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน
 สุโขทัย (๑)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย	บันทึกการนำเสนอ
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย	บันทึกการนำเสนอ
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

เฉลยใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน
 สมัยก่อนสุโขทัย (๑)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	บันทึกการนำเสนอ
เจดีย์วัดป่าสัก	.เจดีย์วัดป่าสัก อ.เชียงใหม่ จ. เชียงรายพระเจ้าแสนภูทรงสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๓๘
เจดีย์หลวง	เจดีย์หลวง อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ สร้างขึ้นในรัชกาลพระเจ้าแสนเมืองมา กษัตริย์องค์ที่ ๗ แห่งราชวงศ์มังราย (พ.ศ. ๑๙๑๓-๑๙๕๔) และอัญเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐานระหว่าง พ.ศ. ๒๐๑๑-๒๐๙๑ นานถึง ๘๐ ปี
พระธาตุหริภุญชัย	พระธาตุหริภุญชัย อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน สร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๑๖๕๑ ในสมัยพระเจ้าอาทิตย์ราชา
เมืองศรีเทพ	เมืองศรีเทพ อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์ ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๖ ยูเนสโกประกาศให้ เมืองโบราณศรีเทพ เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นแหล่งที่ ๔ ของไทย โบราณสถานส่วนใหญ่มีรูปแบบศิลปะทั้งแบบทวารวดี และเขมรโบราณ
พระปฐมเจดีย์	พระปฐมเจดีย์ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม สันนิษฐานว่าสร้างสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งอินเดีย เป็นพระสถูปเจดีย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย
พระปรางค์สามยอด	พระปรางค์สามยอด อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี พระปรางค์สามยอดเป็นศิลปะเขมรแบบบายน มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ สร้างด้วยศิลาแลง
พระธาตุพนม	พระธาตุพนม อ.ธาตุพนม จ.นครพนม จากการขุดค้นทางโบราณคดีพบว่าพระธาตุพนมสร้างขึ้นระหว่าง พ.ศ. ๑๒๐๐-๑๔๐๐ ภายในองค์พระธาตุบรรจุ พระอัฐิธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย	บันทึกการนำเสนอ
แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อ.หนองหาน จ.อุดรธานีเป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่มีอายุราว ๕,๖๐๐-๑,๘๐๐ ปี แหล่งโบราณคดีบ้านเชียงเป็นมรดกโลก ทางประวัติศาสตร์ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
พระบรมธาตุไชยา	พระบรมธาตุไชยา อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี องค์พระเจดีย์เป็นโบราณสถานสร้างขึ้นตามแบบลัทธิมหายานตั้งแต่ครั้งอาณาจักรศรีวิชัยรุ่งเรือง
พระบรมธาตุเจดีย์	พระบรมธาตุเจดีย์ อ.เมืองนครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชทรงสร้างเมืองนครศรีธรรมราชขึ้น พร้อมก่อสร้างเจดีย์องค์ใหม่ เป็นเจดีย์ทรงลังกา สูง ๕๕.๗๘ เมตร
เมืองโบราณยะรัง	เมืองโบราณยะรัง อ.ยะรัง จ.ปัตตานีเป็นชุมชนสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย เชื่อว่าเป็นที่ตั้งอาณาจักรโบราณ "ลังกาสุกะ" หรือ "ลังยาเสียว"

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน
สุโขทัย (๒)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/๑ อธิบายรวบรวมหลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน
สุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำ
ชื่อเสียงมาให้กับประเทศ

๓. สาระการเรียนรู้

การนำเสนอ คือ การเผยแพร่ผลงานที่ได้เรียบเรียงไว้จากการศึกษา โดยมีหลายวิธีด้วยกันเช่นการ
บรรยายอภิปรายหรือนำเสนอในรูปแบบรายงานกับความหนังสือเป็นต้น ในที่นี้ให้นักเรียนนำเสนอในการนำ
ชม โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ

โดยนักเรียนจะต้องเตรียมการดังนี้

๑) ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนความรู้พื้นฐานในด้าน ประวัติศาสตร์
ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศชาติและของ ท้องถิ่นรวมทั้งความรู้ทั่วไป
ที่ควรทราบ รวมถึงกฎหมายการเดินทาง

๒) มีศิลปะในการพูด พูดด้วยน้ำเสียงแจ่มใส นุ่มนวล ชวนฟังพูดให้มีจังหวะวรรคตอนใช้
ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะกับวัยผู้ฟัง

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- พูดนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถาน
สมัยก่อนสุโขทัย

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.

๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย (๒)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของ</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)</p> <p>๑. ครูถามนักเรียนว่า การนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวที่ดีและน่าฟังจะต้องทำอย่างไรบ้าง</p> <p>๒. ครูอธิบายแนวทางในการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย โดยในสัปดาห์นี้จะเป็นกลุ่มที่ ๓ - ๕ ที่จะนำเสนอ</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)</p> <p>๑. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...ต้องมี ความรู้เกี่ยวกับสถานที่เป็นอย่างดี และมีศิลปะในการพูด</p> <p>๒. ทบทวนบทเรียน</p>	<p>ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p>	<p>ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p>	<p>แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน</p>
	<p>ขั้นสอนและปฏิบัติ (๓๐ นาที)</p> <p>๑. ครูให้นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นทำนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยโดยเขียนรายละเอียดขั้นตอนและการแบ่งหน้าที่ในการนำเสนอ และในขณะที่เพื่อนนำเสนอ คนอื่นต้องจดบันทึกในใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน</p>	<p>นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นทำนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยโดยเขียนรายละเอียดขั้นตอนและการแบ่งหน้าที่ในการนำเสนอ และในขณะที่เพื่อนนำเสนอ คนอื่นต้องจดบันทึกใน ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p>			
	<p>ขั้นสรุป (๑๐ นาที)</p> <p>ครูถามนักเรียนจากการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p>	<p>นักเรียนตอบ...แนวคำตอบ...ตัวอย่าง เช่น องค์พระปฐมเจดีย์ เพราะมีประวัติความเป็นมาที่</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย (๒)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้</p> <p>ด้านทักษะกระบวนการ</p> <p>พุดนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้</p> <p>ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม</p> <p>เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>๔. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน</p>	<p>โดยให้นักเรียนเลือก โบราณสถานที่นักเรียนเรียนได้ ฟังการนำเสนอมา ๑ แห่ง พร้อมบอกเหตุผลและความประทับใจ</p>	<p>ยาวนานตั้งแต่สมัยทวารวดี มีการบูรณะหลายครั้ง และองค์เจดีย์ปัจจุบันก็มีขนาดใหญ่และความสวยงาม</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย (๒)
 หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ					

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกแนวทางในการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	ตรวจใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	สังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ตรวจใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)	ตรวจใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย สังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
--	------------------------	---------------------------	---

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	- นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้เหมาะสมและตรงประเด็น	นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	ไม่สามารถนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้
ใบงานที่ ๗ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	- บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	บันทึกข้อมูลจากการนำเสนอแต่ละสถานที่ถูกต้องชัดเจน ๑๐-๑๒ ประเด็น	บันทึกข้อมูลจากการนำเสนอแต่ละสถานที่ถูกต้องชัดเจน ๘-๙ ประเด็น	บันทึกข้อมูลจากการนำเสนอแต่ละสถานที่ถูกต้องชัดเจน ๖-๗ ประเด็น
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

	๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ			
--	---	--	--	--

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตการนำเสนอ (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. นำเสนอข้อมูล ถูกต้อง ชัดเจน			๒. มีลีลาการ นำเสนอ น่าสนใจ			๓. มีศิลปะในการพูด				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง แนวทางในการนำชม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน
สมัยก่อนสุโขทัย (๒)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คุณลักษณะของมัคคุเทศก์นั้นจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมหลายประการในการปฏิบัติงาน

๑) มีบุคลิกภาพที่ดี คือ มีความคล่องแคล่ว แจ่มใส ร่าเริง มีไหวพริบ มีอารมณ์ขันพูดจา ชัดเจนสุภาพไพเราะ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย

๒) มีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนความรู้พื้นฐานในด้าน ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศชาติและของ ท้องถิ่นรวมทั้งความรู้ทั่วไป ที่ควรทราบ รวมถึงกฎหมายการเดินทาง

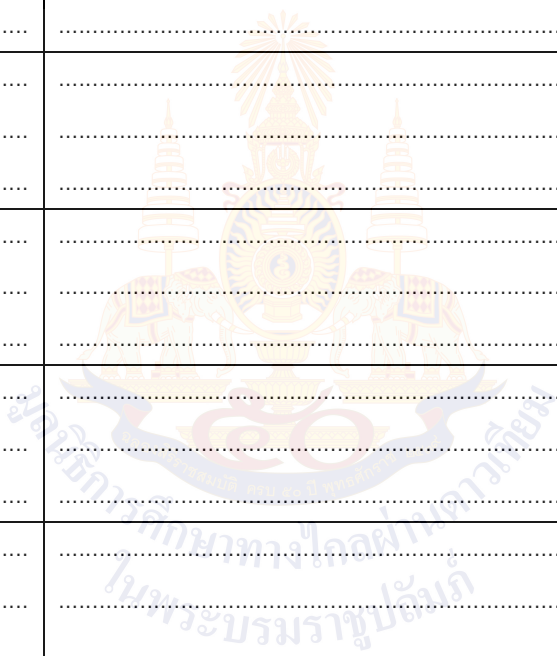

ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน
 สุโขทัย (๒)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย	บันทึกการนำเสนอ
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย	บันทึกการนำเสนอ
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

เฉลยใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน
 สมัยก่อนสุโขทัย (๒)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	บันทึกการนำเสนอ
เจดีย์วัดป่าสัก	.เจดีย์วัดป่าสัก อ.เชียงใหม่ จ. เชียงรายพระเจ้าแสนภูทรงสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๓๘
เจดีย์หลวง	เจดีย์หลวง อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ สร้างขึ้นในรัชกาลพระเจ้าแสนเมืองมา กษัตริย์องค์ที่ ๗ แห่งราชวงศ์มังราย (พ.ศ. ๑๙๑๓-๑๙๕๔) และอัญเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐานระหว่าง พ.ศ. ๒๐๑๑-๒๐๙๑ นานถึง ๘๐ ปี
พระธาตุหริภุญชัย	พระธาตุหริภุญชัย อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน สร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๑๖๕๑ ในสมัยพระเจ้าอาทิตยราช
เมืองศรีเทพ	เมืองศรีเทพ อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์ ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๖ ยูเนสโกประกาศให้ เมืองโบราณศรีเทพ เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นแหล่งที่ ๔ ของไทย โบราณสถานส่วนใหญ่มีรูปแบบศิลปะทั้งแบบทวารวดี และเขมรโบราณ
พระปฐมเจดีย์	พระปฐมเจดีย์ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม สันนิษฐานว่าสร้างสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งอินเดีย เป็นพระสถูปเจดีย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย
พระปรางค์สามยอด	พระปรางค์สามยอด อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี พระปรางค์สามยอดเป็นศิลปะเขมรแบบบายน มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ สร้างด้วยศิลาแลง
พระธาตุพนม	พระธาตุพนม อ.ธาตุพนม จ.นครพนม จากการขุดค้นทางโบราณคดีพบว่าพระธาตุพนมสร้างขึ้นระหว่าง พ.ศ. ๑๒๐๐-๑๔๐๐ ภายในองค์พระธาตุบรรจุ พระอัฐิธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย	บันทึกการนำเสนอ
แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อ.หนองหาน จ.อุดรธานีเป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่มีอายุราว ๕,๖๐๐-๑,๘๐๐ ปี แหล่งโบราณคดีบ้านเชียงเป็นมรดกโลก ทางประวัติศาสตร์ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
พระบรมธาตุไชยา	พระบรมธาตุไชยา อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี องค์พระเจดีย์เป็นโบราณสถานสร้างขึ้นตามแบบลัทธิมหายานตั้งแต่ครั้งอาณาจักรศรีวิชัยรุ่งเรือง
พระบรมธาตุเจดีย์	พระบรมธาตุเจดีย์ อ.เมืองนครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช พระเจ้าศรีธรรมมาโศกราชทรงสร้างเมืองนครศรีธรรมราชขึ้น พร้อมก่อสร้างเจดีย์องค์ใหม่ เป็นเจดีย์ทรงลังกา สูง ๕๕.๗๘ เมตร
เมืองโบราณยะรัง	เมืองโบราณยะรัง อ.ยะรัง จ.ปัตตานีเป็นชุมชนสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย เชื่อว่าเป็นที่ตั้งอาณาจักรโบราณ "ลังกาสุกะ" หรือ "ลังยาเสียว"

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย (๓)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย
ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/๑ อธิบายรวบรวมหลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ

๓. สาระการเรียนรู้

การนำเสนอ คือ การเผยแพร่ผลงานที่ได้เรียบเรียงไว้จากการศึกษา โดยมีหลายวิธีด้วยกันเช่นการบรรยายอภิปรายหรือนำเสนอในรูปแบบรายงานกับความหนังสือเป็นต้น ในที่นี้ให้นักเรียนนำเสนอในการนำชม โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ

โดยนักเรียนจะต้องเตรียมการดังนี้

๑) ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนความรู้พื้นฐานในด้าน ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศชาติและของ ท้องถิ่นรวมทั้งความรู้ทั่วไปที่ควรทราบ รวมถึงกฎหมายการเดินทาง

๒) มีศิลปะในการพูด พูดด้วยน้ำเสียงแจ่มใส นุ่มนวล ชวนฟังพูดให้มีจังหวะวรรคตอนใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะกับวัยผู้ฟัง

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- พูดนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.

๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย (๓)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของ</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)</p> <p>๑. ครูถามนักเรียนว่า การนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวที่ดีและน่าฟังจะต้องทำอย่างไรบ้าง</p> <p>๒. ครูอธิบายแนวทางในการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย โดยในสัปดาห์นี้จะเป็นกลุ่มที่ ๕ - ๖ ที่จะนำเสนอ</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)</p> <p>๑. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...ต้องมี ความรู้เกี่ยวกับสถานที่เป็นอย่างดี และมีศิลปะในการพูด</p> <p>๒. ทบทวนบทเรียน</p>	<p>ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p>	<p>ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p>	<p>แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน</p>
	<p>ขั้นสอนและปฏิบัติ (๓๐ นาที)</p> <p>๑. ครูให้นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยโดยเขียนรายละเอียดขั้นตอนและการแบ่งหน้าที่ในการนำเสนอ และในขณะที่เพื่อนนำเสนอ คนอื่นต้องจดบันทึกในใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน</p>	<p>นักเรียนนำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยโดยเขียนรายละเอียดขั้นตอนและการแบ่งหน้าที่ในการนำเสนอ และในขณะที่เพื่อนนำเสนอ คนอื่นต้องจดบันทึกใน ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p>			
	<p>ขั้นสรุป (๑๐ นาที)</p> <p>ครูถามนักเรียนจากการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p>	<p>นักเรียนตอบ...แนวคำตอบ...ตัวอย่าง เช่น องค์พระธาตุพนม เพราะมีประวัติความเป็นมาที่</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย (๓)

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัยรหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้</p> <p>ด้านทักษะกระบวนการ</p> <p>พุดนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้</p> <p>ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม</p> <p>เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>๔. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน</p>	<p>โดยให้นักเรียนเลือก โบราณสถานที่นักเรียนเรียนได้ ฟังการนำเสนอมา ๑ แห่ง พร้อมบอกเหตุผลและความประทับใจ</p>	<p>ยาวนาน มีการกล่าวไว้ในตำนานอูรังคราตุ มีความสำคัญในที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งสองฝั่งโขง</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย (๓)
 หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ					

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกแนวทางในการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	ตรวจใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	สังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เกิดความตระหนักรู้ว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ตรวจใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๑.๔, ๑.๑.๓, ๒.๒.๑, ๓.๑.๑, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๑)	ตรวจใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย สังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
--	------------------------	---------------------------	---

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	- นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้เหมาะสมและตรงประเด็น	นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	ไม่สามารถนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้
ใบงานที่ ๗ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	- บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	บันทึกข้อมูลจากการนำเสนอแต่ละสถานที่ถูกต้องชัดเจน ๑๐-๑๒ ประเด็น	บันทึกข้อมูลจากการนำเสนอแต่ละสถานที่ถูกต้องชัดเจน ๘-๙ ประเด็น	บันทึกข้อมูลจากการนำเสนอแต่ละสถานที่ถูกต้องชัดเจน ๖-๗ ประเด็น
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

	๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ			
--	---	--	--	--

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตการนำเสนอ (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. นำเสนอข้อมูล ถูกต้อง ชัดเจน			๒. มีลีลาการ นำเสนอน่าสนใจ			๓. มีศิลปะในการพูด				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๖

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง แนวทางในการนำชม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน
สมัยก่อนสุโขทัย (๓)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คุณลักษณะของมัคคุเทศก์นั้นจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมหลายประการในการปฏิบัติงาน

๑) มีบุคลิกภาพที่ดี คือ มีความคล่องแคล่ว แจ่มใส ร่าเริง มีไหวพริบ มีอารมณ์ขันพูดจา
ชัดเจนสุภาพไพเราะ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย

๒) มีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนความรู้พื้นฐานในด้าน ประวัติศาสตร์
ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศชาติและของ ท้องถิ่นรวมทั้งความรู้ทั่วไป
ที่ควรทราบ รวมถึงกฎหมายการเดินทาง

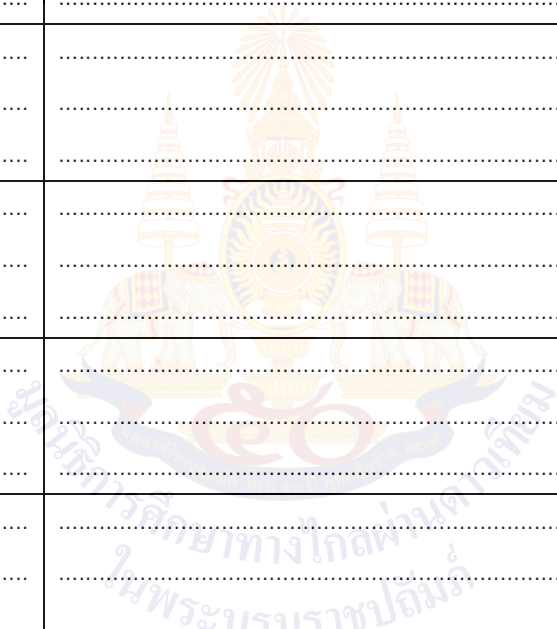

ใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน
 สุโขทัย (๓)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย	บันทึกการนำเสนอ
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย	บันทึกการนำเสนอ
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

เฉลยใบงานที่ ๘ เรื่อง บันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน
 สมัยก่อนสุโขทัย (๓)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	บันทึกการนำเสนอ
เจดีย์วัดป่าสัก	เจดีย์วัดป่าสัก อ.เชียงใหม่ จ. เชียงรายพระเจ้าแสนภูทรงสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๓๘
เจดีย์หลวง	เจดีย์หลวง อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ สร้างขึ้นในรัชกาลพระเจ้าแสนเมืองมา กษัตริย์องค์ที่ ๗ แห่งราชวงศ์มังราย (พ.ศ. ๑๙๑๓-๑๙๕๔) และอัญเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐานระหว่าง พ.ศ. ๒๐๑๑-๒๐๙๑ นานถึง ๘๐ ปี
พระธาตุหริภุญชัย	พระธาตุหริภุญชัย อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน สร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๑๖๕๑ ในสมัยพระเจ้าอาทิตยราช
เมืองศรีเทพ	เมืองศรีเทพ อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์ ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๖ ยูเนสโกประกาศให้ เมืองโบราณศรีเทพ เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นแหล่งที่ ๔ ของไทย โบราณสถานส่วนใหญ่มีรูปแบบศิลปะทั้งแบบทวารวดี และเขมรโบราณ
พระปฐมเจดีย์	พระปฐมเจดีย์ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม สันนิษฐานว่าสร้างสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งอินเดีย เป็นพระสถูปเจดีย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย
พระปรางค์สามยอด	พระปรางค์สามยอด อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี พระปรางค์สามยอดเป็นศิลปะเขมรแบบบายน มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ สร้างด้วยศิลาแลง
พระธาตุพนม	พระธาตุพนม อ.ธาตุพนม จ.นครพนม จากการขุดค้นทางโบราณคดีพบว่าพระธาตุพนมสร้างขึ้นระหว่าง พ.ศ. ๑๒๐๐-๑๔๐๐ ภายในองค์พระธาตุบรรจุ พระอัฐิธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย	บันทึกการนำเสนอ
แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อ.หนองหาน จ.อุดรธานีเป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่มีอายุราว ๕,๖๐๐-๑,๘๐๐ ปี แหล่งโบราณคดีบ้านเชียงเป็นมรดกโลก ทางประวัติศาสตร์ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
พระบรมธาตุไชยา	พระบรมธาตุไชยา อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี องค์พระเจดีย์เป็นโบราณสถานสร้างขึ้นตามแบบลัทธิมหายานตั้งแต่ครั้งอาณาจักรศรีวิชัยรุ่งเรือง
พระบรมธาตุเจดีย์	พระบรมธาตุเจดีย์ อ.เมืองนครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชทรงสร้างเมืองนครศรีธรรมราชขึ้น พร้อมก่อสร้างเจดีย์องค์ใหม่ เป็นเจดีย์ทรงลังกา สูง ๕๕.๗๘ เมตร
เมืองโบราณยะรัง	เมืองโบราณยะรัง อ.ยะรัง จ.ปัตตานีเป็นชุมชนสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย เชื่อว่าเป็นที่ตั้งอาณาจักรโบราณ "ลังกาสุกะ" หรือ "ลังยาเสียว"

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด ส ๔.๑ ม.๑/๓ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/๑ อธิบายรวบรวมหลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อน
สุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยเป็นสถานที่ที่เป็นหลักฐานแสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน
และเป็นมรดกของชาติ

๓. สาระการเรียนรู้

โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยเป็นสถานที่แสดงถึงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่เป็นมรดกของชาติซึ่ง
ปัจจุบันจัดเป็นสถานที่ที่เป็นมรดกของชาติซึ่งแสดงถึงประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน เช่น

เจดีย์วัดป่าสัก อ.เชียงใหม่ จ. เชียงรายพระเจ้าแสนภูทรงสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๓๘

เจดีย์หลวง อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ สร้างขึ้นในรัชกาลพระเจ้าแสนเมืองมา กษัตริย์องค์ที่ ๗ แห่ง
ราชวงศ์มังราย (พ.ศ. ๑๙๑๓-๑๙๕๔) และอัญเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐานระหว่าง พ.ศ. ๒๐๑๑-๒๐๙๑
นานถึง ๘๐ ปี

พระธาตุหริภุญชัย อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน สร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๑๖๕๑ ในสมัยพระเจ้าอาทิตย์ราช

เมืองศรีเทพ อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์ ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๖ ยูเนสโก ประกาศให้ เมืองโบราณ
ศรีเทพ เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นแหล่งที่ ๔ ของไทย โบราณสถานส่วนใหญ่มีรูปแบบศิลปะทั้งแบบ
ทวารวดี และเขมรโบราณ

พระปฐมเจดีย์ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม สันนิษฐานว่าสร้างสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งอินเดีย
เป็นพระสถูปเจดีย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

พระปรางค์สามยอด อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี พระปรางค์สามยอดเป็นศิลปะเขมรแบบบายน มีอายุราว
พุทธศตวรรษที่ ๑๘ สร้างด้วยศิลาแลง

พระธาตุพนม อ.ธาตุพนม จ.นครพนม จากการขุดค้นทางโบราณคดีพบว่า พระธาตุพนมสร้างขึ้น
ระหว่าง พ.ศ. ๑๒๐๐-๑๔๐๐ ภายในองค์พระธาตุบรรจุ พระอัฐิธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อ.หนองหาน จ.อุดรธานีเป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่มีอายุราว ๕,๖๐๐-๑,๘๐๐ ปี แหล่งโบราณคดีบ้านเชียงเป็นมรดกโลก ทางประวัติศาสตร์ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

ผาแต้ม อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี มีภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์มีหน้าผาที่ยาวที่สุดในประเทศ พระบรมธาตุไชยา อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี องค์พระเจดีย์เป็นโบราณสถานสร้างขึ้นตามแบบลัทธิมหายานตั้งแต่ครั้งอาณาจักรศรีวิชัยรุ่งเรือง

พระบรมธาตุเจดีย์ อ.เมืองนครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชทรงสร้างเมืองนครศรีธรรมราชขึ้น พร้อมก่อสร้างเจดีย์องค์ใหม่ เป็นเจดีย์ทรงลังกา สูง ๕๕.๗๘ เมตร

เมืองโบราณยะรัง อ.ยะรัง จ.ปัตตานีเป็นชุมชนสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย เชื่อว่าเป็นที่ตั้งอาณาจักรโบราณ "ลังกาสุกะ" หรือ "ลังยาเสียว"

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- พุดนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำเสนอชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เตรียมการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำเสนอชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗, ๕.๒.๑)	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที) ๑. ครูถามนักเรียนว่า จากการนำเสนอเรื่องราวโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย นักเรียนประทับใจที่ใดบ้าง	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที) ๑. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ...ตัวอย่างองค์พระปฐมเจดีย์ พระธาตุพนม พระธาตุไชยา เจดีย์หลวง เป็นต้น	ใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน
	ขั้นสอนและปฏิบัติ (๓๐ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนเขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย โดยให้นักเรียนเลือก โบราณสถานที่นักเรียนเรียนได้ฟังการนำเสนอมา ๑ แห่ง พร้อมบอกเหตุผลและความประทับใจ ๒. นักเรียนอ่านการเขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย ให้เพื่อนในกลุ่มฟัง และให้เพื่อนในกลุ่มเลือกตัวแทนออกมาอ่านให้เพื่อนในห้องฟัง ๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน	นักเรียนเขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย			
	ขั้นสรุป (๑๐ นาที) ครูให้นักเรียนตัวแทนกลุ่มอ่านการเขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	นักเรียนตัวแทนกลุ่มอ่านการเขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัยได้ ด้านทักษะกระบวนการ พุดนำเสนอเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ของ โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัยได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม เกิดความตระหนักว่า ประเทศไทยมี ประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน โดยมีหลักฐานเป็น โบราณสถานสมัยก่อน สุโขทัย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน					

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ					

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

ใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกแนวทางในการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	ตรวจใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้	สังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เกิดความตระหนักว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานโดยมีหลักฐานเป็นโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ตรวจใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) นำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนำชื่อเสียงมาให้กับประเทศ (๑.๑.๔,๑.๑.๓,	ตรวจใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของ	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)	โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย		
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	- เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้ครบทุกประเด็น	เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย	ไม่สามารถเขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยได้
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

	๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ			
--	---	--	--	--

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		

เกณฑ์การตัดสิน

- คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
- คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
- คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตการนำเสนอ (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. นำเสนอข้อมูล ถูกต้อง ชัดเจน			๒. มีลีลาการ นำเสนอน่าสนใจ			๓. มีศิลปะในการพูด				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

ความสำเร็จ

.....
.....

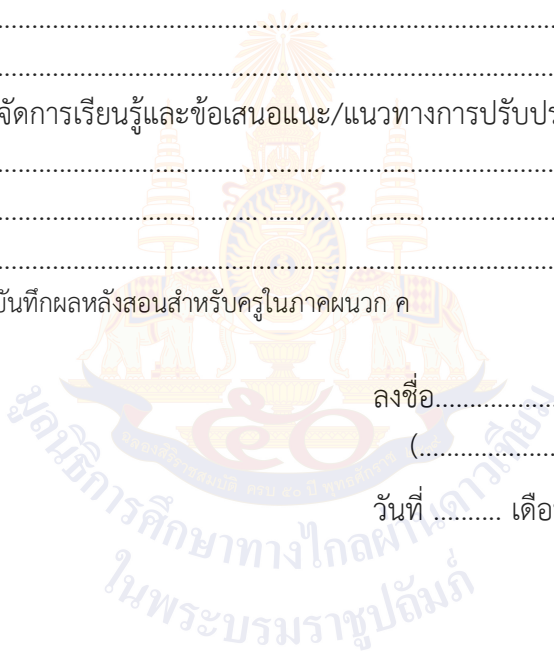
ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เฉลย....ใบงานที่ ๙ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของ
 โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัย

โบราณสถานสมัยก่อนสุโขทัยเป็นสถานที่แสดงถึงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่เป็นมรดกของชาติซึ่งปัจจุบันจัดเป็นสถานที่ที่เป็นมรดกของชาติซึ่งแสดงถึงประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน เช่น

- เจดีย์หลวง
- พระธาตุหริภุญชัย
- เมืองศรีเทพ
- พระปฐมเจดีย์
- พระปราสาทสามยอด
- พระธาตุพนม
- แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง
- ผาแต้ม
- พระบรมธาตุไชยา
- พระบรมธาตุเจดีย์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เรื่อง สมัยสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๓ วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัยและสังคมไทยในปัจจุบัน

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย การดำเนินงานสำรวจพบโบราณสถาน
ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัดโบราณ และแหล่งเตาเผาภาชนะดินเผา กำแพงเมือง คูเมือง คันดินบั้งค้ำน้ำ รวมถึงทำนบ
โบราณรวมทั้งสิ้น ๑๙๓ แห่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาทรงประกอบพิธีเปิดอุทยาน
ประวัติศาสตร์สุโขทัย เมื่ออาทิตย์ที่ ๒๐ พฤศจิกายนพุทธศักราช ๒๕๓๑ เพื่อจำลองรักษามรดกวัฒนธรรมแห่ง
บรรพชนไทยให้คงอยู่อย่างยั่งยืนเป็นหลักฐานของอารยธรรมของประเทศไทยสืบไป คณะกรรมการมรดกโลก
แห่งอนุสัญญาคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของโลกได้ประกาศ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ ในการ
ประชุม ณ เมืองคาร์เธจ ประเทศตูนีเซีย ให้อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชรเป็น
มรดกโลก เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคมพุทธศักราช ๒๕๓๔

๓. สาระการเรียนรู้

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ห่างจากตัวจังหวัดสุโขทัยไปทางทิศ
ตะวันตกประมาณ ๑๒ กิโลเมตร การดำเนินงานสำรวจพบโบราณสถานซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัดโบราณ และแหล่ง
เตาเผาภาชนะดินเผา กำแพงเมือง คูเมือง คันดินบั้งค้ำน้ำ รวมถึงทำนบโบราณรวมทั้งสิ้น ๑๙๓ แห่ง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาทรงประกอบพิธีเปิดอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เมื่ออาทิตย์ที่
๒๐ พฤศจิกายนพุทธศักราช ๒๕๓๑ เพื่อจำลองรักษามรดกวัฒนธรรมแห่งบรรพชนไทยให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
เป็นหลักฐานของอารยธรรมของประเทศไทยสืบไป คณะกรรมการมรดกโลกแห่งอนุสัญญาคุ้มครองมรดกทาง
วัฒนธรรมและธรรมชาติของโลกได้ประกาศ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ ในการประชุม ณ เมืองคาร์เธจ ประเทศ
ตูนีเซีย ให้อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชรเป็นมรดกโลก เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม
พุทธศักราช ๒๕๓๔ นับเป็นมรดกโลกตามบัญชีและลำดับที่ ๕๗๔ จากหลักฐานที่ปรากฏในเมืองโบราณสุโขทัย
และเมืองโบราณร่วมสมัยแสดงให้เห็นถึงผลงานอันล้ำเลิศทางสถาปัตยกรรมไทยความงดงามอลังการของ
ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมแห่งอาณาจักรสุโขทัยเป็นประจักษ์พยานแห่งความรุ่งเรืองในอดีตแสดงให้เห็นถึง
ภูมิหลังประวัติศาสตร์ของการก่อตั้งประเทศ สมควรที่เรากันไทยทุกคนจะภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และ

โบราณคดีของชาติสมดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า การสร้างอาคารสมัยนี้คงจะเป็น สำหรับผู้สร้างคนเดียวแต่เรื่องของโบราณนั้นเป็นเกียรติของชาติ อิฐเก่าเก่าแผ่นเดียวก็มีค่าคุณจะช่วยรักษาไว้ ถ้าขาดสูญหายไปอยุธยาและกรุงเทพแล้วประเทศไทยก็ไม่มีความหมาย

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- เล่าเรื่องสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยที่สนใจได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- แสดงความสนใจในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง ด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (๑.๑.๓,๑.๑.๔,๔.๓.๑,๔.๓.๗, ๕.๒.๒)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

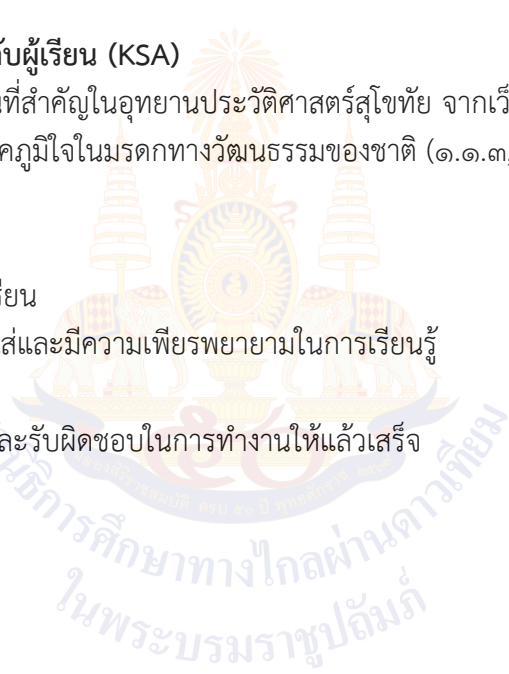
๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เสมือนจริง ด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (๑.๑.๓, ๑.๑.๔, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๒)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>เล่าเรื่อง สถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่สนใจได้</p> <p>ด้านทักษะกระบวนการ</p> <p>สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที)</p> <p>๑. ดูวีดิทัศน์ งานเผาเทียน เล่นไฟ ลอยกระทงสุโขทัย</p> <p>“จัดใหญ่”ลอยกระทง"จ.สุโขทัย ๒๕๖๖ เรื่องดีดีทั่วไทย ๒๐-๑๑-๖๖”</p> <p><small>จัดใหญ่"ลอยกระทง"จ.สุโขทัย 2566 เรื่องดีดีทั่วไทย 20-11-66</small></p> <p>(https://www.youtube.com/watch?v=WjuTEYmYSTk)</p> <p>จากนั้นถามด้วยคำถามต่อไปนี้</p> <p>๑.๑ จากวีดิทัศน์ เป็นการนำเสนอประเพณีอะไร</p> <p>๑.๒ งานดังกล่าวจัดขึ้นที่ใด</p>	<p>นักเรียนตอบคำถาม....</p> <p>๑.๑ แนวคำตอบ...จากวีดิทัศน์ เป็นการนำเสนอประเพณี ลอยกระทง</p> <p>๑.๒ แนวคำตอบ...งานดังกล่าวจัดขึ้นที่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย</p>	<p>๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข</p> <p>๒) ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข</p> <p>๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๔) วิดิทัศน์ งานเผาเทียน เล่นไฟ ลอยกระทงสุโขทัย</p>	<p>ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข</p>	<p>แบบสังเกตการร่วมกับเพื่อน</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เสมือนจริงได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม แสดงความสนใจในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่ และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. เล่าเรื่องสุโขทัยเป็นมรดกโลก เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่กิจกรรม ๒. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มกลุ่มละ ๔-๕ คนแต่ละกลุ่มเปิดเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง และดูแผนที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง ๒.๑ ครูอ่านชื่อสถานที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง และให้นักเรียนค้นหาที่ตั้งของแต่ละสถานที่ ประกอบไปด้วย วัดมหาธาตุ วัดศรีชุม เนินปราสาท วัดศรีชุม เตาเผาเครื่องสังคโลก ๒.๒ กลุ่มที่หา ที่ตั้งของแต่ละสถานที่ ได้ให้สั้นกระชับ เพื่อออกมาแสดงที่ตั้งใน อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงที่ครูฉายขึ้นจอ หน้าชั้นเรียน	นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔-๕ คนแต่ละกลุ่ม เปิดเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง และดูแผนที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง นักเรียนค้นหาที่ตั้งของแต่ละสถานที่ ประกอบไปด้วย วัดมหาธาตุ วัดศรีชุม เนินปราสาท วัดศรีชุม เตาเผาเครื่องสังคโลก	“จัดใหญ่” ลอยกระทง"จ. สุโขทัย ๒๕๖๖		

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๖.๑.๒ ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ	๒.๓ ครูให้ข้อมูลแต่ละสถานที่แต่ละแห่งเพิ่มเติม ดังนี้ - วัดมหาธาตุ เป็นวัดหลวงและสุสานหลวงประจำ เมืองตั้งอยู่กลางเมืองสุโขทัยมีเจดีย์ประธานวิหาร มณฑปโบสถ์ และเจดีย์รายจำนวนมากถึง ๒๐๐ องค์ เจดีย์ประธานของวัดซึ่งตั้งเด่นสง่างามมีลักษณะเป็น เจดีย์ทรงดอกบัวตูมถือว่าเป็นสถาปัตยกรรมที่แสดง ถึงเอกลักษณ์ของศิลปะสุโขทัยโดยแท้แต่คงมิได้เป็น รูปแบบแรกเริ่มเมื่อมีการสร้างวัดมหาธาตุขึ้นของเดิม น่าจะมีลักษณะเช่นเดียวกับเจดีย์ทิศที่ตั้งอยู่บนฐาน เดียวกันและตั้งอยู่ตรงกลางของด้านทั้งสี่หลายรอบ เจดีย์ประธานเป็นเจดีย์ที่จำนวนแปดองค์ส่วนเจดีย์ที่ อยู่กึ่งกลางของด้านทั้งสี่เป็นเจดีย์ทรงปราสาทยอด แบบสุโขทัยซึ่งมีลวดลายปูนปั้นแบบอิทธิพล ศิลปะ ลังการอบๆเจดีย์ประธานสาวกในทำอัญชูลีเดิน ประทักษิณโดยรอบพระมหาธาตุ - วัดศรีชุม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือนอก เมืองสุโขทัยมีมณฑปเป็นประธานของวัด ภายใน มณฑปประดิษฐานพระพุทธรูปมารวิชัยขนาดใหญ่ ซึ่งเชื่อว่าเป็นพระอจนะตามที่กล่าวถึงในศิลาจารึก				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>หลักที่หนึ่งและยังพบศิลาจารึกหลักที่สองหรือจารึกว่าศรีชุมที่เล่าเรื่องราวของการก่อสร้างราชวงศ์สุโขทัย นอกจากนี้ยังมีเพดานของช่องผนังดังกล่าวยังมีภาพลายเส้นสลักลงบนหินชนวนเป็นภาพเล่าเรื่องพระพุทธรูปเจ้าในชาติต่างๆที่เรียกว่าชาดก วางภาพมีลักษณะทางศิลปกรรมคล้ายกับศิลปะลังกา โดยมีอักษรไทยสมัยสุโขทัยกำกับบอกเรื่องชาดกไว้แต่ละภาพ</p> <p>- เนินปราสาท ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกติดกับวัดมหาธาตุลักษณะเป็นฐานอาคารขนาดใหญ่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้าง ๒.๕๐ เมตรยาว ๕๑.๕๐ เมตรสูง ๒.๕๐ เมตรแบบฐานบัวคว่ำบัวหงายมีบันไดที่ด้านหน้าและด้านหลังอย่างละหนึ่งแห่งเมื่อปีพ.ศ. ๒๓๗๖ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๑๐ เมื่อครั้งยังทรงผนวชและยังมีได้ขึ้นของราชทรงพบศิลาจารึกหลักที่หนึ่งและพระแท่นมณีนั่งศิลาบาที่พ่อขุนรามคำแหงโปรดให้สร้างขึ้นเพื่อให้พระภิกษุนั่งเทศนาธรรมในวันพระส่วนวันธรรมดาพ่อขุนรามคำแหงมหาราชกำแพงจะปรับนั่งว่าราชการและในพระราชนิพนธ์เที่ยวเมืองพระร่วงของ</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่หก ได้ทรงสันนิษฐานว่าบริเวณนี้เคยเป็นฐานปราสาทราชวังของกษัตริย์เมืองสุโขทัย</p> <p>- เตาเผาเครื่องสังคโลก ตั้งอยู่ทางด้านทิศเหนือนอกเมืองสุโขทัย บริเวณโดยรอบวัดพระพายหลวง จากการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดีเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ พบเตาเผาที่ปรากฏอยู่บนดิน ทั้งหมด ๖๓ เตา โดยแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่มคือ กลุ่มเตาเผาที่เรียงรายขนานไปตามคูแม่โจนด้านทิศเหนือของวัดพระพายหลวง รวมถึงบางส่วนของคูน้ำที่ขุดล้อมวัด และกลุ่มที่อยู่บริเวณทิศใต้ของคูแม่โจนติดกับกำแพงเมืองสุโขทัย</p>				
	<p>ขั้นปฏิบัติ (๑๕ นาที)</p> <p>๑. ครูอธิบายการทำใบกิจกรรมและเกณฑ์การประเมินใบกิจกรรมที่ ๑ เช็ควินอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย</p> <p>๒. ครูชี้แจงการประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๓ - ๕ คน</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	๓. ครูให้นักเรียนเข้าเว็บไซต์ www.อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา.com http://virtualhistoricalpark.finearts.go.th/ayuthaya/index.php/th/ เพื่อเข้าเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง พร้อมทำใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข โดยแต่ละกลุ่มเช็คอินให้ได้อย่างน้อย ๓ สถานที่ พร้อมบอกความสำคัญของสถานที่ที่เช็คอิน				
	ขั้นสรุป (๑๐ นาที) นักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของสุโขทัยด้วยคำถามดังนี้ ๑. อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีความสำคัญอย่างไร ๒. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย		๑. นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...เห็นความเจริญรุ่งเรืองของนักเรียน ๒. นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...มีความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ		

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
- ๒) ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
- ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
- ๔) วิดีทัศน์ งานเผาเทียน เล่นไฟ ลอยกระทงสุโขทัย

“จัดใหญ่”ลอยกระทง”จ.สุโขทัย ๒๕๖๖

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - เล่าเรื่อง สถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่สนใจได้	ตรวจใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงได้	- ตรวจใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข - สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	- ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข - แบบสังเกตการร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - แสดงความสนใจในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	ตรวจใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง ด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (๑.๑.๓,๑.๑.๔, ๔.๓.๑,๔.๓.๗, ๕.๒.๒)	ตรวจใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	- สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	- แบบสังเกตการร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	- สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	- แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
--	--------------------------------------	----------------------------------	---

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	- สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยจากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงและอธิบายความสำคัญ	สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงและอธิบายความสำคัญได้ครบ ๓ แห่งขึ้นไป	สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงและอธิบายความสำคัญได้ครบ ๒ แห่งขึ้นไป	สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงและอธิบายความสำคัญได้ครบ ๑ แห่งขึ้นไป
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

	๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ			
--	---	--	--	--

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๖

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

**ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑**

การก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย

การก่อตั้งสุโขทัยเป็นช่วงเวลาสำคัญในประวัติศาสตร์ของไทย สุโขทัยเป็นอาณาจักรแรกของไทยที่มีการปกครองโดยคนไทยเอง สุโขทัยก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๑๗๘๑ โดยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และถือเป็นราชธานีแรกของไทยที่มีการปกครองโดยพ่อขุน พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (พ.ศ. ๑๗๘๑ - ๑๘๒๒) เป็นผู้ก่อตั้งราชอาณาจักรสุโขทัย โดยเริ่มต้นจากการเป็นผู้นำของชุมชนเล็ก ๆ ที่เรียกว่านครไทย แล้วขยายอาณาจักรไปสู่ดินแดนสุโขทัย ปัจจุบันสุโขทัยตั้งอยู่ในจังหวัดสุโขทัยทางภาคเหนือของประเทศไทย อาณาจักรสุโขทัยได้รับการยกย่องในฐานะที่เป็นราชธานีที่มีระบบการปกครองแบบพ่อขุนที่มีลักษณะพิเศษ มีการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และศาสนาพุทธให้เจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ยังมีการสร้างศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกเรื่องราวและการปกครองของสุโขทัยในยุคนั้น

การเมืองการปกครองสมัยสุโขทัยตอนต้น (พ.ศ. ๑๗๙๒ - ๑๙๔๑)

การเมืองการปกครองของสุโขทัยในช่วงแรก (สุโขทัยตอนต้น) มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นระบบที่เน้นความเป็นกันเองระหว่างผู้นำและประชาชน ระบบการปกครองนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

๑. ระบบพ่อปกครองลูก พ่อขุนเป็นผู้นำสูงสุด และปกครองประชาชนเหมือนพ่อดูแลลูก เป็นระบบที่เน้นความสัมพันธ์แบบครอบครัว ประชาชนรู้สึกใกล้ชิดและไว้วางใจในผู้นำของพวกเขา พ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นพ่อขุนคนแรกที่ก่อตั้งสุโขทัยและปกครองด้วยความเมตตาและยุติธรรม

๒. การปกครองแบบกระจายอำนาจ สุโขทัยแบ่งการปกครองเป็นหลายระดับ โดยแต่ละเมืองมีผู้ปกครองหรือเจ้าเมืองดูแล แต่ละเมืองมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งในการบริหารจัดการภายใน ระบบนี้ช่วยให้การบริหารจัดการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราชประดิษฐาน
ที่จังหวัดสุโขทัย

๓. การใช้กฎหมายและหลักธรรม กฎหมายที่ใช้ในสุโขทัยมีลักษณะเป็นการสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น การส่งเสริมความยุติธรรม ความเมตตา และความรับผิดชอบ ศิลาจารย์พ่อขุนรามคำแหงเป็นหลักฐานที่บันทึกการปกครองและกฎหมายของสุโขทัย ซึ่งเน้นการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนและการให้ความยุติธรรม

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัยเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความเจริญรุ่งเรืองและหลากหลาย มีการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการค้าขายที่เจริญเติบโต ทั้งภายในและภายนอกอาณาจักร รายละเอียดของเศรษฐกิจสมัยสุโขทัยสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน ดังนี้

การเกษตร

๑. การปลูกข้าว สุโขทัยมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่อุดมสมบูรณ์ ข้าวเป็นผลิตภัณฑ์หลักและอาหารสำคัญของประชาชน ระบบชลประทานที่พัฒนาแล้วช่วยให้การเพาะปลูกข้าวมีประสิทธิภาพ มีการขุดคลองและสร้างเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำและจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการเพาะปลูก

๒. พืชเศรษฐกิจอื่น ๆ นอกจากข้าว สุโขทัยยังปลูกพืชอื่น ๆ เช่น ผัก ผลไม้ และพืชสมุนไพร ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและรายได้เสริมของประชาชน

สตรีตวงค์ หรือทำนบพระร่วง สร้างเพื่อกักเก็บน้ำ

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

การค้า

๑. การค้าภายใน การแลกเปลี่ยนสินค้าภายในอาณาจักรเป็นสิ่งที่สำคัญ ตลาดท้องถิ่นมีความหลากหลายของสินค้า ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนสินค้าได้ง่าย

๒. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

การเงินและการคลัง

๑. การใช้เงินตรา สุโขทัยมีการผลิตเหรียญเงินและเหรียญทองคำสำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้า การใช้เงินตราช่วยส่งเสริมการค้าและความสะดวกในการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจ

๒. การจัดการการคลัง ระบบการคลังของสุโขทัยมีการจัดการที่ดี มีการเก็บภาษีและการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ

หัตถกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน

๑. การผลิตเครื่องปั้นดินเผา เครื่องปั้นดินเผาของสุโขทัยมีคุณภาพสูงและเป็นที่ต้องการในตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

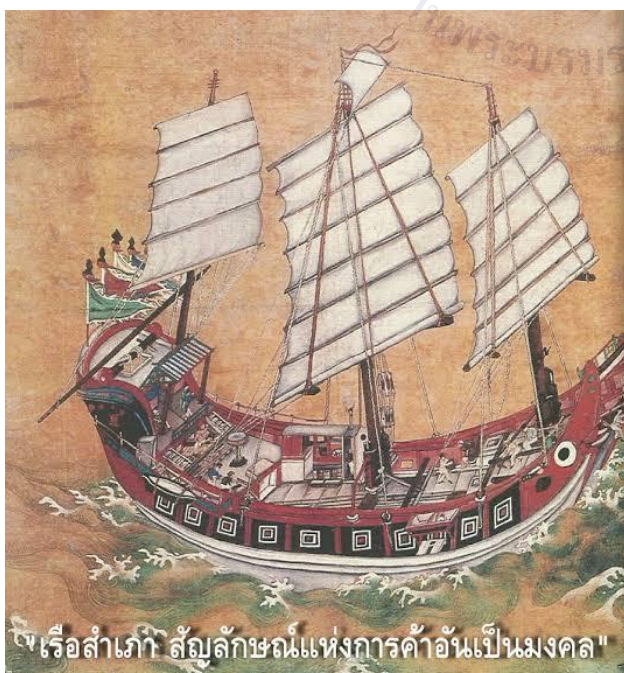
๒. การผลิตผ้าไหมและเครื่องเงิน ผ้าไหมและเครื่องเงินเป็นสินค้าที่มีคุณภาพสูงและมีความสำคัญในการค้า ช่างฝีมือในสุโขทัยมีความชำนาญในการผลิตสินค้าเหล่านี้

การพาณิชย์และการตลาด

๑. ตลาดกลาง สุโขทัยมีตลาดกลางที่เป็นศูนย์กลางการค้า ประชาชนสามารถนำสินค้ามาขายหรือแลกเปลี่ยนได้ ทำให้เกิดการกระจายสินค้าและความมั่งคั่งในท้องถิ่น

๒. การค้าปลีก มีร้านค้าและแผงลอยที่ขายสินค้าอุปโภคบริโภค ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสินค้าที่จำเป็นได้อย่างสะดวก

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างชาติมีความสำคัญต่อการพัฒนาและความมั่นคงของอาณาจักรสุโขทัย ความสัมพันธ์เหล่านี้ครอบคลุมด้านการเมือง การค้า และวัฒนธรรม ดังนั้นความสัมพันธ์กับแว่นแคว้นไทย

๑. ความร่วมมือทางการเมือง อาณาจักรสุโขทัยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับแว่นแคว้นไทยอื่น ๆ เช่น พิชณุโลก ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร ความร่วมมือนี้ทำให้อาณาจักรมีความมั่นคงและสามารถ

ขยายอิทธิพลได้ การแลกเปลี่ยนผู้ประกอบการและการสร้างพันธมิตรทางการเมืองช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของสุโขทัย

๒. ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศิลปะระหว่างแว่นแคว้น เช่น การสร้างวัด การแลกเปลี่ยนช่างฝีมือ และการเผยแพร่ศิลปะปูนปั้น วัฒนธรรมไทยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างจากการแลกเปลี่ยนนี้ เช่น การเผยแพร่วิถีชีวิต

ความสัมพันธ์กับต่างชาติ

๑. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

๒. การทูตและความสัมพันธ์ทางการเมือง สุโขทัยมีความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดี โดยเฉพาะกับจีน พ่อขุนรามคำแหงได้ส่งคณะทูตไปเยือนจีน ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมการค้า การสร้างพันธมิตรทางการเมืองกับอาณาจักรอื่น ๆ ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความเป็นหนึ่งเดียวในภูมิภาค

๓. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศาสนา สุโขทัยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและศาสนาจากจีนและอินเดีย พุทธศาสนาและศิลปะจากอินเดียมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับจีน เช่น การใช้ตัวอักษรจีนในการจารึกข้อความบนศิลาจารึก

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

๑. การค้าภายในภูมิภาค สุโขทัยมีการค้ากับแว่นแคว้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้อาณาจักรมีความมั่งคั่งและเจริญรุ่งเรือง การค้าภายในและภายนอกอาณาจักรช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่งคั่งของประชาชน

๓. การผลิตและส่งออกสินค้า สุโขทัยมีการผลิตสินค้าเกษตรและหัตถกรรมที่มีคุณภาพสูง เช่น ข้าว เครื่องปั้นดินเผา และผ้าไหม ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความต้องการในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ทางศิลปะและวัฒนธรรม

๑. การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติ สุโขทัยรับเอาวัฒนธรรมและศิลปะจากจีนและอินเดีย เช่น การใช้ลวดลายศิลปะจีนในเครื่องปั้นดินเผา และการนำเข้าพุทธศาสนาแบบมหายานจากอินเดีย การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติช่วยเสริมสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืนของสุโขทัย

๒. การเผยแพร่วัฒนธรรมไทย สุโขทัยมีการเผยแพร่วัฒนธรรมและศิลปะไทยไปยังแว่นแคว้นและอาณาจักรอื่น ๆ เช่น การส่งช่างฝีมือและศิลปินไปทำงานในต่างประเทศ

สังคมและวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย

๑. สังคม สังคมในสมัยสุโขทัยมีลักษณะเป็นสังคมเกษตรกรรมที่เน้นการเพาะปลูกข้าวเป็นหลัก ชนชั้นสูงมีบทบาทในการปกครองและดูแลความสงบเรียบร้อย ขณะที่ชนชั้นกลางและชนชั้นล่างมีบทบาทในการทำงานเกษตรและบริการต่างๆ

๒. ศาสนา ศาสนาพุทธเถรวาทเป็นศาสนาหลัก โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาที่มีการบูชาพระพุทธรูปและการสร้างวัด ถือเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลสำคัญในชีวิตประจำวันและการปกครอง

๓. วัฒนธรรม วัฒนธรรมสมัยสุโขทัยมีความรุ่งเรืองในด้านศิลปะและวรรณกรรม มีการสร้างพระพุทธรูปที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ เช่น พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยที่มีท่าประทับนั่งแบบ “พระพุทธรูปปางลีลา” และการสร้างอาคารวัดที่มีลักษณะเฉพาะตัว

๔. ภาษา ภาษาไทยโบราณเริ่มมีการใช้มากขึ้นในสมัยสุโขทัย โดยมีการสร้างอักษรไทยที่เป็นพื้นฐานสำหรับการเขียนภาษาไทยในปัจจุบัน สมัยสุโขทัยเป็นยุคที่เริ่มมีการพัฒนาทางด้านศิลปะและวรรณกรรมอย่างเด่นชัด และมีการสืบทอดวัฒนธรรมที่สำคัญมาจนถึงปัจจุบัน

ลายสือไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

เฉลย...ใบงานที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ชื่อสถานที่ วัดมหาธาตุ

- วัดมหาธาตุ เป็นวัดหลวงและสุสานหลวงประจำเมืองตั้งอยู่กลางเมืองสุโขทัยมีเจดีย์ประธานวิหาร มณฑปโบสถ์ และเจดีย์รายจำนวนมากถึง ๒๐๐ องค์ เจดีย์ประธานของวัดซึ่งตั้งเด่นสง่างามมีลักษณะเป็นเจดีย์ทรงดอกบัวตูมถือว่าเป็นสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของศิลปะสุโขทัยโดยแท้แต่คงมิได้เป็นรูปแบบแรกเริ่มเมื่อมีการสร้างวัดมหาธาตุขึ้นของเดิมน่าจะมีลักษณะเช่นเดียวกับเจดีย์ที่ค้ำที่ตั้งอยู่บนฐานเดียวกันและตั้งอยู่ตรงกลางของด้านทั้งสี่หลายรอบเจดีย์ประธานเป็นเจดีย์ที่จำนวนแปดองค์ ส่วนเจดีย์ที่อยู่กึ่งกลางของด้านทั้งสี่เป็นเจดีย์ทรงปราสาทยอดแบบสุโขทัยซึ่งมีลวดลายปูนปั้นแบบอิทธิพล ศิลปะลังการอบๆเจดีย์ประธานสาวกในทำอัญชลีเดินประทักษิณโดยรอบพระมหาธาตุ

ชื่อสถานที่..วัดศรีชุม

นอกเมืองสุโขทัยมีมณฑปเป็นประธานของวัด ภายในมณฑปประดิษฐานพระพุทธรูปมารวิชัยขนาดใหญ่ซึ่งเชื่อว่าเป็นพระอจนะตามที่กล่าวถึงในศิลาจารึกหลักที่หนึ่งและยังพบศิลาจารึกหลักที่สองหรือจารึกว่าศรีชุมที่เล่าเรื่องราวของการก่อตั้งราชวงศ์สุโขทัย นอกจากนี้ยังมีเพดานของช่องผนังดังกล่าวยังมีภาพลายเส้นสลักลงบนหินชนวนเป็นภาพเล่าเรื่องพระพุทธเจ้าในชาติต่างๆที่เรียกว่าชาดก ภาพมีลักษณะทางศิลปกรรมคล้ายกับศิลปะลังกาโดยมีอักษรไทยสมัยสุโขทัยกำกับบอกเรื่องชาดกไว้แต่ละภาพ

ชื่อสถานที่เนินปราสาท

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกติดกับวัดมหาธาตุลักษณะเป็นฐานอาคารขนาดใหญ่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้าง 2.50 เมตรยาว 51.50 เมตรสูง 2.50 เมตรแบบฐานบัวคว่ำบัวหงายมีบันไดที่ด้านหน้าและด้านหลังอย่างละหนึ่งแห่งเมื่อปี.ศ. 2376 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 เมื่อครั้งยังทรงผนวชและยังมีได้ขึ้นของราชทรงพบศิลาจารึกหลักที่หนึ่งและพระแท่นมนังคศิลาบาที่พ่อขุนรามคำแหงโปรดให้สร้างขึ้นเพื่อให้พระภิกษุนี้เทศนาธรรมในวันพระส่วนวันธรรมดา

ชื่อสถานที่เตาเผาเครื่องสังคโลก

ตั้งอยู่ทางด้านทิศเหนือนอกเมืองสุโขทัย บริเวณโดยรอบวัดพระพายหลวง จากการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดีเมื่อปีพุทธศักราช 2559 - 2560 พบเตาเผาที่ปรากฏอยู่บนดินทั้งหมด 63 เตา โดยแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเตาเผาที่เรียงรายขนานไปตามคูแม่โจนด้านทิศเหนือของวัดพระพายหลวง รวมถึงบางส่วนของคูแก้วกับวังสังฆาวาส และกลุ่มที่อยู่บริเวณทิศใต้ของคูแม่โจนติดกับกำแพงเมืองสุโขทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒
เรื่อง สมัยสุโขทัย

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ม.๑/ ๒

วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ

ตัวชี้วัด ม.๑/ ๓

วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัยและสังคมไทยใน

ปัจจุบัน

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย การดำเนินงานสำรวจพบโบราณสถาน
ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัดโบราณ และแหล่งเตาเผาภาชนะดินเผา กำแพงเมือง คูเมือง คันดินบั้งค้ำน้ำ รวมถึงทำนบ
โบราณรวมทั้งสิ้น ๑๙๓ แห่ง

การเมืองการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย ในสมัยแรกใช้รูปแบบการปกครองแบบพ่อปกครองลูก
ดังจะเห็นได้จากคำนำหน้า พระมหากษัตริย์ที่ใช้เรียกว่า “พ่อขุน” และตอนปลายปกครองแบบธรรมราชา

พ่อขุนรามคำแหง ทรงประดิษฐ์ ไลยสี่ไทย ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมีภาษาไทยใช้มาถึง
ปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงมีพระราช
ดำรัสเกี่ยวกับภาษาไทยว่าเราคนไทยต้องร่วมกันใช้กระแสน้ำภาษาไทยให้ถูกต้องโดยไม่ใช้ภาษาต่างประเทศ
ปะปนกับภาษาไทย อ่านและเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง

พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ด้านการเมืองการปกครอง ตอนต้นปกครองแบบพ่อปกครองลูก และ
ตอนปลายปกครองแบบธรรมราชา ด้านเศรษฐกิจ ไม่มีการเก็บ จกอบหรือจังกอบ ด้านสังคมวัฒนธรรม สถาป
สังคมสมัยสุโขทัย ประชาชนยึดมั่นในพระพุทธศาสนา สามารถแบ่งกลุ่มคนในสังคมได้ ๒ กลุ่มใหญ่

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) เล่าเรื่องสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยที่สนใจได้

๒) เล่าพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยตั้งแต่สถาปนา – สิ้นสุดได้

๓) บอกความสำคัญของศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้

๔) บอกความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบันได้

๓.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

๑) สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์
สุโขทัยเสมือนจริงได้

๒) ร่วมกันเขียน Time line พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยได้

- ๓) อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย
- ๔) เขียนสะท้อนคิดมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบันได้

๓.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ๑) แสดงความสนใจในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
- ๒) เห็นความสำคัญของอาณาจักรสุโขทัยที่มีพัฒนาการต่อมาถึงปัจจุบัน
- ๓) เห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้
- ๔) เห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบัน

๔. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เสมือนจริง ด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

ร่วมกันเขียน Time line พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยด้วยความเข้าใจว่า อาณาจักรสุโขทัยที่มีพัฒนาการต่อมาถึงปัจจุบัน

อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดยเห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้

เขียนสะท้อนคิดมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย โดยเห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบัน

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๕.๑ ใฝ่เรียนรู้
- ๕.๒ มุ่งมั่นในการทำงาน

๖. การประเมินผลรวบยอด

๖.๑ ชิ้นงานหรือภาระงาน

- ๑) ใบงานที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
- ๒) ใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย
- ๓) ใบงานที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
- ๔) ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย

๖.๒ เกณฑ์การประเมินผลชิ้นงานหรือภาระงาน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย	- เขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน	เขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบันได้ครบทุกประเด็น	เขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบันได้	ไม่สามารถเขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบันได้

<p>แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน</p>	<p>๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ</p>	<p>๘ - ๙ คะแนน</p>	<p>๖ - ๗ คะแนน</p>	<p>๐ - ๕ คะแนน</p>
<p>แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน</p>	<p>๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ</p>	<p>๘ - ๙ คะแนน</p>	<p>๖ - ๗ คะแนน</p>	<p>๐ - ๕ คะแนน</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เรื่อง สมัยสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๓ วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัยและสังคมไทยในปัจจุบัน

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย การดำเนินงานสำรวจพบโบราณสถาน
ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัดโบราณ และแหล่งเตาเผาภาชนะดินเผา กำแพงเมือง คูเมือง คันดินบั้งค้ำน้ำ รวมถึงทำนบ
โบราณรวมทั้งสิ้น ๑๙๓ แห่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาทรงประกอบพิธีเปิดอุทยาน
ประวัติศาสตร์สุโขทัย เมื่ออาทิตย์ที่ ๒๐ พฤศจิกายนพุทธศักราช ๒๕๓๑ เพื่อจำลองรักษามรดกวัฒนธรรมแห่ง
บรรพชนไทยให้คงอยู่อย่างยั่งยืนเป็นหลักฐานของอารยธรรมของประเทศไทยสืบไป คณะกรรมการมรดกโลก
แห่งอนุสัญญาคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของโลกได้ประกาศ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ ในการ
ประชุม ณ เมืองคาร์เธจ ประเทศตูนีเซีย ให้อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชรเป็น
มรดกโลก เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคมพุทธศักราช ๒๕๓๔

๓. สาระการเรียนรู้

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ห่างจากตัวจังหวัดสุโขทัยไปทางทิศ
ตะวันตกประมาณ ๑๒ กิโลเมตร การดำเนินงานสำรวจพบโบราณสถานซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัดโบราณ และแหล่ง
เตาเผาภาชนะดินเผา กำแพงเมือง คูเมือง คันดินบั้งค้ำน้ำ รวมถึงทำนบโบราณรวมทั้งสิ้น ๑๙๓ แห่ง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาทรงประกอบพิธีเปิดอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เมื่ออาทิตย์ที่
๒๐ พฤศจิกายนพุทธศักราช ๒๕๓๑ เพื่อจำลองรักษามรดกวัฒนธรรมแห่งบรรพชนไทยให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
เป็นหลักฐานของอารยธรรมของประเทศไทยสืบไป คณะกรรมการมรดกโลกแห่งอนุสัญญาคุ้มครองมรดกทาง
วัฒนธรรมและธรรมชาติของโลกได้ประกาศ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ ในการประชุม ณ เมืองคาร์เธจ ประเทศ
ตูนีเซีย ให้อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชรเป็นมรดกโลก เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม
พุทธศักราช ๒๕๓๔ นับเป็นมรดกโลกตามบัญชีและลำดับที่ ๕๗๔ จากหลักฐานที่ปรากฏในเมืองโบราณสุโขทัย
และเมืองโบราณร่วมสมัยแสดงให้เห็นถึงผลงานอันล้ำเลิศทางสถาปัตยกรรมไทยความงดงามอลังการของ
ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมแห่งอาณาจักรสุโขทัยเป็นประจักษ์พยานแห่งความรุ่งเรืองในอดีตแสดงให้เห็นถึง
ภูมิหลังประวัติศาสตร์ของการก่อตั้งประเทศ สมควรที่เรากันไทยทุกคนจะภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และ

โบราณคดีของชาติสมดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า การสร้างอาคารสมัยนี้คงจะเป็น สำหรับผู้สร้างคนเดียวแต่เรื่องของโบราณนั้นเป็นเกียรติของชาติ อิฐเก่าเก่าแผ่นเดียวก็มีค่าคุณจะช่วยรักษาไว้ ถ้าขาดสูญหายไปอยุธยาและกรุงเทพแล้วประเทศไทยก็ไม่มีความหมาย

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- เล่าเรื่องสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยที่สนใจได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- แสดงความสนใจในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง ด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (๑.๑.๓,๑.๑.๔,๔.๓.๑,๔.๓.๗, ๕.๒.๒)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

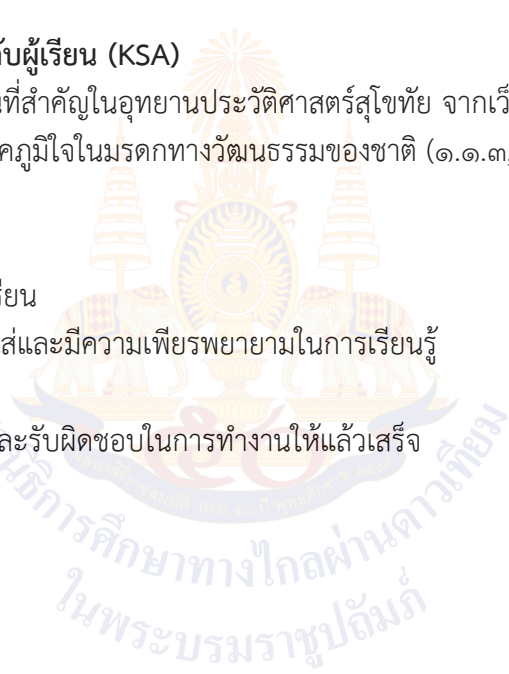
๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เสมือนจริง ด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (๑.๑.๓, ๑.๑.๔, ๔.๓.๑, ๔.๓.๗, ๕.๒.๒)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>เล่าเรื่อง สถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่สนใจได้</p> <p>ด้านทักษะกระบวนการ</p> <p>สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที)</p> <p>๑. ดูวีดิทัศน์ งานเผาเทียน เล่นไฟ ลอยกระทงสุโขทัย</p> <p>“จัดใหญ่”ลอยกระทง"จ.สุโขทัย ๒๕๖๖ เรื่องดีดีทั่วไทย ๒๐-๑๑-๖๖”</p> <p><small>จัดใหญ่"ลอยกระทง"จ.สุโขทัย 2566 เรื่องดีดีทั่วไทย 20-11-66</small></p> <p>(https://www.youtube.com/watch?v=WjuTEYmYSTk)</p> <p>จากนั้นถามด้วยคำถามต่อไปนี้</p> <p>๑.๑ จากวีดิทัศน์ เป็นการนำเสนอประเพณีอะไร</p> <p>๑.๒ งานดังกล่าวจัดขึ้นที่ใด</p>	<p>นักเรียนตอบคำถาม....</p> <p>๑.๑ แนวคำตอบ...จากวีดิทัศน์ เป็นการนำเสนอประเพณี ลอยกระทง</p> <p>๑.๒ แนวคำตอบ...งานดังกล่าวจัดขึ้นที่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย</p>	<p>๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข</p> <p>๒) ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข</p> <p>๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย</p> <p>๔) วีดิทัศน์ งานเผาเทียน เล่นไฟ ลอยกระทงสุโขทัย</p>	<p>ใบงาน ที่ ๑</p> <p>เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข</p>	<p>แบบสังเกตการร่วมกับเพื่อน</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เสมือนจริงได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม แสดงความสนใจในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่ และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. เล่าเรื่องสุโขทัยเป็นมรดกโลก เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่กิจกรรม ๒. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มกลุ่มละ ๔-๕ คนแต่ละกลุ่มเปิดเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง และดูแผนที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง ๒.๑ ครูอ่านชื่อสถานที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง และให้นักเรียนค้นหาที่ตั้งของแต่ละสถานที่ ประกอบไปด้วย วัดมหาธาตุ วัดศรีชุม เนินปราสาท วัดศรีชุม เตาเผาเครื่องสังคโลก ๒.๒ กลุ่มที่หา ที่ตั้งของแต่ละสถานที่ ได้ให้สั้นกระชับ เพื่อออกมาแสดงที่ตั้งใน อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงที่ครูฉายขึ้นจอ หน้าชั้นเรียน	นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔-๕ คนแต่ละกลุ่ม เปิดเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง และดูแผนที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง นักเรียนค้นหาที่ตั้งของแต่ละสถานที่ ประกอบไปด้วย วัดมหาธาตุ วัดศรีชุม เนินปราสาท วัดศรีชุม เตาเผาเครื่องสังคโลก	“จัดใหญ่” ลอยกระทง”จ. สุโขทัย ๒๕๖๖		

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๖.๑.๒ ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ	๒.๓ ครูให้ข้อมูลแต่ละสถานที่แต่ละแห่งเพิ่มเติม ดังนี้ - วัดมหาธาตุ เป็นวัดหลวงและสุสานหลวงประจำ เมืองตั้งอยู่กลางเมืองสุโขทัยมีเจดีย์ประธานวิหาร มณฑปโบสถ์ และเจดีย์รายจำนวนมากถึง ๒๐๐ องค์ เจดีย์ประธานของวัดซึ่งตั้งเด่นสง่างามมีลักษณะเป็น เจดีย์ทรงดอกบัวตูมถือว่าเป็นสถาปัตยกรรมที่แสดง ถึงเอกลักษณ์ของศิลปะสุโขทัยโดยแท้แต่คงมิได้เป็น รูปแบบแรกเริ่มเมื่อมีการสร้างวัดมหาธาตุขึ้นของเดิม น่าจะมีลักษณะเช่นเดียวกับเจดีย์ทิศที่ตั้งอยู่บนฐาน เดียวกันและตั้งอยู่ตรงกลางของด้านทั้งสี่หลายรอบ เจดีย์ประธานเป็นเจดีย์ที่จำนวนแปดองค์ส่วนเจดีย์ที่ อยู่กึ่งกลางของด้านทั้งสี่เป็นเจดีย์ทรงปราสาทยอด แบบสุโขทัยซึ่งมีลวดลายปูนปั้นแบบอิทธิพล ศิลปะ ลังการอบๆเจดีย์ประธานสาวกในทำอัญชูลีเดิน ประทักษิณโดยรอบพระมหาธาตุ - วัดศรีชุม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือนอก เมืองสุโขทัยมีมณฑปเป็นประธานของวัด ภายใน มณฑปประดิษฐานพระพุทธรูปมารวิชัยขนาดใหญ่ ซึ่งเชื่อว่าเป็นพระอจนะตามที่กล่าวถึงในศิลาจารึก				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>หลักที่หนึ่งและยังพบศิลาจารึกหลักที่สองหรือจารึกว่าศรีชุมที่เล่าเรื่องราวของการก่อสร้างราชวงศ์สุโขทัย นอกจากนี้ยังมีเพดานของช่องผนังดังกล่าวยังมีภาพลายเส้นสลักลงบนหินชนวนเป็นภาพเล่าเรื่องพระพุทธรูปเจ้าในชาติต่างๆที่เรียกว่าชาดก วางภาพมีลักษณะทางศิลปกรรมคล้ายกับศิลปะลังกา โดยมีอักษรไทยสมัยสุโขทัยกำกับบอกเรื่องชาดกไว้แต่ละภาพ</p> <p>- เนินปราสาท ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกติดกับวัดมหาธาตุลักษณะเป็นฐานอาคารขนาดใหญ่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้าง ๒.๕๐ เมตรยาว ๕๑.๕๐ เมตรสูง ๒.๕๐ เมตรแบบฐานบัวคว่ำบัวหงายมีบันไดที่ด้านหน้าและด้านหลังอย่างละหนึ่งแห่งเมื่อปีพ.ศ. ๒๓๗๖ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๑๐ เมื่อครั้งยังทรงผนวชและยังมีได้ขึ้นของราชทรงพบศิลาจารึกหลักที่หนึ่งและพระแท่นมณีนั่งศิลาบาที่พ่อขุนรามคำแหงโปรดให้สร้างขึ้นเพื่อให้พระภิกษุนั่งเทศนาธรรมในวันพระส่วนวันธรรมดาพ่อขุนรามคำแหงมหาราชกำแพงจะปรับนั่งว่าราชการและในพระราชนิพนธ์เที่ยวเมืองพระร่วงของ</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่หก ได้ทรงสันนิษฐานว่าบริเวณนี้เคยเป็นฐานปราสาทราชวังของกษัตริย์เมืองสุโขทัย</p> <p>- เตาเผาเครื่องสังคโลก ตั้งอยู่ทางด้านทิศเหนือนอกเมืองสุโขทัย บริเวณโดยรอบวัดพระพายหลวง จากการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดีเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ พบเตาเผาที่ปรากฏอยู่บนดิน ทั้งหมด ๖๓ เตา โดยแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่มคือ กลุ่มเตาเผาที่เรียงรายขนานไปตามคูแม่โจนด้านทิศเหนือของวัดพระพายหลวง รวมถึงบางส่วนที่อยู่ใกล้กับวังสังฆาวาส และกลุ่มที่อยู่บริเวณทิศใต้ของคูแม่โจนติดกับกำแพงเมืองสุโขทัย</p>				
	<p>ขั้นปฏิบัติ (๑๕ นาที)</p> <p>๑. ครูอธิบายการทำใบกิจกรรมและเกณฑ์การประเมินใบกิจกรรมที่ ๑ เช็ควินอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย</p> <p>๒. ครูชี้แจงการประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๓ - ๕ คน</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	๓. ครูให้นักเรียนเข้าเว็บไซต์ www.อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา.com http://virtualhistoricalpark.finearts.go.th/ayuthaya/index.php/th/ เพื่อเข้าเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง พร้อมทำใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข โดยแต่ละกลุ่มเช็คอินให้ได้อย่างน้อย ๓ สถานที่ พร้อมบอกความสำคัญของสถานที่ที่เช็คอิน				
	ขั้นสรุป (๑๐ นาที) นักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของสุโขทัยด้วยคำถามดังนี้ ๑. อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีความสำคัญอย่างไร ๒. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	๑. นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...เห็นความเจริญรุ่งเรืองของนักเรียน ๒. นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...มีความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
- ๒) ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
- ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
- ๔) วิดีทัศน์ งานเผาเทียน เล่นไฟ ลอยกระทงสุโขทัย

“จัดใหญ่”ลอยกระทง”จ.สุโขทัย ๒๕๖๖

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - เล่าเรื่อง สถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่สนใจได้	ตรวจใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงได้	- ตรวจใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข - สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	- ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข - แบบสังเกตการร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - แสดงความสนใจในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	ตรวจใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริง ด้วยความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (๑.๑.๓,๑.๑.๔, ๔.๓.๑,๔.๓.๗, ๕.๒.๒)	ตรวจใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	- สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	- แบบสังเกตการร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	- สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	- แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
--	--------------------------------------	----------------------------------	---

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข	- สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เสมือนจริงและอธิบายความสำคัญ	สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงและอธิบายความสำคัญได้ครบ ๓ แห่งขึ้นไป	สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงและอธิบายความสำคัญได้ครบ ๒ แห่งขึ้นไป	สืบค้นข้อมูลสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากเว็บไซต์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเสมือนจริงและอธิบายความสำคัญได้ครบ ๑ แห่งขึ้นไป
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

	๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ			
--	---	--	--	--

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๖

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

**ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑**

การก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย

การก่อตั้งสุโขทัยเป็นช่วงเวลาสำคัญในประวัติศาสตร์ของไทย สุโขทัยเป็นอาณาจักรแรกของไทยที่มีการปกครองโดยคนไทยเอง สุโขทัยก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๑๗๘๑ โดยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และถือเป็นราชธานีแรกของไทยที่มีการปกครองโดยพ่อขุน พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (พ.ศ. ๑๗๘๑ - ๑๘๒๒) เป็นผู้ก่อตั้งราชอาณาจักรสุโขทัย โดยเริ่มต้นจากการเป็นผู้นำของชุมชนเล็ก ๆ ที่เรียกว่านครไทย แล้วขยายอาณาจักรไปสู่ดินแดนสุโขทัย ปัจจุบันสุโขทัยตั้งอยู่ในจังหวัดสุโขทัยทางภาคเหนือของประเทศไทย อาณาจักรสุโขทัยได้รับการยกย่องในฐานะที่เป็นราชธานีที่มีระบบการปกครองแบบพ่อขุนที่มีลักษณะพิเศษ มีการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และศาสนาพุทธให้เจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ยังมีการสร้างศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกเรื่องราวและการปกครองของสุโขทัยในยุคนั้น

การเมืองการปกครองสมัยสุโขทัยตอนต้น (พ.ศ. ๑๗๙๒ - ๑๙๔๑)

การเมืองการปกครองของสุโขทัยในช่วงแรก (สุโขทัยตอนต้น) มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นระบบที่เน้นความเป็นกันเองระหว่างผู้นำและประชาชน ระบบการปกครองนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

๑. ระบบพ่อปกครองลูก พ่อขุนเป็นผู้นำสูงสุด และปกครองประชาชนเหมือนพ่อดูแลลูก เป็นระบบที่เน้นความสัมพันธ์แบบครอบครัว ประชาชนรู้สึกใกล้ชิดและไว้วางใจในผู้นำของพวกเขา พ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นพ่อขุนคนแรกที่ก่อตั้งสุโขทัยและปกครองด้วยความเมตตาและยุติธรรม

๒. การปกครองแบบกระจายอำนาจ สุโขทัยแบ่งการปกครองเป็นหลายระดับ โดยแต่ละเมืองมีผู้ปกครองหรือเจ้าเมืองดูแล แต่ละเมืองมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งในการบริหารจัดการภายใน ระบบนี้ช่วยให้การบริหารจัดการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราชประดิษฐาน
ที่จังหวัดสุโขทัย

๓. การใช้กฎหมายและหลักธรรม กฎหมายที่ใช้ในสุโขทัยมีลักษณะเป็นการสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น การส่งเสริมความยุติธรรม ความเมตตา และความรับผิดชอบ ศิลาจารย์พ่อขุนรามคำแหงเป็นหลักฐานที่บันทึกการปกครองและกฎหมายของสุโขทัย ซึ่งเน้นการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนและการให้ความยุติธรรม

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัยเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความเจริญรุ่งเรืองและหลากหลาย มีการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการค้าขายที่เจริญเติบโต ทั้งภายในและภายนอกอาณาจักร รายละเอียดของเศรษฐกิจสมัยสุโขทัยสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน ดังนี้

การเกษตร

๑. การปลูกข้าว สุโขทัยมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่อุดมสมบูรณ์ ข้าวเป็นผลิตภัณฑ์หลักและอาหารสำคัญของประชาชน ระบบชลประทานที่พัฒนาแล้วช่วยให้การเพาะปลูกข้าวมีประสิทธิภาพ มีการขุดคลองและสร้างเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำและจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการเพาะปลูก

๒. พืชเศรษฐกิจอื่น ๆ นอกจากข้าว สุโขทัยยังปลูกพืชอื่น ๆ เช่น ผัก ผลไม้ และพืชสมุนไพร ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและรายได้เสริมของประชาชน

สตรีตวงค์ หรือทำนบพระร่วง สร้างเพื่อกักเก็บน้ำ

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

การค้า

๑. การค้าภายใน การแลกเปลี่ยนสินค้าภายในอาณาจักรเป็นสิ่งที่สำคัญ ตลาดท้องถิ่นมีความหลากหลายของสินค้า ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนสินค้าได้ง่าย

๒. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

การเงินและการคลัง

๑. การใช้เงินตรา สุโขทัยมีการผลิตเหรียญเงินและเหรียญทองสำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้า การใช้เงินตราช่วยส่งเสริมการค้าและความสะดวกในการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจ

๒. การจัดการการคลัง ระบบการคลังของสุโขทัยมีการจัดการที่ดี มีการเก็บภาษีและการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ

หัตถกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน

๑. การผลิตเครื่องปั้นดินเผา เครื่องปั้นดินเผาของสุโขทัยมีคุณภาพสูงและเป็นที่ต้องการในตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

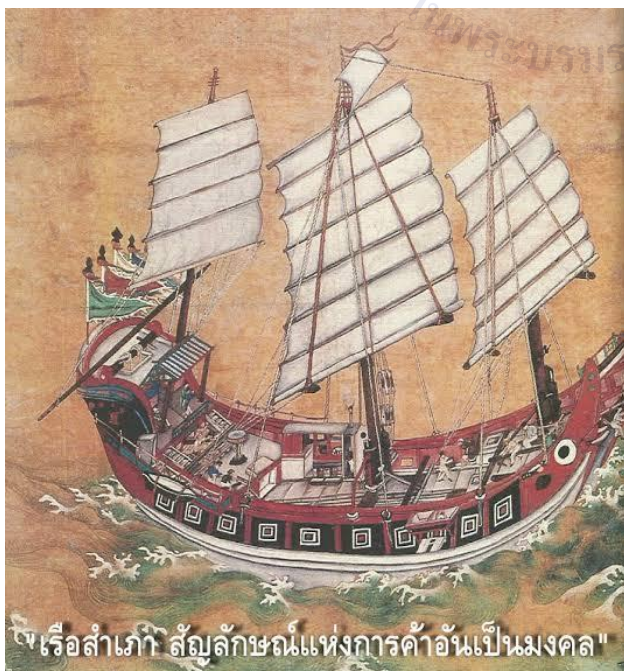
๒. การผลิตผ้าไหมและเครื่องเงิน ผ้าไหมและเครื่องเงินเป็นสินค้าที่มีคุณภาพสูงและมีความสำคัญในการค้า ช่างฝีมือในสุโขทัยมีความชำนาญในการผลิตสินค้าเหล่านี้

การพาณิชย์และการตลาด

๑. ตลาดกลาง สุโขทัยมีตลาดกลางที่เป็นศูนย์กลางการค้า ประชาชนสามารถนำสินค้ามาขายหรือแลกเปลี่ยนได้ ทำให้เกิดการกระจายสินค้าและความมั่งคั่งในท้องถิ่น

๒. การค้าปลีก มีร้านค้าและแผงลอยที่ขายสินค้าอุปโภคบริโภค ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสินค้าที่จำเป็นได้อย่างสะดวก

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างชาติมีความสำคัญต่อการพัฒนาและความมั่นคงของอาณาจักรสุโขทัย ความสัมพันธ์เหล่านี้ครอบคลุมด้านการเมือง การค้า และวัฒนธรรม ดังนั้นความสัมพันธ์กับแว่นแคว้นไทย

๑. ความร่วมมือทางการเมือง อาณาจักรสุโขทัยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับแว่นแคว้นไทยอื่น ๆ เช่น พิชณุโลก ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร ความร่วมมือนี้ทำให้อาณาจักรมีความมั่นคงและสามารถ

ขยายอิทธิพลได้ การแลกเปลี่ยนผู้ประกอบการและการสร้างพันธมิตรทางการเมืองช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของสุโขทัย

๒. ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศิลปะระหว่างแว่นแคว้น เช่น การสร้างวัด การแลกเปลี่ยนช่างฝีมือ และการเผยแพร่ศิลปะปูนปั้น วัฒนธรรมไทยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างจากการแลกเปลี่ยนนี้ เช่น การเผยแพร่วิถีชีวิต

ความสัมพันธ์กับต่างชาติ

๑. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

๒. การทูตและความสัมพันธ์ทางการเมือง สุโขทัยมีความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดี โดยเฉพาะกับจีน พ่อขุนรามคำแหงได้ส่งคณะทูตไปเยือนจีน ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมการค้า การสร้างพันธมิตรทางการเมืองกับอาณาจักรอื่น ๆ ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความเป็นหนึ่งเดียวในภูมิภาค

๓. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศาสนา สุโขทัยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและศาสนาจากจีนและอินเดีย พุทธศาสนาและศิลปะจากอินเดียมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับจีน เช่น การใช้ตัวอักษรจีนในการจารึกข้อความบนศิลาจารึก

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

๑. การค้าภายในภูมิภาค สุโขทัยมีการค้ากับแว่นแคว้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้อาณาจักรมีความมั่งคั่งและเจริญรุ่งเรือง การค้าภายในและภายนอกอาณาจักรช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่งคั่งของประชาชน

๓. การผลิตและส่งออกสินค้า สุโขทัยมีการผลิตสินค้าเกษตรและหัตถกรรมที่มีคุณภาพสูง เช่น ข้าว เครื่องปั้นดินเผา และผ้าไหม ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความต้องการในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ทางศิลปะและวัฒนธรรม

๑. การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติ สุโขทัยรับเอาวัฒนธรรมและศิลปะจากจีนและอินเดีย เช่น การใช้ลวดลายศิลปะจีนในเครื่องปั้นดินเผา และการนำเข้าพุทธศาสนาแบบมหายานจากอินเดีย การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติช่วยเสริมสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสุโขทัย

๒. การเผยแพร่วัฒนธรรมไทย สุโขทัยมีการเผยแพร่วัฒนธรรมและศิลปะไทยไปยังแว่นแคว้นและอาณาจักรอื่น ๆ เช่น การส่งช่างฝีมือและศิลปินไปทำงานในต่างประเทศ

สังคมและวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย

๑. สังคม สังคมในสมัยสุโขทัยมีลักษณะเป็นสังคมเกษตรกรรมที่เน้นการเพาะปลูกข้าวเป็นหลัก ชนชั้นสูงมีบทบาทในการปกครองและดูแลความสงบเรียบร้อย ขณะที่ชนชั้นกลางและชนชั้นล่างมีบทบาทในการทำงานเกษตรและบริการต่างๆ

๒. ศาสนา ศาสนาพุทธเถรวาทเป็นศาสนาหลัก โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาที่มีการบูชาพระพุทธรูปและการสร้างวัด ถือเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลสำคัญในชีวิตประจำวันและการปกครอง

๓. วัฒนธรรม วัฒนธรรมสมัยสุโขทัยมีความรุ่งเรืองในด้านศิลปะและวรรณกรรม มีการสร้างพระพุทธรูปที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ เช่น พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยที่มีท่าประทับนั่งแบบ “พระพุทธรูปปางลีลา” และการสร้างอาคารวัดที่มีลักษณะเฉพาะตัว

๔. ภาษา ภาษาไทยโบราณเริ่มมีการใช้มากขึ้นในสมัยสุโขทัย โดยมีการสร้างอักษรไทยที่เป็นพื้นฐานสำหรับการเขียนภาษาไทยในปัจจุบัน สมัยสุโขทัยเป็นยุคที่เริ่มมีการพัฒนาทางด้านศิลปะและวรรณกรรมอย่างเด่นชัด และมีการสืบทอดวัฒนธรรมที่สำคัญมาจนถึงปัจจุบัน

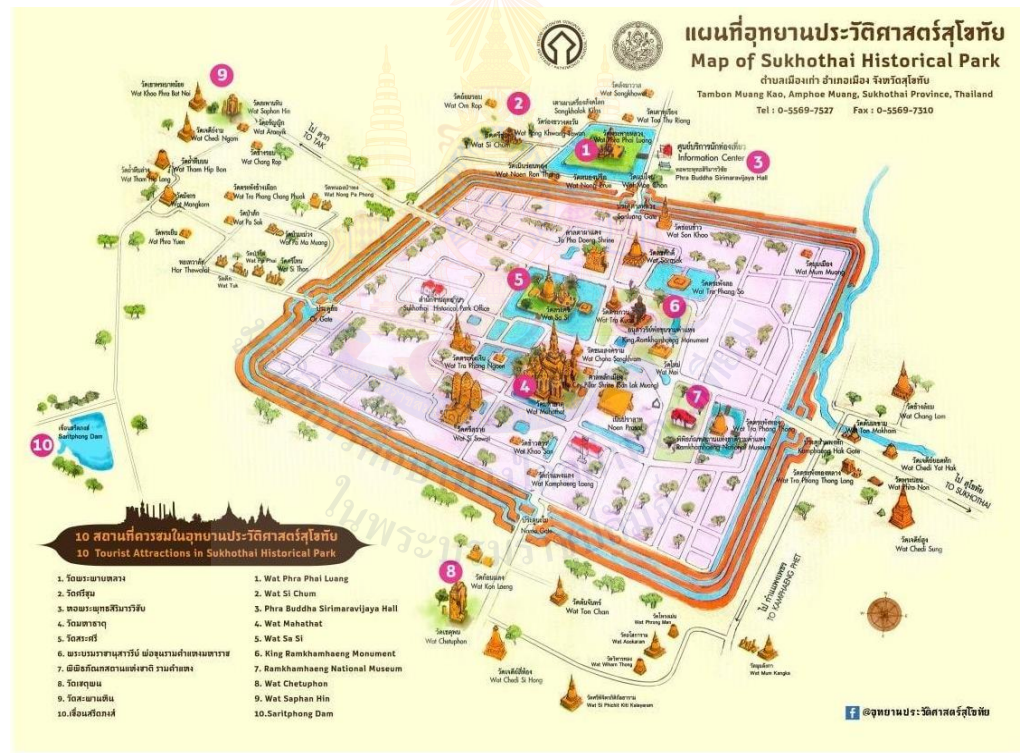
ลายสือไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

เฉลย...ใบงานที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ชื่อสถานที่ วัดมหาธาตุ

- วัดมหาธาตุ เป็นวัดหลวงและสุสานหลวงประจำเมืองตั้งอยู่กลางเมืองสุโขทัยมีเจดีย์ประธานวิหาร มณฑปโบสถ์ และเจดีย์รายจำนวนมากถึง ๒๐๐ องค์ เจดีย์ประธานของวัดซึ่งตั้งเด่นสง่างามมีลักษณะเป็นเจดีย์ทรงดอกบัวตูมถือว่าเป็นสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของศิลปะสุโขทัย โดยแต่แต่คงมิได้เป็นรูปแบบแรกเริ่ม เมื่อมีการสร้างวัดมหาธาตุขึ้นของเดิมน่าจะมีลักษณะเช่นเดียวกับเจดีย์ที่ค้ำตั้งอยู่บนฐานเดียวกันและตั้งอยู่ตรงกลางของด้านทั้งสี่หลายรอบเจดีย์ประธานเป็นเจดีย์ที่จำนวนแปดองค์ ส่วนเจดีย์ที่อยู่กึ่งกลางของด้านทั้งสี่เป็นเจดีย์ทรงปราสาทยอดแบบสุโขทัยซึ่งมีลวดลายปูนปั้นแบบอิทธิพล ศิลปะลังการอบๆเจดีย์ประธานสาวกในทำอัญชลีเดินประทักษิณโดยรอบพระมหาธาตุ

ชื่อสถานที่..วัดศรีชุม

นอกเมืองสุโขทัยมีมณฑปเป็นประธานของวัด ภายในมณฑปประดิษฐานพระพุทธรูปมารวิชัยขนาดใหญ่ซึ่งเชื่อว่าเป็นพระอจนะตามที่กล่าวถึงในศิลาจารึกหลักที่หนึ่งและยังพบศิลาจารึกหลักที่สองหรือจารึกว่าศรีชุมที่เล่าเรื่องราวของการก่อตั้งราชวงศ์สุโขทัย นอกจากนี้ยังมีเพดานของช่องผนังดังกล่าวยังมีภาพลายเส้นสลักลงบนหินชนวนเป็นภาพเล่าเรื่องพระพุทธเจ้าในชาติต่างๆที่เรียกว่าชาดก ภาพมีลักษณะทางศิลปกรรมคล้ายกับศิลปะลังกาโดยมีอักษรไทยสมัยสุโขทัยกำกับบอกเรื่องชาดกไว้แต่ละภาพ

ชื่อสถานที่เนินปราสาท

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกติดกับวัดมหาธาตุลักษณะเป็นฐานอาคารขนาดใหญ่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้าง 2.50 เมตรยาว 51.50 เมตรสูง 2.50 เมตรแบบฐานบัวคว่ำบัวหงายมีบันไดที่ด้านหน้าและด้านหลังอย่างละหนึ่งแห่งเมื่อปี.ศ. 2376 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 เมื่อครั้งยังทรงผนวชและยังมิได้ขึ้นของราชทรงพบศิลาจารึกหลักที่หนึ่งและพระแท่นมนังคศิลาบาที่พ่อนรามคำแหงโปรดให้สร้างขึ้นเพื่อให้พระภิกษุนี้เทศนาธรรมในวันพระส่วนวันธรรมดา

ชื่อสถานที่เตาเผาเครื่องสังคโลก

ตั้งอยู่ทางด้านทิศเหนือนอกเมืองสุโขทัย บริเวณโดยรอบวัดพระพายหลวง จากการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดีเมื่อปีพุทธศักราช 2559 - 2560 พบเตาเผาที่ปรากฏอยู่บนดินทั้งหมด 63 เตา โดยแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเตาเผาที่เรียงรายขนานไปตามคูแม่โจนด้านทิศเหนือของวัดพระพายหลวง รวมถึงบางส่วนของคูแก้วกับวังสังฆาวาส และกลุ่มที่อยู่บริเวณทิศใต้ของคูแม่โจนติดกับกำแพงเมืองสุโขทัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เรื่อง สมัยสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๓ วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัยและสังคมไทยในปัจจุบัน

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเมืองการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย ในสมัยแรกใช้รูปแบบการปกครองแบบพ่อปกครองลูก
ดังจะเห็นได้จากคำนำหน้า พระมหากษัตริย์ที่ใช้เรียกว่า “พ่อขุน” และตอนปลายปกครองแบบธรรมราชา

๓. สาระการเรียนรู้

ในพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๗ บริเวณภาคเหนือและภาคกลางตอนบนมีชุมชนชาวไทยตั้งถิ่นฐานอยู่
รวมกันเป็นกลุ่มหรือเป็นเมืองกันบ้างแล้ว สุโขทัยขนาดนั้นอาจมีฐานะเป็นเมืองเล็กๆ มีเจ้าเมืองเป็นชาวไทย
ปกครองและอาจอยู่ใต้อิทธิพลของเขมร

ในการทศวรรษที่ ๑๘ จารึกวัดศรีชุม จังหวัดสุโขทัย กล่าวถึงเมืองสุโขทัยและเมืองศรีสัชนาลัยมี
กษัตริย์ทรงพระนามว่า พ่อขุนศรีนาวนำถม ปกครองอยู่สองเมืองนี้เป็นเมืองที่มีความสำคัญเป็นเมืองคู่แฝดกัน
เพราะศิลาจารึกมักจะระบุชื่อไว้คู่กันอยู่เสมอ

พ่อขุนศรีนาวนำถม มีโอรสองค์หนึ่งพระนามว่า พ่อขุนผาเมือง ครองเมืองรัต ส่วนโอรสอีกองค์หนึ่ง
คือพระยาคำแหงพระราม ครองเมืองสระหลวงสองแคว (พิษณุโลก) ในช่วงสมัยนี้กษัตริย์เขมรได้พระราชทาน
พระธิดาองค์หนึ่งมีนามว่า พระสุชมหาเทวี และพระแสงขรรค์ชัยศรีแก่พ่อขุนผาเมือง พร้อมทั้งพระราชทาน
นามว่า ศรีอินทราทิตย์ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างสุโขทัยกับเขมร

ต่อมาเกิดเหตุยึดอำนาจในเมืองสุโขทัยเป็นเหตุให้ขอมสบาดโขลญลำพง ยึดอำนาจการปกครอง
สุโขทัยและศรีสัชนาลัย พ่อขุนผาเมืองกับพ่อขุนบางกลางหาวซึ่งเป็นสหายกันได้ร่วมมือกันขับไล่ในเมืองสุโขทัย
และศรีสัชนาลัยได้ พ่อขุนผาเมืองได้อภิเษกพ่อขุนบางกลางหาว พร้อมทั้งมอบพระแสงขรรค์ชัยศรีและพระ
นามของพระองค์คือ ศรีอินทราทิตย์ ให้แก่พ่อขุนบางกลางหาวขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองสุโขทัยทรงใช้พระ
นามว่า ศรีอินทราทิตย์

การเมืองการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย ในสมัยแรกใช้รูปแบบการปกครองแบบพ่อปกครองลูก
ดังจะเห็นได้จากคำนำหน้า พระมหากษัตริย์ที่ใช้เรียกว่า “พ่อขุน” เช่น พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนบานเมือง
และพ่อขุนรามคำแหง เป็นต้น สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานว่า วิธีการปกครองไทยใน
ระบบพ่อขุนเป็นธรรมเนียมการปกครองของไทย แต่ดั้งเดิมเป็นวิธีการปกครองอย่างบิดาปกครองบุตรแต่ก็ยัง
ถืออาญาสิทธิ์ของพระเจ้าแผ่นดินเป็นหลักในการปกครอง กล่าวคือ อำนาจสิทธิ์ขาดในแผ่นดินเป็นของกษัตริย์

แต่ผู้เดียว แต่ยังถือคติเชื่อว่ากษัตริย์เปรียบเสมือนบิดาของราษฎรมากกว่าเป็นเทพเจ้า ต่างจากคติความเชื่อของขอม ครั้นถึงสมัยพระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไทย) ได้นำเอารูปแบบการปกครองแบบธรรมราชาเข้ามาเสริมเนื่องจากพระพุทธศาสนา มีหลักธรรมที่เป็นข้อควรปฏิบัติสำหรับพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นผู้ปกครองอาณาจักรอยู่ด้วย อันเป็นการกล่าวอ้างถึงความเป็น “ธรรมราชา” หรือ “ราชาผู้ประพฤติธรรม” ธรรมดังกล่าวมีชื่อเรียกว่า ทศพิธราชธรรม และในช่วงสุโขทัยตอนปลายก็ได้รับเอาคติเทวราชาจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ที่ถือว่ากษัตริย์ทรงเป็นสมมติเทพเข้ามาผสมผสานกับลักษณะการเมืองการปกครองแบบเดิมจากขอมด้วยเช่นกัน

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- เล่าพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยตั้งแต่สถาปนา – สิ้นสุดได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- ร่วมกันเขียน Time line พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญของอาณาจักรสุโขทัยที่มีพัฒนาการต่อมาจนถึงปัจจุบัน

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ร่วมกันเขียน Time line พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยด้วยความเข้าใจว่า อาณาจักรสุโขทัยที่มีพัฒนาการต่อมาจนถึงปัจจุบัน (๑.๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>ร่วมกันเขียน Time line พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยด้วยความเข้าใจว่าอาณาจักรสุโขทัยที่มีพัฒนาการต่อมาจนถึงปัจจุบัน (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>เล่าพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยตั้งแต่สถาปนา – สิ้นสุดได้</p> <p>ด้านทักษะกระบวนการ</p> <p>ร่วมกันเขียน Time line พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยได้</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)</p> <p>๑. ทบทวนบทเรียน จากการชมสถานที่สำคัญในช่วงโมงที่ผ่านมา</p> <p>๒. นักเรียนดูวิดีโอ เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย ก่อนกำเนิดแคว้นสุโขทัย</p> <p>ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=๓๘๘y๐๓VaZBD๐&t=๑๕s</p> <p>เมื่อชมวิดีโอจบ ครูสนทนาสรุปเนื้อหาของวิดีโอกับนักเรียน</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที)</p> <p>นักเรียนดูวิดีโอ เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย ก่อนกำเนิดแคว้นสุโขทัย</p>	<p>๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข</p> <p>๒) ใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย</p> <p>๓) สื่อ PowerPoint เรื่องการกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษาในสมัยสุโขทัย</p> <p>๔) วิดีโอ เรื่องประวัติศาสตร์สุโขทัย ก่อน</p>	<p>ใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย</p>	<p>แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน</p>
	<p>ขั้นสอน (๑๕ นาที)</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม</p> <p>เห็นความสำคัญของอาณาจักรสุโขทัยที่มีพัฒนาการต่อมาจนถึงปัจจุบัน</p> <p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>๔. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน</p> <p>๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้</p> <p>๖. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ</p>	<p>๑.ครูให้นักเรียนจับคู่ เพื่อทำกิจกรรม Time line สุโขทัย</p> <p>๒. ครูแจกแจกบัตรคำที่เป็นข้อความสำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของสุโขทัยในแต่ละสมัยให้กับนักเรียน เพื่อนำมาเติมในเส้น Time line ตามยุคของบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย ประกอบไปด้วย</p> <p>๒.๑ พ่อขุนศรีนาวนำถม (สิ้นพระชนม์ ขอมสบาโขลญล่ำพงแพร่ขยายอำนาจเข้ามา)</p> <p>๒.๒ พ่อขุนผาเมือง (เจ้าเมืองราด,เป็นโอรสพ่อขุนศรีนาวนำถม,ร่วมมือกับพ่อขุนบางกลางหาวขับไล่ขอม)</p> <p>๒.๓ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (เดิมชื่อพ่อขุนบางกลางหาว,เป็นปฐมกษัตริย์ครองเมืองสุโขทัย)</p> <p>๒.๔ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช (การค้าขายแบบเสรี ,นำพุทธศาสนาเถรวาทจากนครศรีธรรมราชมาเผยแพร่ที่สุโขทัย,ประดิษฐ์ลายสือไทย)</p> <p>๒.๕ พระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไท) (สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้แก่อาณาจักรสุโขทัยอีกครั้ง ,ทรงออกผนวชจำพรรษาที่วัดป่ามะม่วง,ไตรภูมิพระ</p>	<p>๒.นักเรียนเพื่อนำมาเติมในเส้น Time line ตามยุคของบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย ประกอบไปด้วย</p> <p>๒.๑ พ่อขุนศรีนาวนำถม (สิ้นพระชนม์ ขอมสบาโขลญล่ำพงแพร่ขยายอำนาจเข้ามา)</p> <p>๒.๒ พ่อขุนผาเมือง (เจ้าเมืองราด,เป็นโอรสพ่อขุนศรีนาวนำถม,ร่วมมือกับพ่อขุนบางกลางหาวขับไล่ขอม)</p> <p>๒.๓ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (เดิมชื่อพ่อขุนบางกลางหาว,เป็นปฐมกษัตริย์ครองเมืองสุโขทัย)</p> <p>๒.๔ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช (การค้าขายแบบเสรี,นำพุทธศาสนาเถรวาทจากนครศรีธรรมราชมาเผยแพร่ที่สุโขทัย,ประดิษฐ์ลายสือไทย)</p> <p>๒.๕ พระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไท) (สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้แก่อาณาจักรสุโขทัยอีกครั้ง,ทรงออกผนวชจำพรรษาที่วัดป่ามะม่วง,ไตรภูมิพระร่วง,ยุคทองศิลปกรรมของสุโขทัย,ย้ายไปเมืองสองแคว)</p>	<p>กำเนิดแคว้นสุโขทัย</p>		

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>ร่วม, ยุคทองศิลปกรรมของสุโขทัย, ย้ายไปเมืองสองแคว)</p> <p>๒.๖ พระมหาธรรมราชาที่ ๔ (บรมपाल) (กษัตริย์องค์สุดท้ายของสุโขทัย, พระบรมไตรโลกนาถครองเมืองสองแคว)</p>	<p>๒.๖ พระมหาธรรมราชาที่ ๔ (บรมपाल) (กษัตริย์องค์สุดท้ายของสุโขทัย, พระบรมไตรโลกนาถครองเมืองสองแคว)</p>			
	<p>ขั้นปฏิบัติ (๑๕ นาที)</p> <p>๑. นักเรียนนำข้อมูลที่ได้ จากกิจกรรม Time line สุโขทัย มาเขียนเป็นลงในใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย</p> <p>๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน</p> <p>๓. ขณะนักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตและประเมินการทำงานร่วมกันของนักเรียน</p>	<p>นักเรียนนำข้อมูลที่ได้ จากกิจกรรม Time line สุโขทัย มาเขียนเป็นลงในใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย</p>			
	<p>ขั้นสรุป (๑๐ นาที)</p> <p>นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้</p> <p>๑. สภาพบ้านเมืองก่อนสถาปนาสุโขทัยเป็นอย่างไร</p> <p>๒. การปกครองตอนต้นของสุโขทัยเป็นอย่างไร</p>	<p>๑. นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ... พ่อขุนศรีนาวนำถอม ปกครองอยู่สองเมืองนี้เป็นเมืองที่มีความสำคัญเป็นเมืองคู่แฝดกัน</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	๓.การปกครองตอนปลายของสุโขทัยเป็นอย่างไร	๒. นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...สุโขทัย ในสมัยแรกใช้รูปแบบการปกครองแบบพ่อปกครองลูก ๓. นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...รูปแบบการปกครองแบบธรรมราชา			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
- ๒) ใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย
- ๓) สื่อ PowerPoint เรื่องการกำหนดประเด็นปัญหา หรือหัวข้อในการศึกษาในสมัยสุโขทัย
- ๔) วิดีโอ เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย ก่อนกำเนิดแคว้นสุโขทัย

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - เล่าพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยตั้งแต่สถาปนา - สิ้นสุดได้	ตรวจใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย	ใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - ร่วมกันเขียน Time line พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยได้	- ตรวจใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย - สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	- ใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย - แบบสังเกตการร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญของอาณาจักรสุโขทัยที่มีพัฒนาการต่อมาจนถึงปัจจุบัน	ตรวจใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย	ใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) ร่วมกันเขียน Time line พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยด้วยความเข้าใจว่า อาณาจักรสุโขทัยที่มีพัฒนาการต่อมาจนถึงปัจจุบัน (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)	ตรวจใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย	ใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	- สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	- แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน	- สังเกตพฤติกรรมการเรียน	- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้			
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน			
๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ			

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย	- Time line ตามยุคของบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย	Time line ตามยุคของบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัยได้ ๕-๖ คน	Time line ตามยุคของบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย ๔-๓ คน	Time line ตามยุคของบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย ๑-๒ คน
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย

การก่อตั้งสุโขทัยเป็นช่วงเวลาสำคัญในประวัติศาสตร์ของไทย สุโขทัยเป็นอาณาจักรแรกของไทยที่มีการปกครองโดยคนไทยเอง สุโขทัยก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.๑๗๘๑ โดยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และถือเป็นราชธานีแรกของไทยที่มีการปกครองโดยพ่อขุน พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (พ.ศ. ๑๗๘๑ - ๑๘๒๒) เป็นผู้ก่อตั้งราชอาณาจักรสุโขทัย โดยเริ่มต้นจากการเป็นผู้นำของชุมชนเล็ก ๆ ที่เรียกว่านครไทย แล้วขยายอาณาจักรไปสู่ดินแดนสุโขทัย ปัจจุบันสุโขทัยตั้งอยู่ในจังหวัดสุโขทัยทางภาคเหนือของประเทศไทย อาณาจักรสุโขทัยได้รับการยกย่องในฐานะที่เป็นราชธานีที่มีระบบการปกครองแบบพ่อขุนที่มีลักษณะพิเศษ มีการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และศาสนาพุทธให้เจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ยังมีการสร้างศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกเรื่องราวและการปกครองของสุโขทัยในยุคนี้

การเมืองการปกครองสมัยสุโขทัยตอนต้น (พ.ศ. ๑๗๙๒ - ๑๙๔๑)

การเมืองการปกครองของสุโขทัยในช่วงแรก (สุโขทัยตอนต้น) มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นระบบที่เน้นความเป็นกันเองระหว่างผู้นำและประชาชน ระบบการปกครองนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

๑. ระบบพ่อปกครองลูก พ่อขุนเป็นผู้นำสูงสุด และปกครองประชาชนเสมือนพ่อดูแลลูก เป็นระบบที่เน้นความสัมพันธ์แบบครอบครัว ประชาชนรู้สึกใกล้ชิดและไว้วางใจในผู้นำของพวกเขา พ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นพ่อขุนคนแรกที่ก่อตั้งสุโขทัยและปกครองด้วยความเมตตาและยุติธรรม

๒. การปกครองแบบกระจายอำนาจ สุโขทัยแบ่งการปกครองเป็นหลายระดับ โดยแต่ละเมืองมีผู้ปกครองหรือเจ้าเมืองดูแล แต่ละเมืองมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งในการบริหารจัดการภายใน ระบบนี้ช่วยให้การบริหารจัดการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราชประดิษฐาน
ที่จังหวัดสุโขทัย

๓. การใช้กฎหมายและหลักธรรม กฎหมายที่ใช้ในสุโขทัยมีลักษณะเป็นการสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น การส่งเสริมความยุติธรรม ความเมตตา และความรับผิดชอบ ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงเป็นหลักฐานที่บันทึกการปกครองและกฎหมายของสุโขทัย ซึ่งเน้นการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนและการให้ความยุติธรรม

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัยเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความเจริญรุ่งเรืองและหลากหลาย มีการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการค้าขายที่เจริญเติบโต ทั้งภายในและภายนอกอาณาจักร รายละเอียดของเศรษฐกิจสมัยสุโขทัยสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน ดังนี้

การเกษตร

๑. การปลูกข้าว สุโขทัยมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่อุดมสมบูรณ์ ข้าวเป็นผลิตภัณฑ์หลักและอาหารสำคัญของประชาชน ระบบชลประทานที่พัฒนาแล้วช่วยให้การเพาะปลูกข้าวมีประสิทธิภาพ มีการขุดคลองและสร้างเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำและจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการเพาะปลูก

๒. พืชเศรษฐกิจอื่น ๆ นอกจากข้าว สุโขทัยยังปลูกพืชอื่น ๆ เช่น ผัก ผลไม้ และพืชสมุนไพร ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและรายได้เสริมของประชาชน

สตรีตวงค์ หรือท่านบพระร่วง สร้างเพื่อกักเก็บน้ำ

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

การค้า

๑. การค้าภายใน การแลกเปลี่ยนสินค้าภายในอาณาจักรเป็นสิ่งที่สำคัญ ตลาดท้องถิ่นมีความหลากหลายของสินค้า ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนสินค้าได้ง่าย

๒. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

การเงินและการคลัง

๑. การใช้เงินตรา สุโขทัยมีการผลิตเหรียญเงินและเหรียญทองสำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้า การใช้เงินตราช่วยส่งเสริมการค้าและความสะดวกในการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจ

๒. การจัดการการคลัง ระบบการคลังของสุโขทัยมีการจัดการที่ดี มีการเก็บภาษีและการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ

หัตถกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน

๑. การผลิตเครื่องปั้นดินเผา เครื่องปั้นดินเผาของสุโขทัยมีคุณภาพสูงและเป็นที่ต้องการในตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

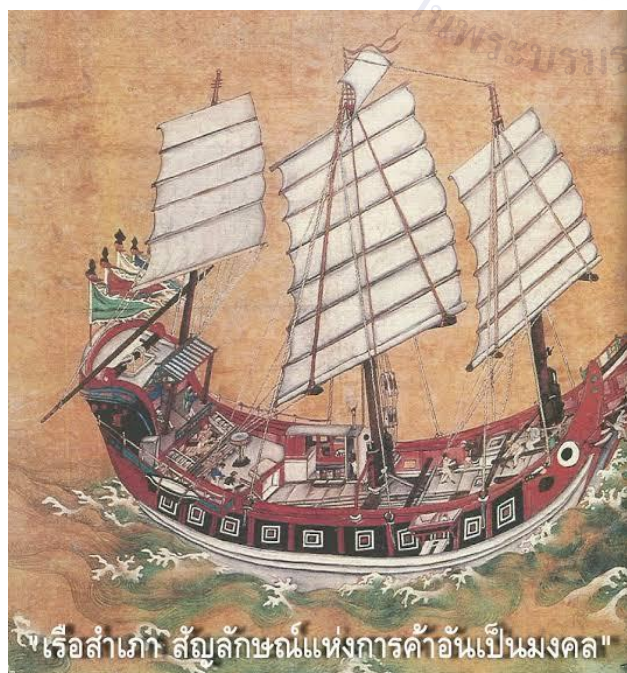
๒. การผลิตผ้าไหมและเครื่องเงิน ผ้าไหมและเครื่องเงินเป็นสินค้าที่มีคุณภาพสูงและมีความสำคัญในการค้า ช่างฝีมือในสุโขทัยมีความชำนาญในการผลิตสินค้าเหล่านี้

การพาณิชย์และการตลาด

๑. ตลาดกลาง สุโขทัยมีตลาดกลางที่เป็นศูนย์กลางการค้า ประชาชนสามารถนำสินค้ามาขายหรือแลกเปลี่ยนได้ ทำให้เกิดการกระจายสินค้าและความมั่งคั่งในท้องถิ่น

๒. การค้าปลีก มีร้านค้าและแผงลอยที่ขายสินค้าอุปโภคบริโภค ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสินค้าที่จำเป็นได้อย่างสะดวก

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างชาติมีความสำคัญต่อการพัฒนาและความมั่นคงของอาณาจักรสุโขทัย ความสัมพันธ์เหล่านี้ครอบคลุมด้านการเมือง การค้า และวัฒนธรรม ดังนั้นความสัมพันธ์กับแว่นแคว้นไทย

๑. ความร่วมมือทางการเมือง อาณาจักรสุโขทัยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับแว่นแคว้นไทยอื่น ๆ เช่น พิชณุโลก ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร ความร่วมมือนี้ทำให้อาณาจักรมีความมั่นคงและสามารถ

ขยายอิทธิพลได้ การแลกเปลี่ยนผู้ประกอบการและการสร้างพันธมิตรทางการเมืองช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของสุโขทัย

๒. ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศิลปะระหว่างแคว้น เช่น การสร้างวัด การแลกเปลี่ยนช่างฝีมือ และการเผยแพร่ศิลปะปูนปั้น วัฒนธรรมไทยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างจากการแลกเปลี่ยนนี้ เช่น การเผยแพร่วิถีชีวิต

ความสัมพันธ์กับต่างชาติ

๑. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

๒. การทูตและความสัมพันธ์ทางการเมือง สุโขทัยมีความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดี โดยเฉพาะกับจีน พ่อขุนรามคำแหงได้ส่งคณะทูตไปเยือนจีน ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมการค้า การสร้างพันธมิตรทางการเมืองกับอาณาจักรอื่น ๆ ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความเป็นหนึ่งเดียวในภูมิภาค

๓. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศาสนา สุโขทัยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและศาสนาจากจีนและอินเดีย พุทธศาสนาและศิลปะจากอินเดียมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับจีน เช่น การใช้ตัวอักษรจีนในการจารึกข้อความบนศิลาจารึก

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

๑. การค้าภายในภูมิภาค สุโขทัยมีการค้ากับแคว้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้อาณาจักรมีความมั่งคั่งและเจริญรุ่งเรือง การค้าภายในและภายนอกอาณาจักรช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่งคั่งของประชาชน

๓. การผลิตและส่งออกสินค้า สุโขทัยมีการผลิตสินค้าเกษตรและหัตถกรรมที่มีคุณภาพสูง เช่น ข้าว เครื่องปั้นดินเผา และผ้าไหม ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความต้องการในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ทางศิลปะและวัฒนธรรม

๑. การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติ สุโขทัยรับเอาวัฒนธรรมและศิลปะจากจีนและอินเดีย เช่น การใช้ลวดลายศิลปะจีนในเครื่องปั้นดินเผา และการนำเข้าพุทธศาสนาแบบมหายานจากอินเดีย การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติช่วยเสริมสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสุโขทัย

๒. การเผยแพร่วัฒนธรรมไทย สุโขทัยมีการเผยแพร่วัฒนธรรมและศิลปะไทยไปยังแคว้นและอาณาจักรอื่น ๆ เช่น การส่งช่างฝีมือและศิลปินไปทำงานในต่างประเทศ

สังคมและวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย

๑. สังคม สังคมในสมัยสุโขทัยมีลักษณะเป็นสังคมเกษตรกรรมที่เน้นการเพาะปลูกข้าวเป็นหลัก ชนชั้นสูงมีบทบาทในการปกครองและดูแลความสงบเรียบร้อย ขณะที่ชนชั้นกลางและชนชั้นล่างมีบทบาทในการทำงานเกษตรและบริการต่างๆ

๒. ศาสนา ศาสนาพุทธเถรวาทเป็นศาสนาหลัก โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาที่มีการบูชาพระพุทธรูปและการสร้างวัด ถือเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลสำคัญในชีวิตประจำวันและการปกครอง

๓. วัฒนธรรม วัฒนธรรมสมัยสุโขทัยมีความรุ่งเรืองในด้านศิลปะและวรรณกรรม มีการสร้างพระพุทธรูปที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ เช่น พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยที่มีท่าประทับนั่งแบบ “พระพุทธรูปปางลีลา” และการสร้างอาคารวัดที่มีลักษณะเฉพาะตัว

๔. ภาษา ภาษาไทยโบราณเริ่มมีการใช้มากขึ้นในสมัยสุโขทัย โดยมีการสร้างอักษรไทยที่เป็นพื้นฐานสำหรับการเขียนภาษาไทยในปัจจุบัน สมัยสุโขทัยเป็นยุคที่เริ่มมีการพัฒนาทางด้านศิลปะและวรรณกรรมอย่างเด่นชัด และมีการสืบทอดวัฒนธรรมที่สำคัญมาจนถึงปัจจุบัน

ลายสือไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

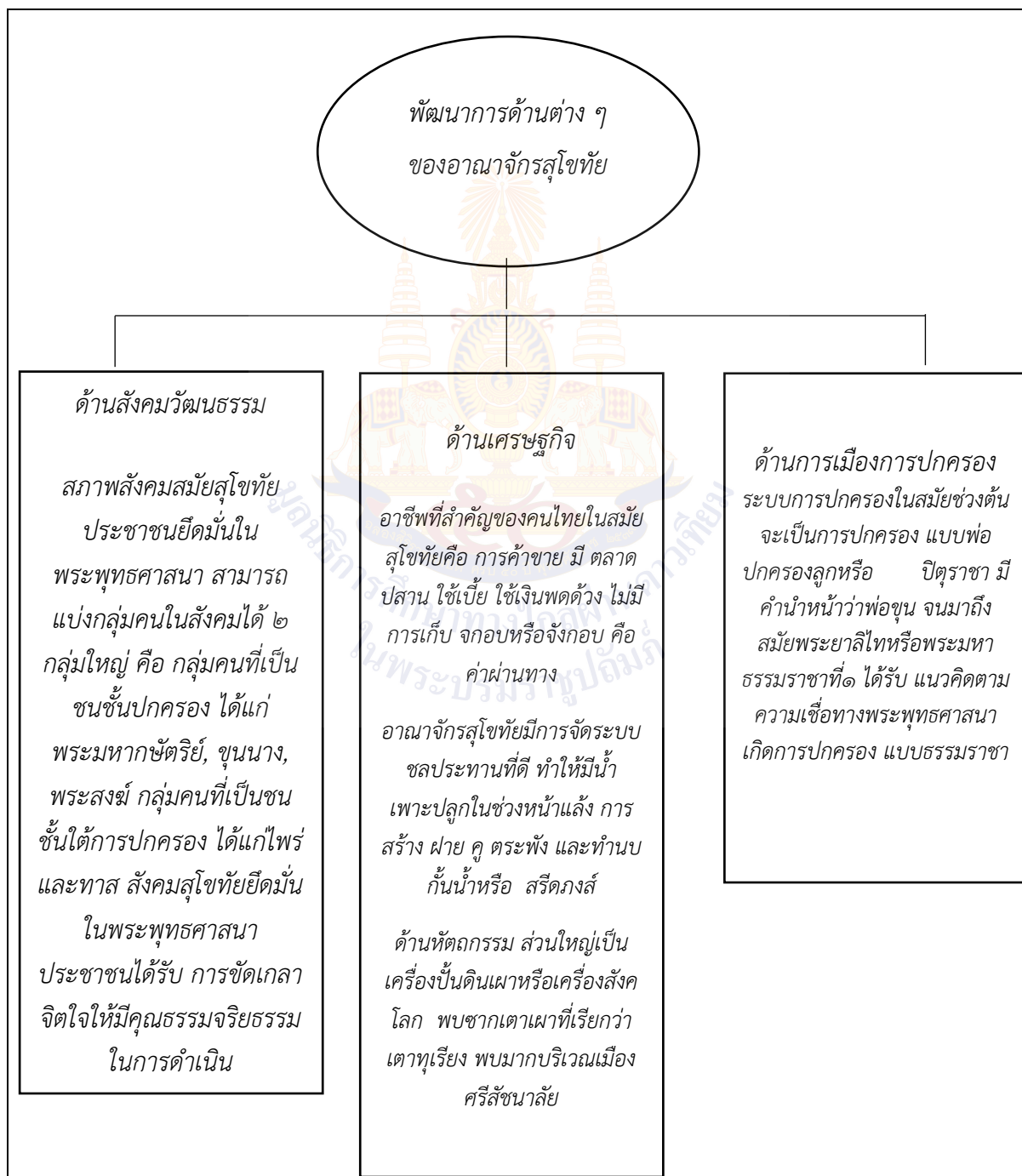
ใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเรื่องพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัย

เฉลยใบงานที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการสุโขทัย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเรื่องพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปะจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เรื่อง สมัยสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๓ วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัยและสังคมไทยในปัจจุบัน

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พ่อขุนรามคำแหง ทรงประดิษฐ์ ลายสือไทย ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมีภาษาไทยใช้มาถึง
ปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงมีพระราช
ดำรัสเกี่ยวกับภาษาไทยว่าเราคนไทยต้องร่วมกันใช้กระแสนภาษาไทยให้ถูกต้องโดยไม่ใช้ภาษาต่างประเทศ
ปะปนกับภาษาไทย อ่านและเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง

๓. สาระการเรียนรู้

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ ตัวอักษรที่พ่อขุนรามคำแหง
ทรงประดิษฐ์ขึ้นเรียกว่า ลายสือไท ลักษณะคล้ายตัวอักษรของขอมซึ่งวิวัฒนาการจากตัวอักษรของอินเดียโดย
พระองค์ได้ปรับปรุงอักษรวิธี และรูปตัวอักษรลักษณะสำคัญ คือ มีพยัญชนะสระและวรรณยุกต์มากพอที่จะ
เขียนแทนเสียงพูดในภาษาไทยได้ครบถ้วน ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเขียนพยัญชนะและสระไว้บรรทัด
เดียวกัน

ลายสือไทของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชนั้นเมื่อนับอายุถึงปัจจุบันมีอายุถึง ๗๐๐ กว่าปี นับว่าเป็น
วัฒนธรรมที่เก่าแก่และมีคุณค่ามากที่สุด เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีคุณภาพดังกล่าวมาแล้วยังเป็น
เป็นหลักฐานสำคัญในการบ่งชี้ถึงความเป็นไทยของผู้คนและบ้านเมืองที่พัฒนามาโดยลำดับจากสุโขทัยมาสู่ยุค
ปัจจุบันอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (พระบาทสมเด็จพระ
พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระนามในขณะนั้น) ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานและทรง
ร่วมอภิปรายเรื่อง “ปัญหาการใช้คำไทย” ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ในครั้งนั้นพระองค์ได้ทรง
แสดงความสนพระราชหฤทัยและความห่วงใยในปัญหาการใช้ภาษาไทยจนเป็นที่ประทับใจผู้ร่วมประชุมเป็น
อย่างมาก ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า

เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้าน
รักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้อง

ชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบประโยค นับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานี้กว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...สำหรับคำใหม่ที่ตั้งขึ้นมีความจำเป็นในทางวิชาการไม่น้อย แต่บางคำที่ง่าย ๆ ก็ควรมี ควรจะใช้คำเก่า ๆ ที่เรามีอยู่แล้ว ไม่ควรจะมาตั้งศัพท์ใหม่ให้ยุ่งยาก

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกความสำคัญของศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดยเห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้ (๑.๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

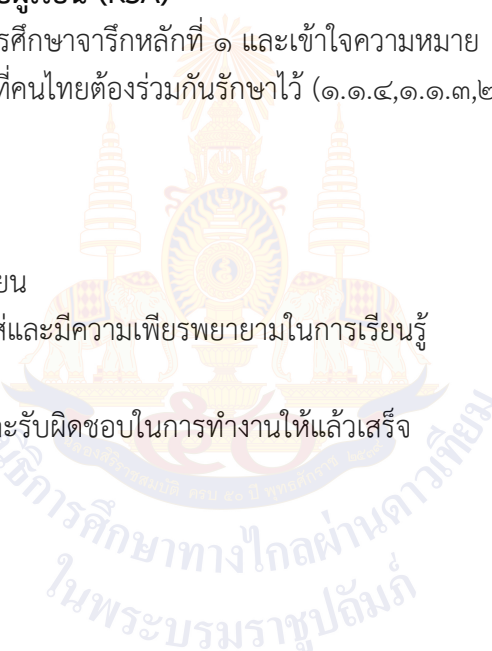
๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑) หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียน อ่านลายสือไทได้จาก การศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดย เห็นความสำคัญของ ภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือ สื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกัน รักษาไว้ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗ ,๕.๒.๑) ด้านความรู้ บอกความสำคัญของศิลา จารึกหลักที่ ๑ ได้ ด้านทักษะกระบวนการ	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที) ๑.ครูทบทวนบทเรียน เกี่ยวกับพัฒนาการของ อาณาจักรสุโขทัย ๒. พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิ พลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระนามในขณะนั้น) ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรง เป็นประธานและทรงร่วมอภิปรายเรื่อง “ปัญหาการ ใช้คำไทย” ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมทาง วิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ในครั้งนั้นพระองค์ได้ทรงแสดงความสน พระราชหฤทัยและความห่วงใยในปัญหาการใช้ ภาษาไทยจนเป็นที่ประทับใจผู้ร่วมประชุมเป็นอย่าง มาก ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึง สมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้าน รักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษา ให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้อง	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที) ทบทวนบทเรียน	๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่ง อรุณแห่ง ความสุข ๒) ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่อง เล่าจากจารึก ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง ศิลป จารึกพ่อขุน รามคำแหง	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่อง เล่าจาก จารึก	แบบสังเกตการ ทำงานร่วมกับ เพื่อน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑)

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>อ่านลายสือไทได้จาก การศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม เห็นความสำคัญของ ภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือ สื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกัน รักษาไว้</p> <p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ</p>	<p>ชัดเจน อีกรายหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบประโยค นับเป็น ปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำ ของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมี การบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...สำหรับคำใหม่ที่ตั้งขึ้นมี ความจำเป็นในทางวิชาการไม่น้อย แต่บางคำที่ง่าย ๆ ก็ควรจะมี ควรจะใช้คำเก่า ๆ ที่เรามีอยู่แล้ว ไม่ ควรจะมาตั้งศัพท์ใหม่ให้ยุ่งยาก”</p> <p>๒. ครูถามนักเรียนว่า พระราชดำรัส นักเรียนมีความ เข้าใจอย่างไร</p> <p>๓. ครูให้นักเรียนดูตัวอย่างการใช้ภาษาไทยของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร</p> <p>“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทย ล้ำสมัย ว่าเมืองไทยเซ็กซี่ ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่ง ที่ สมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมี ความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน มี ความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพอยู่พอกิน ไม่ใช่ ว่าจะรุ่งเรื่องอย่างยอด แต่ว่ามีความพอยู่พอกิน มี</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑) หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>ความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษา ความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้...” (๔ ธันวาคม ๒๕๑๗)</p> <p>จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับการใช้ภาษาของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นแบบอย่าง ในการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องมาโดยตลอด</p>				
	<p>ขั้นสอน (๓ นาที)</p> <p>ครูถามนักเรียนด้วยคำถามต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑.ตัวอักษรมีการสร้างขึ้นมาจากตั้งแต่สมัยใด ๒.ใครเป็นผู้ประดิษฐ์ลายสือไท ๓.ในยุคแรกที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ประดิษฐ์ ตัวอักษรขึ้นมา เรียกว่าอะไร <p>๓. ครูเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้นักเรียนชมภาพ ศิลป จารึกหลักที่ ๑ และตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับศิลป จารึกหลักที่ ๑ ดังต่อไปนี้</p>	<p>นักเรียนตอบ...สมัยสุโขทัย</p> <p>นักเรียนตอบ...พ่อขุนรามคำแหงมหาราช</p> <p>นักเรียนตอบ...ลายสือไท</p>			

<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑)</p> <p style="text-align: center;">หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์</p> <p style="text-align: center;">กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที</p>					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	 <p>๓.๑ ศิลาจารึกหลักที่หนึ่ง มีความสำคัญอย่างไรต่อการศึกษา ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย</p> <p>๓.๒ ศิลาจารึกหลักที่หนึ่งใช้ตัวอักษรใดในการบันทึก</p> <p>๔. ครูให้นักเรียน ดูข้อความ ศิลาจารึกหลักที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัด ๑-๓</p> 	 <p>นักเรียนตอบ....เป็นหลักฐานสำคัญในการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย</p> <p>นักเรียนตอบ....ลายสือไท</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑)

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>๑. พูกี่ชี่สรี่นทราทตยแมู่กี่ชี่ นางี่เสองี่พูกี่ชี่บานี่เมอง</p> <p>๒. ุดี่พ่นองทอ้งตยวห่าคน ด้ชายสาม ผู้ญิงโสงี่ฟี่ผอ</p> <p>๓. อผู้่ายตยจากี่ผออตยมแม่ญิงงเลก ี่เม่อูกี่ชนให้ญได้</p> <p>๕. จากนั้น ครูให้นักเรียน อ่านข้อความพร้อมกัน</p> <p>๖. ให้นักเรียนร่วมกันแปลความหมายจาก ลายสื่อ ไทยเป็นภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบัน</p> <p>๖.๑ พ่อของพ่อขุนรามคำแหงชื่อศรีอินทราทิตย์ แม่ ของพ่อขุนรามคำแหงชื่อนางเสือง พี่ของพ่อขุน รามคำแหงชื่อบานเมือง</p> <p>๖.๒ พ่อขุนรามคำแหงมีพี่น้องท้องเดียวห้าคน ผู้ชาย สาม ผู้หญิงสอง</p> <p>๖.๓ พี่ชายคนโตของพ่อขุนรามคำแหงได้ตายจากไป ตั้งแต่พ่อขุนรามคำแหงยังเป็นเด็กอยู่</p> <p>๗. ครูให้นักเรียน ดูข้อความ ศิลาจารึกหลักที่ ๑ ด้าน ที่ ๑ บรรทัด ๓-๑๐</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑)

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	 <p>๓. อธิบายความสำคัญของการประดิษฐ์ตัวอักษรไทยสมัยสุโขทัย</p> <p>๔. สืบเสาะหาข้อมูลเกี่ยวกับพ่อขุนรามคำแหงมหาราช</p> <p>๕. อธิบายลักษณะเด่นของตัวอักษรสมัยสุโขทัย</p> <p>๖. อธิบายความสำคัญของการประดิษฐ์ตัวอักษรไทยสมัยสุโขทัย</p> <p>๗. อธิบายความสำคัญของการประดิษฐ์ตัวอักษรไทยสมัยสุโขทัย</p> <p>๘. อธิบายความสำคัญของการประดิษฐ์ตัวอักษรไทยสมัยสุโขทัย</p> <p>๙. อธิบายความสำคัญของการประดิษฐ์ตัวอักษรไทยสมัยสุโขทัย</p> <p>๑๐. อธิบายความสำคัญของการประดิษฐ์ตัวอักษรไทยสมัยสุโขทัย</p>				
	<p>๘. จากนั้น ครูให้นักเรียน อ่านข้อความพร้อมกัน</p> <p>๙. ให้นักเรียนร่วมกันแปลความหมายจาก ลายสือไทยเป็นภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบัน</p>				

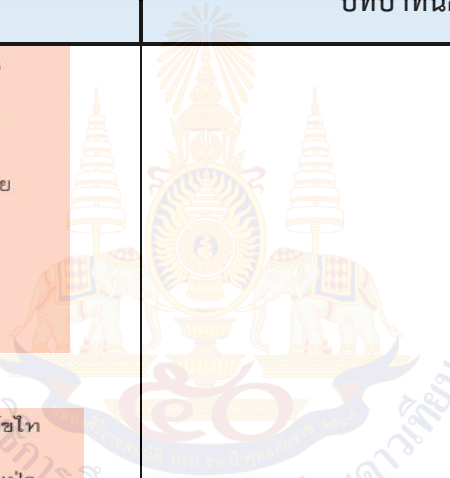
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปินกวีพ่อขุนรามคำแหง (๑) หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>“เมื่อพ่อขุนรามคำแหงอายุได้สิบเก้าปี ขุนสามชนเจ้าเมืองฉอดได้ยกทัพมาตีเมืองตาก พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ไปออกรบ ขุนสามชน เมื่อทหารปีกซ้ายและปีกขวาของขุนสามชนซึ่งข้างจะข้ามมาชนข้างของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ไพร่พลต่างวิ่งหนีกันชลมุน เพราะกลัวแพ้ แต่พ่อขุนรามคำแหงไม่ได้หนี กลับขึ้นขี่ช้างแล้วเข้าพุ่งชนกับช้างมาสเมือง ซึ่งเป็นช้างของขุนสามชนแทนพ่อขุนศรีอินทราทิตย์จนช้างมาสเมืองแพ้ ขุนสามชนก็แพ้แล้วหนีเตลิดไป ด้วยเหตุนี้ทำให้พ่อขุนศรีอินทราทิตย์สถาปนาพ่อขุนรามคำแหงเป็น พระรามคำแหง”</p>				
	<p>ขั้นปฏิบัติ (๓ นาที) ๑.ครูแบ่งนักเรียน ออกเป็น ๒ กลุ่ม ทำกิจกรรมเมืองสุโขทัยในจารึก แต่ละกลุ่มจะได้รับ เอกสารดังต่อไปนี้ ๑.๑ ภาพข้อความจากศิลาจารึกหลักที่ ๑ โดยแต่ละกลุ่มจะได้ไม่เหมือนกัน</p>		<p>นักเรียน ออกเป็น ๒ กลุ่ม ทำกิจกรรม เมืองสุโขทัยในจารึก</p>		

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑) หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	๑.๒ ข้อความที่อ่านจากศิลปจารึกหลักที่ ๑ และคำ อภิธานศัพท์ ๑.๓ นักเรียนร่วมกันแปลความหมาย เป็นภาษาไทย ในปัจจุบัน โดยภาพนักเรียนที่จะได้รับ มีดังนี้ กลุ่มที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๘ - ๒๑ <div style="background-color: #f8d7da; padding: 5px;"> ๑๘. (ก)ลิเมืออชวพ ขนรามค้แหง เมือง ษกโขไทนี้ตในน้ำ ๑๙. (ม)ปลาในน้ำมีเจ้าเมืองบเอา จกอบในไพร่ลทางเพ ๒๐. (อ)น จองววไปคำ ช่ม่าไปชายใคร จกคไคร่คำข้างคำใคร ๒๑. จกคไคร่คำมาคำใครจกคไคร่คำเองน </div> กลุ่มที่ ๒ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๒ - ๓๕ <div style="background-color: #f8d7da; padding: 5px;"> ๓๒. ปากปตมค้ตองอนนนี้่งแชนไว้ หนนไพร่ฝ้าหน้า ๓๓. ปกกลางบ้านกลางเมืองมีถ้อยม ความเจบท่อง ๓๔. (ช)องใจมหนจกคกล่าวเองเจ้าเอง ษนบไว้ไปสนนค ๓๕. ตองอนนทานแชนไว้พ ขนรามค้แหง เจ้าเมืองได้ </div> กลุ่มที่ ๓ ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๙ - ๓				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑)

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	๙. มก(ก)ทานมกทรวงีสลมกโกยทาน ที่ ุชนรามค้แหง ๑๐. เจ้าเมือง สกโขไท ันทองขาวแม่ขาว เจ้าทวยปวทวยนา ๑๑. งุล(ก)เจ้า ลก ุชนทอง ีชนทองหลาย ทองผู้ชายผู้หญิง ๑๒. ูฝงทวย ีมสรธาในพระ ุพทธสาสน ทรวงีสล ีเมือพรน ๑๓. ชา ุทกคน ีเมืออ็อกพรนชากราน กีนเน ีเดยเน ีเม็ง ีง				
	กลุ่มที่ ๔ ด้านที่ ๓ บรรทัดที่ ๑ - ๗ ๑. (งแฏ)ง ีเบือง ีตนนอน ีเมือง สกโขไท ี น ีมตลาดป ๒. (ส)น ีมพระองจ ีมปราสาท ีมป่า หมากพร้าวป่าหมาก ๓. ลาง ีมไร่ ีมนาน ีม ีถ่นถ่าน ีมบ้านใหญ่ บ้านเล็ก ีเบ ๔. องทววนอน ีเมือง สกโขไท ี น ีม ูก ีต ีพทรร ูป ูคร ๕. ูอ ี ีม ีสรตภง ีมป่าพร้าวป่าดาง ีม ป่าม่วงป่าขาม ๖. ีมน ีเ้าโคก ีมพระช ูพง ีมเทพดาใน เขาอนน ีนนน ๗. เปนใหญ่กว่า ุทก ีมใน ีเมือง ี น ี ุชน ูม ีได ีถ ีเมือง				
	กลุ่มที่ ๕ ด้านที่ ๔ บรรทัดที่ ๘ - ๑๔				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑)

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>๗. ดึงเหนือกเข้างั้งแล้วตั้งวงฉาย ลคมพระม</p> <p>๘. ทาธา ุดสามเข้างั้งแล้วเมื่อก่อนฉาย สไท้หนี</p> <p>๙. มี ๑๒๐๕ สกัปมแม่พื ุขนรามค้แหง หาใครใจ</p> <p>๑๐. ในใจแล้ไ้คลายสไท้หนีลายสไท้หนี งั้งมีเพ</p> <p>๑๑. อ ุขน ุณันนไ้ไวฟ ุขนพระรามค้ แหงนันทา</p> <p>๑๒. เป็นท้าวเป็นพรญาแก่ไททองหลายหา เป็น</p> <p>๑๓. ุครอจารย์ส่งสอนไททองหลายให้ ุรี</p> <p>๑๔. ุบน ุกรรมมแต่คนคนนมีใน ุเมคง โตด้วย</p> <p>กลุ่มที่ ๖ ด้านที่ ๔ บรรทัดที่ ๑๗ - ๒๗</p> <p>๑๗. ุสแกมี ุเมองกว้างข้างหลายปราบ ุเบองตวนนอ</p> <p>๑๘. อกรอดสรลวงสองแคว ุสบาจายสดา เห่าฝงงขอ</p> <p>๑๙. ง ุเงงวงจนวนางค้าเป็น ุทแล้ววิบง หาว</p> <p>๒๐. นอนรอดคน ุท พระบางแพรกุส พรณณ ุภ</p> <p>๒๑. มราช ุบ ุรีเพชว (ุบ) ุรีศวธรรมราช ฝงงทะเล</p> <p>๒๒. ส ุมทรเป็น ุท (แล้ว ุ) เบองตวนนคก รอด ุเมอ</p> <p>๒๓. งจอต ุเมอง ุหนงศาทิต ุสมทว หาเป</p> <p>๒๔. นแดน ุเบอง (ุตน) นอนรอด ุเมอง แพล ุเม</p> <p>๒๕. องงวาน ุเมองน ุเมองพลวพันฝง ชอง</p> <p>๒๖. ุเมองชวาเป (ุท) แล้ว ุปลกถชง ุฝง ุสกป่า</p> <p>๒๗. น ุสก ุเมอง (นน) นชอบด้วยธรรม ุทคน</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑)					
หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์					
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน ๓. ขณะนักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตและประเมิน การทำงานร่วมกันของนักเรียน				
	ขั้นสรุป (๑๐ นาที) ครูถามนักเรียนด้วยคำถามดังต่อไปนี้ ๑. ศิลาจารึกหลักที่ ๑ มีความสำคัญอย่างไร ๒. จากการศึกษาศิลาจารึกหลักที่ ๑ แล้วนักเรียนมี ความรู้สึกอย่างไร	นักเรียนตอบ....เป็นหลักฐานสำคัญในการศึกษา ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย นักเรียนตอบ....ภูมิใจ และเห็นความสำคัญของ ภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้อง ร่วมกันรักษาไว้			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
- ๒) ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
- ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง ศิลปินจารึกพ่อขุนรามคำแหง

๙. การประเมินผลรวบยอด

- ชิ้นงานหรือภาระงาน
ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกความสำคัญของศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดยเห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ			
--	--	--	--

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่อง เล่าจากจารึก	- สรุปสาระสำคัญจาก ศิลาจารึกหลักที่ ๑	สรุปสาระสำคัญ จากศิลาจารึก หลักที่ ๑ ได้ ชัดเจน ครอบคลุม ๕-๖ กลุ่ม	สรุป สาระสำคัญ จากศิลาจารึก หลักที่ ๑ ได้ ชัดเจน ครอบคลุม ๔- ๕ กลุ่ม	สรุป สาระสำคัญ จากศิลาจารึก หลักที่ ๑ ได้ ชัดเจน ครอบคลุม ๑- ๒ กลุ่ม
แบบสังเกตการทำงาน ร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความ แตกต่างและรับฟังความ คิดเห็น ของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็น ผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย

การก่อตั้งสุโขทัยเป็นช่วงเวลาสำคัญในประวัติศาสตร์ของไทย สุโขทัยเป็นอาณาจักรแรกของไทยที่มีการปกครองโดยคนไทยเอง สุโขทัยก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.๑๗๘๑ โดยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และถือเป็นราชธานีแรกของไทยที่มีการปกครองโดยพ่อขุน พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (พ.ศ. ๑๗๘๑ - ๑๘๒๒) เป็นผู้ก่อตั้งราชอาณาจักรสุโขทัย โดยเริ่มต้นจากการเป็นผู้นำของชุมชนเล็ก ๆ ที่เรียกว่านครไทย แล้วขยายอาณาจักรไปสู่ดินแดนสุโขทัย ปัจจุบันสุโขทัยตั้งอยู่ในจังหวัดสุโขทัยทางภาคเหนือของประเทศไทย อาณาจักรสุโขทัยได้รับการยกย่องในฐานะที่เป็นราชธานีที่มีระบบการปกครองแบบพ่อขุนที่มีลักษณะพิเศษ มีการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และศาสนาพุทธให้เจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ยังมีการสร้างศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกเรื่องราวและการปกครองของสุโขทัยในยุคนี้

การเมืองการปกครองสมัยสุโขทัยตอนต้น (พ.ศ. ๑๗๙๒ - ๑๙๔๑)

การเมืองการปกครองของสุโขทัยในช่วงแรก (สุโขทัยตอนต้น) มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นระบบที่เน้นความเป็นกันเองระหว่างผู้นำและประชาชน ระบบการปกครองนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

๑. ระบบพ่อปกครองลูก พ่อขุนเป็นผู้นำสูงสุด และปกครองประชาชนเสมือนพ่อดูแลลูก เป็นระบบที่เน้นความสัมพันธ์แบบครอบครัว ประชาชนรู้สึกใกล้ชิดและไว้วางใจในผู้นำของพวกเขา พ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นพ่อขุนคนแรกที่ก่อตั้งสุโขทัยและปกครองด้วยความเมตตาและยุติธรรม

๒. การปกครองแบบกระจายอำนาจ สุโขทัยแบ่งการปกครองเป็นหลายระดับ โดยแต่ละเมืองมีผู้ปกครองหรือเจ้าเมืองดูแล แต่ละเมืองมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งในการบริหารจัดการภายใน ระบบนี้ช่วยให้การบริหารจัดการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราชประดิษฐาน
ที่จังหวัดสุโขทัย

๓. การใช้กฎหมายและหลักธรรม กฎหมายที่ใช้ในสุโขทัยมีลักษณะเป็นการสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น การส่งเสริมความยุติธรรม ความเมตตา และความรับผิดชอบ ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงเป็นหลักฐานที่บันทึกการปกครองและกฎหมายของสุโขทัย ซึ่งเน้นการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนและการให้ความยุติธรรม

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัยเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความเจริญรุ่งเรืองและหลากหลาย มีการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการค้าขายที่เจริญเติบโต ทั้งภายในและภายนอกอาณาจักร รายละเอียดของเศรษฐกิจสมัยสุโขทัยสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน ดังนี้

การเกษตร

๑. การปลูกข้าว สุโขทัยมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่อุดมสมบูรณ์ ข้าวเป็นผลิตภัณฑ์หลักและอาหารสำคัญของประชาชน ระบบชลประทานที่พัฒนาแล้วช่วยให้การเพาะปลูกข้าวมีประสิทธิภาพ มีการขุดคลองและสร้างเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำ และจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการเพาะปลูก

๒. พืชเศรษฐกิจอื่น ๆ นอกจากข้าว สุโขทัยยังปลูกพืชอื่น ๆ เช่น ผัก ผลไม้ และพืชสมุนไพร ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและรายได้เสริมของประชาชน

สตรีตงค์ หรือทำนบพระร่วง สร้างเพื่อกักเก็บน้ำ

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

การค้า

๑. การค้าภายใน การแลกเปลี่ยนสินค้าภายในอาณาจักรเป็นสิ่งที่สำคัญ ตลาดท้องถิ่นมีความหลากหลายของสินค้า ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนสินค้าได้ง่าย

๒. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

การเงินและการคลัง

๑. การใช้เงินตรา สุโขทัยมีการผลิตเหรียญเงินและเหรียญทองสำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้า การใช้เงินตราช่วยส่งเสริมการค้าและความสะดวกในการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจ

๒. การจัดการการคลัง ระบบการคลังของสุโขทัยมีการจัดการที่ดี มีการเก็บภาษีและการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ

หัตถกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน

๑. การผลิตเครื่องปั้นดินเผา เครื่องปั้นดินเผาของสุโขทัยมีคุณภาพสูงและเป็นที่ต้องการในตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

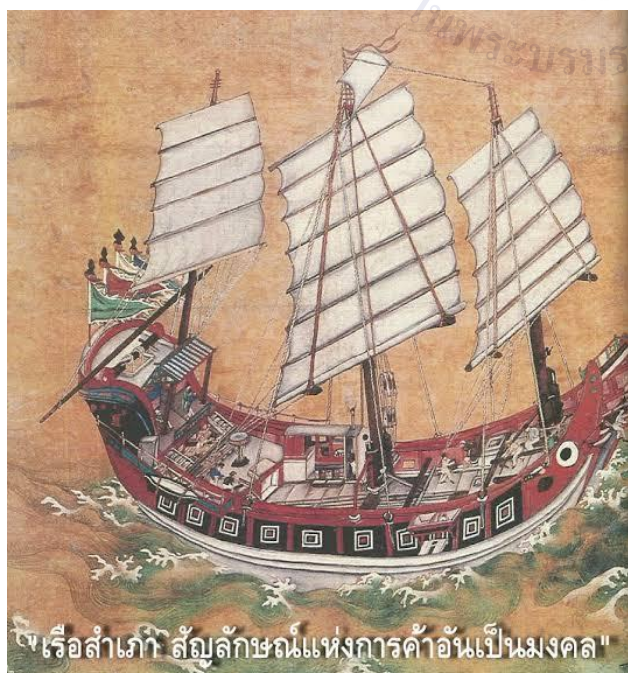
๒. การผลิตผ้าไหมและเครื่องเงิน ผ้าไหมและเครื่องเงินเป็นสินค้าที่มีคุณภาพสูงและมีความสำคัญในการค้า ช่างฝีมือในสุโขทัยมีความชำนาญในการผลิตสินค้าเหล่านี้

การพาณิชย์และการตลาด

๑. ตลาดกลาง สุโขทัยมีตลาดกลางที่เป็นศูนย์กลางการค้า ประชาชนสามารถนำสินค้ามาขายหรือแลกเปลี่ยนได้ ทำให้เกิดการกระจายสินค้าและความมั่งคั่งในท้องถิ่น

๒. การค้าปลีก มีร้านค้าและแผงลอยที่ขายสินค้าอุปโภคบริโภค ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสินค้าที่จำเป็นได้อย่างสะดวก

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างชาติมีความสำคัญต่อการพัฒนาและความมั่นคงของอาณาจักรสุโขทัย ความสัมพันธ์เหล่านี้ครอบคลุมด้านการเมือง การค้า และวัฒนธรรม ดังนั้นความสัมพันธ์กับแว่นแคว้นไทย

๑. ความร่วมมือทางการเมือง อาณาจักรสุโขทัยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับแว่นแคว้นไทยอื่น ๆ เช่น พิชณุโลก ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร ความร่วมมือนี้ทำให้อาณาจักรมีความมั่นคงและสามารถ

ขยายอิทธิพลได้ การแลกเปลี่ยนผู้ประกอบการและการสร้างพันธมิตรทางการเมืองช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของ
สุโขทัย

๒. ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศิลปะระหว่างแคว้น เช่น การ
สร้างวัด การแลกเปลี่ยนช่างฝีมือ และการเผยแพร่ศิลปะปูนปั้น วัฒนธรรมไทยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้าง
จากการแลกเปลี่ยนนี้ เช่น การเผยแพร่วิถีชีวิต

ความสัมพันธ์กับต่างชาติ

๑. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการ
ค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้า
ไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

๒. การทูตและความสัมพันธ์ทางการเมือง สุโขทัยมีความสัมพันธ์ทางการเมืองที่ดี โดยเฉพาะกับจีน พ่อ
ขุนรามคำแหงได้ส่งคณะทูตไปเยือนจีน ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมการค้า การสร้างพันธมิตรทาง
การเมืองกับอาณาจักรอื่น ๆ ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความเป็นหนึ่งเดียวในภูมิภาค

๓. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศาสนา สุโขทัยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและศาสนาจากจีนและ
อินเดีย พุทธศาสนาและศิลปะจากอินเดียมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย การ
แลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับจีน เช่น การใช้ตัวอักษรจีนในการจารึกข้อความบนศิลาจารึก

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

๑. การค้าภายในภูมิภาค สุโขทัยมีการค้ากับแคว้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้
อาณาจักรมีความมั่งคั่งและเจริญรุ่งเรือง การค้าภายในและภายนอกอาณาจักรช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ทางเศรษฐกิจและความมั่งคั่งของประชาชน

๓. การผลิตและส่งออกสินค้า สุโขทัยมีการผลิตสินค้าเกษตรและหัตถกรรมที่มีคุณภาพสูง เช่น ข้าว
เครื่องปั้นดินเผา และผ้าไหม ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความต้องการในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ทางศิลปะและวัฒนธรรม

๑. การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติ สุโขทัยรับเอาวัฒนธรรมและศิลปะจากจีนและอินเดีย เช่น การ
ใช้ลวดลายศิลปะจีนในเครื่องปั้นดินเผา และการนำเข้าพุทธศาสนาแบบมหายานจากอินเดีย การรับเอา
วัฒนธรรมจากต่างชาติช่วยเสริมสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสุโขทัย

๒. การเผยแพร่วัฒนธรรมไทย สุโขทัยมีการเผยแพร่วัฒนธรรมและศิลปะไทยไปยังแคว้นและ
อาณาจักรอื่น ๆ เช่น การส่งช่างฝีมือและศิลปินไปทำงานในต่างประเทศ

ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปสาระสำคัญจากศิลปจารึกหลักที่ ๑

ข้อมูลที่น่าเสนอ	สรุปสาระสำคัญจากศิลปจารึกหลักที่ ๑
<p>กลุ่มที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๘ - ๒๑</p> <p>๑๘. (ก) ลีเมืออชวพ ขนรามคัแห่งเมือง สุขโขไท นิดในน้ำ</p> <p>๑๙. (ม) ปลาในน้ำมีเจ้าเมืองบ่เอา จกอบในไพร่ ลต่างเพ</p> <p>๒๐. (อ) นจองววไปคำ ชีมาไปชายใคร จกกไครคำข้างคำใคร</p> <p>๒๑. จกกไครคำมาคำใครจกกไครคำ เอง</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>กลุ่มที่ ๒ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๒ - ๓๕</p> <p>๓๒. ปากปดมีกตั้งอนนึ่งแชนไว้ หันนไพร่มีาหน้า</p> <p>๓๓. ปกกลางบ้านกลางเมืองมีถ้อยมี ความเจบท่อง</p> <p>๓๔. (ช) องใจม่นจกกกล่าวเื่องเจ้าเื่อง ชนบโรไปสนนก</p> <p>๓๕. ตั้งอนนทานแชนไว้พ ขนรามคัแห่ง เจ้าเมืองได้</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>กลุ่มที่ ๓ ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๔ - ๓</p> <p>๔. มก(ก) ทานมกทรวง สลมกโกยทาน พ ขนรามคัแห่ง</p> <p>๑๐. เจ้าเมือง สกโขไท นึงหงชวแม่ชว เจ้าท่วยปวท่วยนา</p> <p>๑๑. งูล(ก) เจ้า ลก ขนทง ชันทงหลาย ทง ผู้ชาย ผู้หญิง</p> <p>๑๒. ผู้ท่วย มีสรธาในพระ พุทธสาสน ทรวง สล เมืออพรน</p> <p>๑๓. ชาทุกคน เมืออโอกพรนชากราน กัเนน เดยน นึ่ง</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

เฉลย...ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๑)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑

ข้อมูลที่นำเสนอ	สรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑
<p>กลุ่มที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๘ - ๒๑</p> <p>๑๘. (ก) ลีเมืออชวพ ขนรามคัแห่งเมือง ขกโฮไท่ นิดในน้ำ</p> <p>๑๙. (ม) ปลาในน้ำมีเข้าเจ้าเมืองบ่เอา จกอบในไพร่ ลต่างเพ</p> <p>๒๐. (อ) นูจจววไปค้า ข่ม่าไปขายใคร จกกไคร่ค้าข้างค้าใคร</p> <p>๒๑. จกกไคร่ค้ามาค้าใครจกกไคร่ค้า เอง</p>	<p>ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงเมืองสุโขทัยมีความอุดม สมบูรณ์มาก ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว มีไม้ได้เก็บจกอบ หรือภาษีจากประชาชน การค้าขายมีความเสรี</p>
<p>กลุ่มที่ ๒ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๒ - ๓๕</p> <p>๓๒. ปากูปดิมกั ดงอนน ฝั่งแขวนไว้ หนนไพร่ฝ้าหน้า</p> <p>๓๓. ปกกลางบ้านกลางเมือง มีถ้อยมี ความเจบห้อง</p> <p>๓๔. (ช) องใจม่นจกกกล่าว เองเจ้า เอง ขนบไว้ไปสนน</p> <p>๓๕. ีดงอนนท่าแขวนไว้พ ขนรามคัแห่ง เจ้าเมืองได้</p>	<p>ราษฎรที่มีเรื่องร้องทุกข์สามารถจะมาสั้นกระดิ่งที่แขวน ไว้ที่ประตู พ่อขุนรามคำแหงจะเป็นผู้ตัดสินแต่ใต้สวน</p>
<p>กลุ่มที่ ๓ ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๔ - ๓</p> <p>๔. มก(ก) ทานมกทรวง สลมกโกยทาน พ ขนรามคัแห่ง</p> <p>๑๐. เจ้าเมือง สกโฮไท่ หนิงงขาวแม่ขาว เจ้าทวยปวทวยนา</p> <p>๑๑. งูล(ก) เจ้า ลก ขนทง ีชนทงหลาย ทง ีชชาย ีญ</p> <p>๑๒. ูฝงทวย ีมสรธาในพระ พุทธสาสน ทรวง ีสล ีเมืออพรน</p> <p>๑๓. ชา ูทคน ีเมืออโอกพรนชากราน กิเณ ีเอน ีฝง ีง</p>	<p>คนในเมืองสุโขทัยนี้ชอบทำทาน พ่อขุนรามคำแหง หญิงชาววัง และราษฎรทั้งหญิงชายต่างก็มีความศรัทธา ในพระพุทธศาสนา เมื่อถึงวันเข้าพรรษาจะถือศีลกัน และเมื่อออกพรรษาก็จะมีการทอดกฐิน</p>

<p>กลุ่มที่ ๔ ด้านที่ ๓ บรรทัดที่ ๑ - ๗</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. (งมฺ)งีเบือจันนอนเมืองสุโขทัย ๒. (สา)นั้มีพระอนั้มีปราสาทมีป่า ๓. ลางมีไร่มีนา มีถันถ่านมีบ้านใหญ่ ๔. อองหวอนอนเมืองสุโขทัยมีภู ๕. อยั้มีสรดงสมีป่าพรอป่าลางมี ๖. มีน้ำโคกมีพระช พงมีเทพดาใน ๗. เปนใหญ่กว่าทุกมีในเมืองนี้ 	<p>เมืองสุโขทัยมีตลาดปสาน มีพระอนณะ มีปราสาท มีป่า หมาก มีป่ามะพร้าว มีไร่นา มีการตั้งถิ่นฐานมีบ้านหลัง ใหญ่หลังเล็ก มีกุฎิหารปุ้ครอยู่ มีสรีดงส์ มีพระชะพุงผี ที่เป็นเทพดา ที่เป็นใหญ่กว่าทุกมีในเมืองสุโขทัยนี้</p>
<p>กลุ่มที่ ๕ ด้านที่ ๔ บรรทัดที่ ๘ - ๑๔</p> <ol style="list-style-type: none"> ๗. ดีเทนอหกเข้าจั้งแล้วตั้งวงฉาย ๘. ทาเอาดูสามเข้าจั้งแล้วเมื่อก่อนฉาย ๙. มี ๑๒๐๕ สกัปมแม่พ ชนรามคี่แห่ง ๑๐. ในใจแล้ไ้ฉายสั้ไท้หลายสั้ไท้ ๑๑. อุนผู้มันนไ้ไว้วัพ ชนพระรามคี่ ๑๒. เปนท้าวเปนพรญาแก่ไท้ทองหลายหา ๑๓. ุครอจารย์ส่งสอนไท้ทองหลายให้ ๑๔. ุณผู้กรรมแต่คนคนมีในเมือง 	<p>เมื่อก่อนไม่มีลายสือไท้ จนถึง พ.ศ. 1826 พ่อขุน รามคำแหงได้ ประดิษฐ์ลายสือไทยขึ้น</p>
<p>กลุ่มที่ ๖ ด้านที่ ๔ บรรทัดที่ ๑๗ - ๒๗</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑๗. มีเมืองกว้างข้างหลายปราบ ๑๘. อกรอดสรลงสองแคว ลุมบาจายสคา ๑๙. งีเตรงจนวนยงคำเป็ทแล้วบั้ง ๒๐. เอนรอดคนท พระบางแพรสุ ๒๑. มราชูปวีระเพชร (บ)วีระธรรมราช ๒๒. สุมทรเป็ท(แล้ว)เืองสวนटक ๒๓. งออตเมืองนหงศัพิตสุมทร ๒๔. นแดนวเือง(ิตน)นอหวอติเมือง ๒๕. อองมานเมืองนเมืองพลวพันฝง ๒๖. เมืองชวาเป(น)แล้วอุปปลลย 	<p>มีเมืองกว้างข้างหลาย ปราบเืองตะวันออกรอด สระหลวง สองแคว ลุมบาจาย สคาท้าว ฝงของ เลิงเวียงจันท์ เวียงคำ เป็นที่แล้ว เืองหัวนอน รอดคนท พระบางแพร สุพรรณภูมิ ราชบุรี เพชรบุรีศรีธรรมราช ฝงทะเลเป็นที่แล้ว เือง ตะวันออกรอดเมืองแอต เมืองหงสาวดีสมุทรทา เป็นแดน เืองตีนนอนรอดเมืองแพร์ เมืองมาน เมืองพลัว พันฝงของเมืองชวา</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศิลปะจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๒)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เรื่อง สมัยสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๓ วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัยและสังคมไทยในปัจจุบัน

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พ่อขุนรามคำแหง ทรงประดิษฐ์ ไลยสี่อไทย ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมีภาษาไทยใช้มาถึง
ปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราช
ดำรัสเกี่ยวกับภาษาไทยว่าเราคนไทยต้องร่วมกันใช้กระแสนภาษาไทยให้ถูกต้องโดยไม่ใช้ภาษาต่างประเทศ
ปะปนกับภาษาไทย อ่านและเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง

๓. สาระการเรียนรู้

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ ตัวอักษรที่พ่อขุนรามคำแหง
ทรงประดิษฐ์ขึ้นเรียกว่า ไลยสี่อไทย ลักษณะคล้ายตัวอักษรของขอมซึ่งวิวัฒนาการจากตัวอักษรของอินเดียโดย
พระองค์ได้ปรับปรุงอักษรวิธี และรูปตัวอักษรลักษณะสำคัญ คือ มีพยัญชนะสระและวรรณยุกต์มากพอที่จะ
เขียนแทนเสียงพูดในภาษาไทยได้ครบถ้วน ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเขียนพยัญชนะและสระไว้บรรทัด
เดียวกัน

ไลยสี่อไทยของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชนั้นเมื่อนับอายุถึงปัจจุบันมีอายุถึง ๗๐๐ กว่าปี นับว่าเป็น
วัฒนธรรมที่เก่าแก่และมีคุณค่ามากที่สุด เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีคุณภาพดังกล่าวมาแล้วยังเป็น
เป็นหลักฐานสำคัญในการบ่งชี้ถึงความเป็นไทยของผู้คนและบ้านเมืองที่พัฒนามาโดยลำดับจากสุโขทัยมาสู่ยุค
ปัจจุบันอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (พระบาทสมเด็จพระ
พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระนามในขณะนั้น) ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานและทรง
ร่วมอภิปรายเรื่อง “ปัญหาการใช้คำไทย” ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ในครั้งนั้นพระองค์ได้ทรง
แสดงความสนพระราชหฤทัยและความห่วงใยในปัญหาการใช้ภาษาไทยจนเป็นที่ประทับใจผู้ร่วมประชุมเป็น
อย่างมาก ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า

เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้าน
รักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้อง

ชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบประโยค นับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานี้กว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...สำหรับคำใหม่ที่ตั้งขึ้นมีความจำเป็นในทางวิชาการไม่น้อย แต่บางคำที่ง่าย ๆ ก็ควรจะมี ควรจะใช้คำเก่า ๆ ที่เรามีอยู่แล้ว ไม่ควรจะมาตั้งศัพท์ใหม่ให้ยุ่งยาก

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกความสำคัญของศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดยเห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้ (๑.๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

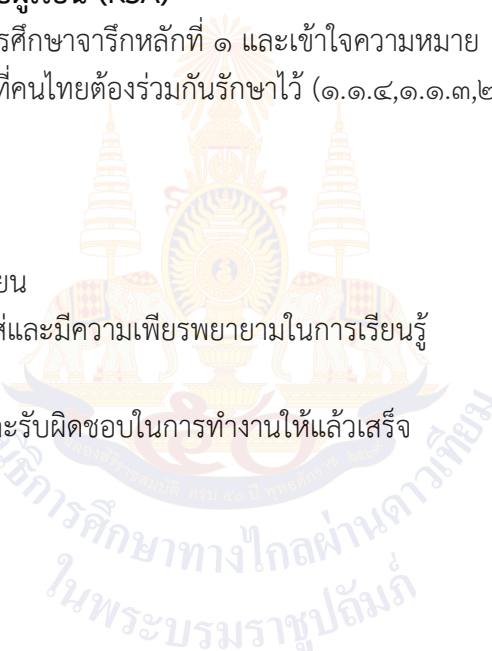
๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๒) หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดยเห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗ ,๕.๒.๑) ด้านความรู้ บอกความสำคัญของศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้ ด้านทักษะกระบวนการ	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที) .ครูทบทวนบทเรียน ด้วยคำถามดังต่อไปนี้ ๑. ศิลาจารึกหลักที่ ๑ มีความสำคัญอย่างไร ๒. จากการศึกษาศิลาจารึกหลักที่ ๑ แล้วนักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. นักเรียนกลุ่มที่ ๑-๒ นำเสนอผลการทำทำกิจกรรม เมืองสุโขทัยในจารึกกลุ่มที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๘ - ๒๑ <div style="background-color: #f8d7da; padding: 5px;"> ๑๘. (ก)ส ีเม่อชวพ ุขนรามค้แหง ีเมอง ุชกโฮไท ีนี้ ีตในหน้า ๑๙. (ีม)ปลาในนา ีมเข้าเจ้า ีเมองบ่เอา จกอบในไพร ูลทาง ีเพ ๒๐. (อ)น ูจองววไปค้ำ ีข่ม่าไปชายใคร จกกไครค้ำข้างค้ำใคร ๒๑. จกกไครค้ำม้วค้ำใครจกกไครค้ำ ีเงอน </div> หลังจากนั้นนำเสนอแล้ว ครูถามนักเรียน ด้วยคำถามต่อไปนี้	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที) ทบทวนบทเรียน นักเรียนตอบ....เป็นหลักฐานสำคัญในการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย นักเรียนตอบ....ภูมิใจ และเห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้ นักเรียนกลุ่มที่ ๑-๒ นำเสนอผลการทำทำกิจกรรม เมืองสุโขทัยในจารึก	๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข ๒) ใบงานที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๒)	ใบงานที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศิลาจาริกพ่อขุนรามคำแหง (๒)

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>อ่านลายสือไทได้จาก การศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม เห็นความสำคัญของ ภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือ สื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกัน รักษาไว้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ</p>	<p>๑. จากที่ได้ชมการนำเสนอไป เนื้อหาศิลาจารึก หลัก ที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๘ – ๒๑ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เรื่องใด</p> <p>๒. เศรษฐกิจของสุโขทัยเป็นอย่างไร</p> <p>๓. จกอบ ถ้าเปรียบเทียบกับปัจจุบัน คืออะไร</p> <p>กลุ่มที่ ๒ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๒ – ๓๕</p> <p>๓๒. ปากุปติ่มกิดงอนนึ่งแชนวไรวี หันนโพรผำหน้า ๓๓. ปกกสงบ้านกสงเิมองเิมถอยเิม ความเจบห้อง ๓๔. (ช)องโจนนจกกกลาวเิงเจ้าเิง ชนบไรวีไปสนนก ๓๕. ิดงอนนหันแชนวไรวีพ ชนรามค้แหง เจ้าเิมองไต้</p>	<p>หลังจากนำเสนอแล้ว ครูถามนักเรียน ด้วยคำถาม ต่อไปนี้</p> <p>๑. จากที่ได้ชมการนำเสนอไป เนื้อหาศิลาจารึก หลัก ที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๒ – ๓๕มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เรื่องใด</p> <p>๒. สมัยนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพระกษัตริย์กับ ประชาชนเป็นอย่างไร</p> <p>๓. จากที่กล่าวมาใครทำหน้าที่ในการพิจารณาคดี</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศิลาจาริกพ่อขุนรามคำแหง (๒)

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน ๓. ขณะนักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตและประเมินการทำงานร่วมกันของนักเรียน				
	ขั้นปฏิบัติ (๑๕ นาที) ๑. นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปลงในใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจาริก โดยให้สรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑ ๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน ๓. ขณะนักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตและประเมินการทำงานร่วมกันของนักเรียน	นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปลงในใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจาริก			
	ขั้นสรุป (๑๐ นาที) ครูถามนักเรียนด้วยคำถามดังต่อไปนี้ ๑. เศรษฐกิจของสุโขทัยเป็นอย่างไร ๒. สมัยนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพระกษัตริย์กับประชาชนเป็นอย่างไร ๓. ในสมัยสุโขทัยผู้คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาใด	นักเรียนตอบ...การค้าขายเสรี ไม่เก็บค่าผ่านทาง นักเรียนตอบ...มีความใกล้ชิดกับประชาชน นักเรียนตอบ...ศาสนาพุทธ			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
- ๒) ใบงานที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
- ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง ศิลปินจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๒)

๙. การประเมินผลรวบยอด

- ชิ้นงานหรือภาระงาน
ใบงานที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกความสำคัญของศิลปินจารึกหลักที่ ๑ ได้	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดยเห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ			
--	--	--	--

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่อง เล่าจากจารึก	- สรุปสาระสำคัญจาก ศิลาจารึกหลักที่ ๑	สรุปสาระสำคัญ จากศิลาจารึก หลักที่ ๑ ได้ ชัดเจน ครอบคลุม ๕-๖ กลุ่ม	สรุป สาระสำคัญ จากศิลาจารึก หลักที่ ๑ ได้ ชัดเจน ครอบคลุม ๔- ๕ กลุ่ม	สรุป สาระสำคัญ จากศิลาจารึก หลักที่ ๑ ได้ ชัดเจน ครอบคลุม ๑- ๒ กลุ่ม
แบบสังเกตการทำงาน ร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความ แตกต่างและรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็น ผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน๒. เอาใจ ใส่และมีความเพียร พยายามในการเรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๒)
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย

การก่อตั้งสุโขทัยเป็นช่วงเวลาสำคัญในประวัติศาสตร์ของไทย สุโขทัยเป็นอาณาจักรแรกของไทยที่มีการปกครองโดยคนไทยเอง สุโขทัยก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.๑๗๘๑ โดยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และถือเป็นราชธานีแรกของไทยที่มีการปกครองโดยพ่อขุน พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (พ.ศ. ๑๗๘๑ - ๑๘๒๒) เป็นผู้ก่อตั้งราชอาณาจักรสุโขทัย โดยเริ่มต้นจากการเป็นผู้นำของชุมชนเล็ก ๆ ที่เรียกว่านครไทย แล้วขยายอาณาจักรไปสู่ดินแดนสุโขทัย ปัจจุบันสุโขทัยตั้งอยู่ในจังหวัดสุโขทัยทางภาคเหนือของประเทศไทย อาณาจักรสุโขทัยได้รับการยกย่องในฐานะที่เป็นราชธานีที่มีระบบการปกครองแบบพ่อขุนที่มีลักษณะพิเศษ มีการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และศาสนาพุทธให้เจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ยังมีการสร้างศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกเรื่องราวและการปกครองของสุโขทัยในยุคนั้น

การเมืองการปกครองสมัยสุโขทัยตอนต้น (พ.ศ. ๑๗๙๒ - ๑๙๔๑)

การเมืองการปกครองของสุโขทัยในช่วงแรก (สุโขทัยตอนต้น) มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นระบบที่เน้นความเป็นกันเองระหว่างผู้นำและประชาชน ระบบการปกครองนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

๑. ระบบพ่อปกครองลูก พ่อขุนเป็นผู้นำสูงสุด และปกครองประชาชนเสมือนพ่อดูแลลูก เป็นระบบที่เน้นความสัมพันธ์แบบครอบครัว ประชาชนรู้สึกใกล้ชิดและไว้วางใจในผู้นำของพวกเขา พ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นพ่อขุนคนแรกที่ก่อตั้งสุโขทัยและปกครองด้วยความเมตตาและยุติธรรม

๒. การปกครองแบบกระจายอำนาจ สุโขทัยแบ่งการปกครองเป็นหลายระดับ โดยแต่ละเมืองมีผู้ปกครองหรือเจ้าเมืองดูแล แต่ละเมืองมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งในการบริหารจัดการภายใน ระบบนี้ช่วยให้การบริหารจัดการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราชประดิษฐาน
ที่จังหวัดสุโขทัย

๓. การใช้กฎหมายและหลักธรรม กฎหมายที่ใช้ในสุโขทัยมีลักษณะเป็นการสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น การส่งเสริมความยุติธรรม ความเมตตา และความรับผิดชอบ ศิลาจารย์พ่อขุนรามคำแหงเป็นหลักฐานที่บันทึกการปกครองและกฎหมายของสุโขทัย ซึ่งเน้นการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนและการให้ความยุติธรรม

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัยเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความเจริญรุ่งเรืองและหลากหลาย มีการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการค้าขายที่เจริญเติบโต ทั้งภายในและภายนอกอาณาจักร รายละเอียดของเศรษฐกิจสมัยสุโขทัยสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน ดังนี้

การเกษตร

๑. การปลูกข้าว สุโขทัยมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่อุดมสมบูรณ์ ข้าวเป็นผลิตภัณฑ์หลักและอาหารสำคัญของประชาชน ระบบชลประทานที่พัฒนาแล้วช่วยให้การเพาะปลูกข้าวมีประสิทธิภาพ มีการขุดคลองและสร้างเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำและจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการเพาะปลูก

๒. พืชเศรษฐกิจอื่น ๆ นอกจากข้าว สุโขทัยยังปลูกพืชอื่น ๆ เช่น ผัก ผลไม้ และพืชสมุนไพร ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและรายได้เสริมของประชาชน

สตรีตวงค์ หรือทำนบพระร่วง สร้างเพื่อกักเก็บน้ำ

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

การค้า

๑. การค้าภายใน การแลกเปลี่ยนสินค้าภายในอาณาจักรเป็นสิ่งที่สำคัญ ตลาดท้องถิ่นมีความหลากหลายของสินค้า ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนสินค้าได้ง่าย

๒. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

การเงินและการคลัง

๑. การใช้เงินตรา สุโขทัยมีการผลิตเหรียญเงินและเหรียญทองสำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้า การใช้เงินตราช่วยส่งเสริมการค้าและความสะดวกในการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจ

๒. การจัดการการคลัง ระบบการคลังของสุโขทัยมีการจัดการที่ดี มีการเก็บภาษีและการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ

หัตถกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน

๑. การผลิตเครื่องปั้นดินเผา เครื่องปั้นดินเผาของสุโขทัยมีคุณภาพสูงและเป็นที่ต้องการในตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

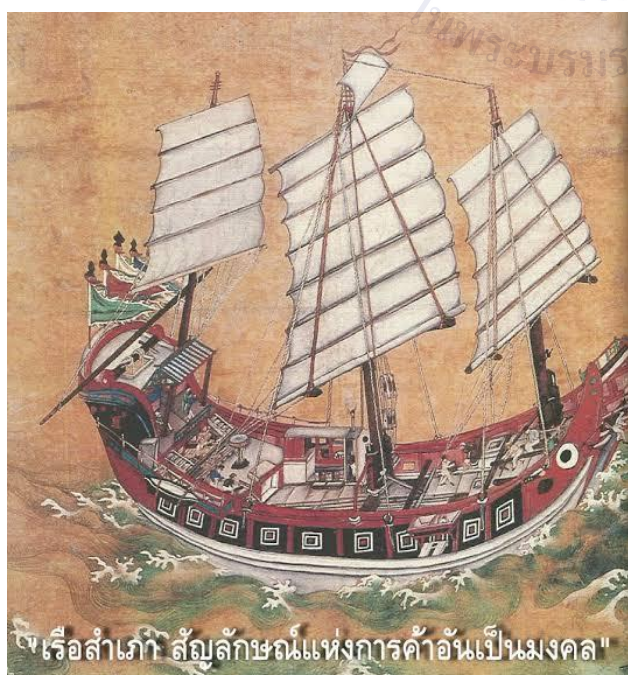
๒. การผลิตผ้าไหมและเครื่องเงิน ผ้าไหมและเครื่องเงินเป็นสินค้าที่มีคุณภาพสูงและมีความสำคัญในการค้า ช่างฝีมือในสุโขทัยมีความชำนาญในการผลิตสินค้าเหล่านี้

การพาณิชย์และการตลาด

๑. ตลาดกลาง สุโขทัยมีตลาดกลางที่เป็นศูนย์กลางการค้า ประชาชนสามารถนำสินค้ามาขายหรือแลกเปลี่ยนได้ ทำให้เกิดการกระจายสินค้าและความมั่งคั่งในท้องถิ่น

๒. การค้าปลีก มีร้านค้าและแผงลอยที่ขายสินค้าอุปโภคบริโภค ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสินค้าที่จำเป็นได้อย่างสะดวก

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างชาติมีความสำคัญต่อการพัฒนาและความมั่นคงของอาณาจักรสุโขทัย ความสัมพันธ์เหล่านี้ครอบคลุมด้านการเมือง การค้า และวัฒนธรรม ดังนั้นความสัมพันธ์กับแว่นแคว้นไทย

๑. ความร่วมมือทางการเมือง อาณาจักรสุโขทัยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับแว่นแคว้นไทยอื่น ๆ เช่น พิชณุโลก ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร ความร่วมมือนี้ทำให้อาณาจักรมีความมั่นคงและสามารถ

ขยายอิทธิพลได้ การแลกเปลี่ยนผู้ประกอบการและการสร้างพันธมิตรทางการเมืองช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของสุโขทัย

๒. ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศิลปะระหว่างแคว้น เช่น การสร้างวัด การแลกเปลี่ยนช่างฝีมือ และการเผยแพร่ศิลปะปูนปั้น วัฒนธรรมไทยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างจากการแลกเปลี่ยนนี้ เช่น การเผยแพร่วิถีชีวิต

ความสัมพันธ์กับต่างชาติ

๑. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

๒. การทูตและความสัมพันธ์ทางการเมือง สุโขทัยมีความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดี โดยเฉพาะกับจีน พ่อขุนรามคำแหงได้ส่งคณะทูตไปเยือนจีน ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมการค้า การสร้างพันธมิตรทางการเมืองกับอาณาจักรอื่น ๆ ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความเป็นหนึ่งเดียวในภูมิภาค

๓. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศาสนา สุโขทัยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและศาสนาจากจีนและอินเดีย พุทธศาสนาและศิลปะจากอินเดียมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับจีน เช่น การใช้ตัวอักษรจีนในการจารึกข้อความบนศิลาจารึก

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

๑. การค้าภายในภูมิภาค สุโขทัยมีการค้ากับแคว้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้อาณาจักรมีความมั่งคั่งและเจริญรุ่งเรือง การค้าภายในและภายนอกอาณาจักรช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่งคั่งของประชาชน

๓. การผลิตและส่งออกสินค้า สุโขทัยมีการผลิตสินค้าเกษตรและหัตถกรรมที่มีคุณภาพสูง เช่น ข้าว เครื่องปั้นดินเผา และผ้าไหม ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความต้องการในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ทางศิลปะและวัฒนธรรม

๑. การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติ สุโขทัยรับเอาวัฒนธรรมและศิลปะจากจีนและอินเดีย เช่น การใช้ลวดลายศิลปะจีนในเครื่องปั้นดินเผา และการนำเข้าพุทธศาสนาแบบมหายานจากอินเดีย การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติช่วยเสริมสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสุโขทัย

๒. การเผยแพร่วัฒนธรรมไทย สุโขทัยมีการเผยแพร่วัฒนธรรมและศิลปะไทยไปยังแคว้นและอาณาจักรอื่น ๆ เช่น การส่งช่างฝีมือและศิลปินไปทำงานในต่างประเทศ

สังคมและวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย

๑. สังคม สังคมในสมัยสุโขทัยมีลักษณะเป็นสังคมเกษตรกรรมที่เน้นการเพาะปลูกข้าวเป็นหลัก ชนชั้นสูงมีบทบาทในการปกครองและดูแลความสงบเรียบร้อย ขณะที่ชนชั้นกลางและชนชั้นล่างมีบทบาทในการทำงานเกษตรและบริการต่างๆ

๒. ศาสนา ศาสนาพุทธเถรวาทเป็นศาสนาหลัก โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาที่มีการบูชาพระพุทธรูปและการสร้างวัด ถือเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลสำคัญในชีวิตประจำวันและการปกครอง

๓. วัฒนธรรม วัฒนธรรมสมัยสุโขทัยมีความรุ่งเรืองในด้านศิลปะและวรรณกรรม มีการสร้างพระพุทธรูปที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ เช่น พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยที่มีท่าประทับนั่งแบบ “พระพุทธรูปปางลีลา” และการสร้างอาคารวัดที่มีลักษณะเฉพาะตัว

๔. ภาษา ภาษาไทยโบราณเริ่มมีการใช้มากขึ้นในสมัยสุโขทัย โดยมีการสร้างอักษรไทยที่เป็นพื้นฐานสำหรับการเขียนภาษาไทยในปัจจุบัน สมัยสุโขทัยเป็นยุคที่เริ่มมีการพัฒนาทางด้านศิลปะและวรรณกรรมอย่างเด่นชัด และมีการสืบทอดวัฒนธรรมที่สำคัญมาจนถึงปัจจุบัน

ลายสือไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

ใบงานที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๒)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปสาระสำคัญจากศิลปจารึกหลักที่ ๑

ข้อมูลที่น่าเสนอ	สรุปสาระสำคัญจากศิลปจารึกหลักที่ ๑
<p>กลุ่มที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๘ - ๒๑</p> <p>๑๘. (ก) ลีเมืออชวพ ขนรามคัแห่งเมือง สุขโขไท นิดในน้ำ</p> <p>๑๙. (ม) ปลาในน้ำมีเจ้าเมืองบ่เอา จกอบในไพร่ ลต่างเพ</p> <p>๒๐. (อ) นจองววไปคำขีมาไปขายใคร จกกไครคำข้างคำใคร</p> <p>๒๑. จกกไครคำมาคำใครจกกไครคำเอน</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>กลุ่มที่ ๒ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๒ - ๓๕</p> <p>๓๒. ปากปดมีกตั้งอนนึ่งแชนไว้ หันนไพร่มีาหน้า</p> <p>๓๓. ปกกลางบ้านกลางเมืองมีถ้อยมี ความเจบท่อง</p> <p>๓๔. (ช) องใจม่นจกกกล่าวเิงเจ้าเิง ชนบโรไปสนนก</p> <p>๓๕. ตั้งอนนทานแชนไว้พ ขนรามคัแห่ง เจ้าเมืองได้</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>กลุ่มที่ ๓ ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๔ - ๑๓</p> <p>๙. มก(ก) ทานมกทรวง สลมกโกยทาน พ ขนรามคัแห่ง</p> <p>๑๐. เจ้าเมือง สกโขไท นึงชวแม่ชว เจ้าท่วยปวท่วยนา</p> <p>๑๑. งูล(ก) เจ้า ลก ขนทง ชนทงหลาย ทง ผู้ชาย ผู้หญิง</p> <p>๑๒. ผู้ท่วย มีสรธาในพระ พุทธสาสน ทรวง สล เมืออพรน</p> <p>๑๓. ชาทุกคน เมืออโอกพรนชากราน กีนเียงนึ่ง</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

เฉลย...ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ศิลปินจากพ่อขุนรามคำแหง (๑)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑

ข้อมูลที่น่าสนใจ	สรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑
<p>กลุ่มที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๘ - ๒๑</p> <p>๑๘. (ก) ลีเมอชวพ ขนรามคัแห่งเมือง สุโขทัยนี้ดีในน้ำ</p> <p>๑๙. (ม) ปลาในน้ำมีเข้าเจ้าเมืองบ่เอา จกอบในไพร่ลต่างเพ</p> <p>๒๐. (อ) นจองววไปค้าข้มาไปขายใคร จกใครค้าข้างค้าใคร</p> <p>๒๑. จกใครค้มาค้ใครจกใครค้มาค้เอน</p>	<p>ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงเมืองสุโขทัยมีความอุดมสมบูรณ์ มาก ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว มีไม้ได้เก็บจกอบ หรือภาษี จากประชาชน การค้าขายมีความเสรี</p>
<p>กลุ่มที่ ๒ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๒ - ๓๕</p> <p>๓๒. ปากุปดิมกัตองอนนัณ่งแขวนไว้ หั้นไพร่ฝ่าหน้า</p> <p>๓๓. ปกกลางบ้านกลางเมืองมีตอยี่ม ความเจบห้อง</p> <p>๓๔. (ข) องใจมนนจกกกล่าวเองเจ้าเอง ขุนบ่ไร่ไปส่นน</p> <p>๓๕. ตองอนนท้านแขวนไว้พ ขนรามคัแห่ง เจ้าเมืองไต่</p>	<p>ราษฎรที่มีเรื่องร้องทุกข์สามารถจะมาส่นกระดิ่งที่แขวนไว้ ที่ประตู พ่อขุนรามคำแหงจะเป็นผู้ตัดสินแต่ไต่สวน</p>
<p>กลุ่มที่ ๓ ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๙ - ๑๓</p> <p>๙. มก(ก) ทานมกทรงสลมกโกยทาน พ ขนรามคัแห่ง</p> <p>๑๐. เจ้าเมืองสุโขทัยนี้หงงชาวแม่ช่าว เจ้าท่วยปวท่วยนา</p> <p>๑๑. งูล(ก) เจ้าลกล ขนทรงข้ช่นทงหลาย ทงงผู้ช่ายผู้ญง</p> <p>๑๒. ผู้ท่วยมสรธาในพระพุทธาสน ทรงสลเมือพรน</p> <p>๑๓. ชาทุกคนเมืออ็อกพรนชากราน หิณนเอยนเณง</p>	<p>คนในเมืองสุโขทัยนี้ชอบทำทาน พ่อขุนรามคำแหง หญิงชาววัง และราษฎรทั้งหญิงชายต่างก็มีความศรัทธาใน พระพุทธศาสนา เมื่อถึงวันเข้าพรรษาจะถือศีลกัน และเมื่อ ออกพรรษาก็จะมีการทอดกฐิน</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ศิลปะจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๓)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เรื่อง สมัยสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๓ วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัยและสังคมไทยในปัจจุบัน

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พ่อขุนรามคำแหง ทรงประดิษฐ์ ลายสือไทย ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมีภาษาไทยใช้มาถึง
ปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงมีพระราช
ดำรัสเกี่ยวกับภาษาไทยว่าเราคนไทยต้องร่วมกันใช้กระแสนภาษาไทยให้ถูกต้องโดยไม่ใช้ภาษาต่างประเทศ
ปะปนกับภาษาไทย อ่านและเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง

๓. สาระการเรียนรู้

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ ตัวอักษรที่พ่อขุนรามคำแหง
ทรงประดิษฐ์ขึ้นเรียกว่า ลายสือไท ลักษณะคล้ายตัวอักษรของขอมซึ่งวิวัฒนาการจากตัวอักษรของอินเดียโดย
พระองค์ได้ปรับปรุงอักษรวิธี และรูปตัวอักษรลักษณะสำคัญ คือ มีพยัญชนะสระและวรรณยุกต์มากพอที่จะ
เขียนแทนเสียงพูดในภาษาไทยได้ครบถ้วน ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเขียนพยัญชนะและสระไว้บรรทัด
เดียวกัน

ลายสือไทของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชนั้นเมื่อนับอายุถึงปัจจุบันมีอายุถึง ๗๐๐ กว่าปี นับว่าเป็น
วัฒนธรรมที่เก่าแก่และมีคุณค่ามากที่สุด เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีคุณภาพดังกล่าวมาแล้วยังเป็น
เป็นหลักฐานสำคัญในการบ่งชี้ถึงความเป็นไทยของผู้คนและบ้านเมืองที่พัฒนามาโดยลำดับจากสุโขทัยมาสู่ยุค
ปัจจุบันอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (พระบาทสมเด็จพระ
พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระนามในขณะนั้น) ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานและทรง
ร่วมอภิปรายเรื่อง “ปัญหาการใช้คำไทย” ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ในครั้งนั้นพระองค์ได้ทรง
แสดงความสนพระราชหฤทัยและความห่วงใยในปัญหาการใช้ภาษาไทยจนเป็นที่ประทับใจผู้ร่วมประชุมเป็น
อย่างมาก ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า

เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้าน
รักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้อง

ชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบประโยค นับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานี้กว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...สำหรับคำใหม่ที่ตั้งขึ้นมีความจำเป็นในทางวิชาการไม่น้อย แต่บางคำที่ง่าย ๆ ก็ควรจะมี ควรจะใช้คำเก่า ๆ ที่เรามีอยู่แล้ว ไม่ควรจะมาตั้งศัพท์ใหม่ให้ยุ่งยาก

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกความสำคัญของศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดยเห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้ (๑.๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

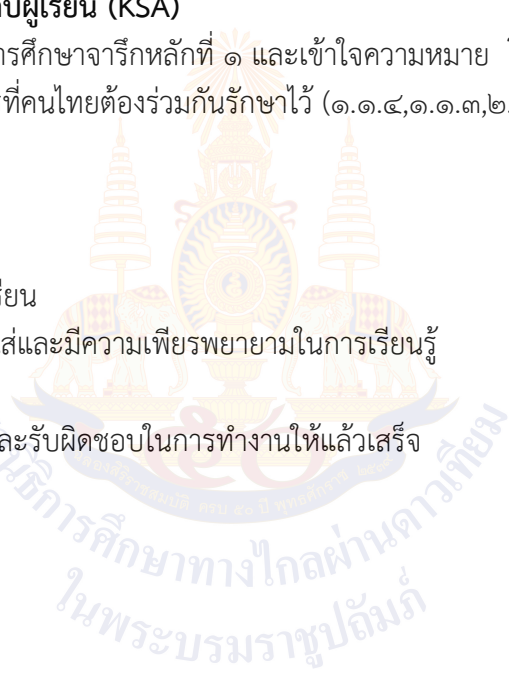
๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๓) หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียน อ่านลายสือไทได้จาก การศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดย เห็นความสำคัญของ ภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือ สื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกัน รักษาไว้ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗ ,๕.๒.๑) ด้านความรู้ บอกความสำคัญของศิลา จารึกหลักที่ ๑ ได้ ด้านทักษะกระบวนการ	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที) ๑.ครูทบทวนบทเรียน ด้วยคำถามดังต่อไปนี้ ๒. จากการศึกษาศิลาจารึกหลักที่ ๑ จากเพื่อนทั้ง ๒ กลุ่ม เกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที) ทบทวนบทเรียน นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ... กลุ่มที่ ๑....ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงเมืองสุโขทัยมี ความอุดมสมบูรณ์มาก ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว มี ไม่ได้เก็บจกอบ หรือภาษีจากประชาชน การค้า ขายมีความเสรี กลุ่มที่ ๒....ราษฎรที่มีเรื่องร้องทุกข์สามารถจะมา สันกระดิ่งที่แขวนไว้ที่ประตู พ่อขุนรามคำแหงจะ เป็นผู้ตัดสินแต่ใต้สวน	๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่ง อรุณแห่ง ความสุข ๒) ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่อง เล่าจากจารึก ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง ศิลา จารึกพ่อขุน รามคำแหง (๓)	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่อง เล่าจาก จารึก	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่อง เล่าจากจารึก
	ขั้นสอนและปฏิบัติ (๑๕ นาที) ๑. นักเรียนกลุ่มที่ ๓-๔ นำเสนอผลการทำทำ กิจกรรม เมืองสุโขทัยในจารึก กลุ่มที่ ๓ ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๙ - ๑๓	นักเรียนกลุ่มที่ ๓-๔ นำเสนอผลการทำทำกิจกรรม เมืองสุโขทัยในจารึก			

<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๓)</p> <p style="text-align: center;">หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์</p> <p style="text-align: center;">กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที</p>					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>อ่านลายสือไทยได้จาก การศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม</p> <p>เห็นความสำคัญของ ภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือ สื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกัน รักษาไว้</p> <p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>๔. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน</p> <p>๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้</p> <p>๖. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>๙. มก(ก)ทานมกทรวงีสลมกโกยทาน ที่ ขนวมค้แหง</p> <p>๑๐. เจ้าเมอง สกโขไท่ห่งชวแม่ชว เจ้าทวยปวทวยนา</p> <p>๑๑. งูล(ก)เจ้าลท ขนทงง ีชนทงหลาย ทงง ผู้ชายผู้ญง</p> <p>๑๒. ูฝงทวย ีมสรธาในพระ พทธสาสน ทรวงีสล ีเมือพรน</p> <p>๑๓. ชา ุทกคน ีเมืออ็อกพรนชกราน กีนน ีเดยน ีเม็ง ีง</p>	<p>หลังจากนำเสนอแล้ว ครูถามนักเรียน ด้วยคำถาม ต่อไปนี้</p> <p>๑. จากที่ได้ชมการนำเสนอไป เนื้อหาศิลปจารึก หลัก ที่ ๑ ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๙ – ๑๓ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เรื่องใด</p> <p>๒. ในสมัยสุโขทัยผู้คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาใด</p> <p>๓. จากที่กล่าวมานั้น ในสมัยสุโขทัยมีประเพณีใดที่ สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน</p> <p>กลุ่มที่ ๔ ด้านที่ ๓ บรรทัดที่ ๑ – ๗</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๓) หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ	๑. (งแม่)งเบืองัดนนอนเื่องุสโซไท ๒. (ส)นเื่องพระจอนเื่องปราสาทเื่องป่า ๓. ลางเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่อง ๔. เื่องหววนอนเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่อง ๕. เื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่อง ๖. เื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่อง ๗. เื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่องเื่อง				
	หลังจากนำเสนอแล้ว ครูถามนักเรียน ด้วยคำถาม ต่อไปนี้ ๑. จากที่ได้ชมการนำเสนอไป เนื้อหาศิลปจารึก ด้าน ที่ ๓ บรรทัดที่ ๑ – ๗ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใด ๒. ปสาน หมายถึงอะไร ๓. พระขพุง หมายถึงอะไร ๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน ๓. ขณะนักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตและประเมิน การทำงานร่วมกันของนักเรียน				
	ขั้นปฏิบัติ (๑๕ นาที)				

<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๓)</p> <p style="text-align: center;">หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์</p> <p style="text-align: center;">กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที</p>					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>๑. นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปลงในใบงาน ที่ ๓ โดยให้สรุปสาระสำคัญจากศิลปจารึกหลักที่ ๑</p> <p>๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน</p> <p>๓. ขณะนักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตและประเมินการทำงานร่วมกันของนักเรียน</p>	<p>นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปลงในใบงาน ที่ ๓ โดยให้สรุปสาระสำคัญจากศิลปจารึกหลักที่ ๑</p>			
	<p>ขั้นสรุป (๑๐ นาที)</p> <p>ครูถามนักเรียนด้วยคำถามดังต่อไปนี้</p> <p>๑. เศรษฐกิจของสุโขทัยเป็นอย่างไร</p> <p>๒. สมัยนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพระกษัตริย์กับประชาชนเป็นอย่างไร</p> <p>๓. ในสมัยสุโขทัยผู้คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาใด</p>	<p>นักเรียนตอบคำถาม...ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงเมืองสุโขทัยมีความอุดมสมบูรณ์มาก ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ไม่ได้เก็บจอบ หรือภาษีจากประชาชน การค้าขายมีความเสรีเมืองสุโขทัยมีตลาดปสาน มี ป่ามะพร้าว มีไร่นา</p> <p>นักเรียนตอบคำถาม...ใกล้ชิดกับประชาชน</p>			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
- ๒) ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
- ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง ศิลปินจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๓)

๙. การประเมินผลรวบยอด

- ชิ้นงานหรือภาระงาน
ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกความสำคัญของศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดยเห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ			
--	--	--	--

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่อง เล่าจากจารึก	- สรุปสาระสำคัญจาก ศิลาจารึกหลักที่ ๑	สรุปสาระสำคัญ จากศิลาจารึก หลักที่ ๑ ได้ ชัดเจน ครอบคลุม ๕-๖ กลุ่ม	สรุป สาระสำคัญ จากศิลาจารึก หลักที่ ๑ ได้ ชัดเจน ครอบคลุม ๔- ๕ กลุ่ม	สรุป สาระสำคัญ จากศิลาจารึก หลักที่ ๑ ได้ ชัดเจน ครอบคลุม ๑- ๒ กลุ่ม
แบบสังเกตการทำงาน ร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความ แตกต่างและรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็น ผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการ เรียน	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๓)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย

การก่อตั้งสุโขทัยเป็นช่วงเวลาสำคัญในประวัติศาสตร์ของไทย สุโขทัยเป็นอาณาจักรแรกของไทยที่มีการปกครองโดยคนไทยเอง สุโขทัยก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.๕๘๑ โดยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และถือเป็นราชธานีแรกของไทยที่มีการปกครองโดยพ่อขุน พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (พ.ศ. ๕๘๑ - ๑๘๒๒) เป็นผู้ก่อตั้งราชอาณาจักรสุโขทัย โดยเริ่มต้นจากการเป็นผู้นำของชุมชนเล็ก ๆ ที่เรียกว่านครไทย แล้วขยายอาณาจักรไปสู่ดินแดนสุโขทัย ปัจจุบันสุโขทัยตั้งอยู่ในจังหวัดสุโขทัยทางภาคเหนือของประเทศไทย อาณาจักรสุโขทัย ได้รับการยกย่องในฐานะที่เป็นราชธานีที่มีระบบการปกครองแบบพ่อขุนที่มีลักษณะพิเศษ มีการพัฒนาศิลปะ วัฒนธรรม และศาสนาพุทธให้เจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ยังมีการสร้างศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกเรื่องราวและการปกครองของสุโขทัยในยุคนั้น

การเมืองการปกครองสมัยสุโขทัยตอนต้น (พ.ศ. ๕๙๒ - ๑๙๔๑)

การเมืองการปกครองของสุโขทัยในช่วงแรก (สุโขทัยตอนต้น) มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นระบบที่เน้นความเป็นกันเองระหว่างผู้นำและประชาชน ระบบการปกครองนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

๑. ระบบพ่อปกครองลูก พ่อขุนเป็นผู้นำสูงสุด และปกครองประชาชนเหมือนพ่อดูแลลูก เป็นระบบที่เน้นความสัมพันธ์แบบครอบครัว ประชาชนรู้สึกใกล้ชิดและไว้วางใจในผู้นำของพวกเขา พ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นพ่อขุนคนแรกที่ก่อตั้งสุโขทัยและปกครองด้วยความเมตตาและยุติธรรม

๒. การปกครองแบบกระจายอำนาจ สุโขทัยแบ่งการปกครองเป็นหลายระดับ โดยแต่ละเมืองมีผู้ปกครองหรือเจ้าเมืองดูแล แต่ละเมืองมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งในการบริหารจัดการภายใน ระบบนี้ช่วยให้การบริหารจัดการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราชประดิษฐาน
ที่จังหวัดสุโขทัย

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

๓. การใช้กฎหมายและหลักธรรม กฎหมายที่ใช้ในสุโขทัยมีลักษณะเป็นการสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น การส่งเสริมความยุติธรรม ความเมตตา และความรับผิดชอบ ศิลาจารย์พ่อขุนรามคำแหงเป็นหลักฐานที่บันทึกการปกครองและกฎหมายของสุโขทัย ซึ่งเน้นการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนและการให้ความยุติธรรม

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัยเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความเจริญรุ่งเรืองและหลากหลาย มีการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการค้าขายที่เจริญเติบโต ทั้งภายในและภายนอกอาณาจักร รายละเอียดของเศรษฐกิจสมัยสุโขทัยสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน ดังนี้

การเกษตร

๑. การปลูกข้าว สุโขทัยมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่อุดมสมบูรณ์ ข้าวเป็นผลิตภัณฑ์หลักและอาหารสำคัญของประชาชน ระบบชลประทานที่พัฒนาแล้วช่วยให้การเพาะปลูกข้าวมีประสิทธิภาพ มีการขุดคลองและสร้างเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำและจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการเพาะปลูก

๒. พืชเศรษฐกิจอื่น ๆ นอกจากข้าว สุโขทัยยังปลูกพืชอื่น ๆ เช่น ผัก ผลไม้ และพืชสมุนไพร ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและรายได้เสริมของประชาชน

สตรีตวงค์ หรือทำนบพระร่วง สร้างเพื่อกักเก็บน้ำ

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

การค้า

๑. การค้าภายใน การแลกเปลี่ยนสินค้าภายในอาณาจักรเป็นสิ่งที่สำคัญ ตลาดท้องถิ่นมีความหลากหลายของสินค้า ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนสินค้าได้ง่าย

๒. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

การเงินและการคลัง

๑. การใช้เงินตรา สุโขทัยมีการผลิตเหรียญเงินและเหรียญทองสำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้า การใช้เงินตราช่วยส่งเสริมการค้าและความสะดวกในการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจ

๒. การจัดการการคลัง ระบบการคลังของสุโขทัยมีการจัดการที่ดี มีการเก็บภาษีและการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ

หัตถกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน

๑. การผลิตเครื่องปั้นดินเผา เครื่องปั้นดินเผาของสุโขทัยมีคุณภาพสูงและเป็นที่ต้องการในตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

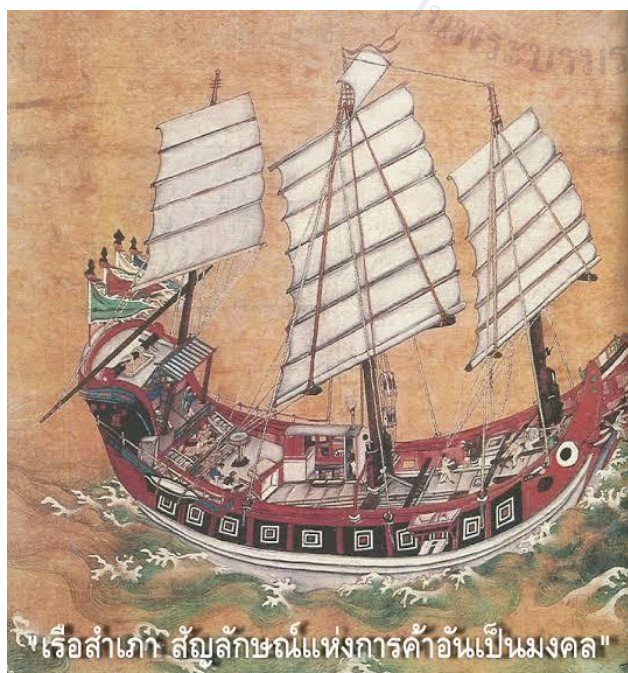
๒. การผลิตผ้าไหมและเครื่องเงิน ผ้าไหมและเครื่องเงินเป็นสินค้าที่มีคุณภาพสูงและมีความสำคัญในการค้า ช่างฝีมือในสุโขทัยมีความชำนาญในการผลิตสินค้าเหล่านี้

การพาณิชย์และการตลาด

๑. ตลาดกลาง สุโขทัยมีตลาดกลางที่เป็นศูนย์กลางการค้า ประชาชนสามารถนำสินค้ามาขายหรือแลกเปลี่ยนได้ ทำให้เกิดการกระจายสินค้าและความมั่งคั่งในท้องถิ่น

๒. การค้าปลีก มีร้านค้าและแผงลอยที่ขายสินค้าอุปโภคบริโภค ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสินค้าที่จำเป็นได้อย่างสะดวก

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างชาติมีความสำคัญต่อการพัฒนาและความมั่นคงของอาณาจักรสุโขทัย ความสัมพันธ์เหล่านี้ครอบคลุมด้านการเมือง การค้า และวัฒนธรรม ดังนั้นความสัมพันธ์กับแว่นแคว้นไทย

๑. ความร่วมมือทางการเมือง อาณาจักรสุโขทัยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับแว่นแคว้นไทยอื่น ๆ เช่น พิชณุโลก ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร ความร่วมมือนี้ทำให้อาณาจักรมีความมั่นคงและสามารถ

ขยายอิทธิพลได้ การแลกเปลี่ยนผู้ประกอบการและการสร้างพันธมิตรทางการเมืองช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของสุโขทัย

๒. ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศิลปะระหว่างแคว้น เช่น การสร้างวัด การแลกเปลี่ยนช่างฝีมือ และการเผยแพร่ศิลปะปูนปั้น วัฒนธรรมไทยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างจากการแลกเปลี่ยนนี้ เช่น การเผยแพร่วิถีชีวิต

ความสัมพันธ์กับต่างชาติ

๑. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

๒. การทูตและความสัมพันธ์ทางการเมือง สุโขทัยมีความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดี โดยเฉพาะกับจีน พ่อขุนรามคำแหงได้ส่งคณะทูตไปเยือนจีน ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมการค้า การสร้างพันธมิตรทางการเมืองกับอาณาจักรอื่น ๆ ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความเป็นหนึ่งเดียวในภูมิภาค

๓. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศาสนา สุโขทัยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและศาสนาจากจีนและอินเดีย พุทธศาสนาและศิลปะจากอินเดียมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับจีน เช่น การใช้ตัวอักษรจีนในการจารึกข้อความบนศิลาจารึก

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

๑. การค้าภายในภูมิภาค สุโขทัยมีการค้ากับแคว้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้อาณาจักรมีความมั่งคั่งและเจริญรุ่งเรือง การค้าภายในและภายนอกอาณาจักรช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่งคั่งของประชาชน

๓. การผลิตและส่งออกสินค้า สุโขทัยมีการผลิตสินค้าเกษตรและหัตถกรรมที่มีคุณภาพสูง เช่น ข้าว เครื่องปั้นดินเผา และผ้าไหม ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความต้องการในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ทางศิลปะและวัฒนธรรม

๑. การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติ สุโขทัยรับเอาวัฒนธรรมและศิลปะจากจีนและอินเดีย เช่น การใช้ลวดลายศิลปะจีนในเครื่องปั้นดินเผา และการนำเข้าพุทธศาสนาแบบมหายานจากอินเดีย การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติช่วยเสริมสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสุโขทัย

๒. การเผยแพร่วัฒนธรรมไทย สุโขทัยมีการเผยแพร่วัฒนธรรมและศิลปะไทยไปยังแคว้นและอาณาจักรอื่น ๆ เช่น การส่งช่างฝีมือและศิลปินไปทำงานในต่างประเทศ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๓)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปสาระสำคัญจากศิลปจารึกหลักที่ ๑

ข้อมูลที่น่าเสนอ	สรุปสาระสำคัญจากศิลปจารึกหลักที่ ๑
<p>กลุ่มที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๘ - ๒๑</p> <p>๑๘. (ก) ลีเมืออชวพ ขนรามคัแห่งเมือง สุขโขไท นิดในน้ำ</p> <p>๑๙. (ม) ปลาในน้ำมีเจ้าเมืองบ่เอา จกอบในไพร่ ลต่างเพ</p> <p>๒๐. (อ) นจองววไปคำ ชีมาไปชายใคร จกกไครคำข้างคำใคร</p> <p>๒๑. จกกไครคำมาคำใครจกกไครคำ เอง</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>กลุ่มที่ ๒ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๒ - ๓๕</p> <p>๓๒. ปากปดมีกตั้งอนนึ่งแชนไว้ หันนไพร่มีาหน้า</p> <p>๓๓. ปกกลางบ้านกลางเมืองมีถ้อยมี ความเจบท่อง</p> <p>๓๔. (ช) องใจม่นจกกกล่าวเื่องเจ้าเื่อง ชนบโรไปสนนก</p> <p>๓๕. ตั้งอนนทานแชนไว้พ ขนรามคัแห่ง เจ้าเมืองได้</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>กลุ่มที่ ๓ ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๙ - ๑๓</p> <p>๙. มก(ก) ทานมกทรวง สลมกโกยทาน พ ขนรามคัแห่ง</p> <p>๑๐. เจ้าเมือง สกโขไท นึ่งงชวแม่ชว เจ้าท่วยปวท่วยนา</p> <p>๑๑. งูล(ก) เจ้า ลก ขนทง ชนทงหลาย ทง ผู้ชาย ผู้หญิง</p> <p>๑๒. ผู้ท่วย มีสรธาในพระ พุทธสาสน ทรวง สล เมืออพรน</p> <p>๑๓. ชาทุกคน เมืออโอกพรนชากราน กีนน เดยน นึ่ง</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

เฉลย...ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ศิลปินจากพ่อขุนรามคำแหง (๓)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑

ข้อมูลที่น่าสนใจ	สรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑
<p>กลุ่มที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๘ - ๒๑</p> <p>๑๘. (ก) ลีเมืออชวพ ขนรามคัแห่ง เมือง ชกโฮไท นี ดในน้ำ</p> <p>๑๙. (ม) ปลาในน้ำ มีเข้าเจ้า เมืองบ่เอา จกอบในไพร่ ลต่าง เพ</p> <p>๒๐. (อ) น จองววไปคำ ชีมาไปชายใคร จกกไครคำช่างคำใคร</p> <p>๒๑. จกกไครคำมาคำใครจกกไครคำ เองน</p>	<p>ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงเมืองสุโขทัยมีความอุดมสมบูรณ์ มาก ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว มีไม้ได้เก็บจกอบ หรือภาษี จากประชาชน การค้าขายมีความเสรี</p>
<p>กลุ่มที่ ๒ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๒ - ๓๕</p> <p>๓๒. ปากูปด มีม คี ดงอนน ี ฝั่งแขวนไว้ หันนไพร่ฝ่ายหน้า</p> <p>๓๓. ปกกลางบ้านกลาง เมือง มีม คี ยม ความเจบห้อง</p> <p>๓๔. (ช) องใจมนนจกกกล่าว เองเจ้า เอง ขนบไรรไปสนนง</p> <p>๓๕. คี ดงอนน ท่านแขวนไว้ พ ขนรามคัแห่ง เจ้า เมืองไค</p>	<p>ราษฎรที่มีเรื่องร้องทุกข์สามารถจะมาสั่งกระดิ่งที่แขวนไว้ ที่ประตู พ่อขุนรามคำแหงจะเป็นผู้ตัดสินแต่ได้ส่วน</p>
<p>กลุ่มที่ ๓ ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๙ - ๑๓</p> <p>๙. มก(ก) ทานมกทรง สล มก ก โอ ย ทาน พ ขนรามคัแห่ง</p> <p>๑๐. เจ้า เมือง สกโฮไท นี หงชวแม่ชว เจ้าทวยปวทฤษนา</p> <p>๑๑. งูล(ก) เจ้า ลก ขนหง ี ชนหงหลาย หงง ผู้ชาย ผู้หญิง</p> <p>๑๒. ผู้งทวย ี มสรธาในพระ พุทธสาสน ทรง สล ี เมืออพรน</p> <p>๑๓. ชา ทุกคน ี เมืออโอกพรนชากราน หินน ี เดยน ี ฝั่ง ี ญ</p>	<p>คนในเมืองสุโขทัยนี้ชอบทำทาน พ่อขุนรามคำแหง หลิงชาววัง และราษฎรทั้งหญิงชายต่างก็มีความศรัทธาใน พระพุทธศาสนา เมื่อถึงวันเข้าพรรษาจะถือศีลกัน และเมื่อ ออกพรรษาก็จะมีการทอดกฐิน</p>

กลุ่มที่ ๔ ด้านที่ ๓ บรรทัดที่ ๑ - ๗

- ๑. (ง)เมืองรัตนอนเมืองสุโขทัย
- ๒. (ส)เมืองพระอนเมืองปราสาทมีป่า
- ๓. ลางมีไร่มีนา มีถ่านมีบ้านใหญ่
- ๔. บ้านเล็กมี
- ๕. อองหวอนอนเมืองสุโขทัยมีผู้คิด
- ๖. พหารปูคร
- ๗. อยมีสรดงมีป่าพรอป่าลางมี
- ๘. ปาม่วงป่าขาม
- ๙. มีน้ำโคกมีพระช พงมีเทพดาใน
- ๑๐. เขาอนนนั้น
- ๑๑. เป็นใหญ่กว่าทุกในเมืองนี้
- ๑๒. ขน
- ๑๓. ผู้ใดได้เมือง

เมืองสุโขทัยมีตลาดปสาน มีพระอนนะ มีปราสาท มีป่า
หมาก มีปามะพร้าว มีไร่นา มีการตั้งถิ่นฐานมีบ้านหลัง
ใหญ่หลังเล็ก มีกุฎิหารปูครอยู่ มีสรีดงส์ มีพระชะพงฝี่ที่
เป็นเทพดา ที่เป็นใหญ่กว่าทุกฝี่ในเมืองสุโขทัยนี้

กลุ่มที่ ๕ ด้านที่ ๔ บรรทัดที่ ๘ - ๑๔

- ๑๔. ดีเห็นอกเข้าจึงแล้วตั้งวงง
- ๑๕. ลมมีพระม
- ๑๖. ทาเอาดูสามเข้าจึงแล้วเมื่อก่อนลาย
- ๑๗. สไทยนี้
- ๑๘. มี ๑๒๐๕ สกปมแม่พ ชนรามคี่แห่ง
- ๑๙. ทาใครใจ
- ๒๐. ในใจแล้วใส่ลายสไทยนี้ลายสไทยนี้
- ๒๑. จึงมีเพ
- ๒๒. อ ขนผู้นั้นใส่ไว้พ ชนพระรามคี่
- ๒๓. แห่งนั้นหา
- ๒๔. เป็นท้าวเป็นพรญาแก่ไททองหลายหา
- ๒๕. เป็น
- ๒๖. ครูอาจารย์ส่งสอนไททองหลายให้
- ๒๗. ุร
- ๒๘. ุรกรรมแต่คนคนมีในเมือง
- ๒๙. ไทดวีย

เมื่อก่อนไม่มีลายสไทย จนถึง พ.ศ. 1826 พ่อขุน
รามคำแหงได้ ประดิษฐ์ลายสไทยขึ้น

กลุ่มที่ ๖ ด้านที่ ๔ บรรทัดที่ ๑๕ - ๒๗

- ๓๐. เสกมีเมืองกว้างข้างหลายปรา
- ๓๑. นเมืองตวนนอ
- ๓๒. อกรอดสรลงสองแคว ลุมบาจายสคา
- ๓๓. เท้าฝั่งซอ
- ๓๔. งเืององจนนวยงคำเป็นเือกแล้วบั้ง
- ๓๕. หว
- ๓๖. เอนรอดคนีท พระบางแพรกุส
- ๓๗. พรณณ
- ๓๘. มราชบุรีเพชร (บุรี)ศรีธรรมมราช
- ๓๙. ฝั่งทะเล
- ๔๐. สุมทรเป็นเือก(แล้ว)เมืองตวนนอ
- ๔๑. รอดเือก
- ๔๒. งอติเมืองหงสาพิศ สุมทร
- ๔๓. หาเป
- ๔๔. นแดนวเือง(เือก)นอวอดเือก
- ๔๕. แพลเือก
- ๔๖. อองมานเือกนเือกพลวพันฝั่ง
- ๔๗. ของ
- ๔๘. เือกชวาเป(เือก)แล้วปลกลย
- ๔๙. ฝั่งลุมบา
- ๕๐. นสกเือก(น)นขอบดวียธรรม
- ๕๑. ทุกคน

มีเมืองกว้างข้างหลาย ปราบเืองตะวันออกรอดสระ
หลวง สองแคว ลุมบาจาย สคาเท้า ฝั่งของเือก
เวียงจันท์ เวียงคำ เป็นที่แล้ว เืองหัวนอรอด
คนที พระบางแพรกุส พรณณมิ ราชบุรี เพชรบุรีศรี
ธรรมราช ฝั่งทะเลเป็นที่แล้ว เืองตะวันตกรอด
เือกแอต เือกหงสาวดีสมุทรหาเป็นแดน เือกดิน
นอรอดเือกแพร์ เือกมาน เือกพลว พันฝั่งของ
เือกชวา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ศิลปะจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๔)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เรื่อง สมัยสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๓ วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัยและสังคมไทยในปัจจุบัน

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พ่อขุนรามคำแหง ทรงประดิษฐ์ ลายสือไทย ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทำให้คนไทยมีภาษาไทยใช้มาถึง
ปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงมีพระราช
ดำรัสเกี่ยวกับภาษาไทยว่าเราคนไทยต้องร่วมกันใช้กระแสนภาษาไทยให้ถูกต้องโดยไม่ใช้ภาษาต่างประเทศ
ปะปนกับภาษาไทย อ่านและเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง

๓. สาระการเรียนรู้

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ ตัวอักษรที่พ่อขุนรามคำแหง
ทรงประดิษฐ์ขึ้นเรียกว่า ลายสือไท ลักษณะคล้ายตัวอักษรของขอมซึ่งวิวัฒนาการจากตัวอักษรของอินเดียโดย
พระองค์ได้ปรับปรุงอักษรวิธี และรูปตัวอักษรลักษณะสำคัญ คือ มีพยัญชนะสระและวรรณยุกต์มากพอที่จะ
เขียนแทนเสียงพูดในภาษาไทยได้ครบถ้วน ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเขียนพยัญชนะและสระไว้บรรทัด
เดียวกัน

ลายสือไทของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชนั้นเมื่อนับอายุถึงปัจจุบันมีอายุถึง ๗๐๐ กว่าปี นับว่าเป็น
วัฒนธรรมที่เก่าแก่และมีคุณค่ามากที่สุด เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีคุณภาพดังกล่าวมาแล้วยังเป็น
เป็นหลักฐานสำคัญในการบ่งชี้ถึงความเป็นไทยของผู้คนและบ้านเมืองที่พัฒนามาโดยลำดับจากสุโขทัยมาสู่ยุค
ปัจจุบันอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (พระบาทสมเด็จพระ
พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระนามในขณะนั้น) ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานและทรง
ร่วมอภิปรายเรื่อง “ปัญหาการใช้คำไทย” ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ในครั้งนั้นพระองค์ได้ทรง
แสดงความสนพระราชหฤทัยและความห่วงใยในปัญหาการใช้ภาษาไทยจนเป็นที่ประทับใจผู้ร่วมประชุมเป็น
อย่างมาก ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า

เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้าน
รักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้อง

ชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบประโยค นับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานี้กว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...สำหรับคำใหม่ที่ตั้งขึ้นมีความจำเป็นในทางวิชาการไม่น้อย แต่บางคำที่ง่าย ๆ ก็ควรมี ควรจะใช้คำเก่า ๆ ที่เรามีอยู่แล้ว ไม่ควรจะมาตั้งศัพท์ใหม่ให้ยุ่งยาก

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกความสำคัญของศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดยเห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้ (๑.๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ใฝ่เรียนรู้

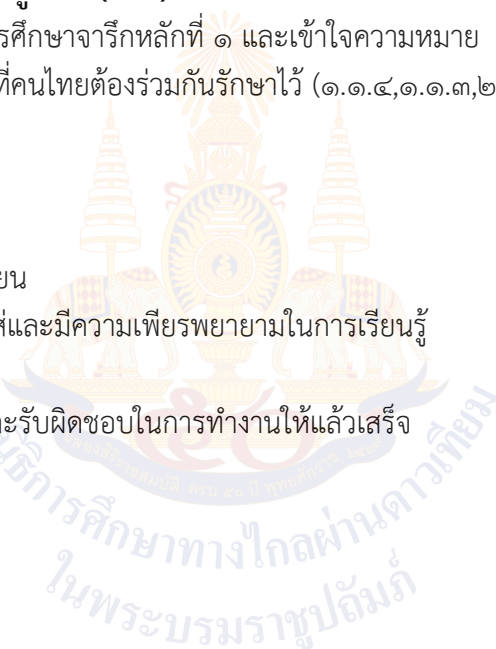
๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ศิลปินกวีพจนานุกรมคำแหง (๔) หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที</p>					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>อ่านลายสือไทได้จาก การศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดย เห็นความสำคัญของ ภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือ สื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกัน รักษาไว้ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗ ,๕.๒.๑)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกความสำคัญของศิลา จารึกหลักที่ ๑ ได้</p> <p>ด้านทักษะกระบวนการ</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที)</p> <p>๑.ครูทบทวนบทเรียน ด้วยคำถามดังต่อไปนี้</p> <p>๒. จากการศึกษาศิลาจารึกหลักที่ ๑ จากเพื่อนทั้ง ๒ กลุ่ม เกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐นาที)</p> <p>ทบทวนบทเรียน</p> <p>นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...</p> <p>กลุ่มที่ ๓....คนในเมืองสุโขทัยนี้ชอบทำทาน พ่อ ขุนรามคำแหง หญิงชาววัง และราษฎรทั้งหลาย ชายต่างก็มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา เมื่อถึง วันเข้าพรรษาจะถือศีลกัน และเมื่อออกพรรษาก็ จะมีการทอดกฐิน</p> <p>กลุ่มที่ ๔....เมืองสุโขทัยมีตลาดปสาน มีพระอนนะ มีปราสาท มีป่าหมาก มีป่ามะพร้าว มีไร่นา มีการ ตั้งถิ่นฐานมีบ้านหลังใหญ่หลังเล็ก มีกุฎิหารปู่ครูอยู่ มีสิริตถงส์ มีพระชะพุงผีที่เป็นเทพยดา ที่เป็นใหญ่ กว่าทุกผีในเมืองสุโขทัยนี้</p>			
	<p>ขั้นสอนและปฏิบัติ (๖ นาที)</p> <p>๑. นักเรียนกลุ่มที่ ๕-๖ นำเสนอผลการทำทำ กิจกรรม เมืองสุโขทัยในจารึก กลุ่มที่ ๕ ด้านที่ ๔ บรรทัดที่ ๘ - ๑๔</p>	<p>นักเรียนกลุ่มที่ ๕-๖นำเสนอผลการทำทำกิจกรรม เมืองสุโขทัยในจารึก</p>			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๔) หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
อ่านลายสือไทได้จาก การศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม เห็นความสำคัญของ ภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือ สื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกัน รักษาไว้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้วเสร็จ	๗. ดึงเนื้อหาหลักเข้าใจแล้วตั้งวงวงมา ล้อมพระสม ๘. หาเอาดูสามเข้าใจแล้วเมื่อก่อนลาย สือไทนี้ ๙. มี ๑๒๐๕ สก ปมแม่พ ชนรามคำแหง หาใครใจ ๑๐. ในใจแล้วใส่ลายสือไทนี้ลายสือไทนี้ ๑๑. อ ชน ผู้มีนินใส่ไว้พ ชนพระรามคำ แหงนั้นนหา ๑๒. เป็นท้าวเป็นพรญาแก่ไททองหลายหา เป็น ๑๓. ครูอาจารย์ส่งสอนไททองหลายให้รู้ ๑๔. รุณ รุณกรรมแต่คนคนมีในเมียง ไทตวย	หลังจากนำเสนอแล้ว ครูถามนักเรียน ด้วยคำถาม ต่อไปนี้ ๑. จากที่ได้ชมการนำเสนอไป เนื้อหาศิลาจารึกด้าน ที่ ๔ บรรทัดที่ ๘ - ๑๔ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใด ๒. ๑๒๐๕ สก ตรงกับพุทธศักราชใด ๓. เนื้อหาศิลาจารึกด้านที่ ๔ บรรทัดที่ ๘ - ๑๔ กล่าวถึงบทบาทของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชใน ด้านใดบ้าง กลุ่มที่ ๖ ด้านที่ ๔ บรรทัดที่ ๖ - ๒๗			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ศิลปินกวีพจนานุกรมคำแหง (๔)

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>๑๗. "เสกิม"เมืองกว้างช่างหลายปราบ "เป็องตวนนอ</p> <p>๑๘. อกรอดสรลงสองแคว ล้าบายสศา เจ้าฝงซอ</p> <p>๑๙. ง"เืองวียงจนวนายคำเป็น"ทแล้ว"บั้ง หาว</p> <p>๒๐. นอนรอดคน"ท พระบางแพรกุส พรณณ"ภ</p> <p>๒๑. มราช"บ"รเพชร ("บ")ร"ศธรรมราช ฝงทเล</p> <p>๒๒. ส"มทรเป็น"ท(แล้ว")เป็องตวนนค รอด"เมือ</p> <p>๒๓. งจอต"เมือง"นหงศาท"ิตส"มทร หาเป</p> <p>๒๔. นแดนว"เือง("ตน)นอนวอต"เมือ แพล"เม</p> <p>๒๕. องง"่าน"เมือ"น"เมือ"พลวพ"นฝง ซอ</p> <p>๒๖. "เมือ"ชวาเป(น"ท)แล้ว"ว"ปลกลอ้ง ฝง"ลค"บ"า</p> <p>๒๗. น"ลค"เมือ(น"น)นชอบ"ดว"ยธรรม "ทกคน</p>				
	<p>หลังจากนำเสนอแล้ว ครูถามนักเรียน ด้วยคำถาม ต่อไปนี้</p> <p>๑. จากที่ได้ชมการนำเสนอไป เนื้อหาศิลปิน๖ ด้านที่ ๔ บรรทัดที่ ๖ - ๒๗ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใด</p> <p>๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน</p> <p>๓. ขณะนักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตและประเมิน การทำงานร่วมกันของนักเรียน</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๔)

หน่วยที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	<p>ขั้นปฏิบัติ (๖ นาที)</p> <p>๑. นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปลงในใบงาน ที่ ๓ โดยให้สรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑</p> <p>๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน</p> <p>๓. ขณะนักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตและประเมินการทำงานร่วมกันของนักเรียน</p>	<p>นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปลงในใบงาน ที่ ๓ โดยให้สรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑</p>			
	<p>ขั้นสรุป (๑๐ นาที)</p> <p>ครูถามนักเรียนด้วยคำถามดังต่อไปนี้</p> <p>๑. เศรษฐกิจของสุโขทัยเป็นอย่างไร</p> <p>๒. สมัยนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพระกษัตริย์กับประชาชนเป็นอย่างไร</p> <p>๓. ในสมัยสุโขทัยผู้คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาใด</p>	<p>นักเรียนตอบคำถาม...ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงเมืองสุโขทัยมีความอุดมสมบูรณ์มาก ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว มีไม้ได้เก็บจกอบ หรือภาษีจากประชาชน การค้าขายมีความเสรีเมืองสุโขทัยมี ตลาดปสาน มี มีป่ามะพร้าว มีไร่นา</p> <p>นักเรียนตอบคำถาม...ใกล้ชิดกับประชาชน</p>			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
- ๒) ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
- ๓) สื่อ PowerPoint เรื่อง ศิลปินจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๔)

๙. การประเมินผลรวบยอด

- ชิ้นงานหรือภาระงาน
ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกความสำคัญของศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) อ่านลายสือไทได้จากการศึกษาจารึกหลักที่ ๑ และเข้าใจความหมาย โดยเห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คนไทยต้องร่วมกันรักษาไว้ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)	ตรวจใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ			
--	--	--	--

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก	- สรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑	สรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้ชัดเจน ครอบคลุม ๕-๖ กลุ่ม	สรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้ชัดเจน ครอบคลุม ๔-๕ กลุ่ม	สรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้ชัดเจน ครอบคลุม ๑-๒ กลุ่ม
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี) หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

ความสำเร็จ

.....
.....

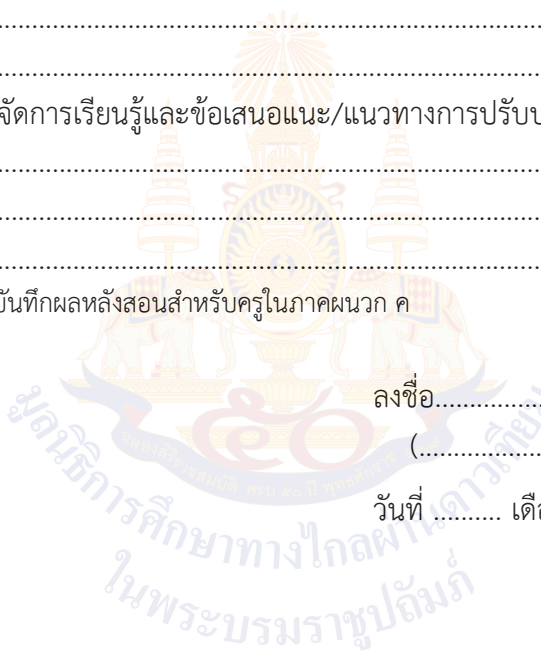
ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๔)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย

การก่อตั้งสุโขทัยเป็นช่วงเวลาสำคัญในประวัติศาสตร์ของไทย สุโขทัยเป็นอาณาจักรแรกของไทยที่มีการปกครองโดยคนไทยเอง สุโขทัยก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๖๘๑ โดยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และถือเป็นราชธานีแรกของไทยที่มีการปกครองโดยพ่อขุน พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (พ.ศ. ๖๘๑ - ๖๒๒) เป็นผู้ก่อตั้งราชอาณาจักรสุโขทัย โดยเริ่มต้นจากการเป็นผู้นำของชุมชนเล็ก ๆ ที่เรียกว่านครไทย แล้วขยายอาณาจักรไปสู่ดินแดนสุโขทัย ปัจจุบันสุโขทัยตั้งอยู่ในจังหวัดสุโขทัยทางภาคเหนือของประเทศไทย อาณาจักรสุโขทัย ได้รับการยกย่องในฐานะที่เป็นราชธานีที่มีระบบการปกครองแบบพ่อขุนที่มีลักษณะพิเศษ มีการพัฒนาศิลปะ วัฒนธรรม และศาสนาพุทธให้เจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ยังมีการสร้างศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกเรื่องราวและการปกครองของสุโขทัยในยุคนั้น

การเมืองการปกครองสมัยสุโขทัยตอนต้น (พ.ศ. ๖๙๒ - ๑๙๔๑)

การเมืองการปกครองของสุโขทัยในช่วงแรก (สุโขทัยตอนต้น) มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นระบบที่เน้นความเป็นกันเองระหว่างผู้นำและประชาชน ระบบการปกครองนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

๑. ระบบพ่อปกครองลูก พ่อขุนเป็นผู้นำสูงสุด และปกครองประชาชนเหมือนพ่อดูแลลูก เป็นระบบที่เน้นความสัมพันธ์แบบครอบครัว ประชาชนรู้สึกใกล้ชิดและไว้วางใจในผู้นำของพวกเขา พ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นพ่อขุนคนแรกที่ก่อตั้งสุโขทัยและปกครองด้วยความเมตตาและยุติธรรม

๒. การปกครองแบบกระจายอำนาจ สุโขทัยแบ่งการปกครองเป็นหลายระดับ โดยแต่ละเมืองมีผู้ปกครองหรือเจ้าเมืองดูแล แต่ละเมืองมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งในการบริหารจัดการภายใน ระบบนี้ช่วยให้การบริหารจัดการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราชประดิษฐาน

ที่จังหวัดสุโขทัย

๓. การใช้กฎหมายและหลักธรรม กฎหมายที่ใช้ในสุโขทัยมีลักษณะเป็นการสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น การส่งเสริมความยุติธรรม ความเมตตา และความรับผิดชอบ ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงเป็นหลักฐานที่บันทึกการปกครองและกฎหมายของสุโขทัย ซึ่งเน้นการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนและการให้ความยุติธรรม

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

เศรษฐกิจสมัยสุโขทัยเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความเจริญรุ่งเรืองและหลากหลาย มีการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการค้าขายที่เจริญเติบโต ทั้งภายในและภายนอกอาณาจักร รายละเอียดของเศรษฐกิจสมัยสุโขทัยสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน ดังนี้

การเกษตร

๑. การปลูกข้าว สุโขทัยมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่อุดมสมบูรณ์ ข้าวเป็นผลิตภัณฑ์หลักและอาหารสำคัญของประชาชน ระบบชลประทานที่พัฒนาแล้วช่วยให้การเพาะปลูกข้าวมีประสิทธิภาพ มีการขุดคลองและสร้างเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำและจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการเพาะปลูก
๒. พืชเศรษฐกิจอื่น ๆ นอกจากข้าว สุโขทัยยังปลูกพืชอื่น ๆ เช่น ผัก ผลไม้ และพืชสมุนไพร ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและรายได้เสริมของประชาชน

สรีดงค์ หรือทำนบพระร่วง สร้างเพื่อกักเก็บน้ำ

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

การค้า

๑. การค้าภายใน การแลกเปลี่ยนสินค้าภายในอาณาจักรเป็นสิ่งที่สำคัญ ตลาดท้องถิ่นมีความหลากหลายของสินค้า ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนสินค้าได้ง่าย

๒. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

การเงินและการคลัง

๑. การใช้เงินตรา สุโขทัยมีการผลิตเหรียญเงินและเหรียญทองสำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้า การใช้เงินตราช่วยส่งเสริมการค้าและความสะดวกในการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจ

๒. การจัดการการคลัง ระบบการคลังของสุโขทัยมีการจัดการที่ดี มีการเก็บภาษีและการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ

หัตถกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน

๑. การผลิตเครื่องปั้นดินเผา เครื่องปั้นดินเผาของสุโขทัยมีคุณภาพสูงและเป็นที่ต้องการในตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

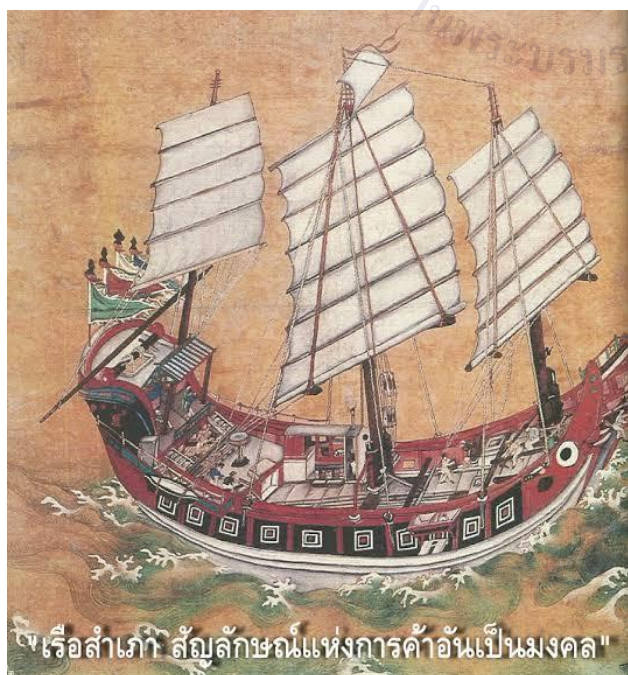
๒. การผลิตผ้าไหมและเครื่องเงิน ผ้าไหมและเครื่องเงินเป็นสินค้าที่มีคุณภาพสูงและมีความสำคัญในการค้า ช่างฝีมือในสุโขทัยมีความชำนาญในการผลิตสินค้าเหล่านี้

การพาณิชย์และการตลาด

๑. ตลาดกลาง สุโขทัยมีตลาดกลางที่เป็นศูนย์กลางการค้า ประชาชนสามารถนำสินค้ามาขายหรือแลกเปลี่ยนได้ ทำให้เกิดการกระจายสินค้าและความมั่งคั่งในท้องถิ่น

๒. การค้าปลีก มีร้านค้าและแผงลอยที่ขายสินค้าอุปโภคบริโภค ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสินค้าที่จำเป็นได้อย่างสะดวก

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับแว่นแคว้นไทยและต่างชาติมีความสำคัญต่อการพัฒนาและความมั่นคงของอาณาจักรสุโขทัย ความสัมพันธ์เหล่านี้ครอบคลุมด้านการเมือง การค้า และวัฒนธรรม ดังนั้นความสัมพันธ์กับแว่นแคว้นไทย

๑. ความร่วมมือทางการเมือง อาณาจักรสุโขทัยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับแว่นแคว้นไทยอื่น ๆ เช่น พิชณุโลก ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร ความร่วมมือนี้ทำให้อาณาจักรมีความมั่นคงและสามารถ

ขยายอิทธิพลได้ การแลกเปลี่ยนผู้ประกอบการและการสร้างพันธมิตรทางการเมืองช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของสุโขทัย

๒. ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศิลปะระหว่างแว่นแคว้น เช่น การสร้างวัด การแลกเปลี่ยนช่างฝีมือ และการเผยแพร่ศิลปะปูนปั้น วัฒนธรรมไทยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างจากการแลกเปลี่ยนนี้ เช่น การเผยแพร่วิถีชีวิต

ความสัมพันธ์กับต่างชาติ

๑. การค้าระหว่างประเทศ สุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการค้าขายกับจีน อินเดีย และอาณาจักรอื่น ๆ สินค้าหลักที่ค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม เครื่องเงิน และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ

๒. การทูตและความสัมพันธ์ทางการเมือง สุโขทัยมีความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดี โดยเฉพาะกับจีน พ่อขุนรามคำแหงได้ส่งคณะทูตไปเยือนจีน ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมการค้า การสร้างพันธมิตรทางการเมืองกับอาณาจักรอื่น ๆ ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความเป็นหนึ่งเดียวในภูมิภาค

๓. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศาสนา สุโขทัยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและศาสนาจากจีนและอินเดีย พุทธศาสนาและศิลปะจากอินเดียมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับจีน เช่น การใช้ตัวอักษรจีนในการจารึกข้อความบนศิลาจารึก

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

๑. การค้าภายในภูมิภาค สุโขทัยมีการค้ากับแว่นแคว้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้อาณาจักรมีความมั่งคั่งและเจริญรุ่งเรือง การค้าภายในและภายนอกอาณาจักรช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่งคั่งของประชาชน

๓. การผลิตและส่งออกสินค้า สุโขทัยมีการผลิตสินค้าเกษตรและหัตถกรรมที่มีคุณภาพสูง เช่น ข้าว เครื่องปั้นดินเผา และผ้าไหม ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความต้องการในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ทางศิลปะและวัฒนธรรม

๑. การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติ สุโขทัยรับเอาวัฒนธรรมและศิลปะจากจีนและอินเดีย เช่น การใช้ลวดลายศิลปะจีนในเครื่องปั้นดินเผา และการนำเข้าพุทธศาสนาแบบมหายานจากอินเดีย การรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติช่วยเสริมสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสุโขทัย

๒. การเผยแพร่วัฒนธรรมไทย สุโขทัยมีการเผยแพร่วัฒนธรรมและศิลปะไทยไปยังแว่นแคว้นและอาณาจักรอื่น ๆ เช่น การส่งช่างฝีมือและศิลปินไปทำงานในต่างประเทศ

สังคมและวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย

๑. สังคม สังคมในสมัยสุโขทัยมีลักษณะเป็นสังคมเกษตรกรรมที่เน้นการเพาะปลูกข้าวเป็นหลัก ชนชั้นสูงมีบทบาทในการปกครองและดูแลความสงบเรียบร้อย ขณะที่ชนชั้นกลางและชนชั้นล่างมีบทบาทในการทำงานเกษตรและบริการต่างๆ

๒. ศาสนา ศาสนาพุทธเถรวาทเป็นศาสนาหลัก โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาที่มีการบูชาพระพุทธรูปและการสร้างวัด ถือเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลสำคัญในชีวิตประจำวันและการปกครอง

๓. วัฒนธรรม วัฒนธรรมสมัยสุโขทัยมีความรุ่งเรืองในด้านศิลปะและวรรณกรรม มีการสร้างพระพุทธรูปที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ เช่น พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยที่มีท่าประทับนั่งแบบ “พระพุทธรูปปางลีลา” และการสร้างอาคารวัดที่มีลักษณะเฉพาะตัว

๔. ภาษา ภาษาไทยโบราณเริ่มมีการใช้มากขึ้นในสมัยสุโขทัย โดยมีการสร้างอักษรไทยที่เป็นพื้นฐานสำหรับการเขียนภาษาไทยในปัจจุบัน สมัยสุโขทัยเป็นยุคที่เริ่มมีการพัฒนาทางด้านศิลปะและวรรณกรรมอย่างเด่นชัด และมีการสืบทอดวัฒนธรรมที่สำคัญมาจนถึงปัจจุบัน

ลายสือไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

อ้างอิง <https://www.google.com/search>

ใบงานที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ศิลปจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๔)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปสาระสำคัญจากศิลปจารึกหลักที่ ๑

ข้อมูลที่น่าเสนอ	สรุปสาระสำคัญจากศิลปจารึกหลักที่ ๑
<p>กลุ่มที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๖ – ๒๑</p> <p>๑๘. (ก) ลีเมืออชวพ ขนรามคัแห่งเมือง ชุกโชไทน์ นิดในน้ำ</p> <p>๑๙. (ม) ปลาในน้ำมีเจ้าเมืองบ่เอา จกอบในไพร่ ลต่างเพ</p> <p>๒๐. (อ) นจองววไปคำ ชีมาไปชายใคร จกกไครคำข้างคำใคร</p> <p>๒๑. จกกไครคำมาคำใครจกกไครคำ เอง</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>กลุ่มที่ ๒ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๒ – ๓๕</p> <p>๓๒. ปาก ปดมีก ตั้งอนน ฝั่งแขวนไว้ หันนไพร่ฝ้าหน้า</p> <p>๓๓. ปกกลางบ้านกลางเมือง มีถ้อยมี ความเจบท้อง</p> <p>๓๔. (ช) องใจม่นจกกกล่าว เองเจ้า เอง ชนบโรไปสนน</p> <p>๓๕. ตั้งอนนท้านแขวนไว้พ ขนรามคัแห่ง เจ้าเมืองได้</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>กลุ่มที่ ๓ ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๔ – ๑๓</p> <p>๙. มก(ก) ทานมกทรวง สลมกโกยทาน พ ขนรามคัแห่ง</p> <p>๑๐. เจ้าเมือง ชุกโชไทน์ หนงชวแม่ชว เจ้าท่วยปวท่วยนา</p> <p>๑๑. งูล(ก) เจ้า ลก ชนทง ชนทงหลาย ทง ผู้ชาย ผู้หญิง</p> <p>๑๒. ผู้ท่วย มีสรธาในพระ พุทธสาสน ทรวง สล เมืออพรน</p> <p>๑๓. ชา ทุกคน เมืออโอกพรนชากราน กัเนน เดยน ฝั่ง</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

เฉลย...ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง เรื่องเล่าจากจารึก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (๔)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอ มาสรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑

ข้อมูลที่น่าสนใจ	สรุปสาระสำคัญจากศิลาจารึกหลักที่ ๑
<p>กลุ่มที่ ๑ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๖ – ๒๑</p> <p>๑๘. (ก)ลิ เมื่ออชวพ ุชนรามค้แหง เมือง ชกโฮไท ี่น ิดในน้ำ</p> <p>๑๙. (ม)ปลาในน้ำ ีมเข้าเจ้า ีเมืองบ่เอา จกอบในไพร ูลต่าง ีเพ</p> <p>๒๐. (อ)น จองววไปค้ำ ีข้มาไปขายใคร จกใครค้ำข้างค้ำใคร</p> <p>๒๑. จกใครค้ำมาค้ำใครจกใครค้ำ ีเอน</p>	<p>ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงเมืองสุโขทัยมีความอุดมสมบูรณ์ มาก ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว มีไม้ได้เก็บจกอบ หรือภาษี จากประชาชน การค้าขายมีความเสรี</p>
<p>กลุ่มที่ ๒ ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๒ – ๓๕</p> <p>๓๒. ปาก ุปด ีมก ีตงอนน ีณ่งแขวนไว้ หันนไพรฝ่าหนา</p> <p>๓๓. ปกกลางบ้านกลาง ีเมือง ีมถอย ีม ความเจบห้อง</p> <p>๓๔. (ช)องใจมนนจกกกล่าว ีเองเจ้า ีเอง ุชนบ ีไรไปสนนถ</p> <p>๓๕. ีตงอนนท้านแขวนไว้พ ุชนรามค้แหง เจ้า ีเมืองไต่</p>	<p>ราษฎรที่มีเรื่องร้องทุกข์สามารถจะมาสั้นกระดิ่งที่แขวนไว้ ที่ประตู พ่อขุนรามคำแหงจะเป็นผู้ตัดสินแต่ได้ส่วน</p>
<p>กลุ่มที่ ๓ ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๙ – ๑๓</p> <p>๙. มก(ก)ทานมกทรวง ีสลมกโกยทาน พ ุชนรามค้แหง</p> <p>๑๐. เจ้า ีเมือง ุสโกโฮไท ีนหงงชาวแม่ช่าว เจ้าท่วยปวท่วยนา</p> <p>๑๑. ง ูล(ก)เจ้า ูลก ุชนทง ีชนทงหลาย ทงง ูฝ่ชวย ูฝ่ ีญง</p> <p>๑๒. ูฝ่งท่วย ีมสรธาในพระ ุพทธสาสน ทรวง ีสล ีเมืออพรน</p> <p>๑๓. ชา ุทกคน ีเมืออโอกพรนชากราน ก ีน ีเตยน ีณ่ง ีจ</p>	<p>คนในเมืองสุโขทัยนี้ชอบทำทาน พ่อขุนรามคำแหง หญิงชาววัง และราษฎรทั้งหญิงชายต่างก็มีความศรัทธาใน พระพุทธศาสนา เมื่อถึงวันเข้าพรรษาจะถือศีลกัน และเมื่อ ออกพรรษาก็จะมีการทอดกฐิน</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
 มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๓ วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัยและสังคมไทยใน
 ปัจจุบัน

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ด้านการเมืองการปกครอง ตอนต้นปกครองแบบพ่อปกครองลูก และ
 ตอนปลายปกครองแบบธรรมราชา ด้านเศรษฐกิจ ไม่มีการเก็บ จกอบหรือจังกอบ ด้านสังคมวัฒนธรรม สถาป
 สังคมสมัยสุโขทัย ประชาชนยึดมั่นในพระพุทธศาสนา สามารถแบ่งกลุ่มคนในสังคมได้ ๒ กลุ่มใหญ่

๓. สาระการเรียนรู้

ด้านการเมืองการปกครอง ระบบการปกครองในสมัยช่วงต้นจะเป็นการปกครอง แบบพ่อปกครองลูก
 หรือปิตุราชา มีคำนำหน้าว่าพ่อขุน จนมาถึงสมัยพระยาสิทธิหรือพระมหาธรรมราชาที่๑ ได้รับ แนวคิดตาม
 ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา เกิดการปกครอง แบบธรรมราชา

ด้านเศรษฐกิจ อาชีพที่สำคัญของคนไทยในสมัยสุโขทัยคือ การค้าขาย มี ตลาดปสาน ใช้เบี้ย ใช้เงิน
 พดด้วง ไม่มีการเก็บ จกอบหรือจังกอบ คือ ค่าผ่านทาง อาณาจักรสุโขทัยมีการจัดระบบชลประทานที่ดี ทำ
 ให้น้ำไหลผ่านปลุกในช่วงหน้าแล้ง การสร้าง ฝาย คู ตระพัง และทำนบกั้นน้ำหรือ สรีดถางส์ ด้านหัตถกรรม
 ส่วนใหญ่เป็นเครื่องปั้นดินเผาหรือเครื่องสังคโลก พบซากเตาเผาที่เรียกว่าเตาทุเรียง พบมากบริเวณเมือง
 ศรีสัชชนาลัย

ด้านสังคมวัฒนธรรม สถาปสังคมสมัยสุโขทัย ประชาชนยึดมั่นในพระพุทธศาสนา สามารถแบ่งกลุ่ม
 คนในสังคมได้ ๒ กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มคนที่เป็นชนชั้นปกครอง ได้แก่ พระมหากษัตริย์, ขุนนาง, พระสงฆ์ กลุ่ม
 คนที่เป็นชนชั้นใต้การปกครอง ได้แก่ไพร่และทาส สังคมสุโขทัยยึดมั่นในพระพุทธศาสนา ประชาชนได้รับ การ
 ชัดเกล้าจิตใจให้มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนิน

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาจนถึงปัจจุบันได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- เขียนสะท้อนคิดมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาจนถึงปัจจุบันได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาจนถึงปัจจุบัน

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

เขียนสะท้อนคิดมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย โดยเห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบัน (๑.๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์**๔. ใฝ่เรียนรู้**

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>เขียนสะท้อนคิดมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย โดยเห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาจากจนถึงปัจจุบัน (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาจากจนถึงปัจจุบันได้</p> <p>ด้านทักษะกระบวนการ</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)</p> <p>ครูทบทวนบทเรียนด้วยคำถามต่อไปนี้</p> <p>๑. พ่อขุนรามคำแหงได้วางรากฐานในเรื่องของภาษาไทยไว้อย่างไร</p> <p>๒. ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงเป็นตัวอย่างในการใช้ภาษาไทยอย่างไร</p> <p>๓. ในหลวงรัชกาลที่ ๙ และ ๑๐ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่เป็นปิตุราชาอย่างไร</p> <p>๔. รัชกาลที่ ๙ และรัชกาลที่ ๑๐ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงเป็นธรรมราชา อย่างไร</p>	<p>๑. นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...ได้ทรงประดิษฐ์ลายเส้นไว้ซึ่งเป็นต้นแบบของพยัญชนะไทยที่ใช้ในปัจจุบัน</p> <p>๒. นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่มีพระอัจฉริยภาพในการใช้ภาษาการแปลภาษาจะเห็นได้จากงานพระราชนิพนธ์ เช่น นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต พระมหาชนก เรื่องทองแดง พระราชดำรัส เป็นต้น</p> <p>๓. นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...พระองค์ทรงใกล้ชิดกับราษฎร และเสด็จเยี่ยมราษฎรทุกหนแห่งเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุข</p> <p>๔. นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ...พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ที่มีทศพิธราชธรรม</p>	<p>๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข</p> <p>๒) ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง มองสุโขทัยผ่านสถาปัตยกรรม</p> <p>๓) ใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย</p>	<p>ใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย</p>	<p>ตรวจใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย</p>
	<p>ขั้นสอนและปฏิบัติ (๑๕ นาที)</p> <p>จากที่ได้ตอบคำถามมาในเบื้องต้นนักเรียนจะเห็นว่ามรดก ทางวัฒนธรรม ของสุโขทัย หลายอย่างที่สืบ</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๗๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
เขียนสะท้อนคิดมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบันได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม เห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบัน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	<p>ทอดมาถึงปัจจุบันโดยเฉพาะเรื่องภาษาหรือแม้แต่สถาบันพระมหากษัตริย์ที่ยังเป็นพ่อปกครองลูกและยังคงใช้ธรรมเนียมในการปกครองอาณาและประชากรชาวมุข</p> <p>๑. ครูให้นักเรียนเขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน โดยให้นักเรียน เขียนสะท้อนคิด เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมของสุโขทัย ที่มีส่วนในการช่วยพัฒนาชาติไทยมาถึงปัจจุบัน</p> <p>๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน</p>	<p>นักเรียนเขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน โดยให้นักเรียน เขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมของสุโขทัย ที่มีส่วนในการช่วยพัฒนาชาติไทยมาถึงปัจจุบัน</p>			
	<p>ขั้นสรุป (๑๐ นาที)</p> <p>ครูให้นักเรียนตัวแทน ๑ คน นำเสนอผลการเขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน</p>	<p>นักเรียนตัวแทนนำเสนอผลการเขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน</p>			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง รุ่งอรุณแห่งความสุข
- ๒) ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง มองสุขโซ่ทัยผ่านสถาปัตยกรรม
- ๓) ใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุขโซ่ทัย

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุขโซ่ทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกวิธีการในการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัยได้	ตรวจใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุขโซ่ทัย	ใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุขโซ่ทัย	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินระดับ คุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และ วิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษา เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัย สุโขทัยได้	ตรวจใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุขโซ่ทัย	ใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุขโซ่ทัย	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินระดับ คุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญของการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์	ตรวจใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุขโซ่ทัย	ใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุขโซ่ทัย	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินระดับ คุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน (KSA) ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และ วิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษา เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ด้วย ความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๒ ๓ และ ๔ ของวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒. ๑)	ตรวจใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุขโซ่ทัย	ใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุขโซ่ทัย	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินระดับ คุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการร่วมกับ เพื่อนสืบค้นข้อมูลและ ค้นคว้า จัดระบบ และ วิเคราะห์ข้อมูล	แบบสังเกตการ ทำงานร่วมกับเพื่อน สมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินระดับ คุณภาพ ๒ ขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
--	------------------------	---------------------------	---

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย	- เขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน	เขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน ได้ครบทุกประเด็น	เขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบันได้	ไม่สามารถเขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบันได้
แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม	
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๖

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
คะแนน ๖ - ๗	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
คะแนน ๐ - ๕	หมายถึง	ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม
		๑. ตั้งใจเรียน			๒. เอาใจใส่และมี ความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้			๓. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ			
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)

คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

ความสำเร็จ

.....
.....

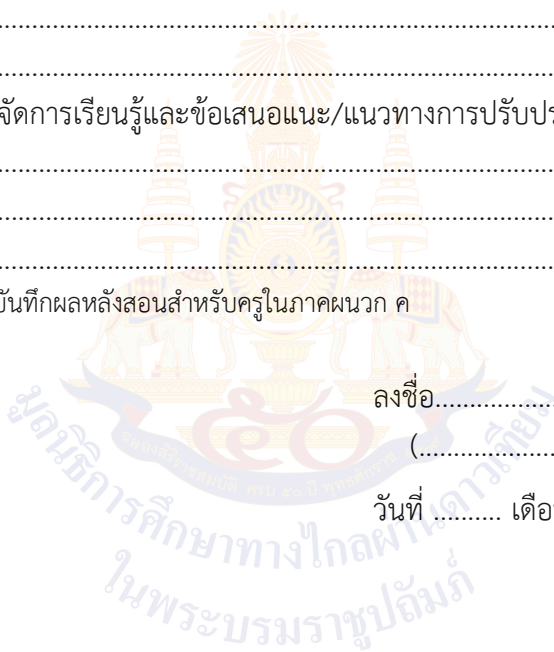
ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เฉลย...ใบงานที่ ๖ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย
 รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน

อาณาจักรของชนชาติไทยเมื่อ ๗๐๐ กว่าปีที่ผ่านมามีสิ่งที่แสดงถึงความรุ่งเรืองเห็นได้จากอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและศรีสัชนาลัย และมีหลักฐานสำคัญที่เขียนเรื่องราวของสุโขทัยไว้นั้นก็คือศิลาจารึกหลักที่ ๑ มีการกล่าวถึง ประวัติของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชพระมหากษัตริย์ที่สำคัญของไทย ซึ่งพระองค์มีพระราชกรณียกิจมากมายทั้งในด้านการปกครองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ด้านเศรษฐกิจที่ส่งเสริมการค้าไม่เก็บภาษี ด้านศาสนาและวัฒนธรรมที่นิมนต์พระสงฆ์มาจากเมืองนครศรีธรรมราชมาเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่สุโขทัยตลอดจนพระราชกรณียกิจที่สำคัญคือประดิษฐ์ตัวอักษรไทยขึ้นเมื่อปี พ. ศ. ๑๘๒๖ และมีพัฒนาการส่งต่อมาถึงปัจจุบัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง นำเสนอสะท้อนคิดสุโขทัย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
 รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
 มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๒ วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ

ตัวชี้วัด ส ๔.๓ ม.๑/ ๓ วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัยและสังคมไทยใน
 ปัจจุบัน

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ด้านการเมืองการปกครอง ตอนต้นปกครองแบบพ่อปกครองลูก และ
 ตอนปลายปกครองแบบธรรมราชา ด้านเศรษฐกิจ ไม่มีการเก็บ จกอบหรือจังกอบ ด้านสังคมวัฒนธรรม สภาพ
 สังคมสมัยสุโขทัย ประชาชนยึดมั่นในพระพุทธศาสนา สามารถแบ่งกลุ่มคนในสังคมได้ ๒ กลุ่มใหญ่

๓. สาระการเรียนรู้

ด้านการเมืองการปกครอง ระบบการปกครองในสมัยช่วงต้นจะเป็นการปกครอง แบบพ่อปกครองลูก
 หรือปิตุราชา มีคำนำหน้าว่าพ่อขุน จนมาถึงสมัยพระยาลิไทหรือพระมหาธรรมราชาที่๑ ได้รับ แนวคิดตาม
 ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา เกิดการปกครอง แบบธรรมราชา

ด้านเศรษฐกิจ อาชีพที่สำคัญของคนไทยในสมัยสุโขทัยคือ การค้าขาย มี ตลาดปสาน ใช้เบี้ย ใช้เงิน
 พดด้วง ไม่มีการเก็บ จกอบหรือจังกอบ คือ ค่าผ่านทาง อาณาจักรสุโขทัยมีการจัดระบบชลประทานที่ดี ทำ
 ให้น้ำไหลผ่านปลุกในช่วงหน้าแล้ง การสร้าง ฝาย คู ตระพัง และทำนบกั้นน้ำหรือ สรีดมงส์ ด้านหัตถกรรม
 ส่วนใหญ่เป็นเครื่องปั้นดินเผาหรือเครื่องสังคโลก พบซากเตาเผาที่เรียกว่าเตาทุเรียง พบมากบริเวณเมือง
 ศรีสัชชนาลัย

ด้านสังคมวัฒนธรรม สภาพสังคมสมัยสุโขทัย ประชาชนยึดมั่นในพระพุทธศาสนา สามารถแบ่งกลุ่ม
 คนในสังคมได้ ๒ กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มคนที่เป็นชนชั้นปกครอง ได้แก่ พระมหากษัตริย์, ขุนนาง, พระสงฆ์ กลุ่ม
 คนที่เป็นชนชั้นใต้การปกครอง ได้แก่ไพร่และทาส สังคมสุโขทัยยึดมั่นในพระพุทธศาสนา ประชาชนได้รับ การ
 ชัดเกล้าจิตใจให้มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนิน

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- บอกความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาจนถึงปัจจุบันได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- เขียนสะท้อนคิดมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาจนถึงปัจจุบันได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- เห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาจนถึงปัจจุบัน

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

เขียนสะท้อนคิดมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย โดยเห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบัน (๑.๑.๔,๑.๑.๓,๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์**๔. ใฝ่เรียนรู้**

๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน

๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง นำเสนอสะท้อนคิดสุโขทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>เขียนสะท้อนคิดมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย โดยเห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาจนถึงปัจจุบัน (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาจนถึงปัจจุบันได้</p> <p>ด้านทักษะกระบวนการ</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)</p> <p>ครูทบทวนบทเรียนด้วยคำถามต่อไปนี้</p> <p>จากการฟังนักเรียนตัวแทนนำเสนอผลการเขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน มีเนื้อหอย่างไร</p>	<p>๑.นักเรียนตอบคำถาม...อาณาจักรของชนชาติไทยเมื่อ ๗๐๐ กว่าปีที่ผ่านมามีสิ่งที่แสดงถึงความรุ่งเรืองเห็นได้จากอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและศรีสัชนาลัย และมีหลักฐานสำคัญที่เขียนเรื่องราวของสุโขทัยไว้นั้นก็คือศิลาจารึกหลักที่ ๑ มีการกล่าวถึง ประวัติของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชพระมหากษัตริย์ที่สำคัญของไทย ซึ่งพระองค์มีพระราชกรณียกิจมากมายทั้งในด้านการปกครองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ด้านเศรษฐกิจที่ส่งเสริมการค้าไม่เก็บภาษี ด้านศาสนาและวัฒนธรรมที่ นิมนต์พระสงฆ์มาจากเมื่อนครศรีธรรมราชมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สุโขทัยตลอดจนพระราชกรณียกิจที่สำคัญคือประดิษฐ์ตัวอักษรไทยขึ้นเมื่อปี พ. ศ. ๑๘๒๖ และมีพัฒนาการส่งต่อมาจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>๑) ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย</p>	<p>ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย</p>	<p>ตรวจใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย</p>
	<p>ขั้นสอนและปฏิบัติ (๑๕ นาที)</p>				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง นำเสนอสะท้อนคิดสุโขทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ ภาคเรียนที่๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
เขียนสะท้อนคิดมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบันได้	๑.ครูให้นักเรียนทุกคนออกมานำเสนอการเขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน ๒. ครูให้คำแนะนำตลอดการปฏิบัติของนักเรียน				
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม เห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบัน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	ขั้นสรุป (๑๐ นาที) จากฟังการนำเสนอการเขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่องมรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน นักเรียนมีความมองเห็นอย่างไรบ้าง	นักเรียนตอบคำถาม...แนวคำตอบ.. มรดก ทางวัฒนธรรม ของสุโขทัย หลายอย่างที่ได้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันโดยเฉพาะเรื่องภาษาหรือแม้แต่สถาบันพระมหากษัตริย์ที่ยังเป็นพ่อปกครองลูก และยังคงใช้ธรรมราชาในการปกครองอาณาและประชากราษฎร์		

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑) ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบันได้	ตรวจใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย	ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - เขียนสะท้อนคิดมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย	ตรวจใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย	ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบัน	ตรวจใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย	ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA) เขียนสะท้อนคิดมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย โดยเห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยที่ส่งต่อมาถึงปัจจุบัน (๑.๑.๔,๑.๑.๓, ๒.๒.๑,๓.๑.๑,๔.๓.๑,๔.๓.๗,๕.๒.๑)	ตรวจใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย	ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
	สังเกตการร่วมกับเพื่อนสืบค้นข้อมูลและค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล	แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อนสมัยก่อนสุโขทัย	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือ	ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย	- เขียนสะท้อนคิดใน หัวข้อเรื่อง มรดกจาก สุโขทัยสู่ปัจจุบัน	เขียนสะท้อนคิด ในหัวข้อเรื่อง มรดกจาก สุโขทัยสู่ปัจจุบัน ได้ครบทุก ประเด็น	เขียนสะท้อน คิดในหัวข้อ เรื่อง มรดก จากสุโขทัยสู่ ปัจจุบันได้	ไม่สามารถ เขียนสะท้อน คิดในหัวข้อ เรื่อง มรดกจาก สุโขทัยสู่ ปัจจุบันได้
แบบสังเกตการทำงาน ร่วมกับเพื่อน	๑. มีการวางแผนในการทำงาน ๒. ยอมรับความ แตกต่างและรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น ๓. มีภาวะความเป็น ผู้นำ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความ เพียรพยายามในการ เรียนรู้ ๓. ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้แล้ว เสร็จ	๘ - ๙ คะแนน	๖ - ๗ คะแนน	๐ - ๕ คะแนน

แบบสังเกตการทำงานร่วมกับเพื่อน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)

หมายถึง

มีการปฏิบัติมาก

ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้) หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย
 ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง) หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ									รวม
		๑. มีการวางแผนในการทำงาน			๒. ยอมรับความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			๓. มีภาวะความเป็นผู้นำ			
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน ๘ - ๙ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๓ (ดี)
 คะแนน ๖ - ๗ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๒ (พอใช้)
 คะแนน ๐ - ๕ หมายถึง ระดับคุณภาพ ๑ (ปรับปรุง)

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพ ๒ ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน (กรณีให้ครูเป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ครูเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ๓ ระดับ ดังนี้

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

ความสำเร็จ

.....
.....

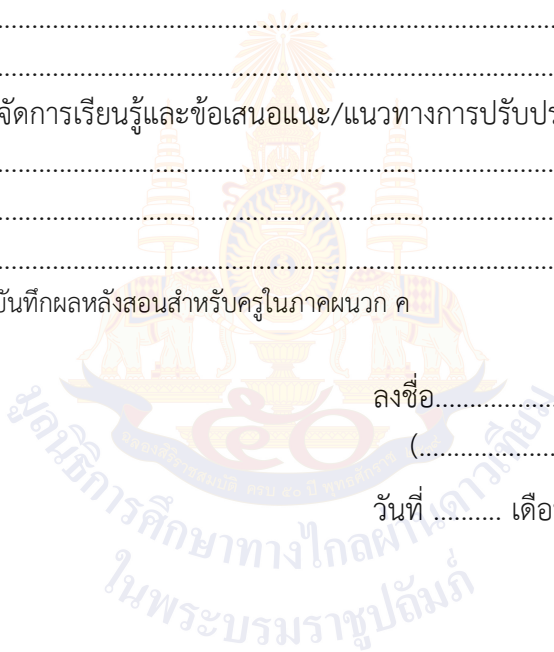
ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

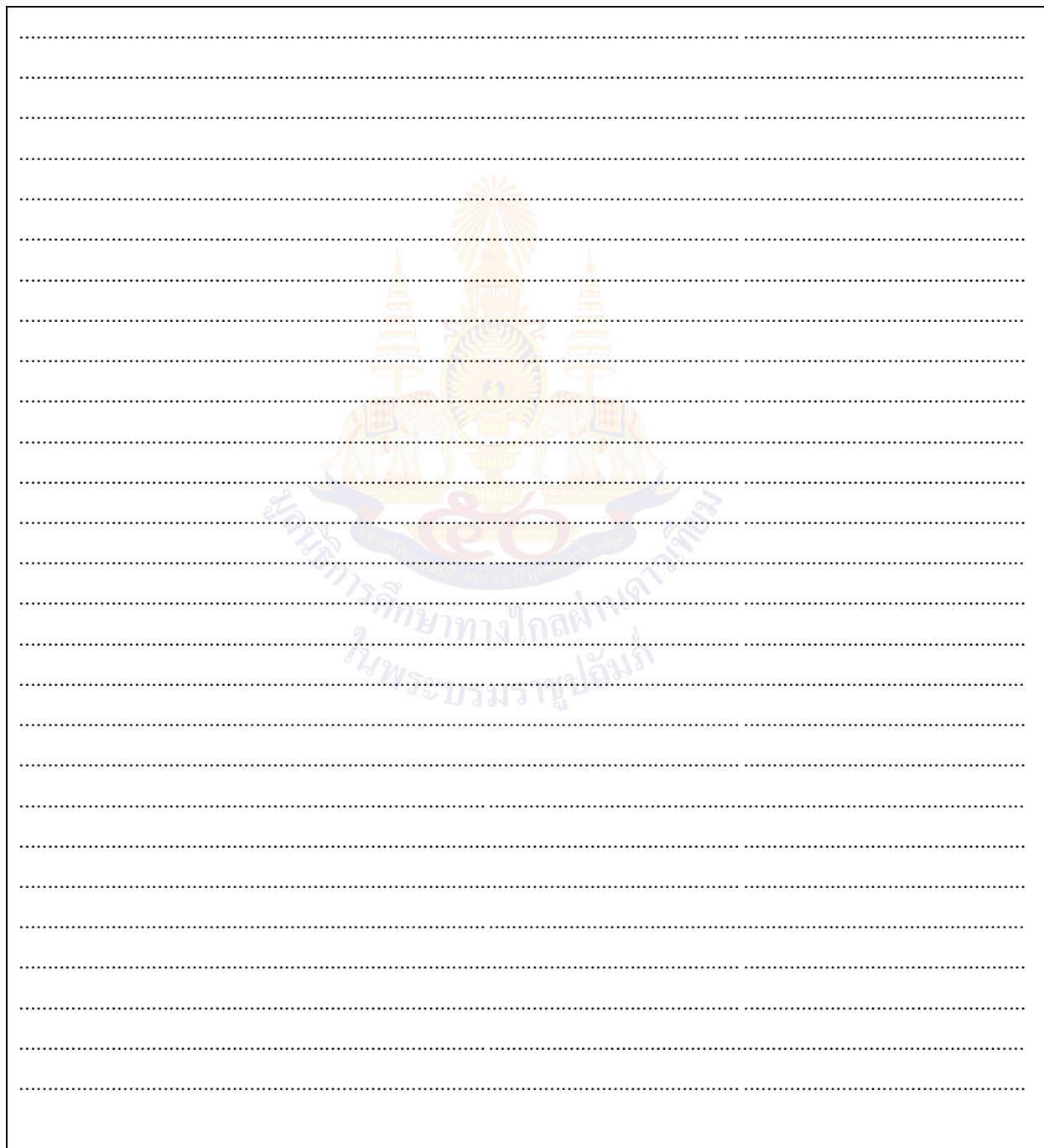
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง นำเสนอสะท้อนคิดสุโขทัย
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน

เฉลย...ใบงานที่ ๔ เรื่อง สะท้อนคิดสุโขทัย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง นำเสนอสะท้อนคิดสุโขทัย
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสะท้อนคิดในหัวข้อเรื่อง มรดกจากสุโขทัยสู่ปัจจุบัน

อาณาจักรของชนชาติไทยเมื่อ ๗๐๐ กว่าปีที่ผ่านมามีสิ่งที่แสดงถึงความรุ่งเรืองเห็นได้จากอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและศรีสัชนาลัย และมีหลักฐานสำคัญที่เขียนเรื่องราวของสุโขทัยไว้นั้นก็คือศิลาจารึกหลักที่ ๑ มีการกล่าวถึง ประวัติของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชพระมหากษัตริย์ที่สำคัญของไทย ซึ่งพระองค์มีพระราชกรณียกิจมากมายทั้งในด้านการปกครองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ด้านเศรษฐกิจที่ส่งเสริมการค้าไม่เก็บภาษี ด้านศาสนาและวัฒนธรรมที่นิมนต์พระสงฆ์มาจากเมืองนครศรีธรรมราชมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สุโขทัยตลอดจนพระราชกรณียกิจที่สำคัญคือประดิษฐ์ตัวอักษรไทยขึ้นเมื่อปี พ. ศ. ๑๘๒๖ และมีพัฒนาการส่งต่อมาจนถึงปัจจุบัน

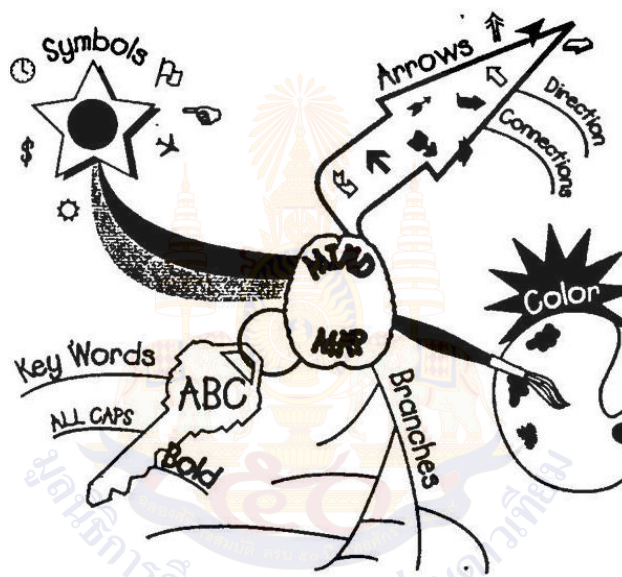
ภาคผนวก ก
ผังกราฟิก
(Graphic Organizers)

ผังกราฟิก

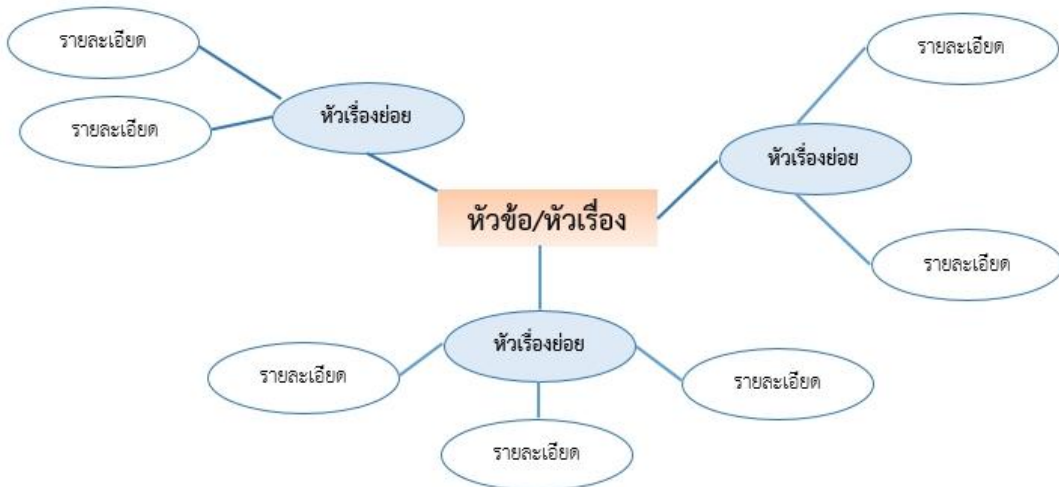
(Graphic Organizers)

๑. ผังกราฟิกประเภทนำเสนอข้อมูลที่เป็นมโนทัศน์ (Concept Development Organizers)

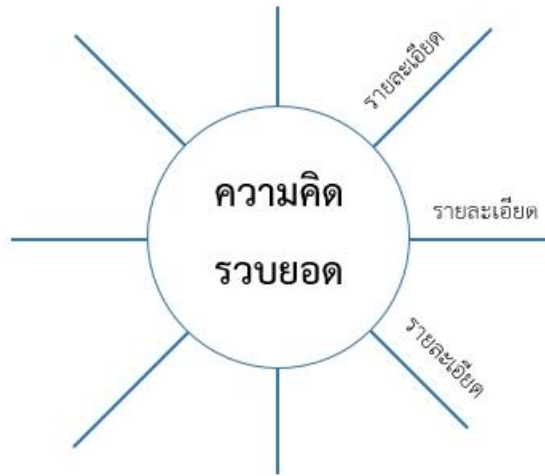
★ ผังความคิด (Mind Map)

★ ผัง Word Web

★ ผังมโนทัศน์ (Concept Map)

★ ตารางมโนทัศน์ (Concept Charts)

ใคร - Who
อะไร - What
ที่ไหน - Where
เมื่อไหร่ - When
ทำไม - Why

5W Chart

รูป/เห็น - Looks
รสชาติ - Tastes
กลิ่น - Smells
เสียง - Sounds
สัมผัส - Feels

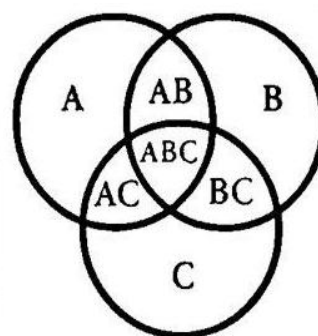
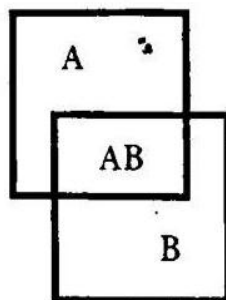
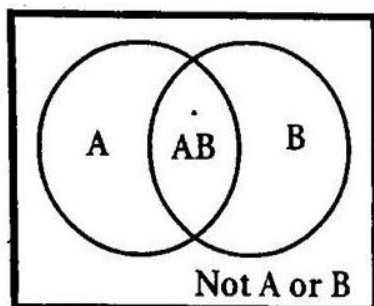
Senses Chart

รู้อยู่แล้ว Know	อยากรู้ Wonder	เรียนรู้ Learned

KWL (Know - Wonder - Learned Chart)

๒. ผังกราฟิกประเภทนำเสนอข้อมูลที่เป็นารเปรียบเทียบ (Compare/Contrast Organizers)

★ เวนน์ไดอะแกรม (Venn Diagrams)

★ ตารางเปรียบเทียบ (Comparison charts)

ความเหมือน	ความต่าง

T-Chart

รายการที่ 1	รายการที่ 2
คุณลักษณะที่ 1	
คุณลักษณะที่ 2	
คุณลักษณะที่ 3	

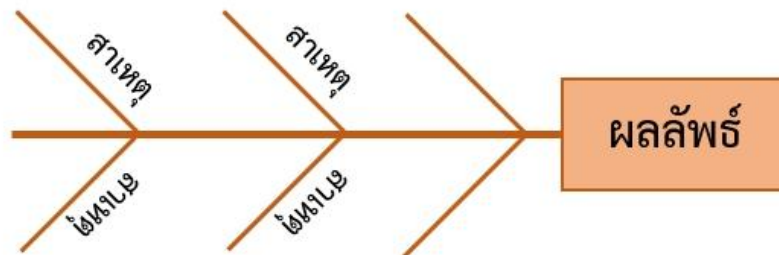
Compare or Contrast Chart

รายการที่ 1	รายการที่ 2	รายการที่ 1	รายการที่ 2
Compare		Contrast	
คุณลักษณะที่ 1		คุณลักษณะที่ 1	
คุณลักษณะที่ 2		คุณลักษณะที่ 2	
คุณลักษณะที่ 3		คุณลักษณะที่ 3	

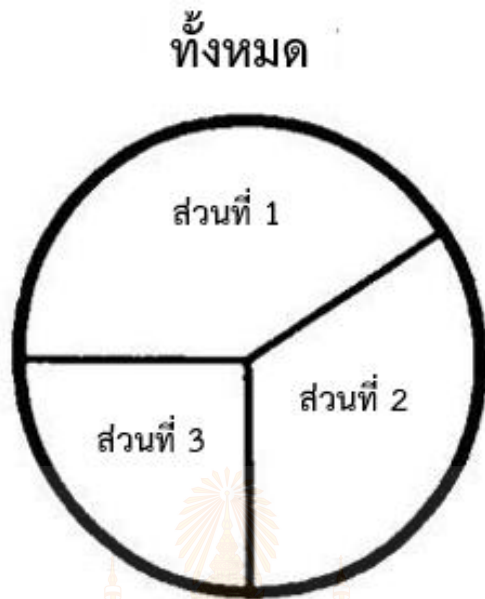
Compare & Contrast Chart

๓. ผังกราฟิกประเภทนำเสนอข้อมูลที่เป็นเหตุเป็นผล (Relational Organizers)

★ ผังก้างปลา (Fish Bone)

★ แผนภูมิรูปพาย (Pie Chart)

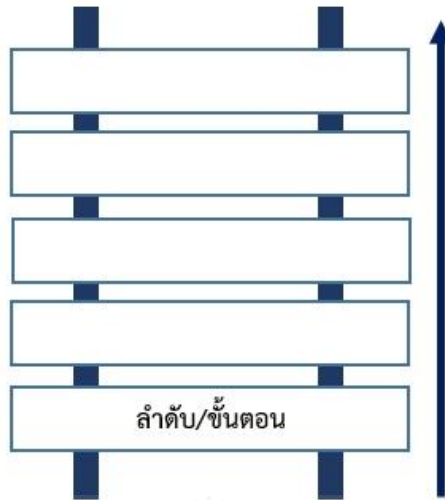

๔. ผังกราฟิกประเภทนำเสนอข้อมูลที่เป็นกรเรียงลำดับเหตุการณ์/ขั้นตอน (Sequence Organizers)

★ ผังลูกโซ่ (Chains)

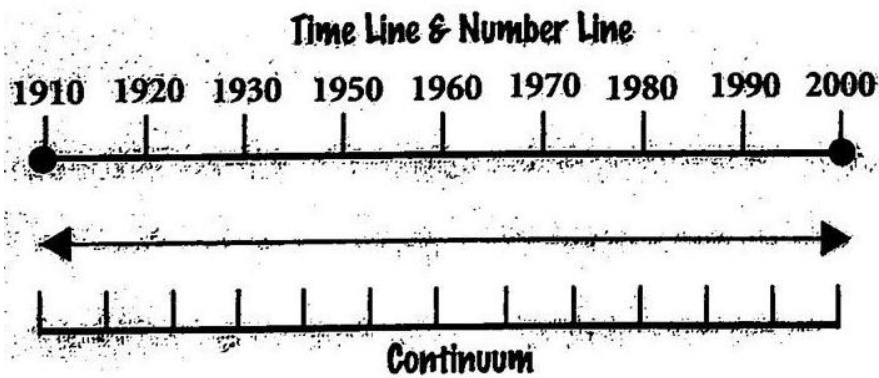
★ ผังขั้นบันได (Ladder)

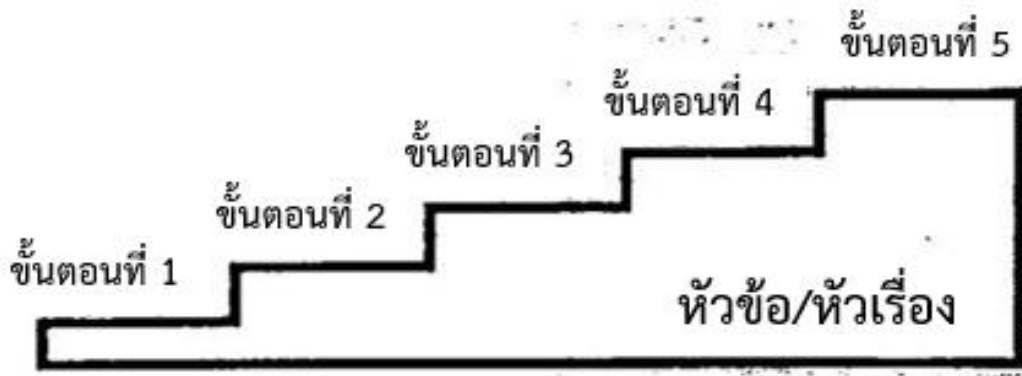
★ ผังวัฏจักร (Cycle Graphs)

★ ผังกราฟเส้น (Line Graphs)

★ ตารางขั้นบันได (Step Chart)

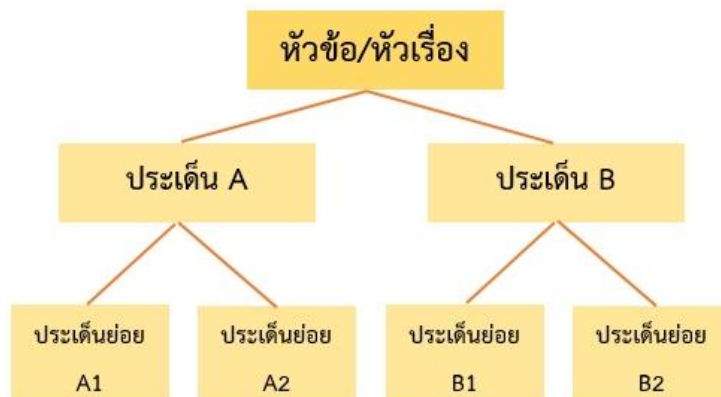

★ ผังแผนภาพ/การ์ตูน (Cartoon & Picture Strips)

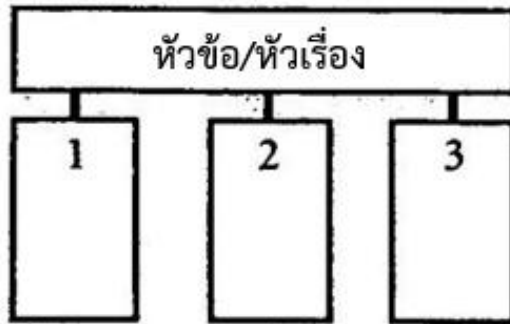
ภาพที่ 1	ภาพที่ 2	ภาพที่ 3	ภาพที่ 4	ภาพที่ 5
----------	----------	----------	----------	----------

๕. ผังกราฟิกประเภทนำเสนอข้อมูลที่เป็นการจัดหมวดหมู่/การแบ่งประเภท (Categorize/Classify Organizers)

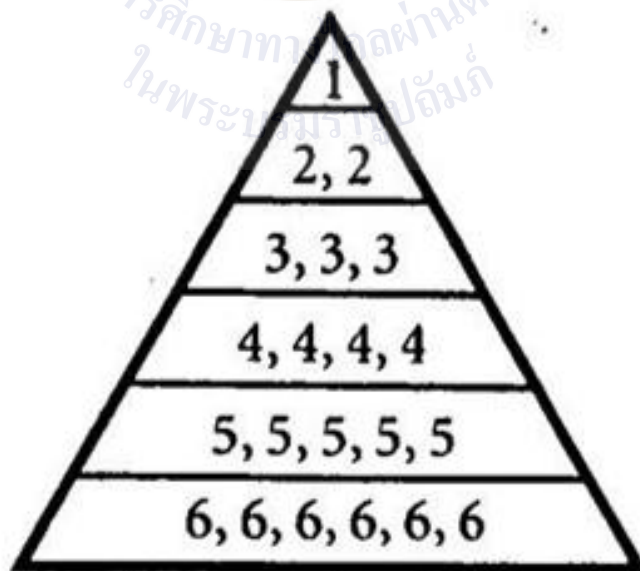
★ ผังต้นไม้ (Tree)

★ ผังประเภท/หมวดหมู่ (Categories)

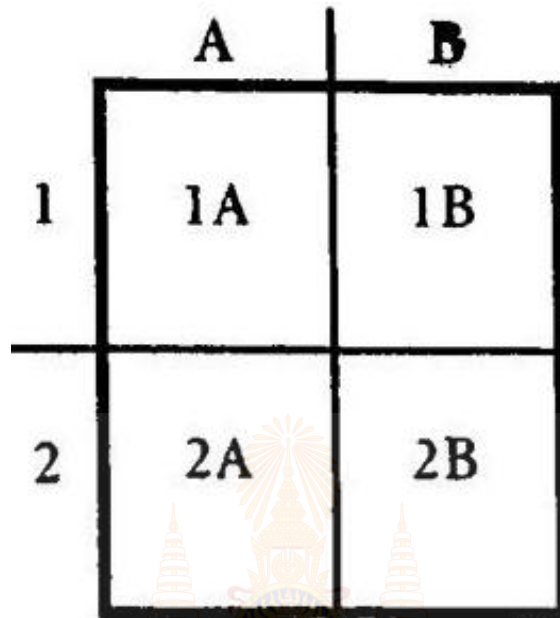

★ ผังพีระมิด (Pyramid)

จัดลำดับตามความสำคัญ

★ ผังเมทริกซ์ (Matrix)

2 x 2 Matrix

๖. ผังกราฟิกประเภทนำเสนอข้อมูลที่เป็นการประเมินผล (Evaluation Organizers)

★ Evaluation Charts

- PMI Chart

P	M	I
สิ่งที่ดี (Plus)	สิ่งที่ไม่ดี (Minus)	สิ่งที่น่าสนใจ (Interesting)

PMI Chart

- Plus/Minus Chart

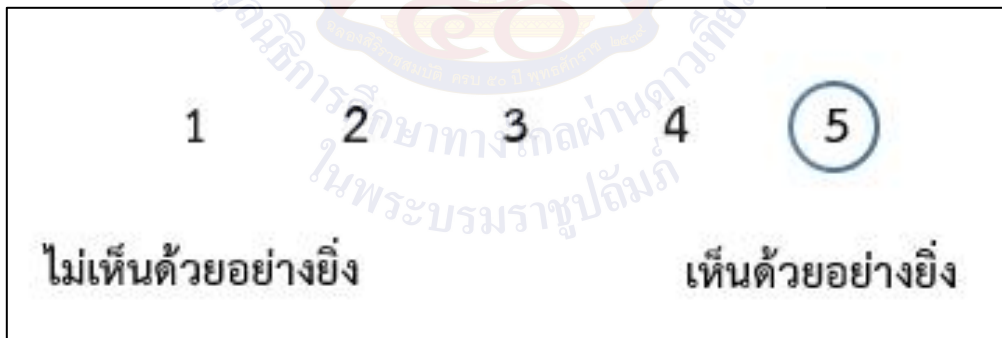
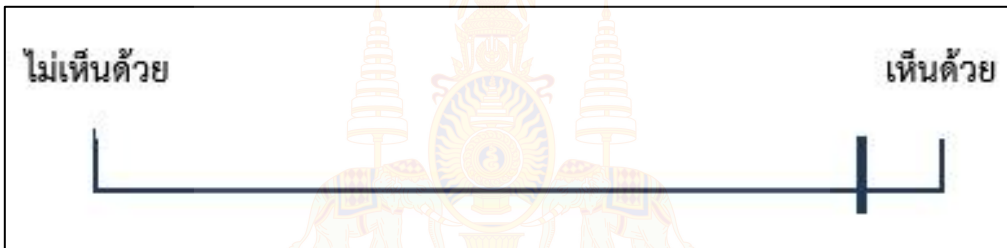
+	-
บวก	ลบ
หรือ	หรือ
ชอบ	ไม่ชอบ
หรือ	หรือ
เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย

Plus/Minus T-Chart

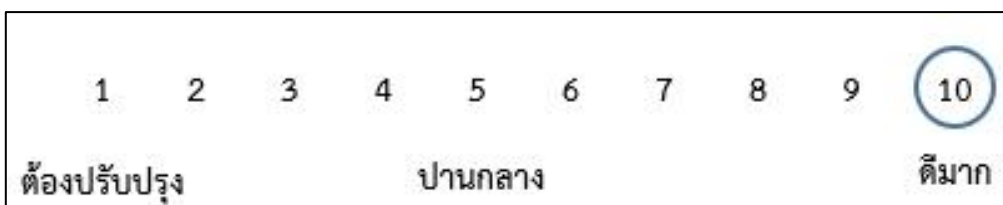

Scales

- Agreement Scales

- Evaluation Scales

ภาคผนวก ข

- แบบประเมินตนเอง (Self Reflection Form)
- แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning Logs)
- แนวคำถามการบันทึกผลหลังการสอนสำหรับครู (Reflection Question)

การประเมินตนเอง (Self Reflection) และการทำแบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

การประเมินตนเอง/การบันทึกการเรียนรู้ เป็นการประเมินตนเอง/บันทึกสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จาก เนื้อหา บทเรียน หรือวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการที่ได้จากการเรียนรู้ของตน การประเมินตนเอง/การบันทึกการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่สะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียนและการค้นพบปัญหาการเรียนรู้ รวมทั้งเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เรียนรู้กับประสบการณ์เดิม

แนวทางการใช้แบบประเมินตนเอง (Self Reflection Form)/แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

ก่อนการประเมินตนเอง/การบันทึกการเรียนรู้ ครูควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจความหมายของการประเมินตนเอง/การบันทึกการเรียนรู้ ลักษณะของการบันทึกที่ประโยชน์ ความยาวของการบันทึก การเรียนรู้ที่เขียนในแต่ละครั้ง เกณฑ์การเขียน การกำหนดเวลาส่งบันทึกการเรียนรู้ การยกตัวอย่างของการประเมินตนเอง/การบันทึกการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนวางแผนการประเมินตนเอง/การบันทึกการเรียนรู้ของตนเองได้ ทั้งนี้ในครั้งแรกครูควรให้เวลากับการทำแบบประเมินตนเอง/แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน โดยทำร่วมกับนักเรียนเพื่อแนะนำวิธีการประเมิน/การบันทึกแบบสะท้อนคิด

การประเมินตนเอง/การบันทึกการเรียนรู้ในระยะเริ่มต้น ควรให้นักเรียนบันทึกการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาที่เรียน เพราะสามารถเขียนได้ง่ายกว่า จะทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการบันทึกการเรียนรู้

การให้ผลสะท้อนกลับของครูต่อนักเรียนควรทำด้วยความเต็มใจ ครูอ่านบันทึกการเรียนรู้แล้วพูดหรือเขียนตอบกลับไปบนบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนในทันที สิ่งที่ครูตอบกลับควรเป็นการแนะนำแนวทางการให้ความคิดเห็น การให้กำลังใจ การชมเชย หรือตอบกลับปัญหาที่นักเรียนถาม รวมไปถึงการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้มีการคิดและตอบกลับมายังครูผู้สอน หากครูมีเวลาควรอ่านบันทึกการเรียนรู้และตอบกลับในชั้นเรียน และควรอ่านสิ่งที่นักเรียนบันทึกพร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะในเชิงบวกและสร้างสรรค์

การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน โดยการประเมินตนเอง/การบันทึกการเรียนรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สะท้อนคิดสิ่งที่เรียนรู้ทั้งที่ทำได้ดีและยังต้องพัฒนา นักเรียนทำแบบประเมินตนเองหลังจบการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้/หน่วยการเรียนรู้ย่อย และทำแบบบันทึกการเรียนรู้ในช่วงกลางภาคเรียน และปลายภาคเรียน/หลังจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยประเมินตนเองตามประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้หรือหัวเรื่องของแต่ละวิชา และเพื่อให้ครูได้นำข้อมูลจากแบบประเมินตนเอง/แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน ไปพัฒนาการสอนของตนเองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลต่อไป

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
 หน่วยงานเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง _____

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑.					☐
๒.					☐
๓.					☐
๔.					☐
๕.					☐

*หมายเหตุ : ครูเติมประเด็นที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

๒. สิ่งที่ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

๓. สิ่งที่ฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

๔. สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ประจำ : กลางภาค ปลายภาค หน่วยการเรียนรู้ที่.....

สิ่งหนึ่งที่ฉันได้เรียนรู้จากการเรียน คือ

.....

.....

สิ่งที่ฉันชอบ / ทำได้ดี

.....

.....

สิ่งที่ฉันอยากจะบอกคุณครู คือ

.....

.....

สิ่งที่ฉันควรปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น คือ

.....

.....

ฉันน่าจะเรียนรู้ได้ดีกว่านี้หาก

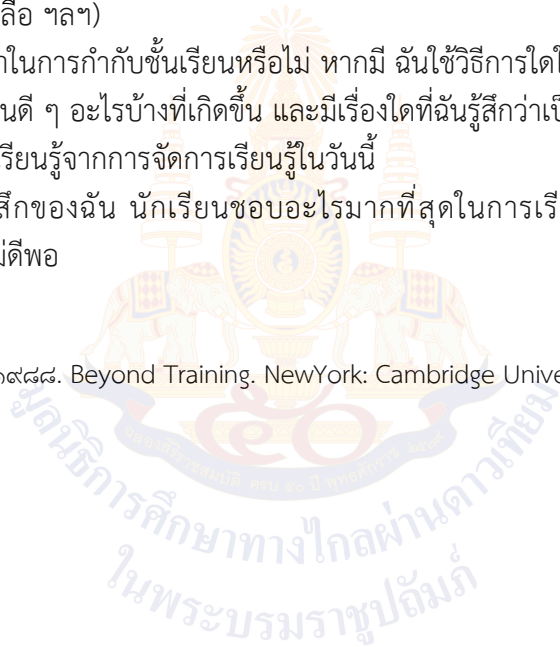
.....

.....

คำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูปลายทาง

๑. การเข้าสู่บทเรียนช่วยให้นักเรียนของฉันกระตือรือร้น กับบทเรียนที่จะเรียนต่อไปหรือไม่ เพียงใด
ฉันมีบทบาทในการช่วยให้นักเรียนเห็นความเชื่อมโยงกับบทเรียนหรือไม่ อย่างไร
๒. วันนี้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมกับการเรียนรู้หรือไม่ และมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด ในบทเรียน
ต่อไปฉันควรจะทำอย่างไร เพื่อสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมของนักเรียนให้เพิ่มขึ้น
๓. การจัดกิจกรรมในวันนี้ราบรื่นดีหรือไม่ ฉันพอใจกับการจัดกลุ่มของนักเรียนในระดับใด เพราะเหตุใด
มีสิ่งใด/เทคนิคใดที่ควรปรับให้การจัดการราบรื่น/ดีขึ้นกว่าเดิม
๔. วันนี้ฉันดูแลนักเรียนทั่วถึงและเป็นไปตามความแตกต่างของนักเรียนในชั้นหรือไม่ อย่างไร
๕. ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่น่าสนใจหรือแตกต่างในระหว่างการเรียนรู้จากที่ผ่านมาหรือไม่ อย่างไร
๖. ในวันนี้ฉันมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนของฉันในรูปแบบใดบ้าง (เช่น ให้กำลังใจ กล่าวชมเชย
ให้ความช่วยเหลือ ฯลฯ)
๗. วันนี้ฉันมีปัญหาในการกำกับชั้นเรียนหรือไม่ หากมี ฉันใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหา
๘. ในชั่วโมงนี้มีส่วนดี ๆ อะไรบ้างที่เกิดขึ้น และมีเรื่องใดที่ฉันรู้สึกว่าเป็นไปตามความคาดหวัง
๙. สิ่งหนึ่งที่ฉันได้เรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ในวันนี้
๑๐. ตามความรู้สึกของฉัน นักเรียนชอบอะไรมากที่สุดในการเรียนวันนี้ และสิ่งใดที่นักเรียน
ยังตอบสนองไม่ดีพอ

(ปรับจาก Richards, J.C. ๑๙๘๘. Beyond Training. New York: Cambridge University Press. หน้า ๑๖๙-๑๗๐.)

ภาคผนวก ค

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
โรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

โรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สมรรถนะที่ ๑ ความสามารถในการสื่อสาร

ตัวชี้วัดที่ ๑ ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึกและทัศนคติของตนเองด้วยการพูดและการเขียน

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดู ด้วยภาษาของตนเองได้	พูดถ่ายทอดประเด็นสำคัญที่ได้รับตาม วัตถุประสงค์ของสารที่ได้รับ	พูดถ่ายทอดประเด็นสำคัญจากสถานการณ์ หรือหัวข้อที่กำหนด โดยเรียบเรียงประเด็นเนื้อหาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	พูดถ่ายทอดประเด็นสำคัญ พร้อมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลจาก สารที่ได้รับ
๒. พูดถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและทัศนคติของตนเองจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดู ด้วยภาษาของตนเองได้	พูดแสดงความคิด ความรู้สึก ข้อคิด ทั้งเชิงบวกและลบและทัศนคติของตนเองจากสารที่ได้รับ	<ul style="list-style-type: none"> - พูดแสดงความคิด ความรู้สึก ข้อคิด ทั้งเชิงบวกและลบ และทัศนคติของตนเอง จากสารที่ได้รับ - มีเหตุผลสนับสนุนที่ผ่านการวิเคราะห์จากแหล่ง ข้อมูลที่หลากหลาย 	<ul style="list-style-type: none"> - พูดแสดงความคิด ความรู้สึก ข้อคิด ทั้งเชิงบวกและลบ และทัศนคติของตนเอง - ประเมินค่าของสารที่ได้รับ - มีเหตุผลสนับสนุนที่ผ่านการวิเคราะห์จาก แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย โดยมีข้อเท็จจริงและหลักฐานประกอบ
๓. เขียนถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูด้วยภาษาของตนเองได้	เขียนประเด็นสำคัญที่ได้รับตาม วัตถุประสงค์ของสารที่ได้รับ	เขียนถ่ายทอดประเด็นสำคัญจากสถานการณ์หรือ หัวข้อที่กำหนดโดยเรียบเรียงประเด็นเนื้อหาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	เขียนถ่ายทอดประเด็นสำคัญ พร้อมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล จากสารที่ได้รับ

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๔. เขียนถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและทัศนะของตนเองจากสารที่อ่าน ฟัง หรือ ดูด้วยภาษาของตนเองได้	เขียนแสดงความคิด ความรู้สึก ข้อคิด ทั้งเชิงบวกและลบ และทัศนะของตนเอง จากสารที่ได้รับ	<ul style="list-style-type: none"> - เขียนแสดงความคิด ความรู้สึก ข้อคิด ทั้งเชิงบวกและลบ และทัศนะของตนเอง จากสารที่ได้รับ - มีเหตุผลสนับสนุนที่ผ่านการวิเคราะห์จากแหล่ง ข้อมูลที่หลากหลาย 	<ul style="list-style-type: none"> - เขียนแสดงความคิด ความรู้สึก ข้อคิด ทั้งเชิงบวกและลบ และทัศนะของตนเอง - ประเมินค่าของสารที่ได้รับ - มีเหตุผลสนับสนุนที่ผ่านการวิเคราะห์จาก แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย โดยมีข้อเท็จจริงและหลักฐานจริงประกอบ

ตัวชี้วัดที่ ๒ พูดเจรจาต่อรอง

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. พูดเจรจาโน้มน้าวได้ อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	พูดเจรจาโน้มน้าว ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ข้อมูล ประกอบคำพูด ท่าทาง และน้ำเสียง	พูดเจรจาโน้มน้าว ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเสนอ มุมมองและเหตุผล เพื่อประโยชน์ ต่อตนเองและสังคม	พูดเจรจาโน้มน้าว โดยมีหลักการ เหตุผล หลักฐานอ้างอิง ที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ในการเสนอความคิดและสามารถตอบ ข้อซักถามของผู้ฟัง เพื่อประโยชน์ ต่อตนเองและสังคม

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๒. พุดเจรจาท่องได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	พุดเจรจาท่อง ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ข้อมูล ประกอบคำพูด ท่าทาง และน้ำเสียง	พุดเจรจาท่อง ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเสนอมุมมองและเหตุผล เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	พุดเจรจาท่อง โดยมีหลักการ เหตุผล หลักฐานอ้างอิง ที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ในการเสนอความคิดและสามารถตอบข้อซักถามของผู้ฟังเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ตัวชี้วัดที่ ๓ เลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์	รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และมีการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> - รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และมีการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล - <u>วิเคราะห์และตีความข้อเท็จจริงเป็นแนวคิด หรือความรู้ และข้อคิดทั้งเชิงบวกและเชิงลบที่นำไปใช้ได้</u> 	<ul style="list-style-type: none"> - รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และมีการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล - วิเคราะห์และตีความข้อเท็จจริงเป็นแนวคิด หรือความรู้ และข้อคิดทั้งเชิงบวกและเชิงลบ - <u>สามารถเชื่อมโยงแนวคิดของสารที่ได้รับกับมุมมอง แนวคิดหรือประสบการณ์ของตนเองได้</u>

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
<p>๒. ตัดสินใจเลือกรับหรือไม่รับ ข้อมูลข่าวสารได้อย่าง มีเหตุผล</p>	<p>ตรวจสอบ และประเมินความน่าเชื่อถือ ของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ตัดสินใจเลือกรับหรือไม่รับ ข้อมูลข่าวสาร อย่างมีเหตุผล สนับสนุนที่ผ่านการวิเคราะห์และตรงตาม วัตถุประสงค์</p>	<p>ตรวจสอบ และประเมินความน่าเชื่อถือ ของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ตัดสินใจเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร อย่างมีเหตุผลสนับสนุนที่ผ่านการวิเคราะห์ และตรงตามวัตถุประสงค์ <u>โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่มีต่อการพัฒนาตนเอง และส่วนรวม</u></p>	<p>ตรวจสอบ และประเมินความถูกต้อง ของข้อเท็จจริง ความน่าเชื่อถือ <u>และความเป็นกลางของข้อมูล</u> ตัดสินใจเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่มีต่อการพัฒนาตนเอง และส่วนรวม</p>

ตัวชี้วัดที่ ๔ เลือกใช้วิธีการสื่อสาร

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
<p>๑. เลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม</p>	<p>เลือกใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะต่างๆ ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา ตลอดจนการสื่อสารผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อตนเอง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกใช้กลวิธีในการสื่อสารที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ - สามารถสรุปประเด็น ดีความ มีจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร - มีการผลิตสื่อและการออกแบบการสื่อสาร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกใช้กลวิธีในการสื่อสารที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ - มีการสรุปประเด็น ดีความ วิเคราะห์ และประเมินค่า ในขั้นตอนที่ซับซ้อนขึ้น - เข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร - มีขั้นเชิงในการสื่อสารที่มีการเรียบเรียง อย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึง ประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม

สมรรถนะที่ ๒ ความสามารถในการคิด

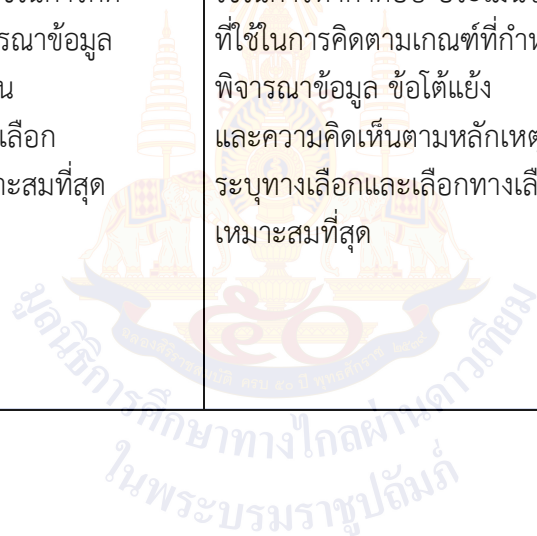
ตัวชี้วัดที่ ๑ คิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. จำแนก จัดหมวดหมู่ จัดลำดับความสำคัญ และเปรียบเทียบข้อมูลในบริบทของการดำเนินชีวิตประจำวัน	จำแนก จัดหมวดหมู่ จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล ตามเกณฑ์ที่กำหนด และเปรียบเทียบข้อมูลจากสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน	<u>ระบุองค์ประกอบของสิ่งที่วิเคราะห์</u> จำแนก จัดหมวดหมู่ จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล ตามเกณฑ์ที่กำหนด และเปรียบเทียบข้อมูลจากสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันได้ <u>อย่างสมเหตุสมผล</u>	ระบุองค์ประกอบของสิ่งที่วิเคราะห์ <u>ตั้งเกณฑ์</u> และจำแนก จัดหมวดหมู่ จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล <u>ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้</u> และเปรียบเทียบข้อมูลจากสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันได้ <u>อย่างสมเหตุสมผล</u>
๒. หาความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่าง ๆ ของข้อมูลที่พบเห็นในบริบทของการดำเนินชีวิตประจำวัน	หาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีเนื้อหาหรือรายละเอียด ระบุความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งที่วิเคราะห์ การนำไปใช้อธิบายหรือทำความเข้าใจในสถานการณ์ในชีวิตจริง และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสมเหตุสมผล	หาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีเนื้อหาหรือรายละเอียดที่มากขึ้น อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งที่วิเคราะห์ การนำไปใช้อธิบายหรือทำความเข้าใจในสถานการณ์ในชีวิตจริง และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสมเหตุสมผล	หาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีเนื้อหา <u>และมีรายละเอียดที่มากขึ้น</u> <u>เชื่อมโยงความสัมพันธ์</u> ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งที่วิเคราะห์ การนำไปใช้อธิบายหรือทำความเข้าใจในสถานการณ์ในชีวิตจริง และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสมเหตุสมผล
๓. สามารถระบุหลักการสำคัญ แนวคิดหรือความรู้ที่ปรากฏในข้อมูลที่พบเห็นในบริบทของการดำเนินชีวิตประจำวัน	ระบุข้อเท็จจริง แนวคิด หลักการสำคัญ หรือความรู้ที่ปรากฏในข้อมูลต่าง ๆ ที่พบเห็นจากสถานการณ์ในชีวิตจริง	<u>อธิบายแนวคิด หลักการสำคัญ หรือความรู้ที่เพิ่มขึ้น</u> ที่ปรากฏในข้อมูลต่าง ๆ ที่พบเห็นจากสถานการณ์ในชีวิตจริง	อธิบายแนวคิด หลักการสำคัญ หรือความรู้ที่ <u>เชื่อมโยงกัน</u> ที่ปรากฏในข้อมูลต่าง ๆ ที่พบเห็นจากสถานการณ์ในชีวิตจริง <u>และนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์</u>

ตัวชี้วัดที่ ๒ คิดขั้นสูง (การคิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ)

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
<p>๑. คิดสังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การวางแผน ออกแบบ คาดการณ์ กำหนดเป็นเป้าหมาย ในอนาคต เพื่อประกอบ การตัดสินใจต่อตนเองและ สังคม</p>	<p>กำหนดวัตถุประสงค์และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใหม่ที่ต้องการสร้าง เลือกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการผสมผสาน ร่วมกันสร้างเป็นสิ่งใหม่ สร้างสิ่งใหม่ตามวัตถุประสงค์ อธิบายและนำเสนอสิ่งใหม่ให้ผู้อื่นเข้าใจ เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการประกอบ การตัดสินใจต่อตนเอง</p>	<p>กำหนดวัตถุประสงค์และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใหม่ที่ต้องการสร้าง เลือกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการผสมผสาน ร่วมกันสร้างเป็นสิ่งใหม่ <u>จัดทำกรอบแนวคิดในการสร้างสิ่งใหม่</u> สร้างสิ่งใหม่ตามวัตถุประสงค์และตาม <u>กรอบแนวคิดที่กำหนดไว้</u> อธิบายและนำเสนอสิ่งใหม่ให้ผู้อื่นเข้าใจ เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการประกอบ การตัดสินใจต่อตนเอง</p>	<p>กำหนดวัตถุประสงค์และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใหม่ที่ต้องการสร้าง เลือกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการผสมผสาน ร่วมกัน สร้างเป็นสิ่งใหม่ <u>จัดทำกรอบแนวคิด</u> ในการสร้างสิ่งใหม่ สร้างสิ่งใหม่ ตามวัตถุประสงค์และตามกรอบแนวคิดที่ กำหนดไว้ อธิบายและนำเสนอสิ่งใหม่ ให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยแสดงให้เห็นถึงลักษณะ <u>เอกลักษณ์ และคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งนั้น</u> เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการประกอบ การตัดสินใจต่อตนเอง<u>และสังคม</u></p>
<p>๒. คิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ คิดในทางบวก และสามารถประยุกต์สร้าง สรรค์สิ่งใหม่ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม</p>	<p>กำหนดเป้าหมายในการคิดสร้างสรรค์ ประมวลทบทวนความรู้หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิด หรือสามารถจินตนาการ ความคิดแปลกใหม่ จนได้แนวคิด ที่หลากหลายในการสร้างสิ่งใหม่ ตลอดจนนำเสนอและอธิบายสิ่งใหม่ที่สร้างขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง</p>	<p>กำหนดเป้าหมายในการคิดสร้างสรรค์ ประมวลทบทวนความรู้หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิด หรือสามารถจินตนาการ ความคิดแปลกใหม่โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ <u>ในการขยายขอบเขตความคิดเดิม</u> จนได้แนวคิดที่หลากหลายในการสร้าง สิ่งใหม่ ตลอดจนนำเสนอ และอธิบายสิ่งใหม่ที่สร้างขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง</p>	<p>กำหนดเป้าหมายในการคิดสร้างสรรค์ ประมวลทบทวนความรู้หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิด <u>และสามารถจินตนาการ</u> ความคิดแปลกใหม่โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการขยายขอบเขตความคิดเดิม จนได้แนวคิดที่หลากหลาย <u>มีการประเมิน และคัดเลือกความคิดเพื่อนำไปสร้างสิ่งใหม่ ที่ใช้งานได้ผลดีกว่าเดิม</u> ตลอดจนนำเสนอและอธิบายสิ่งใหม่ที่สร้างขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง<u>และสังคม</u></p>

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
<p>๓. คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อตัดสินใจเลือกทางเลือกที่หลากหลาย โดยใช้เกณฑ์ที่เหมาะสม</p>	<p>ระบุประเด็นที่คิด ประมวลข้อมูลทั้งทางด้านข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่คิด วิเคราะห์ข้อมูล และเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการหาคำตอบ ประเมินข้อมูลที่ใช้ในการคิดตามเกณฑ์ที่กำหนด พิจารณาข้อมูล ข้อโต้แย้งและความคิดเห็นตามหลักเหตุผล ระบุทางเลือก และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด</p>	<p>ระบุประเด็นที่คิด ประมวลข้อมูลทั้งทางด้านข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่คิดอย่างหลากหลาย และคิดอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ข้อมูลและเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการหาคำตอบ ประเมินข้อมูลที่ใช้ในการคิดตามเกณฑ์ที่กำหนด พิจารณาข้อมูล ข้อโต้แย้ง และความคิดเห็นตามหลักเหตุผล ระบุทางเลือกและเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด</p>	<p>ระบุประเด็นที่คิด ประมวลข้อมูลทั้งทางด้านข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่คิดอย่างหลากหลาย คิดอย่างลึกซึ้ง และคาดการณ์ถึงผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต วิเคราะห์ข้อมูลและเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการหาคำตอบ โดยตั้งเกณฑ์ในการพิจารณาข้อมูล ประเมินข้อมูลที่ใช้ในการคิดตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ พิจารณาข้อมูล ข้อโต้แย้งและความคิดเห็นตามหลักเหตุผล ระบุทางเลือก ประเมินทางเลือก และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด และไตร่ตรอง ทบทวนทางเลือกที่เลือกไว้อีกครั้ง</p>

สมรรถนะที่ ๓ ความสามารถในการแก้ปัญหา

ตัวชี้วัดที่ ๑ ใช้กระบวนการแก้ปัญหาโดยวิเคราะห์ปัญหา วางแผนในการแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา ตรวจสอบและสรุปผล

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. วิเคราะห์ปัญหา			
๑.๑ ระบุปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง	ระบุปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบที่สอดคล้องกับปัญหา จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ผ่านการพูด เขียน แผนภาพหรือแผนผัง วาดภาพ หรือเคลื่อนไหวร่างกาย	ระบุปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบทั้งทางตรง และทางอ้อมที่สอดคล้องกับปัญหา จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ หรือที่ตนเองสนใจ ผ่านการพูด เขียน แผนภาพหรือแผนผัง วาดภาพ หรือเคลื่อนไหวร่างกาย	ระบุปัญหา สาเหตุและต้นตอของปัญหา และผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมที่สอดคล้องกับปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ หรือที่ตนเองสนใจ ผ่านการพูด เขียน แผนภาพหรือแผนผัง วาดภาพ หรือเคลื่อนไหวร่างกาย
๒. ระบุปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคคลใกล้ตัว			
๓. ระบุสาเหตุของปัญหา			
๔. จัดระบบข้อมูล	ระบุเกณฑ์และจำแนกสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด พร้อมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	ระบุเกณฑ์และจำแนกสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด พร้อมจัดลำดับ ความสำคัญของสาเหตุของปัญหาและเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุของปัญหา และผลกระทบ โดยมีข้อมูลสนับสนุน	แตกปัญหาที่มีความซับซ้อนให้เป็นปัญหาย่อยที่มีความซับซ้อนน้อยลง ระบุเกณฑ์ จำแนกสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด พร้อมจัดลำดับ ความสำคัญของสาเหตุของปัญหา และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุของปัญหาและผลกระทบ โดยมีข้อมูลสนับสนุน
๑. การจำแนก			
๒. การจัดลำดับ			
๓. เชื่อมโยง			

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๕. การตั้งสมมติฐาน	เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้	เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย	เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย
๖. การกำหนดทางเลือก	ระบุแนวโน้มของผลที่จะเกิดขึ้นจากวิธีการแก้ปัญหา	และเป็นไปได้ ระบุแนวโน้มของผลที่จะเกิดขึ้นจากวิธีการแก้ปัญหา	และเป็นไปได้ ระบุแนวโน้มของผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ
๗. การตัดสินใจเลือกวิธีการ	แก้ปัญหาโดยพิจารณาความเหมาะสมกับปัญหาและความยากง่ายของวิธีการแก้ปัญหา	และตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยพิจารณาความเหมาะสมกับปัญหาและความยากง่ายของวิธีการแก้ปัญหา	ที่จะเกิดขึ้นจากวิธีการแก้ปัญหานั้นรวมทั้งคาดการณ์อุปสรรคที่จะเกิดขึ้นและตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยพิจารณาความเหมาะสมกับปัญหาและความยากง่ายของวิธีการแก้ปัญหา พร้อมบอกข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการแก้ปัญหาที่เลือก
๒. การวางแผนในการแก้ปัญหา			
	ออกแบบและวางแผนวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลประกอบ ระบุขั้นตอนของแผนงานอย่างชัดเจน	ออกแบบและวางแผนวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลประกอบ ระบุขั้นตอนของแผนงานและกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน	ออกแบบและวางแผนวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลประกอบ ระบุขั้นตอนของแผนงาน กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน มีแนวทางการจัดการความเสี่ยง เมื่อการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๓. การดำเนินการแก้ปัญหา			
๓.๑ การปฏิบัติตามแผน	ดำเนินงานตามแผนการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ บันทึกผลการปฏิบัติงาน รวบรวมจุดเด่น ข้อจำกัด และอุปสรรคที่เกิดขึ้น	ดำเนินงานตามแผนการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ บันทึกผลการปฏิบัติงาน รวบรวมจุดเด่น ข้อจำกัด และอุปสรรคที่เกิดขึ้น	ดำเนินงานตามแผนการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ บันทึกผลการปฏิบัติงาน รวบรวมจุดเด่น ข้อจำกัด และอุปสรรคที่เกิดขึ้น
๓.๒ การตรวจสอบ ทบทวนแผน	เพื่อระบุข้อดีและข้อบกพร่องของแผนการดำเนินงาน	เพื่อระบุข้อดีและข้อบกพร่องของแผนการดำเนินงาน <u>พร้อมทั้งเสนอแนะ</u>	เพื่อระบุข้อดีและข้อบกพร่องของแผนการดำเนินงาน <u>พร้อมทั้งดำเนินการ</u>
๓.๓ การบันทึก ผลการปฏิบัติ		<u>แนวทางในการลดหรือแก้ไขข้อบกพร่อง</u>	<u>ลดหรือแก้ไขข้อบกพร่อง</u>
๔. สรุปผลและรายงาน			
	นำเสนอผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงาน และข้อค้นพบที่มีหลักฐานสนับสนุน	นำเสนอผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงาน ข้อค้นพบที่มีหลักฐานสนับสนุนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ <u>สถานการณ์อื่น</u>	<u>นำเสนอและเขียนรายงานผลการดำเนินงาน ตามรูปแบบที่กำหนด</u> โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงาน ข้อค้นพบที่มีหลักฐานสนับสนุนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่น

ตัวชี้วัดที่ ๒ ผลลัพธ์ที่เกิดจากการแก้ปัญหา

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. คุณภาพของผลงาน/การแก้ปัญหา			
	ผลงาน/การแก้ปัญหามีประสิทธิผลตรงตามวัตถุประสงค์และแผนการแก้ปัญหาที่ได้ออกแบบไว้หรือระบุปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ผลงาน/การแก้ปัญหาไม่มีประสิทธิผล	ผลงาน/การแก้ปัญหามีประสิทธิผลตรงตามวัตถุประสงค์และแผนการแก้ปัญหาที่ได้ออกแบบไว้ หรือระบุปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ผลงาน/การแก้ปัญหาไม่มีประสิทธิผล พร้อมเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผล	ผลงาน/การแก้ปัญหามีประสิทธิผลและประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์และแผนการแก้ปัญหาที่ได้ออกแบบไว้หรือระบุปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ผลงาน/การแก้ปัญหาไม่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ พร้อมเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพ
๒. นำไปประยุกต์ใช้			
	นำผลงาน/การแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่กำหนดให้	นำผลงาน/การแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในการป้องกันหรือแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่มีบริบทใกล้เคียง	นำผลงาน/การแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่มีบริบทใกล้เคียง

สมรรถนะที่ ๔ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ตัวชี้วัดที่ ๑ นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างผลงาน/โครงการที่เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน และมีประสิทธิภาพ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	<u>นำความรู้ ทักษะมาสร้างชิ้นงาน/ผลงานโดยระบุวิธีการทำงาน</u> เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิตประจำวันและสถานการณ์ปัจจุบัน ได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	<u>นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างผลงาน/โครงการที่เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน</u> ไปใช้ในการแก้ปัญหาและดำเนินชีวิตประจำวันและสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	<u>นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างผลงาน/โครงการ/นวัตกรรมที่เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน</u> มีประสิทธิภาพไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิตประจำวันและสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดที่ ๒ เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
<p>๑. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร</p>	<p>ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารได้ตามจุดประสงค์ จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ รวมทั้งประเมินความถูกต้องและกลั่นกรอง ข้อมูลที่อาจเป็นข่าวลวง (fake news)</p>	<p>ใช้วิธีการที่หลากหลายในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารได้ตามจุดประสงค์ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่น่าเชื่อถือ <u>จับประเด็นสำคัญทั้งเชิงบวกและลบ</u> รวมทั้งประเมินความถูกต้องและกลั่นกรอง ข้อมูลที่อาจเป็นข่าวลวง (fake news)</p>	<p>ใช้วิธีการที่หลากหลายในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ได้ตามจุดประสงค์ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยประเมินความน่าเชื่อถือ <u>จับประเด็นสำคัญทั้งเชิงบวกและลบ และนำเสนอองค์ความรู้</u> รวมทั้งประเมินความถูกต้องและกลั่นกรองข้อมูล ที่อาจเป็นข่าวลวง (fake news)</p>
<p>๒. สามารถเชื่อมโยงความรู้</p>	<p>สังเคราะห์ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และเชื่อมโยงสิ่งที่ได้จากการสังเคราะห์กับ <u>บทเรียน</u></p>	<p>สังเคราะห์ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และเชื่อมโยงสิ่งที่ได้จากการสังเคราะห์กับ <u>เรื่องที่ต้องการศึกษาได้</u></p>	<p>สังเคราะห์ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และสามารถนำเสนอประเด็นที่เป็นแก่นสาระ <u>สำคัญครบถ้วน</u> และเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น ๆ หลักการ ทฤษฎีได้อย่างสอดคล้องน่าเชื่อถือ</p>
<p>๓. มีวิธีการในการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ตามความสนใจอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>มีวิธีการที่หลากหลายในการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การเรียนรู้ <u>สิ่งใหม่</u></p>	<p>มีวิธีการที่หลากหลายในการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การเรียนรู้ <u>สิ่งใหม่ และสร้างองค์ความรู้ตามความสนใจ</u></p>	<p>มีวิธีการที่หลากหลายในการศึกษาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อสร้างองค์ความรู้ตามความสนใจ และ <u>ประเด็นการเรียนรู้ใหม่ๆและนำไปประยุกต์ใช้</u></p>

ตัวชี้วัดที่ ๓ ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
<p>๑. ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ มีการวางแผนการทำงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยกิริยา วาจาที่สุภาพ เข้าใจยอมรับความแตกต่าง และรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น - ทำงานของกลุ่มที่ตนรับผิดชอบจนสำเร็จ โดยใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์ <u>แสดงความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผล</u> รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น <u>โดยสนับสนุนหรือคัดค้านด้วยกิริยา วาจาที่สุภาพ ให้เกียรติผู้อื่น</u> - ทำงานของกลุ่มที่ตนรับผิดชอบโดยพยายามพัฒนางานให้สำเร็จด้วยดี โดยใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ สามารถแสดงความคิดเห็น <u>อย่างมีหลักการและเหตุผล โดยมีข้อมูลที่น่าเชื่อถือประกอบการสนับสนุน</u> รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยสนับสนุนหรือคัดค้านด้วยวาจาที่สุภาพ ให้เกียรติผู้อื่น - ทำงานของกลุ่มที่ตนรับผิดชอบโดยพยายามพัฒนางาน <u>และใช้ความสามารถของตนเองช่วยเหลือทีมด้วยความเข้าใจและยอมรับความสามารถของสมาชิกทีมที่แตกต่างกัน</u> ให้สำเร็จด้วยดี โดยใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
<p>๒. ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกา หน้าที่ ความรับผิดชอบ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รับผิดชอบต่อและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎ กติกา และแนวปฏิบัติตามวิถึวัฒนธรรมของชุมชน และท้องถิ่นด้วยความเข้าใจ - เคารพต่อสถาบันหลักของชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - รับผิดชอบต่อและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกา <u>ข้อตกลง กฎหมาย</u> และแนวปฏิบัติตามวิถึวัฒนธรรมของชุมชน และท้องถิ่น <u>ด้วยความเข้าใจในฐานะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</u> 	<ul style="list-style-type: none"> - รับผิดชอบต่อและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกา <u>ข้อตกลง กฎหมาย และแนวปฏิบัติตามวิถึวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย</u> ด้วยความเข้าใจในฐานะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข - เคารพต่อสถาบันหลักของชาติ

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
		<ul style="list-style-type: none"> - เคารพต่อสถาบันหลักของชาติ 	
<p>๓. การเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักปกป้องสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น - ไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น ทางร่างกายและวาจา - ยอมรับกับผู้อื่นที่แตกต่างทางร่างกาย ทางความคิด ต่างเพศ ต่างวัย 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักปกป้องสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น - ไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น ทางร่างกาย วาจาและความสัมพันธ์ทางสังคม (Social bullying) - ให้เกียรติและช่วยเหลือผู้อื่น ไม่อคติ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักปกป้องสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น - ไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น ทางร่างกาย วาจาและความสัมพันธ์ทางสังคม (Social bullying) และความสัมพันธ์ในโลกไซเบอร์ (Cyber bullying) - ให้เกียรติผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่เลือกปฏิบัติ - ให้เกียรติและช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่เลือกปฏิบัติ
<p>๔. เห็นคุณค่าของการมีชีวิต</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บอกคุณลักษณะทางบวกของตน - รับรู้และจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และละเว้นการกระทำที่ไม่ควรทำ 	<ul style="list-style-type: none"> - ตัดสินใจ วางแผน บอกเป้าหมาย และแนวทางในการไปสู่เป้าหมายในชีวิต - รับรู้และจัดการอารมณ์และความเครียด - แสดงออกถึงความเชื่อทางบวกในความสามารถของตนเองที่จะประสบความสำเร็จ 	<ul style="list-style-type: none"> - ตัดสินใจ วางแผน บอกเป้าหมาย และแนวทางในการไปสู่เป้าหมายในชีวิต - กำกับตนเองให้ลงมือทำตามแผน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด - รับรู้ จัดการอารมณ์และความเครียด - แสดงพฤติกรรมตามความเชื่อและจุดยืนของตนเอง

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
<p>๕. เข้าใจ ยอมรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ความเสมอภาคทางเพศ</p>	<p>เข้าใจความแตกต่างของบุคคลทั้งทางกาย ทางความคิด ต่างเพศ ต่างวัย</p>	<p>ทำกิจกรรมร่วมกับผู้ที่แตกต่างกันทางกาย ทางความคิด เพศ และวัยได้</p>	<p>ยอมรับผู้ร่วมกิจกรรมที่แตกต่างทางกาย ทางความคิด เพศ และวัยอย่างจริงใจ</p>
<p>๖. ใช้ภาษา กิริยาท่าทางเหมาะสมกับบุคคล และโอกาส ตามมารยาทสังคม</p>	<p>- ใช้ภาษา กิริยา มารยาทและแต่งกายเหมาะสมตามโอกาส</p>	<p>- ใช้ภาษา กิริยามารยาทและแต่งกายเหมาะสมในทุกสถานที่และโอกาสต่างๆ - พูดกับบุคคลทั่วไปด้วยความเป็นมิตร</p>	<p>- ใช้ภาษา กิริยา มารยาทและแต่งกายเหมาะสมในทุกสถานที่และโอกาสต่างๆ - พูดอย่างมีเหตุผล ไม่ส่อเสียดให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่น</p>
<p>๗. ปฏิบัติงานในส่วนรวมอย่างมีความสุข</p>	<p>ร่วมปฏิบัติงานของตนเองและของกลุ่ม ในฐานะผู้นำ หรือในฐานะสมาชิกที่ดีของกลุ่ม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น</p>	<p>ร่วมปฏิบัติงานของตนเองและของกลุ่มด้วยความเต็มใจ ในฐานะผู้นำ หรือในฐานะสมาชิกที่ดีของกลุ่ม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อม</p>	<p>มีทัศนคติเชิงบวกในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ชื่นชม และเห็นความทุ่มเท พยายามในการทำงานของสมาชิกของกลุ่ม โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อม</p>

ตัวชี้วัดที่ ๔ จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและมีการจัดการที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจปัญหา แก้ปัญหาและความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ชีวิต ด้วยการยอมรับความแตกต่างของบุคคล - ใช้วิธีการแก้ปัญหาและลดความขัดแย้งที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>เผชิญปัญหาและยอมรับผลของปัญหา</u>ที่เกิดจากการตัดสินใจของตนเอง - แก้ปัญหาและความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ชีวิต ด้วยการยอมรับความแตกต่างของบุคคล - ใช้วิธีการแก้ปัญหาและลดความขัดแย้งที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>เผชิญปัญหาและยอมรับผลของปัญหา</u>ที่เกิดจากการตัดสินใจของตนเอง<u>และผู้อื่นที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและส่วนรวม</u> - แก้ปัญหาและความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ชีวิตด้วยการยอมรับความแตกต่างของบุคคล - ใช้วิธีการแก้ปัญหาและลดความขัดแย้งที่<u>หลากหลาย</u> ที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัดที่ ๕ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อม

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบันของสังคมโลก	<p>ติดตาม สืบข่าวสาร และเหตุการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จากแหล่งเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือ พร้อมทั้งเล่าและแสดงความคิดจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น</p>	<p>ติดตาม สืบข่าวสาร และเหตุการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จากแหล่งเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือ พร้อมทั้งอธิบายผลกระทบจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น</p>	<p>ติดตาม สืบข่าวสาร และเหตุการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จากแหล่งเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือ พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลกระทบจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น</p>

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๒.ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสภาพแวดล้อม	หาแนวทางรับมือกับปัญหาจากสถานการณ์ ทางสังคมและ <u>เข้าร่วมกิจกรรม</u> ที่มุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลง โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมและเป็นธรรมด้วยสันติวิธีและวิถีประชาธิปไตย	<u>เลือก</u> ใช้วิธีการแก้ไขปัญหาเหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคมและ <u>เสนอ</u> กิจกรรมที่มุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลง โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมและเป็นธรรมด้วยสันติวิธีและวิถีประชาธิปไตย	เลือกใช้วิธีการแก้ไขปัญหาเหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม พร้อมทั้ง <u>สร้างสรรค์</u> กิจกรรมและเชิญชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมกิจกรรมที่มุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลงโดยคำนึงถึงความเท่าเทียมและเป็นธรรมด้วยสันติวิธีและวิถีประชาธิปไตย

ตัวชี้วัดที่ ๖ หลีกเลี้ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. รู้จักป้องกัน หลีกเลี้ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพการล่วงละเมิดทางเพศ อุบัติเหตุ สารเสพติด และความรุนแรง	- หลีกเลี้ยงบุคคล สถานการณ์ สถานที่ สภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การเกี่ยวข้องกับสารเสพติด การติดเกม การพนัน ความรุนแรง อุบัติเหตุ และพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศ	- หลีกเลี้ยงและ <u>ป้องกัน</u> ตนเองจาก บุคคล สถานการณ์ สถานที่ สภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การเกี่ยวข้องกับสารเสพติด การติดเกม การพนัน ความรุนแรง อุบัติเหตุ และพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศ	- หลีกเลี้ยงและป้องกันตนเองและผู้อื่นจาก บุคคล สถานการณ์ สถานที่ สภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การเกี่ยวข้องกับสารเสพติด การติดเกม การพนัน ความรุนแรง อุบัติเหตุ และพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศ

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๒.จัดการกับอารมณ์และ ความเครียดได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม	ควบคุมอารมณ์โดยไม่แสดงความรู้สึก ทางลบ หรือไม่พอใจด้วยคำพูดกิริยาอาการ ต่อหน้า ผู้อื่น	- ควบคุมอารมณ์โดยไม่แสดงความรู้สึก ทางลบ หรือไม่พอใจด้วยคำพูดกิริยาอาการ ต่อหน้า ผู้อื่น - <u>ใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์</u>	- ควบคุมอารมณ์โดยไม่แสดงความรู้สึกทางลบ หรือไม่พอใจด้วยคำพูดกิริยาอาการต่อหน้าผู้อื่น - <u>ใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์</u> - <u>ใช้วิธีการที่หลากหลายในการส่งเสริม สุขภาวะจิตของตน</u>

สมรรถนะที่ ๕ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ตัวชี้วัดที่ ๑ เลือกและใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. เลือกและใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม	เลือกและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสืบค้นข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากสื่อออนไลน์	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่หลากหลายในการสืบค้นข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ - เปรียบเทียบข้อมูลและข้อเท็จจริงที่เก็บรวบรวมจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสืบค้นข้อมูล - วิเคราะห์ จำแนกข้อมูล ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลสารสนเทศก่อนนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์หรือนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้
๒. เลือกและใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม	เลือกและใช้เทคโนโลยีในการรับส่งข้อมูลข่าวสารกับผู้อื่นโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่มีตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกและใช้เทคโนโลยีในการรับส่งข้อมูลข่าวสาร ผ่านช่องทางที่หลากหลาย - ไม่แบ่งปันข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกและใช้เทคโนโลยีในการรับส่งข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางที่หลากหลาย - แบ่งปันข้อมูลโดยคิดวิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริง และคำนึงถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อสังคม
๓. เลือกและใช้เทคโนโลยีในการทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม	เลือกและใช้เทคโนโลยีเพื่อลดขั้นตอน เวลา ทรัพยากรในการทำงาน การแก้ปัญหาและนำเสนอผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองหรือสังคม	เลือกและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดขั้นตอนเวลา ทรัพยากร ในการทำงาน การแก้ปัญหาและนำเสนอผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	เลือกและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดขั้นตอนเวลา ทรัพยากร ในการทำงาน การแก้ปัญหาและนำเสนอผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม โดยมีความหลากหลายแปลกใหม่ น่าสนใจ ไม่ลอกเลียนแบบไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
๔. เลือกและใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม			

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
			ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถแนะนำผู้อื่นได้

ตัวชี้วัดที่ ๒ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. การกำหนดปัญหาหรือความต้องการ	กำหนดปัญหาหรือความต้องการในชีวิตประจำวัน	กำหนดปัญหาหรือความต้องการ ค้นหาสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้น	กำหนดปัญหาหรือความต้องการ วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น
๒. การรวบรวมข้อมูล	รวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการ	รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมและจัดอันดับความสำคัญของสาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น - <u>รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุต่างๆ และผลกระทบที่เกิดขึ้น</u>
๓. เลือกวิธีการ	เลือกวิธีการแก้ปัญหาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการ	เลือกวิธีการแก้ปัญหา <u>เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของวิธีการ</u> ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น	เลือกวิธีการแก้ปัญหา <u>เปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย</u> ความสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ <u>ความประหยัด และการนำไปใช้ได้จริง</u> ของแต่ละวิธี ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้น

พฤติกรรมบ่งชี้	ม.๑	ม.๒	ม.๓
๔. การออกแบบและปฏิบัติการ	วางแผนและถ่ายทอดความคิดหรือจัดลำดับความคิดหรือจินตนาการให้เป็นขั้นตอนเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันหรือสนองความต้องการ ออกแบบและสร้างผลงานตามแนวทางที่ได้คิดและวางแผน	วางแผนและถ่ายทอดความคิดหรือจัดลำดับความคิดหรือจินตนาการ ให้เป็นขั้นตอนเกี่ยวกับ <u>วิธีการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน</u> หรือสนองความต้องการ ลงมือปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน <u>ออกแบบและสร้างผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ</u>	วางแผนและถ่ายทอดความคิดหรือจัดลำดับความคิดหรือจินตนาการ ให้เป็นขั้นตอนและเป็นระบบเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนหรือสนองความต้องการ ลงมือปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน <u>และสร้างผลงานตามแนวทางที่ได้คิดและวางแผน</u>
๕. ทดสอบ	ทดสอบผลงานตามวิธีการที่กำหนด	ออกแบบวิธีการทดสอบผลงานและทดสอบผลงาน ตามวิธีการที่ออกแบบ	ออกแบบวิธีการทดสอบผลงานและทดสอบผลงานอย่างเป็นระบบ <u>ระบุข้อแก้ไข ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับผลงาน</u>
๖. ปรับปรุงแก้ไขงาน	นำผลจากการทดสอบผลงาน มาปรับปรุงแก้ไข ให้สอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการ	นำผลจากการทดสอบผลงาน มาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาผลงาน <u>ให้สามารถแก้ไขปัญหาหรือลดผลกระทบที่เกิดขึ้น</u>	<ul style="list-style-type: none"> - นำผลจากการทดสอบผลงาน มาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาผลงานที่สามารถแก้ไขปัญหาหรือลดผลกระทบที่เกิดขึ้น - <u>เกิดความคิดใหม่ในการพัฒนาผลงาน</u>
๗. การประเมินผล	ประเมินวิธีการและประสิทธิภาพของผลงาน โดยใช้เครื่องมือที่กำหนดให้	ประเมินวิธีการและประสิทธิภาพของผลงาน โดยเลือก <u>ใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับวิธีการประเมิน</u>	ประเมินวิธีการและประสิทธิภาพของผลงาน โดย <u>ออกแบบและสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมกับวิธีการประเมิน</u>

คณะกรรมการปรับปรุงคู่มือครู - แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ ๑
เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)

ที่ปรึกษามูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ	ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์
รองศาสตราจารย์นราพร จันทร์โอชา	รองประธานกรรมการบริหารมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์
นายอนุสรณ์ ฟูเจริญ	ผู้ช่วยเลขาธิการมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์
รองศาสตราจารย์เฉลียวศรี พิบูลชล	คณะกรรมการบริหารมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ว่าที่ร้อยตรี ธนู วงษ์จินดา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นายวิษณุ ทรัพย์สมบัติ	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นางสาวจรรุญศรี แจบไธสง	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการอำนวยการ

รองศาสตราจารย์นราพร จันทร์โอชา	ประธานคณะกรรมการ
รองประธานกรรมการบริหาร มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	รองประธานคณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์เฉลียวศรี พิบูลชล	รองประธานคณะกรรมการ
กรรมการบริหาร มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	กรรมการบริหาร มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	รองประธานคณะกรรมการ
กรรมการบริหาร มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	กรรมการบริหาร มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
นายอนุสรณ์ ฟูเจริญ	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยเลขาธิการ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	ผู้ช่วยเลขาธิการ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
นายวิษณุ ทรัพย์สมบัติ	คณะกรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางสาวจรรุญศรี แจบไธสง	คณะกรรมการ
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางสาวสุพัตรา ผาติวิสันต์	คณะกรรมการ
รองผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)	รองผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

นางสาวกุศลิน มุสิกุล	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)	
นายสมเกียรติ เพ็ญทอง	คณะกรรมการ
ผู้อำนวยการ สาขาคณิตศาสตร์ประถมศึกษา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)	
นางสาวจิระพร สังข์เวทย์	คณะกรรมการ
ผู้อำนวยการ สาขาเทคโนโลยี สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)	
นางราตรี ศรีไพรวรรณ	คณะกรรมการ
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์	
นายธีระพล แข่งวา	คณะกรรมการ
รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ฝ่ายมัธยมศึกษา โรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์	
นางสาวศิริรัตน์ มูลไชยศรี	คณะกรรมการ
นักทรัพยากรบุคคล กลุ่มวิชาการ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์	
นางสาวทิพจุฑา ชุนเกษา	คณะกรรมการ
นักทรัพยากรบุคคล กลุ่มวิชาการ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์	
นางวิภา ตัณฑุลพงษ์	คณะกรรมการและเลขานุการ
รองหัวหน้าสำนักงาน มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์	
นางสาวณัฐพร เผือกจันทิก	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิชาการศึกษา กลุ่มวิชาการ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์	
นางสาวนิสาชล แสงฟ้า	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิชาการศึกษา กลุ่มวิชาการ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์	
นายพันธ์พัทธ์ ชัยด้วง	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิชาการศึกษา กลุ่มวิชาการ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์	
นางสาวสรिता แก้วหาวงค์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิชาการศึกษา กลุ่มวิชาการ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์	

คณะกรรมการตรวจและแก้ไขคู่มือครูคู่มือครู - แผนการจัดการเรียนรู้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดนุชา ปนคำ	อาจารย์ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
นางสาวภัทรสุดา แก้วโหวท	อาจารย์ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
นางสาววัลยา แซ่จิว	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางลี่วิทยา สพม. สุพรรณบุรี
นายภูวดล วิริยะ	ครูชำนาญการ โรงเรียนสะอาดเผดิมวิทยา สพม.สุ ราษฎร์ธานี ชุมพร
นายธนวัต เปรมปรีชา	ครูชำนาญการ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ สพม.กรุงเทพมหานคร เขต ๒
นายอาทิตย์ ชัยเทพา	ครู โรงเรียนหัวหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์

ช่วยปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนวังไกลกังวล ในพระ
บรมราชูปถัมภ์

